

2021

**ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»
ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ 2014-2020»**

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Ε.4.Α.4

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 2020

Ε.Π. «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

28 Απριλίου 2021

Ανάδοχος:

REMACO A.E. ΕΤΑΜ σ.ε.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ εταιρεία συμβούλων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά
και Επενδυτικά Ταμεία

Κυπριακή Δημοκρατία

Διαρθρωτικά Ταμεία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο

Γενική Διεύθυνση
Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Συντονισμού και Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ	1
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ	1
1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ	1
1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ	9
2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	11
2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	11
2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ	18
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ.	27
3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2020	27
3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ	27
3.1.2 Πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων	28
3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο	35
3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας	36
3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ	43
3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	47
3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»	47
3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»	77
3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος»	91
3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων»	107
3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»	125
3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»	147
3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»	176
3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	182
3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο	182
3.3.2 Πρόοδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης	190
4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ.....	193
4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2020 - 2022	193

4.2	ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ.....	197
4.2.1	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1	201
4.2.2	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2	202
4.2.3	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α.....	203
4.2.4	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α.....	204
4.2.5	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5	205
4.2.6	Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6	206
4.3	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.....	208
5.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	215

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΟΨΗ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Η παρούσα Έκθεση αποτελεί την **τέταρτη έκδοση του Παραδοτέου Ε.4.Α.1 «Έκθεση Αξιολόγησης 2020 Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη”** του Έργου «Παροχή Υπηρεσιών για την Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Ε.Π. “Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη” και του Ε.Π. “Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή” 2014-2020», το οποίο **εκπονείται από την Ένωση Εταιρειών REMACO Α.Ε. – ETAM Α.Ε.**, με βάση την υπ’ αριθμ. 3/2016/15.02/2017 σχετική σύμβαση που υπογράφηκε με την Αναθέτουσα Αρχή «Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (ΓΔ ΕΠΣΑ)» της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την από 28.01.2020 επέκτασή της.

Η αξιολόγηση, σύμφωνα με τις πρόνοιες της παραπάνω σύμβασης εστιάζεται **στα αποτελέσματα των ΕΠ που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, στην τεκμηρίωσή τους και στις αναγκαίες αναθεωρήσεις που απαιτούνται προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και να επιτευχθούν οι στόχοι που είχε θέσει ο αρχικός προγραμματισμός.**

Σκοπός της Έκθεσης Αξιολόγησης είναι να παρουσιάσει την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος όπως αυτή αποτυπώνεται στην πρόοδο των χρηματοοικονομικών δεικτών (εντάξεις, συμβάσεις, πληρωμές) αλλά και στην επιτευχθείσα φυσική πρόοδο, όπως αυτή αποτυπώνεται στην εξέλιξη της επίτευξης των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων. Κύριος στόχος της Έκθεσης Αξιολόγησης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» είναι να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (Επιτροπή Παρακολούθησης, Διαχειριστική Αρχή κλπ) τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης παρουσιάζει διεξοδικά την πρόοδο υλοποίησης του **φυσικού και οικονομικού αντικειμένου** και εκτιμά την **αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα**, την επίτευξη των ποσοτικών και ποιοτικών **στόχων** και ειδικότερα την πρόοδο αναφορικά με το **Πλαίσιο Επίδοσης**.

1.2 ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2020, παρουσιάζει σημαντική βελτίωση σε σχέση με την αυτήν του τέλους του 2018, και έχει ως εξής:

- Τη διετία 2019-2020 εκδόθηκαν **δεκατέσσερις (14) νέες Προσκλήσεις** (8 το 2019 και 6 το 2020) συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους €115,12 εκ., που αντιστοιχούν στο 17,51% των συνολικών πόρων του αναμορφωμένου προϋπολογισμού του Προγράμματος.

Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2020 **ανήλθε στο 141,89%** των προγραμματικά

κατανεμημένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 23 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2019 ή 28 σε σχέση με το 2018).

- Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων μέχρι την 31.12.2020 έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη) **ανήλθε στα €764,02 εκατ.** (αύξηση κατά 12,7% σε σχέση με το 2019 και 28,4% σε σχέση με το 2018), με αποτέλεσμα το **Πρόγραμμα να εμφανίζει υπερδέσμευση των πόρων του (116,23%).**
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 637,21 εκατ. €** (αύξηση κατά 23,35% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων το 2019 και 34,31% σε σχέση με το 2018), ποσό που αντιστοιχεί στο **96,94% των προγραμματικών πόρων** και το 83,40% της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων.
- Οι **επικυρωμένες δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **€351,83 εκατ.** (αύξηση κατά 16,64% σε σχέση με 2019 και 33,63% σε σχέση με το 2018), απορροφώντας το **53,52% των προγραμματικών πόρων**, το 46,05% της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων και το 55,21% των νομικών δεσμεύσεων.

Πιο συγκεκριμένα, και ανά Άξονα Προτεραιότητας, η συνοπτική εικόνα της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 1. Συνοπτική Εικόνα της Πορείας Υλοποίησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2020

Α.Π.	Αριθμός Προσκήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
1 – Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	15	6 έργα Δημοσίων Συμβάσεων & 1.002 έργα Σχεδίων Χορηγιών	<p>Στο πλαίσιο του ΑΠ1 έχουν εκδοθεί 15 Προκήσεις (8 Σχέδια Χορηγιών-ΣΧ και 7 Έργα Δημοσίων Συμβάσεων - ΕΔΣ), εκ των οποίων μια εκδόθηκε το 2020 (για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19), ενεργοποιώντας πόρους ύψους €276,24 εκ. (148,75% των πόρων του ΑΠ ή το 42,02% των συνολικών πόρων του Ε.Π.).</p> <p>Η Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε €212,8 εκ. (114,6% της διαθέσιμης Δαπάνης του ΑΠ), ενώ σχετικά περιορισμένη πρόοδος σημειώθηκε στην απορρόφηση των πόρων (€93,03 εκ. ή 50,1% των πόρων του ΑΠ).</p> <p>Στον τομέα Έρευνα και Καινοτομία εντάχθηκαν δύο έργα ερευνητικών υποδομών, εκ των οποίων το 1 (Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Κύπρου) έχει ολοκληρωθεί. Επίσης, εντάχθηκαν 83 προτάσεις του ΣΧ Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (70 επιχειρήσεις ολοκλήρωσαν την επένδυσή τους), 137 προτάσεις του Προγράμματος RESTART Α και 143 προτάσεις του RESTART Β (92 φορείς/επιχειρήσεις ολοκλήρωσαν την επένδυσή τους).</p> <p>Στον τομέα Επιχειρηματικότητα-Ανταγωνιστικότητα εντάχθηκαν συνολικά 548 προτάσεις στο πλαίσιο των ΣΧ για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ (249), για γυναικεία και νεανική επιχειρηματικότητα (77 και 222 αντίστοιχα), με 473 επιχειρήσεις να έχουν ήδη ολοκληρώσει το επενδυτικό τους σχέδιο, δημιουργώντας 2.027 νέες θέσεις απασχόλησης. Επίσης, εντάχθηκαν 2 ΕΔΣ, εκ των οποίων το ένα (Παροχή Συμβουλευτικών σε ΜΜΕ) έχει ολοκληρωθεί, παρέχοντας στήριξη σε 128 ΜΜΕ, ενώ το άλλο αφορά Δράσεις προβολής, προώθησης και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος.</p> <p>Στον τομέα Ενεργειακή Απόδοση ΜΜΕ εντάχθηκαν 91 επενδυτικές προτάσεις, εκ των οποίων οι 83 έχουν ήδη ολοκληρωθεί.</p> <p>Τέλος, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα εφαρμογής χρηματοοικονομικών εργαλείων στους τομείς των ΜΜΕ και της ενεργειακής απόδοσης, που δεν έχουν ακόμα ενεργοποιηθεί.</p>
2 - Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	4	8	<p>Στον ΑΠ2 έχουν ενταχθεί συνολικά οκτώ (8) έργα δημοσίων συμβάσεων (ένα εντός του 2020), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €72,24 εκ., εκ των οποίων δύο (2) έχουν ολοκληρωθεί (Πληροφοριακό σύστημα του Γενικού Σχεδίου Υγείας και Αναβάθμιση του ηλεκτρονικού συστήματος Σύναψης Συμβάσεων - e-procurement). Εντός του 2020 ενεργοποιήθηκε με επιτυχία το Σχέδιο Χορηγιών για την ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων, έργα του οποίου όμως δεν είχαν ενσωματωθεί στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Προγράμματος.</p> <p>Ο ΑΠ2 εμφανίζει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και εντάξεων (αποτέλεσμα και της σημαντικής μείωσης των πόρων του άξονα στην τελευταία αναθεώρηση του ΕΠ το 2020). Σχετικά χαμηλός είναι ο βαθμός συμβασιοποίησης του άξονα (80,02%), λόγω της μη ένταξης στο ΟΠΣ των προτάσεων του Σχεδίου ψηφιοποίησης, ενώ παραμένει χαμηλός ο βαθμός απορρόφησης των πόρων του άξονα (50,33%).</p>
3Α - Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5	10	<p>Στον ΑΠ3Α έχουν ενταχθεί δέκα (10) έργα Δημοσίων Συμβάσεων. Δεν ενεργοποιήθηκαν νέες Προσκήσεις και δεν εντάχθηκαν νέα έργα στον ΑΠ3Α εντός του 2020.</p> <p>Συνολικά ο ΑΠ3Α χαρακτηρίζεται από ισορροπημένη εφαρμογή και εξακολουθεί να παρουσιάζει εξαιρετικές επιδόσεις τόσο στο οικονομικό όσο και στο φυσικό του αντικείμενο. Ειδικότερα, ο βαθμός απορρόφησης των</p>

Α.Π.	Αριθμός Προσκήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
			<p>πόρων του Άξονα στο τέλος του 2020 ανήλθε στο 87,02%, ενώ έχουν ολοκληρωθεί οκτώ (8) από τα δέκα (10) ενταγμένα έργα του. Συγκεκριμένα, πέντε (5) έργα Δημοσίων Συμβάσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (κατασκευή κυματοθραυστών), δύο (2) έργα προστασίας και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς (Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας και Μουσείο Πάφου) και το έργο της Διαμόρφωσης Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών.</p> <p>Παράλληλα, σχετική πρόοδος εντοπίζεται στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου Διαχείρισης περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 της Χερσονήσου Ακάμα, ενώ έχει επαναρχίσει η υλοποίηση του έργου της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών χώρων της Κάτω Πάφου, που είχε διακοπεί λόγω προβλημάτων στην υλοποίηση της αρχικής σύμβασης.</p>
<p>4Α - Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων</p>	<p>9</p>	<p>10</p>	<p>Στο πλαίσιο του ΑΠ 4Α έχουν δημοσιευθεί εννέα (9) Προσκήσεις (μια εντός του 2020) και έχουν ενταχθεί δέκα (10) έργα Δημοσίων Συμβάσεων εκ των οποίων έξι (6) έχουν ήδη ολοκληρωθεί (ΟΕΔΑ Λεμεσού, Ανάπτυξη Δικτύου Πράσινων Σημείων επαρχίας Λεμεσού και Κοινότητας Αλάμπρας, Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου, Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου, Αποχετευτικό Δήμου Αθηνών και Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου).</p> <p>Υπό ένταξη βρίσκεται το έργο του Αποχετευτικού Συστήματος των Κοκκινοχωριών (μεγάλο έργο του Προγράμματος), το κατασκευαστικό συμβόλαιο του οποίου υπεγράφη τον Σεπτέμβριο του 2020 με πρόβλεψη ολοκλήρωσής του το 2023.</p> <p>Ο ΑΠ 4Α είναι ο μοναδικός άξονας του ΕΠ που τα ενταγμένα έργα του δεν εξαντλούν τη διαθέσιμη δημόσια δαπάνη του Άξονα (αναμένεται μέσα στο 2021 η ένταξη 3-4 νέων έργων), ενώ εμφανίζει πολύ χαμηλό βαθμό νομικών δεσμεύσεων (61,86%) και εξαιρετικά χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του (28,62%).</p>
<p>5 - Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα</p>	<p>14</p>	<p>14</p>	<p>Στο πλαίσιο των δεκατεσσάρων (14) Προσκήσεων του ΑΠ5 (3 νέες εκδόθηκαν το 2020) έχουν ενταχθεί δεκατέσσερα (14) έργα Δημοσίων Συμβάσεων, εκ των οποίων ένα εντός του 2020.</p> <p>Οκτώ (8) από τα έργα συμβάλλουν στην ενίσχυση της κινητικότητας στις αστικές περιοχές, εκ των οποίων τα δύο (2) έχουν ήδη ολοκληρωθεί (Λεωφ. Τάφοι των Βασιλέων στην Πάφο και Λεωφ. Αγλαντζιάς & μέρος των Λεωφ. Λάρνακας και Αμμοχώστου στη Λευκωσία), ενώ ένα είναι υπό ολοκλήρωση (Συστήματα Τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία).</p> <p>Επίσης από το 2018 έχουν ολοκληρωθεί τα συνεχιζόμενα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο έργα της Αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού και του μεγάλου έργου του ΕΠ «Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου».</p> <p>Τέλος, τέσσερα (4) ενταγμένα έργα συμβάλλουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης δημοσίων κτιρίων και κατοικιών, εκ των οποίων τα δύο (2) αφορούν στη χρήση χρηματοοικονομικών εργαλείων (δεν έχουν ακόμα ενεργοποιηθεί), ένα (1) στην ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων (νέο έργο ενταγμένο στο ΕΠ το 2020), ενώ το τέταρτο έργο αφορά στο Σχέδιο Χορηγιών «Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες», μέσω του οποίου μέχρι το τέλος του 2020 αναβαθμίστηκαν ενεργειακά 1.358 νοικοκυριά.</p>

Α.Π.	Αριθμός Προσκλήσεων	Ενταγμένα Έργα	Βασικές Πληροφορίες για την Υλοποίηση του Α.Π.
			Ο ΑΠ5 παρουσιάζει υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του (142%) και ικανοποιητικό βαθμό νομικών δεσμεύσεων (109,74%), ενώ ο βαθμός απορρόφησης (56,87%) κινείται σε επίπεδα ελαφρά υψηλότερα του μ.ό. του ΕΠ.
6 - Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	21	26	<p>Στο πλαίσιο του ΑΠ6 έχουν εκδοθεί συνολικά είκοσι μια (21) Προσκλήσεις δημόσιας δαπάνης ύψους €121,76 εκ., εκ των οποίων οι δύο (2) εντός του 2020, με το βαθμό ενεργοποίησης των πόρων να ανέρχεται στο 135,46%. Στον ΑΠ6 έχουν ενταχθεί είκοσι έξι (26) έργα Δημοσίων Συμβάσεων (εκ των οποίων τρία εντός του 2020), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης ύψους €107,27 εκ. (130,5% του προϋπολογισμού του ΑΠ6 ή το 17,84% των συνολικών πόρων του ΕΠ).</p> <p>Τα εν λόγω έργα υλοποιούνται στο πλαίσιο των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΟΒΑΑ) των τεσσάρων (4) αστικών κέντρων της χώρας, εκ των οποίων επτά (7) χωροθετούνται στο Δήμο Πάφου (ήδη ολοκληρωμένα), επτά (7) στο Δήμο Λευκωσίας (4 ολοκληρωμένα), επτά (7) στο Δήμο Λεμεσού (3 ολοκληρωμένα) και πέντε (5) στο Δήμο Λάρνακας (2 ολοκληρωμένα).</p> <p>Το ποσοστό απορρόφησης των πόρων του ΑΠ6 είναι πολύ ικανοποιητικό, αφού έφτασε στο 77,03% .</p>
7Α - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	1	4	<p>Στον ΑΠ7Α έχουν ενταχθεί συνολικά τέσσερα (4) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €10,73 εκ. (143,68% των πόρων του ΑΠ).</p> <p>Τα έργα αφορούν στην Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής των Ενδιάμεσων Φορέων για έργα ΕΤΠΑ (Υφυπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Υπουργείο Εσωτερικών και Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας).</p> <p>Η απορρόφηση ανήλθε σε €4,62 εκ. και καλύπτει το 83,03% των πόρων του Άξονα.</p>
7Β - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείο Συνοχής	1	5	<p>Στον ΑΠ7Β έχουν ενταχθεί συνολικά πέντε (5) έργα, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €28,77 εκ. (133,81% του προϋπολογισμού του ΑΠ7Β).</p> <p>Τα έργα αφορούν στην ενίσχυση της Διαχειριστικής Αρχής, της Αρχής Ελέγχου, της Αρχής Πιστοποίησης και των Ενδιάμεσων Φορέων του Υπουργείου Μεταφορών (Διεύθυνση Ελέγχου) και του Υπουργείου Εργασίας (Μονάδα ΕΚΤ).</p> <p>Η απορρόφηση ανήλθε σε €12,15 εκ. και καλύπτει το 66,49% των πόρων του Άξονα.</p>
Σύνολο	70	83 Δ.Σ. & 1.002 Σ.Χ.	

Το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» για το 2020. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι το 2020 ύψους €15,34 εκ. (σωρευτικό πλεόνασμα του ΕΤΠΑ ύψους €22,74 εκ. και σωρευτικό έλλειμμα του Ταμείου Συνοχής ύψους €7,4 εκ.).

Συνολικά το ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2020 παρουσιάζει την 4η καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ, ενώ καταλαμβάνει την 10η επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ.

Μέχρι την 31.12.20 η φυσική πρόοδος υλοποίησης των ενταγμένων έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος είχε ως εξής:

- **Έργα Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ):** σε συνέχεια οκτώ (8) Προσκήσεων Σχεδίων Χορηγιών που ενεργοποιήθηκαν, στο ΕΠΑΑΑ έχουν ενταχθεί 1.002 έργα (περιλαμβανομένων και των έργων του Προγράμματος RESTART A). Στα εν λόγω Σχέδια συμμετέχουν 904 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 719 έχουν ήδη ολοκληρώσει το επενδυτικό τους σχέδιο ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησής του. Αναμένονται νέες εντάξεις επενδυτικών σχεδίων των ΣΧ της νεανικής και της γυναικείας επιχειρηματικότητας και των Προγραμμάτων RESTART Β, καθώς και εκροές από την ένταξη των έργων του Σχεδίου ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων, που αν και έχει ενεργοποιηθεί δεν έχει ακόμα ενσωματωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος.
- **Έργα Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΔΣ):** εντάχθηκαν συνολικά 83 έργα, εκ των οποίων τα 5 έχουν ολοκληρωθεί πλήρως και τα 33 έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο και εκκρεμεί η ολοκλήρωση του οικονομικού τους αντικείμενου.
- **Λοιπά Έργα:** στο πλαίσιο των Προσκήσεων του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες υλοποιούνται παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης 1.750 κατοικιών, εκ των οποίων 1.358 έχουν ήδη ολοκληρωθεί, ενώ δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμα το χρηματοδοτικό εργαλείο για τη δανειοδότηση επενδυτικών έργων στήριξης των ΜΜΕ και ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, δημοσίων κτιρίων και υποδομών επιχειρήσεων.

Ως προς τη φυσική πρόοδο υλοποίησης κατά Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ) του ΕΠ, όπως αυτή εκφράζεται μέσω των δεικτών παρακολούθησης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 1** οριακά εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των προγραμματικών στόχων των Δεικτών CO01, CO02 και CO06 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, ενώ δεν είναι εφικτή η επίτευξη του στόχου του Δείκτη 3.α.3. της ίδιας Επενδυτικής Προτεραιότητας (δεν προβλέπεται ενεργοποίηση Δράσης που θα τροφοδοτεί τον Δείκτη). Παράλληλα, επισφαλής είναι η προοπτική επίτευξης των στόχων των Δεικτών CO01, CO03 και CO34 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β.

- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 2** καλύπτει το σύνολο των Δεικτών Εκροών του Άξονα, ενώ οι στόχοι των ενταγμένων έργων καλύπτουν τους προγραμματικούς. Απαιτείται συστηματική παρακολούθηση για την αποφυγή τυχόν αστοχίας στην ολοκλήρωση των έργων των Δημοσίων Φορέων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ (Δείκτης 2.γ.1).
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 3Α** παρατηρείται σημαντική υπερκάλυψη του στόχου του Δείκτη 5i.1 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και υπάρχει ανάγκη ενημέρωσης και αναπροσαρμογής της τιμής στόχου του Προγράμματος. Μη εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των στόχων βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης των ειδών και βιοτόπων στις περιοχές NATURA 2000 (Δείκτης CO23) της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ. Τέλος, ο στόχος του Δείκτη CO09 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες (πανδημία COVID-19 και επακόλουθη μείωση τουριστικών ροών) και η επίτευξή του επηρεάζεται μερικά μόνο από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος.
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 4Α** έχουν ήδη επιτευχθεί οι στόχοι των Δεικτών 6i.1 και 6i.2 και εφικτή είναι η επίτευξη του Δείκτη 6i.3 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i, καθώς και του Δείκτη CO19 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ii. Υφίσταται ανάγκη αντικατάστασης του Δείκτη 6ii.2, αφού αυτός δεν αποτυπώνει επαρκώς τις εκροές που θα προκύψουν από το σύνολο των παρεμβάσεων ενίσχυσης του υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού.
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 5** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τον δείκτη CO34, που στην περίπτωση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4ν δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία υπολογισμού του, ενώ στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii η επίτευξή του εκτιμάται ως επισφαλής (εξαρτάται από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου). Σημειώνεται η ανάγκη προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4ν.2 και 4ν.3 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και επίκαιρα μοναδιαία κόστη.
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 6** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης, το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τους Δείκτες των παρεμβάσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α), των οποίων η επίτευξη των προγραμματικών στόχων είναι επισφαλής ή οριακά εφικτή. Σημειώνεται η διερεύνηση της ανάγκης προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4ε.3, CO39 και CO38 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της

μετακίνησης, της ελκυστικότητας και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών, καθώς και επίκαιρα μοναδιαία κόστη των εν λόγω παρεμβάσεων.

Με βάση τις εκτιμήσεις για την οικονομική ολοκλήρωση του Προγράμματος στο τέλος της προγραμματικής περιόδου, οι οποίες βασίζονται στα έργα που είχαν ενταχθεί στο Πρόγραμμα μέχρι τις 31/12/2020, προκύπτει ότι οι συνολικά διαθέσιμοι πόροι του ΕΤΠΑ θα απορροφηθούν με μια μικρή υπερδέσμευση της τάξης του 5,4%, ενώ οι διαθέσιμοι πόροι του Ταμείου Συνοχής θα υπερκαλυφθούν κατά 40,1% (επιπλέον περίπου €97 εκ. κοινοτικής συνδρομής). Σημαντική υπερδέσμευση άνω του 20% στο επίπεδο των εντάξεων εντοπίζεται στους Άξονες Προτεραιότητας 2 (83,3%) και 6 (30,5%), καθώς και στους Θεματικούς Στόχους 1 (32,8%), 2 (83,3%) και 4Α (24,6%). Κρίσιμη επόμενη είναι η ανάγκη ενεργοποίησης διαδικασιών οικονομικής εξυγίανσης του Προγράμματος, που να λαμβάνει υπόψη την πρόβλεψη των έργων που θα υλοποιηθούν κατά τμήματα στην τρέχουσα και επόμενη προγραμματική περίοδο («έργα-γέφυρα»), τη μείωση της υπερδέσμευσης μέσω μεταφοράς πόρων σε Άξονες Προτεραιότητας και Θεματικούς Στόχους υψηλής προτεραιότητας και αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών και την πρόβλεψη για αναπροσαρμογή των προγραμματικών στόχων των Δεικτών Παρακολούθησης του Προγράμματος (Δείκτες Εκροών) στις περιπτώσεις που η οικονομική εξυγίανση ή/και η μεταφορά πόρων τις επηρεάζουν.

Από την ανάλυση και αξιολόγηση της λογικής παρέμβασης και της εφαρμογής του ΕΠΑΑΑ διαπιστώνεται ότι δεν έχουν υποστηριχθεί ικανοποιητικά ή δεν παραμένουν επίκαιροι ορισμένοι στόχοι του Προγράμματος, που αφορούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κυπριακής Οικονομίας, αφού δεν έχουν ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις παροχής κινήτρων για την ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων (clusters), αδύναμη εξακολουθεί να είναι η συμβολή του Προγράμματος στην επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος, ενώ αντικείμενο αποσαφήνισης στη λογική παρέμβασης του Προγράμματος, αποτελεί η επιλογή του μίγματος των παρεμβάσεων (βαρύτητας) για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων) και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων (ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων).

Παράλληλα, από την ανάλυση και αξιολόγηση του Συστήματος Παρακολούθησης των Δεικτών, πέραν των προσαρμογών των Δεικτών Εκροών που προτείνονται παραπάνω, προκύπτει η ανάγκη επικαιροποίησης σειράς Δεικτών Αποτελέσματος του Προγράμματος.

Τέλος, σχετικά χαμηλό εξακολουθεί να είναι το αποτύπωμα του Προγράμματος σε σχέση με τους τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY), ιδιαίτερα στους τομείς του τουρισμού και της ενέργειας, που είναι οι κυρίαρχοι τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

1.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ

Η παρούσα Έκθεση Αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», σε εφαρμογή του Σχεδίου Αξιολόγησης που υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015 και σε συμφωνία με τις διατάξεις των άρθρων 54, 56 και 114 του Καν. 1303/2013, εξετάζει την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της υλοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2020, σε σχέση με συγκεκριμένα αξιολογικά ερωτήματα που προσδιορίζονται στο Σχέδιο Αξιολόγησης.

Η μεθοδολογική προσέγγιση που ακολούθησε ο Σύμβουλος για τη διαμόρφωση και τη σύνταξη της παρούσας Έκθεσης βασίστηκε σε δραστηριότητες οι οποίες αφορούν τις παρακάτω φάσεις:

- **Φάση Α:** Σχεδιασμός της Αξιολόγησης
- **Φάση Β:** Συλλογή και ανάλυση στοιχείων
- **Φάση Γ:** Εκτέλεση της Αξιολόγησης
- **Φάση Δ:** Διατύπωση και επικύρωση Συμπερασμάτων.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της **Φάσης Α'** ο Σύμβουλος αποδελτίωσε τις απαιτήσεις που προκύπτουν από τις κανονιστικές διατάξεις του ευρωπαϊκού πλαισίου αξιολόγησης των ΕΠ και του ΣΕΣ, τις προβλέψεις του εγκεκριμένου Σχεδίου Αξιολόγησης για τα ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και των ειδικών κατευθύνσεων/οδηγιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Επίσης στο πλαίσιο των απαραίτητων προπαρασκευαστικών ενεργειών, ο Σύμβουλος συνεργάστηκε στενά και εκ του σύνεγγυς με τη Διαχειριστική Αρχή προκειμένου:

- ✓ να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στα απαραίτητα στοιχεία πληροφόρησης που σχετίζονται με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος,
- ✓ να προσδιοριστούν τα μεθοδολογικά εργαλεία και η προσέγγιση ανάλυσης των διαθέσιμων στοιχείων,
- ✓ να διατυπωθούν οι στόχοι και τα γενικά/ειδικά ερωτήματα της Έκθεσης Αξιολόγησης σε σχέση με την παρούσα –αρχική- φάση υλοποίησης του Προγράμματος καθώς και
- ✓ να σχεδιάσουν την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την συγκέντρωση στοιχείων ΕΦΔ ή/και Δικαιούχων, που δεν είναι διαθέσιμα στο ΟΠΣ, με τρόπο άμεσο και αποτελεσματικό.

Κατά τη **Φάση Β'** οι δραστηριότητες του Συμβούλου επικεντρώθηκαν στη συλλογή και ανάλυση των απαιτούμενων στοιχείων-δεδομένων για την υλοποίηση του έργου της αξιολόγησης. Καθώς το Ε.Π. βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο υλοποίησης και ο αριθμός των ενταγμένων έργων είναι σχετικά μικρός, εργαλεία συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων όπως η διενέργεια έρευνας πεδίου δεν βρίσκουν ακόμα εφαρμογή. Ως εκ τούτου, ο Σύμβουλος αξιοποίησε εκείνες τις μεθόδους που κρίνονται καταλληλότερες για την εξαγωγή αξιόπιστων και χρήσιμων συμπερασμάτων σε σχέση με την παρούσα φάση υλοποίησης του Προγράμματος όπως:

- η διενέργεια επαφών και συνεντεύξεων με αρμόδια στελέχη της ΓΔ ΕΠΣΑ ή/και Ενδιάμεσων Φορέων, υπεύθυνων για τον Προγραμματισμό, τη διαχείριση, την εφαρμογή και τον έλεγχο των δράσεων του Ε.Π.
- η συλλογή και επεξεργασία στοιχείων που παράγονται από το ΟΠΣ σχετικά με την πορεία υλοποίησης των παρεμβάσεων του Ε.Π.
- η συλλογή πρόσθετης ποιοτικής και ποσοτικής πληροφόρησης που τεκμηριώνει το επίπεδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος
- η αξιοποίηση δευτερογενών στοιχείων πληροφόρησης όπως στατιστικά δεδομένα από την Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, εθνικές αρχές και την EUROSTAT
- η βιβλιογραφική επισκόπηση προγραμματικών εγγράφων σχετικά με εθνικές και τομεακές στρατηγικές που εκτελούνται στην Κυπριακή Δημοκρατία, υφιστάμενων αξιολογήσεων του Προγράμματος, εγκυκλίων και οδηγιών που έχουν εκδοθεί από τη ΓΔ ΕΠΣΑ καθώς και κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών της Ε.Ε. σχετικά με την παρακολούθηση και αξιολόγηση των Ε.Π.

Στη **Φάση Γ'** ο Σύμβουλος επικεντρώθηκε σε εκείνες τις δραστηριότητες που αποτελούν τον πυρήνα της αξιολόγησης και αφορά την αξιοποίηση και ανάλυση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν σε σχέση με:

- το βαθμό εκτίμησης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας από τη μέχρι την 31/12/2020 υλοποίηση του Προγράμματος
- το βαθμό επίτευξης των στόχων εκροών και αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων
- τις τυχόν αποκλίσεις που εντοπίζονται από τους αρχικούς ποιοτικούς και ποσοτικούς στόχους και τις βασικές αιτίες τους και
- τις διορθωτικές παρεμβάσεις που προτείνονται σε σχέση με εκείνους τους στόχους που παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις και ενδέχεται να δυσχεράνουν την ομαλή υλοποίηση του Προγράμματος.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Σύμβουλος ανέπτυξε τις εργασίες του σχετικά με την αξιολόγηση επίδοσης του Προγράμματος σε τρία επίπεδα:

1. ως προς τις εγκρίσεις Έργων Δημοσίων Συμβάσεων & Σχεδίων Χορηγιών
2. ως προς τους ποσοτικούς φυσικούς Δείκτες / στόχους εξετάζοντας την πρόοδο του φυσικού αντικειμένου
3. ως προς τους ποσοτικούς χρηματοδοτικούς Δείκτες / στόχους, εξετάζοντας την πρόοδο του οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος (Προσκλήσεις, Εντάξεις Έργων, Νομικές Δεσμεύσεις, Οικονομικό Αντικείμενο εκτελεσθέντος φυσικού αντικειμένου, Δηλωθείσες και Πιστοποιηθείσες δαπάνες).

Τέλος, στη **Φάση Δ'** ο Σύμβουλος προέβει σε συνθετική αξιολόγηση της ανάλυσης που έγινε στη Φάση Γ', στον εντοπισμό βασικών ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται συστάσεις και στη διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων σχετικά με την πορεία υλοποίησης του Προγράμματος και τη μελλοντική πρόοδό του.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

2.1 ΔΟΜΗ & ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020 (ΕΠΑΑΑ)** αποτελεί ένα πολυετές αναπτυξιακό πρόγραμμα, στο οποίο αναλύεται η **αναπτυξιακή στρατηγική της Κύπρου**, μέσω της οποίας θα αξιοποιηθούν οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ταμείου Συνοχής (Τ.Σ.) στο πλαίσιο του στόχου «Επένδυση στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση» κατά την περίοδο 2014-2020. Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται στις πρόνοιες του Άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, καθώς και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 288/2014.

Το ΕΠΑΑΑ επικεντρώνεται στους ακόλουθους **Θεματικούς Στόχους και Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**:

Πίνακας 2. Θεματικοί Στόχοι & Επενδυτικές Προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στο Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Θεματικός Στόχος	Επενδυτικές Προτεραιότητες
Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	<ul style="list-style-type: none"> 1α: Ενίσχυση των υποδομών και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας σε Έρευνα και Καινοτομία και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας 1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης
Θ.Σ.2: Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> 2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ένταξη, ηλεκτρονικό πολιτισμό και ηλεκτρονική υγεία
Θ.Σ.3: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> 3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων
Θ.Σ.4: Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	<ul style="list-style-type: none"> 4β: Προώθηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ΑΠΕ από επιχειρήσεις 4ε & 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης
Θ.Σ.5: Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	<ul style="list-style-type: none"> 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων
Θ.Σ.6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	<ul style="list-style-type: none"> 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών
- 6ε: Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου
- 6ι: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις
- 6ii: Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Θ.Σ.7: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

- 7ι: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

- 9β: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών περιοχών

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020» εγκρίθηκε με την υπ' αριθμό C(2014) 10084/16.12.2014 Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, που εγκρίθηκε με την ως άνω απόφαση, ανήλθε σε €660.989.087, εκ των οποίων €292.299.018 προέρχονταν από το ΕΤΠΑ, €269.541.702 από το Ταμείο Συνοχής και €99.148.367 από εθνικούς πόρους.

Για σκοπούς βελτίωσης της υλοποίησης και της αποτελεσματικής εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και αξιοποίησης των πρόσθετων πόρων των ΕΔΕΤ που διατέθηκαν στην Κυπριακή Δημοκρατία, η Διαχειριστική Αρχή εισηγήθηκε στην Επιτροπή Παρακολούθησης την τροποποίηση του Προγράμματος ως ακολούθως:

1η Τροποποίηση

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, με την υπ' αριθμό C(2015) 6245 Εκτελεστική Απόφασή της, την πρώτη τροποποίηση του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» 2014-2020. Η τροποποίηση αφορούσε τη **μεταφορά €200.000** από πόρους της Τεχνικής Βοήθειας ΕΤΠΑ προς την **Ομάδα Στήριξης για την Κύπρο (Support Group)**, η οποία δημιουργήθηκε στην ΕΕ τον Μάρτιο του 2013 με στόχο τη διευκόλυνση της Κύπρου στην υλοποίηση του Μνημονίου και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης.

2η Τροποποίηση

Τον Απρίλιο του 2017 η Διαχειριστική Αρχή γνωστοποίησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την πρόθεσή της να τροποποιήσει το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014- 2020» για να εντάξει σε αυτό **δύο Μεγάλα Έργα:** (α) Β' Φάση του Αποχετευτικού Συστήματος Κοκκινόχωριών και (β) Β' Φάση του Δρόμου που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου. Η

σχετική Απόφαση λήφθηκε κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος στις 30/9/16.

3η Τροποποίηση

Στις 7 Δεκεμβρίου 2017 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την 3η τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 με την Εκτελεστική της Απόφαση C(2017) 8340. Η τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην:

- α. κατανομή** στους Άξονες Προτεραιότητας του Ε.Π. **πρόσθετων πόρων ύψους €33,1 εκ.** (€25,3 εκ. Ταμείο Συνοχής και €7,8 εκ. ΕΤΠΑ) που διατέθηκαν στην Κύπρο λόγω της τεχνικής αναπροσαρμογής των εθνικών δημοσιονομικών φακέλων της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ,
- β. πρόβλεψη**, με βάση τα σχετικά πορίσματα της Εκ των Προτέρων Αξιολόγησης της **χρήσης Μέσων Χρηματοοικονομικής Τεχνικής (ΜΧΤ)**, για την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που εντοπίστηκε **στους τομείς των ΜΜΕ και της ενεργειακής** απόδοσης με τη χρήση των ακόλουθων ανά τομέα χρηματοδοτικών εργαλείων/προϊόντων:
 - **ΜΜΕ:** Δημιουργία α) Εγγυοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου το οποίο αναμένεται να καλύψει μέρος του ρίσκου των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ώστε να αυξηθεί η δυνατότητα παροχής πίστωσης εκ μέρους τους, και β) Εργαλείου διευκόλυνσης συγχρηματοδότησης που θα καλύπτει όλες τις ΜΜΕ, με ιδιαίτερο βάρος στις νεοφυείς επιχειρήσεις, και το οποίο θα καλύπτει την χρηματοδότηση των σταδίων ανάπτυξης μιας επιχείρησης με υψηλό προφίλ ρίσκου.
 - **Ενεργειακή απόδοση:** Δημιουργία δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται τόσο στον ιδιωτικό τομέα (νοικοκυριά και ΜΜΕ) όσο και στο δημόσιο. Το εν λόγω εργαλείο θα επιτρέπει την παροχή χρηματοδότησης, μέσω ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με χαμηλά επιτόκια και μακρά περίοδο αποπληρωμής.
- γ. αναθεώρηση του Άξονα Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**, του Ε.Π. (σύμφωνα με τις πρόνοιες του Σχεδίου Δράσης της Διαχειριστικής Αρχής που υποβλήθηκε με την αρχική έγκριση του Ε.Π. και λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα των εγκεκριμένων από αυτήν Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης των αστικών κέντρων Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου), περιλαμβανομένης της οριστικοποίησης/επιβεβαίωσης της λογικής παρέμβασης, της ενίσχυσης των πόρων του Θ.Σ. 6 για την κάλυψη των αναγκών βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος, και της συμπλήρωσης των κενών, που αφορούσαν κυρίως στους Δείκτες Αποτελέσματος και στους Δείκτες Εκρών.
- δ. προσαρμογή της δομής του Ε.Π.** για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διατιθέμενων από τα Ταμεία της Πολιτικής Συνοχής πόρων με την κατάργηση ενός Άξονα και την επαναδιατύπωση δύο (2) Αξόνων Προτεραιότητας του Ε.Π. (με την κατάλληλη μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων μεταξύ Α.Π.), καθώς και την κατάργηση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2α (με βάση τα πορίσματα της Μελέτης του Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων για την ανάπτυξη Δικτύων Επόμενης Γενιάς -

NGA, προκρίθηκε ως βέλτιστη λύση η καθοδηγούμενη από την αγορά προσέγγιση για την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών υπέρ-υψηλών ταχυτήτων, για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων και του γενικού πληθυσμού)

- ε. **προσαρμογή των χρηματοοικονομικών στοιχείων** του Ε.Π., ως αποτέλεσμα του συνόλου των παραπάνω αλλαγών και προσαρμογών (κατανομή πρόσθετων πόρων Ταμείων Πολιτικής Συνοχής, προσαρμογή Αξόνων Προτεραιότητας / μεταφορά Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και αντίστοιχη προσαρμογή στην κατανομή των πόρων και των πηγών χρηματοδότησης).

4η Τροποποίηση

Στις 30 Ιανουαρίου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την 4η τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 με την Εκτελεστική της Απόφαση C(2020) 589. Η τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην:

- α. **ανακατανομή** του ποσού του αποθεματικού επίδοσης ύψους €8,15 εκ. από τον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» του Ε.Π. στον Άξονα Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη», λόγω της αποτυχίας επίτευξης των στόχων του αποθεματικού επίδοσης (Ορόσημα 2018) του ΑΠ 1,
- β. **προσαρμογή των τιμών στόχων των δεικτών εκροών** που επηρεάστηκαν από την παραπάνω μεταφορά των πόρων,
- γ. **προσαρμογή επιμέρους δεικτών εκροών** του Προγράμματος, που υποδείχθηκαν στην Έκθεση του Συμβούλου Αξιολόγησης, λόγω επιμέρους αστοχιών που παρατηρήθηκαν κυρίως στις παραδοχές και στο μοναδιαίο κόστος των παρεμβάσεων.

5η Τροποποίηση

Στις 4 Νοεμβρίου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την 5η τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 με την Εκτελεστική της Απόφαση C(2020) 7660. Με την τροποποίηση αξιοποιήθηκε μέρος των υφιστάμενων πόρων του Προγράμματος για την κάλυψη των αναγκών ενίσχυσης του «Προγράμματος Στήριξης» που ανακοίνωσε η κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας για την αντιμετώπιση του COVID-19.

Με την εν λόγω τροποποίηση έγινε:

- α. **μεταφορά πόρων του Ταμείου Συνοχής** που είχαν κατανεμηθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ύψους €36.012.833, στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και ειδικότερα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή” 2014-2020
- β. **ανακατανομή υφιστάμενων κονδυλίων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας** του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συγκεκριμένα, μεταφορά ποσού €21.000.000 από τον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» στον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»

- γ. θέσπιση νέου Ειδικού Στόχου (1.β.2) «Ενίσχυση του τομέα της υγείας για αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού» στον Άξονα Προτεραιότητας 1 του Προγράμματος
- δ. αναπροσαρμογή τιμών στόχων δεικτών του Προγράμματος (εκρών, αποτελέσματος και πλαισίου επίδοσης) που επηρεάζονται από την παραπάνω μεταφορά των πόρων

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος, όπως εγκρίθηκε με την 5η τροποποίηση του Ε.Π., ανέρχεται σε **€657.358.534**, εκ των οποίων €299.898.560 προέρχονται από το ΕΤΠΑ, €258.856.192 από το Ταμείο Συνοχής και €98.603.782 από εθνικούς πόρους.

Βασικός στόχος του Προγράμματος εξακολουθεί να παραμένει η **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας στα πλαίσια συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης.**

Η επαναφορά της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, ενώ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης επιτακτική είναι η ανάγκη εφαρμογής μιας επικεντρωμένης στρατηγικής η οποία θα καλύπτει τους τομείς που προσδιορίζουν το επίπεδο ανταγωνιστικότητας.

Προς την κατεύθυνση αυτή η Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3Cy) καταδεικνύει τους τομείς και κλάδους της οικονομίας που παρουσιάζουν σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα: Τουρισμός, Ενέργεια, Γεωργία-Τρόφιμα, Δομημένο Περιβάλλον-Κατασκευές, Μεταφορές-Ναυτιλία, Υγεία, Περιβάλλον, ΤΠΕ.

Η επίτευξη του βασικού στόχου του Ε.Π. στηρίζεται στην **υλοποίηση επιμέρους στόχων**, όπως είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας, η βελτίωση της πρόσβασης και χρήσης των τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών, η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, η προστασία και διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, η αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας της χώρας και η ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.

Η **καταγραφή των αναπτυξιακών αναγκών** και η προτεραιοποίηση της κρισιμότητας αντιμετώπισης τους, σύμφωνα με την 3η τροποποίηση του Ε.Π., οδήγησε στην υιοθέτηση των παρακάτω **Αξόνων Προτεραιότητας**:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας.
- Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας.
- Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος
- Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού

- Αντιμετώπιση της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού COVID-19 (νέος στόχος)
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις

Άξονας Προτεραιότητας 2: Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών - ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Άξονας Προτεραιότητας 3Α: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος – ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών
- Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.
- Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Άξονας Προτεραιότητας 4Α: Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Άξονας Προτεραιότητας 5: Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
- Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Άξονας Προτεραιότητας 6: Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Ο εν λόγω Άξονας περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

- Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης.
- Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές.
- Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

- Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.
- Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές.

Άξονας Προτεραιότητας 7Α – Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ

Άξονας Προτεραιότητας 7Β - Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής

Ο εν λόγω Άξονας εξειδικεύεται στον παρακάτω Ειδικό Στόχο:

- Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή».

Στο πλαίσιο του Ε.Π. προβλέπεται η προώθηση παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, μέσω της προώθησης επενδύσεων στον τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας, των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών και ενίσχυσης των ΜΜΕ, παρεμβάσεις στον τομέα του Περιβάλλοντος, της Ενέργειας και των Μεταφορών και παρεμβάσεις για την προώθηση της ολοκληρωμένης βιώσιμης αστικής ανάπτυξης σε υποβαθμισμένες περιοχές. Οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν επενδύσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και Σχέδια Χορηγιών/Κινήτρων που απευθύνονται προς τους φορείς του ιδιωτικού τομέα. Μέσω των παρεμβάσεων προωθείται η επίτευξη των στόχων που περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020, καθώς και η εναρμόνιση της Κύπρου με το ευρωπαϊκό κεκτημένο στους τομείς της Διαχείρισης Αποβλήτων και της Διαχείρισης των Υδάτινων Πόρων.

2.2 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΟΡΩΝ & ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

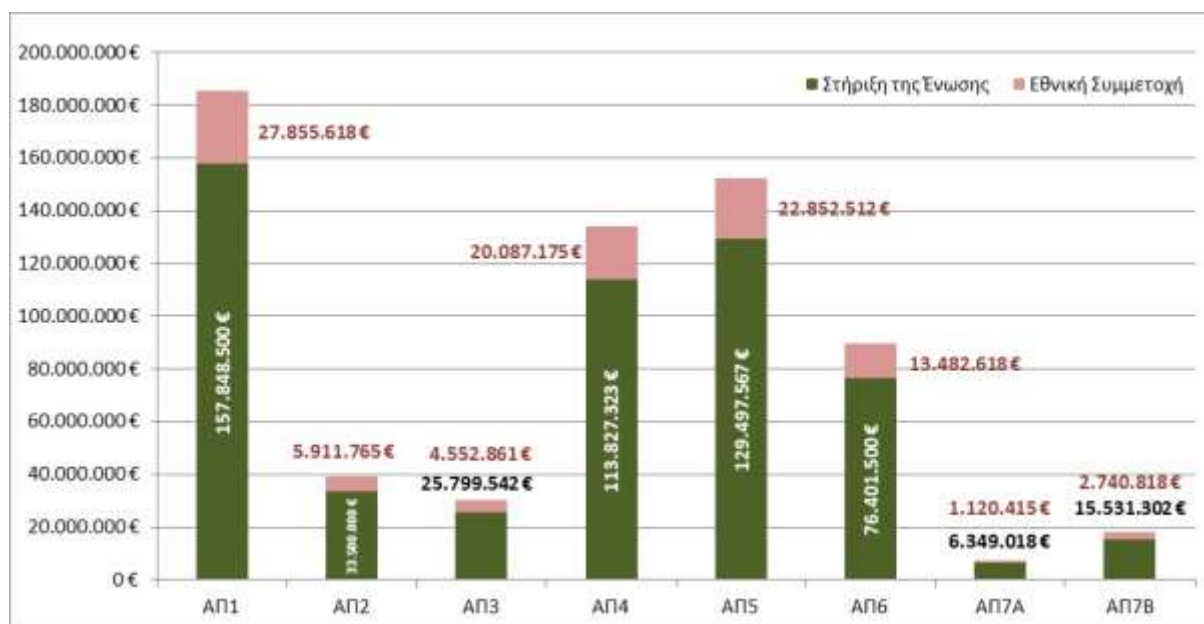
Για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων, οι πόροι των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. έχουν κατανεμηθεί στους έξι Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) ως ακολούθως:

1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας: €157,8 εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
2. Προώθηση της χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών: €33,5 εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 3Α. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος: €25,8 εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)
- 4Α. Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων: €113,83 εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
5. Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα: €129,5 εκ. (χρηματοδότηση Ταμείο Συνοχής)
6. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη: €76,4 εκ. (χρηματοδότηση ΕΤΠΑ)

Η παροχή Τεχνικής Βοήθειας αποτελεί τον 7^ο Άξονα Προτεραιότητας και η συνολική χρηματοδότησή του ανέρχεται σε €21,89 εκατ..

Η κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», μετά την πέμπτη τροποποίηση του Προγράμματος παρατίθεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

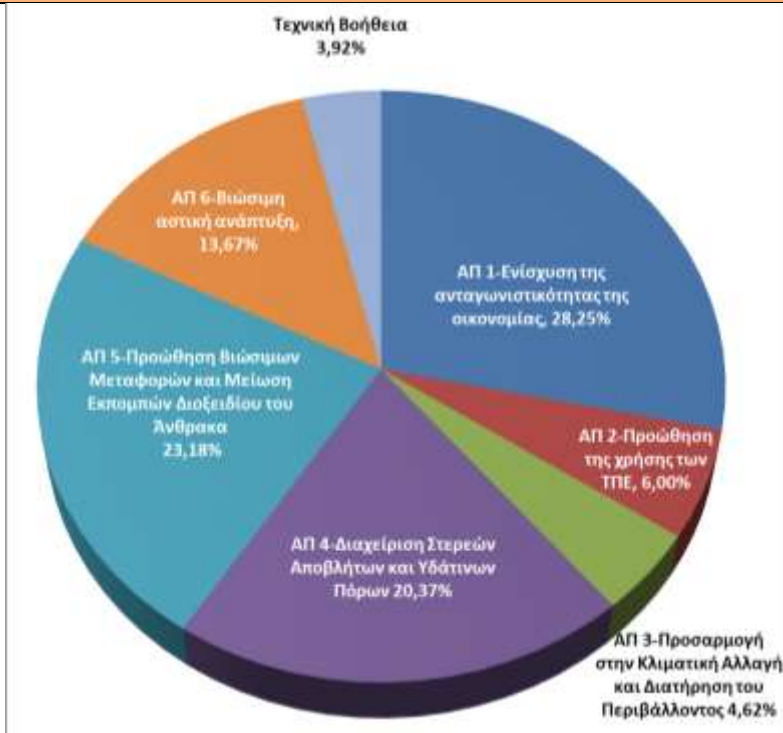
Διάγραμμα 1: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

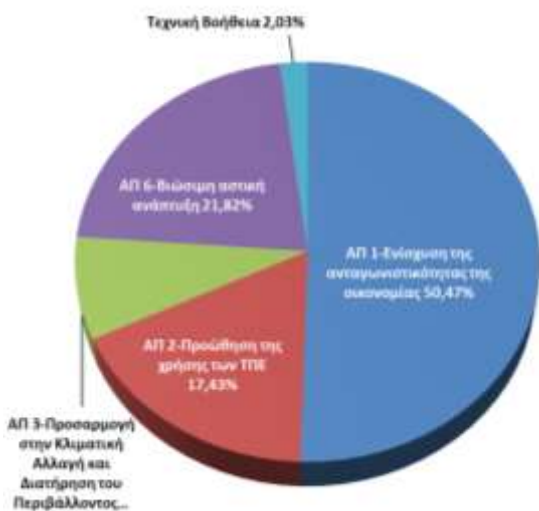
Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας συνολικά στο επίπεδο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης αποτυπώνεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2: Κατανομή πόρων ανά ΑΠ του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

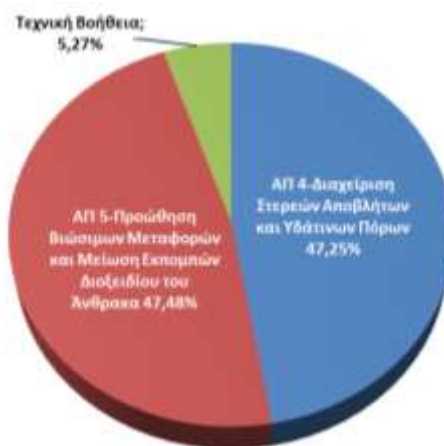
Στο σύνολο των Πόρων του Ε.Π.

Στο Σύνολο των Πόρων του ΕΤΠΑ του Ε.Π.

Στο Σύνολο των Πόρων του Τ.Σ. του Ε.Π.

Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη του τομέα της Έρευνας και Καινοτομίας διατίθεται το **28,25%** των πόρων του Ε.Π., μέσω του **Άξονα Προτεραιότητας 1** του Ε.Π. (πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα).

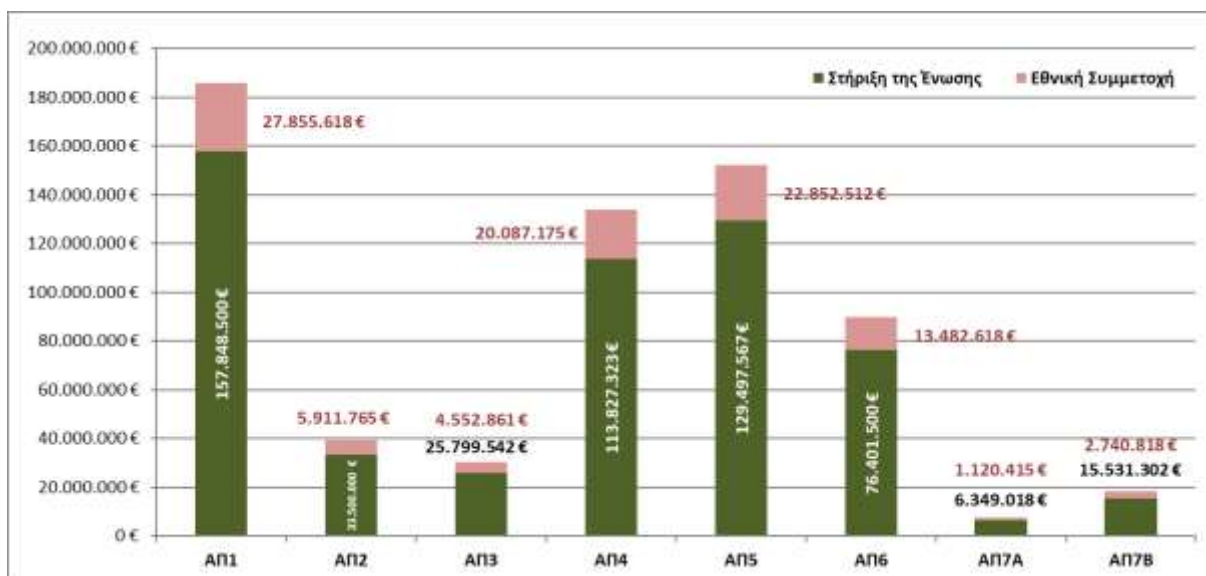
Σε μικρή απόσταση από πλευράς χρηματοδοτικής βαρύτητας ακολουθούν, στην **δεύτερη** και **τρίτη θέση**, οι **Άξονες Προτεραιότητας 5 και 4Α**. Ειδικότερα στις παρεμβάσεις για την προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (μέσω δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας) διατίθεται το **23,18%** των πόρων του Ε.Π. (Άξονας Προτεραιότητας 5), ενώ για τις παρεμβάσεις Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων (Άξονας Προτεραιότητας 4Α) το **20,37%**.

Την **τέταρτη θέση** σε χρηματοδοτική βαρύτητα καταλαμβάνει ο **Άξονας Προτεραιότητας 6 (13,67%** των πόρων), μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται οι στρατηγικές Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Ανάπτυξης των τεσσάρων αστικών κέντρων της χώρας.

Τέλος, το **6,00%** των πόρων κατανέμεται στον **Άξονα Προτεραιότητας 2**, για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προώθησης της χρήσης ΤΠΕ στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, ενώ αντίστοιχα το 4,62% κατανέμεται στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Η **κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο** του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

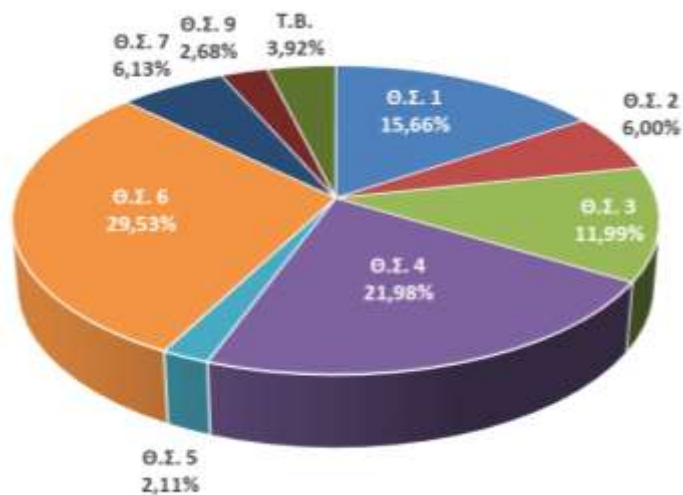
Διάγραμμα 3: Κατανομή πόρων ανά Θ.Σ. του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη»

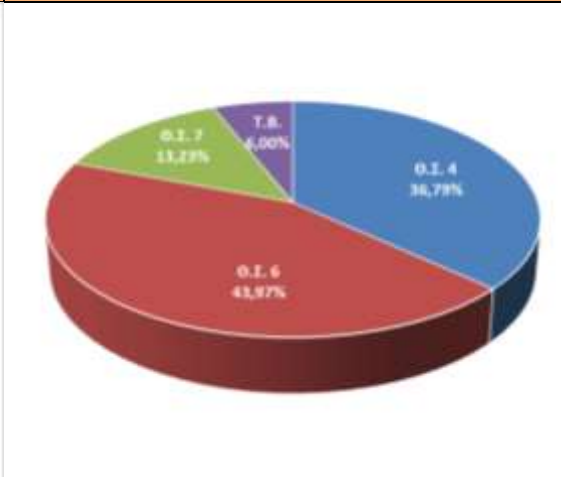
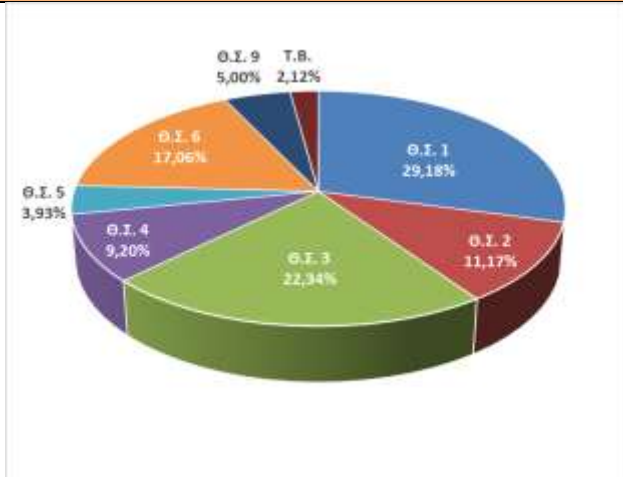
Αντίστοιχα η ποσοστιαία κατανομή των πόρων ανά Θεματικό Στόχο στο σύνολο του Ε.Π. και ανά Ταμείο χρηματοδότησης παρουσιάζεται στο διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 4: Κατανομή πόρων ανά Θεματικό Στόχο του ΕΠΑΑΑ και ανά Ταμείο Χρηματοδότησης

στο σύνολο των πόρων του Ε.Π.

στο σύνολο των πόρων του ΕΤΠΑ του Ε.Π. **στο σύνολο των πόρων του Τ.Σ. του Ε.Π.**

Πρώτος σε χρηματοδοτική βαρύτητα αναδεικνύεται ο **Θ.Σ. 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, στον οποίο κατανέμονται €194,1 εκ. ή το 29,53% περίπου των συνολικών πόρων του Ε.Π. (15,06% των πόρων του ΕΤΠΑ και 43,97% των πόρων του Ταμείου Συνοχής). Η υψηλή ένταση της χρηματοδότησης αυτού του Θ.Σ., ιδιαίτερα από το Ταμείο Συνοχής, εκπορεύεται από την ανάγκη ανταπόκρισης στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Κύπρος σχετικά με τη συμμόρφωση ως προς τις διεθνείς της υποχρεώσεις, ιδίως στους τομείς διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων, όπου διαπιστώνεται σημαντική υστέρηση.

Στους **Θεματικούς Στόχους** που σχετίζονται άμεσα με τη **βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**, κατανέμονται **€221,18 εκ.**, δηλαδή το 33,65% του συνόλου των πόρων του Ε.Π. ή το 62,69% των πόρων του ΕΤΠΑ. Ειδικότερα:

- Στο **Θ.Σ.1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»** κατανέμεται το 29,18% των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ (€102,94 εκ.).
- Στο **Θ.Σ.2 «Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών»** κατανέμεται το 11,17% των πόρων του ΕΤΠΑ (€39,41 εκ.)
- Στο **Θ.Σ.3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»** κατανέμεται το 22,34% των πόρων του ΕΤΠΑ (€78,82 εκ.).

Ο **Θ.Σ. 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»** συγκεντρώνει τη **δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα** του ΕΠ (21,98%) με σκοπό τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και την εξοικονόμηση ενέργειας τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα (ΜΜΕ, νοικοκυριά), καθώς και την κάλυψη των αναγκών αστικής κινητικότητας.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τον **Θ.Σ.4** κατανέμεται το 9,20% των πόρων του ΕΤΠΑ (€27,60 εκ.) διαπιστώνεται ότι οι 4 πρώτοι Θ.Σ. συγκεντρώνουν το 71,89% των πόρων του ΕΤΠΑ, υπερκαλύπτοντας τις απαιτήσεις του Καν. 1301/20123, Αρ. 4, σημείο 1 & 3, σχετικά με τη θεματική συγκέντρωση.

Επιπλέον, δεδομένου ότι στο Θ.Σ. 4 κατανέμονται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής συνολικοί πόροι ύψους €144,52 εκ., οι οποίοι αντιστοιχούν στο 46,0% της συνολικής Κοινωνικής Συνδρομής ΕΤΠΑ στο Πρόγραμμα, διαπιστώνεται ότι εκπληρώνεται η απαίτηση του ίδιου Κανονισμού, σχετικά με την θεματική συγκέντρωση των πόρων στον Θ.Σ., δυνάμει του σημείου 3 του Αρθ. 4.

Στον **Θ.Σ. 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, κατανέμεται το 6,13% των συνολικών πόρων του Προγράμματος, που χρηματοδοτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών μεταφορών για την επέκταση δυναμικότητας των λιμένων της χώρας (Λιμένας Λεμεσού) και την ολοκλήρωση των συνδέσεων των λιμένων της χώρας με το Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

Στον **Θ.Σ. 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»** κατανέμεται το 3,92% των πόρων του Προγράμματος για την χρηματοδότηση δράσεων σε αστικές περιοχές που στοχεύουν στην προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης.

Τέλος, στον **Θ.Σ. 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»** κατανέμεται το 2,11% της συνολικής στήριξης της Ένωσης στο Πρόγραμμα.

Για την κάλυψη των Τεχνικών Αναγκών του Προγράμματος, διατίθεται το 2,12% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 6,00% των πόρων του ΤΣ.

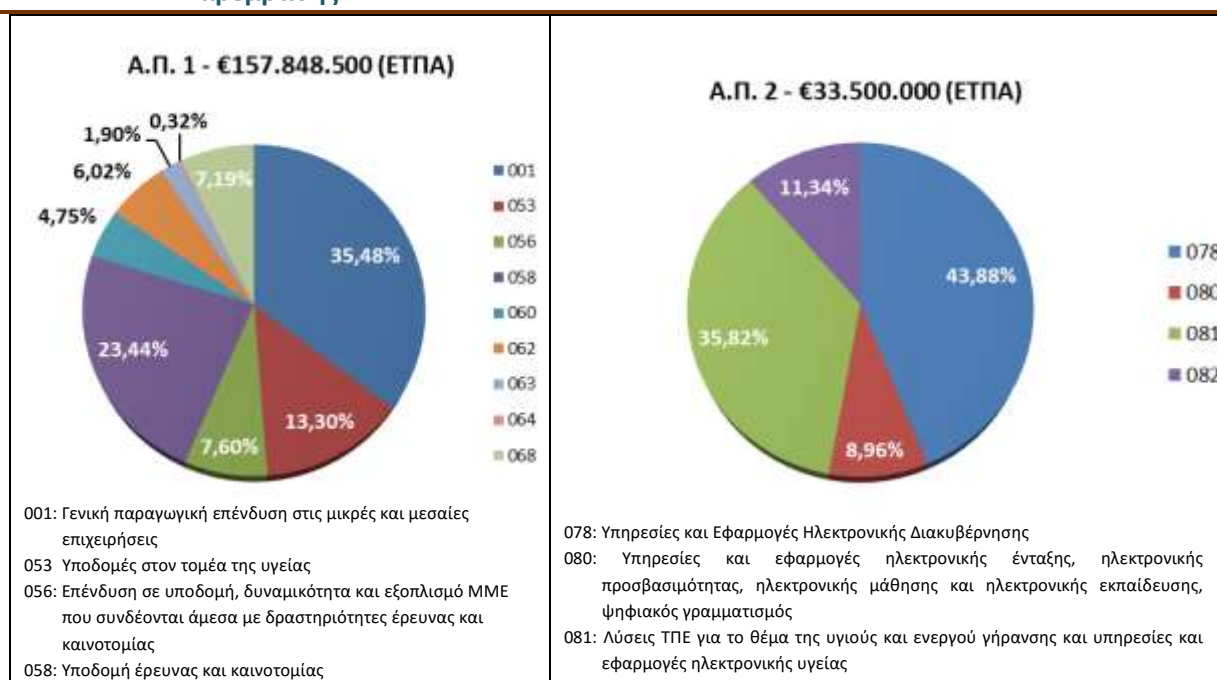
Η συνολική **κατανομή των πόρων ανά Άξονα Προτεραιότητας και Θεματικό Στόχο** παρατίθεται στον Πίνακα που Ακολουθεί:

Πίνακας 3. Κατανομή Πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας (Α.Π.) και Θεματικό Στόχο (Θ.Σ.)

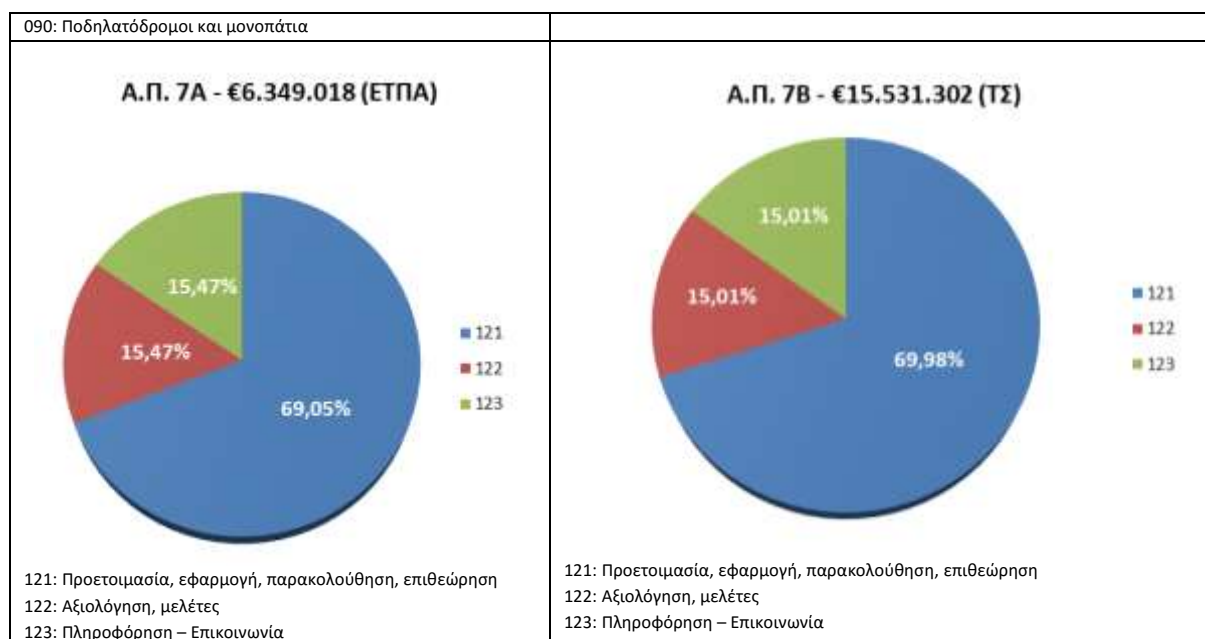
Α.Π.	Περιγραφή	Θ.Σ.	Συνολικός Π/Υ	Εθνική Συμμετοχή	Στήριξη της Ένωσης	ΕΤΠΑ	Τ.Σ.
ΑΠ 1	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας	1	102.941.176	15.441.176	87.500.000	87.500.000	
		3	69.411.765	10.411.765	59.000.000	59.000.000	
		4	13.351.177	2.002.677	11.348.500	11.348.500	
ΑΠ 2	Προώθηση της χρήσης των ΤΠΕ	2	39.411.765	5.911.765	33.500.000	33.500.000	
ΑΠ 3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5	13.881.814	2.082.272	11.799.542	11.799.542	
		6	16.470.589	2.470.589	14.000.000	14.000.000	
ΑΠ 4Α	Διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδατικών πόρων	6	133.914.498	20.087.175	113.827.323		113.827.323
ΑΠ 5	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και Μείωση Εκπομπών CO ₂	4	112.050.079	16.807.512	95.242.567		95.242.567
		7	40.300.000	6.045.000	34.255.000		34.255.000
ΑΠ 6	Βιώσιμη αστική ανάπτυξη	3	9.411.765	1.411.765	8.000.000	8.000.000	
		4	19.117.648	2.867.648	16.250.000	16.250.000	
		6	43.707.647	6.556.147	37.151.500	37.151.500	
		9	17.647.058	2.647.058	15.000.000	15.000.000	
ΑΠ 7Α	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	7.469.433	1.120.415	6.349.018	6.349.018	
ΑΠ 7Β	Τεχνική Βοήθεια	Δ.Ε.	18.272.120	2.740.818	15.531.302		15.531.302
Σύνολο			657.358.534	98.603.782	558.754.752	299.898.560	258.856.192

Η κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης του ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» αναλύεται στα Διαγράμματα που ακολουθούν:

Διάγραμμα 5. Κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Άξονα Προτεραιότητας και Τομέα Παρέμβασης

<p>060: Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης</p> <p>062: Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος των ΜΜΕ</p> <p>063: Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (clusters) και δίκτυα επιχειρήσεων κατ' εξοχήν προς όφελος των ΜΜΕ</p> <p>064: Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων κουπονιών, διεργασιών, σχεδιασμού, υπηρεσιών και κοινωνικής καινοτομίας)</p> <p>068: Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα</p>	<p>082: Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ</p>
<p>Α.Π. 3 - €25.799.542 (ΕΤΠΑ)</p> <p>086: Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000</p> <p>087: Μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, όπως η διάβρωση, οι θύελλες και η ξηρασία</p> <p>094: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς</p>	<p>Α.Π. 4 - €113.827.323 (ΤΣ)</p> <p>017: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης)</p> <p>018: Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα μηχανικής επεξεργασίας, θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης και υγειονομικής ταφής)</p> <p>021: Διαχείριση Αποβλήτων και Εξοικονόμηση πόσιμου νερού</p> <p>022: Επεξεργασία Υγρών Λυμάτων</p>
<p>Α.Π. 5 - €129.497.567 (ΤΣ)</p> <p>013: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα</p> <p>014: Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα</p> <p>016: Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση</p> <p>033: Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ</p> <p>039: Θαλάσσιοι λιμένες</p> <p>043: Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών</p>	<p>Α.Π. 6 - €76.401.500 (ΕΤΠΑ)</p> <p>001: Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις</p> <p>043: Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών</p> <p>055: Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη</p> <p>090: Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια</p> <p>092: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας</p> <p>094: Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς</p> <p>101: Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ (ενίσχυση ενεργειών τύπου ΕΚΤ)</p>

Η κατανομή των πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά Τομέα Παρέμβασης, αναλύεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 4. Κατανομή Πόρων (Κοινοτική Συνδρομή) ανά κατηγορία Παρέμβασης

Κωδ	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	1	56.000.000	11,45%
		6	8.000.000	
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	12.997.567	2,33%
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	5	20.500.000	3,67%
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	5	1.000.000	0,18%
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελαχιστοποίησης, διαλογής και ανακύκλωσης)	4Α	23.000.000	4,12%
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπερ. της μηχανικής βιολογικής & θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης & υγειονομικής ταφής)	4Α	43.500.000	7,79%
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	4Α	19.500.000	3,49%
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	4Α	27.827.323	4,98%
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	5	26.500.000	4,74%
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	5	7.500.000	1,34%
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	5	49.000.000	10,56%
		6	10.000.000	
053	Υποδομές στον τομέα της υγείας	1	21.000.000	3,76%

Κωδ	Τομέας Παρέμβασης	Α.Π.	Ποσό	%
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	6	12.000.000	2,15%
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	1	12.000.000	2,15%
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	1	37.000.000	6,62%
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	1	7.500.000	1,34%
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	1	9.500.000	1,70%
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	1	3.000.000	0,54%
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	1	500.000	0,09%
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	1	11.348.500	2,03%
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	2	14.700.000	2,63%
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	2	3.000.000	0,54%
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	2	12.000.000	2,15%
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	2	3.800.000	0,68%
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	3A	5.000.000	0,89%
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	3A	11.799.542	2,11%
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	5	12.000.000	3,27%
		6	6.250.000	
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	6	31.151.500	5,58%
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	3A	9.000.000	2,68%
		6	6.000.000	
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	6	3.000.000	0,54%
121	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	7A	4.384.312,6	2,73%
		7B	10.868.792	
122	Αξιολόγηση και μελέτες	7A	982.352,70	0,59%
		7B	2.331.255,00	
123	Πληροφόρηση και Επικοινωνία	7A	982.352,70	0,59%
		7B	2.331.255	
Σύνολο			594.767.585	100%

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ, ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΟΧΩΝ.

Στη συνέχεια γίνεται μία αναλυτική απεικόνιση της προόδου υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2020. Η ανάλυση γίνεται σε κάθε δυνατό επίπεδο δεδομένης της παρούσας φάσης υλοποίησης στην οποία βρίσκεται το Ε.Π., δηλαδή σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας, Θεματικού Στόχου, Επενδυτικής Προτεραιότητας, Ειδικού Στόχου και Κατηγορίας Παρέμβασης.

Τα δεδομένα βασίζονται στα στοιχεία τα οποία είχαν εισαχθεί στο ΟΠΣ μέχρι την προαναφερόμενη ημερομηνία, ενώ συμπληρωματικά των στοιχείων του ΟΠΣ, λαμβάνονται υπόψη και στοιχεία της Διαχειριστικής Αρχής και των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης, κυρίως για τις ανάγκες αποτίμησης της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ και εκτίμησης της δυνατότητας επίτευξης των τεθέντων προγραμματικών στόχων.

3.1 ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31/12/2020

3.1.1 Διαχρονική εξέλιξη της πορείας ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ

Το 2014 και πριν την έγκριση του ΕΠΑΑΑ εκδόθηκαν πέντε (5) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων Σχεδίων Χορηγιών για τα οποία υπήρχε σχετική εμπειρία και τεχνογνωσία διαχείρισης εκ μέρους των Ενδιάμεσων Φορέων (νεανική και γυναικεία επιχειρηματικότητα, ενίσχυση ΜΜΕ της μεταποίησης και άλλων δραστηριοτήτων, εξοικονομώ στις επιχειρήσεις και ενίσχυση καινοτομικής επιχειρηματικότητας), οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Σύστημα Παρακολούθησης των έργων του Προγράμματος. Με αυτό τον τρόπο ενεργοποιήθηκε το 30,31% των προγραμματικών πόρων του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑΑ.

Η ουσιαστική εκκίνηση ενεργοποίησης του Προγράμματος εντοπίζεται στο 2ο εξάμηνο του 2016 (το 2015 δεν εκδόθηκαν νέες Προσκλήσεις), περίοδο κατά την οποία εκδόθηκαν έντεκα (11) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε τέσσερις (4) Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με τις καταχωρημένες στο Σύστημα Παρακολούθησης να προέρχονται από την υλοποίηση ενός και μόνον έργου.

Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο έως και το 2016 είχε προχωρήσει η ωρίμανση και ως ένα βαθμό η υλοποίηση σειράς έργων υποψήφιων προς ένταξη στο ΕΠΑΑΑ, που δεν αποτυπώθηκε όμως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Τα έτη 2017 και 2018 αποτελούν τη χρονική περίοδο δυναμικής επιτάχυνσης της ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ. Ειδικότερα εντός του 2017 εκδόθηκαν **δεκαεννέα (19) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 326,19 εκ. €**, που αντιστοιχούσαν στο **46,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**, ενώ αντίστοιχα το 2018 εκδόθηκαν **είκοσι τέσσερις (24) νέες Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 331,29 εκ. €** που αντιστοιχούσαν στο **47,35% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του ΕΠΑΑΑ** εκείνης της περιόδου.

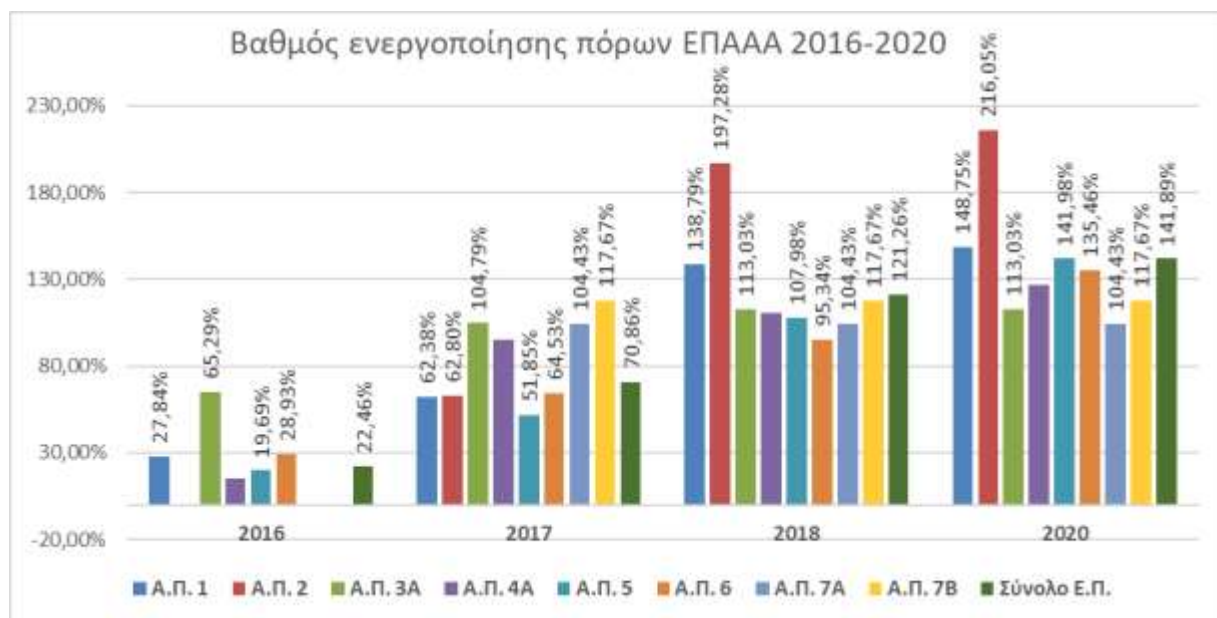
Εντός του **2019** εκδόθηκαν **οκτώ (8) νέες Προσκλήσεις** συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους €35,07 εκ., που αντιστοιχούσαν στο 5,01% των συνολικών πόρων του ΕΠ, ενώ εντός του **2020** εκδόθηκαν

επτά (7) νέες Προσκλήσεις συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους €100,75 εκ., που αντιστοιχούν στο **15,37% των συνολικών πόρων του ΕΠ.**

Μέχρι το τέλος του 2020 ο **συνολικός βαθμός ενεργοποίησης** των πόρων του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό Δημόσιας Δαπάνης των Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων σε σχέση με τον διαθέσιμο προϋπολογισμό) ανήλθε στο **141,89%**, με τις υψηλότερες και χαμηλότερες επιδόσεις να παρουσιάζουν οι ΑΠ 2 (216,05%), του οποίου οι διαθέσιμοι πόροι μειώθηκαν σημαντικά κατά την τελευταία τροποποίηση του Προγράμματος και ΑΠ 3Α (113,03%).

Συνολικά ο διαχρονικός βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του Προγράμματος κατά τα έτη 2016 – 2018 και 2020 ανά Άξονα Προτεραιότητας και συνολικά, με βάση τον προϋπολογισμό της τελευταίας αναθεώρησης του Προγράμματος παρουσιάζεται στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 6. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Α.Π. την περίοδο 2016-2020

3.1.2 Πρόσδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2020 ανά Τύπο Έργων έχει ως ακολούθως:

Πίνακας 5. Πορεία υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Τύπο Έργων

Τύπος Έργων	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης ΕΠ	Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων	Δηλωθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ ¹
Σχέδια Χορηγών		€ 142.890.000	€ 102.401.328,16	€ 39.576.759,08	€ 38.316.615,56

¹ Για την απλοποίηση των αναφορών στη θέση των όρων “Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων”, “Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων”, “Δηλωθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες” και “Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ” χρησιμοποιούνται

Τύπος Έργων	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης ΕΠ	Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη Έργων	Δηλωθείσες στο ΟΠΣ Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες στο ΟΠΣ ¹
Δημόσιες Συμβάσεις		€ 789.827.000	€ 661.616.729,39	€ 330.679.020,88	€ 313.517.701,09
Σύνολο	€ 657.358.534	€932.717.000	€ 764.018.057,55	€ 370.255.779,96	€263.289.009,76

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Πιο αναλυτικά, η συγκεντρωτική εικόνα σχετικά με την **υλοποίηση του Προγράμματος μέχρι την 31/12/2020 έχει ως εξής:**

Σχέδια Χορηγιών

Έχουν ενεργοποιηθεί 8 Σχέδια Χορηγιών (Σ.Χ.) που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο των οποίων έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις συνολικής Δημόσιας Δαπάνης ύψους € 142,9 εκατ., ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ενεργοποίηση του 21,74% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος.

Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2020 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)
6. Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
7. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α)
8. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β)

Από τα παραπάνω δεν έχουν ενταχθεί μέχρι την 31/12/2020 στο ΕΠΑΑΑ έργα του Σχεδίου Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Αναλυτικά στοιχεία της προόδου υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών παρουσιάζονται στο εδάφιο «Βασικές Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1» της Ενότητας 3.2.1 της παρούσας Έκθεσης.

Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Η πορεία ενεργοποίησης και υλοποίησης των έργων Δημοσίων Συμβάσεων μέχρι την 31.12.2020 έχει ως εξής:

αντίστοιχα στη συνέχεια οι όροι “Προσκλήσεις”, “Εντάξεις”, “Δηλωθείσες Δαπάνες” και “Επικυρωμένες Δαπάνες”, ενώ με τον όρο “Εγκρίσεις” νοείται ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων

- είχαν εκδοθεί **πενήντα έξη (56) Προσκλήσεις** υποβολής προτάσεων για έργα Δημοσίων Συμβάσεων συνολικής δημόσιας δαπάνης **ύψους 798,83 εκ. €**, που αντιστοιχεί στο **120,15% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ**.
- Η **συνολική επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη** (μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) των ενταγμένων **έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε** στα **771,84 εκατ. €**, ποσοστό **117,41% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- Ο **συνολικός προϋπολογισμός** των ενταγμένων έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθε στα **661,62 εκ. €**, ποσοστό **100,65% του προγραμματικού προϋπολογισμού**.
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 535,88 εκατ. €**, ποσό που αντιστοιχεί στο **81,52% του προϋπολογισμού** του ΕΠΑΑΑ και το 81,00% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.
- Οι **δαπάνες** των έργων Δημοσίων Συμβάσεων ανήλθαν σε **313,65 εκατ. €**, απορροφώντας το **47,69% του προϋπολογισμού του Προγράμματος**, το 47,39% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 58,51% των νομικών δεσμεύσεων των Δημοσίων Έργων.

Τα **έργα Δημοσίων Συμβάσεων** που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα **μέχρι την 31/12/2020 ανέρχονται σε 83** (14 νέα έργα εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ την περίοδο 2019-2020) και είναι τα ακόλουθα.

Πίνακας 6. Ενταγμένα Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
1.	Πανεπιστήμιο Κύπρου	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»
2.	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου
3.	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Πρόγραμμα Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στις ΜΜΕ
4.	Πανεπιστήμιο Κύπρου	Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου
5.	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (1)
6.	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (2)
7.	Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο
8.	Υπουργείο Εσωτερικών	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"
9.	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
10.	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας
11.	Υπουργείο Εσωτερικών	Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
12.	Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού	Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
13.	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού
14.	Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών / Υπ. Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Υλοποίηση Κυβερνητικού Ενοποιημένου Δικτύου
15.	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών
16.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744
17.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762
18.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761
19.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
20.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου
21.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου
22.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας
23.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745
24.	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσόνησος Ακάμα»
25.	Υπουργείο Εσωτερικών	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.
26.	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)
27.	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθένου - Φάση Β
28.	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου
29.	Υπουργείο Εσωτερικών	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β
30.	Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου
31.	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) της Επαρχίας Λεμεσού
32.	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων της Επαρχίας Λευκωσίας
33.	Δήμος Πάφου	Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου
34.	Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού - Αμαθούνας	Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' (Συμβόλαιο Ε18 και Ε13)
35.	Αρχή Λιμένων Κύπρου	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση
36.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά
37.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση ΙΙ
38.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων
39.	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες
40.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
41.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Λεμεσού, ΣΒΑΚ Λάρνακας, ΣΒΑΚ Πάφου και Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (ΣΣΜΚ).
42.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως
43.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης
44.	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου
45.	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (3)
46.	ΓΔ ΕΠΣΑ	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (4)
47.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Αναβάθμιση Συστημάτων φωτοελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών
48.	Τμήμα Δημοσίων Έργων	Ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων
49.	Δήμος Πάφου	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο
50.	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο
51.	Δήμος Πάφου	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου
52.	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο
53.	Δήμος Πάφου	Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικών" στην Πάφο
54.	Δήμος Πάφου	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο
55.	Δήμος Πάφου	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο
56.	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β
57.	Δήμος Λάρνακας	Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση
58.	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημοουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α
59.	Δήμος Λευκωσίας	Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου
60.	Δήμος Λευκωσίας	Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου
61.	Δήμος Λάρνακας	Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας
62.	Δήμος Λεμεσού	Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης
63.	Δήμος Λεμεσού	Ανάπλαση Όψεων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό

A/A	Δικαιούχος	Τίτλος Έργου
64.	Δήμος Λεμεσού	Πράσινος Περίπατος στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό
65.	Δήμος Λεμεσού	Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καβάζογλου στη Λεμεσό
66.	Δήμος Λάρνακας	Πολυχώρος Δημιουργικότητας και Πολιτισμού στη Λάρνακα
67.	Δήμος Λάρνακας	Πολυδύναμος Πολυχώρος Κοινωνικής Πρόνοιας και Απασχόλησης στη Λάρνακα
68.	Δήμος Λεμεσού	Επέκταση Γραμμικού Πάρκου Γαρύλλη - Οργανική Σύνδεση με τη Θάλασσα κατά μήκος των οδών Παλλάδος / Δημοκρατίας / Αλεξανδρείας
69.	Δήμος Λάρνακας	Ανάπλαση Οδών και Διευκόλυνση ΑμεΑ στο Κέντρο της Λάρνακας
70.	Δήμος Λεμεσού	Αποκατάσταση των Δημοτικών Πολυκατοικιών στη Οδό Μισιαούλη και Καβάζογλου και Χρήση για Κοινωνικές Υπηρεσίες
71.	Δήμος Λεμεσού	Κέντρο Ενασχόλησης Ενηλίκων στη Λεμεσό
72.	Δήμος Λευκωσίας	Ανάπλαση Εξωτερικού Περιμετρικού Τόξου Τάφρου Φάσεις Α2.1 & Α2.2
73.	Δήμος Λευκωσίας	Κέντρο Φροντίδας και Απασχόλησης Παιδιών "Ουράνιο Τόξο"
74.	Δήμος Λευκωσίας	Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Λευκωσίας - Συνοικία Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Αποκατάσταση του κτιρίου στη γωνία των οδών Αλκιβιάδους και Δημαρχίας
75.	Υπουργείο Εσωτερικών	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ
76.	Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)	Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ
77.	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΤΠΑ- ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
78.	Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας	Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ
79.	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ
80.	Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου
81.	ΓΔ ΕΠΣΑ	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή
82.	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
83.	Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

3.1.3 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ ανά Χρηματοδοτικό Ταμείο

Η συνολική εικόνα ενεργοποίησης του Προγράμματος με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2020 ανά Ταμείο Χρηματοδότησης έχει ως εξής:

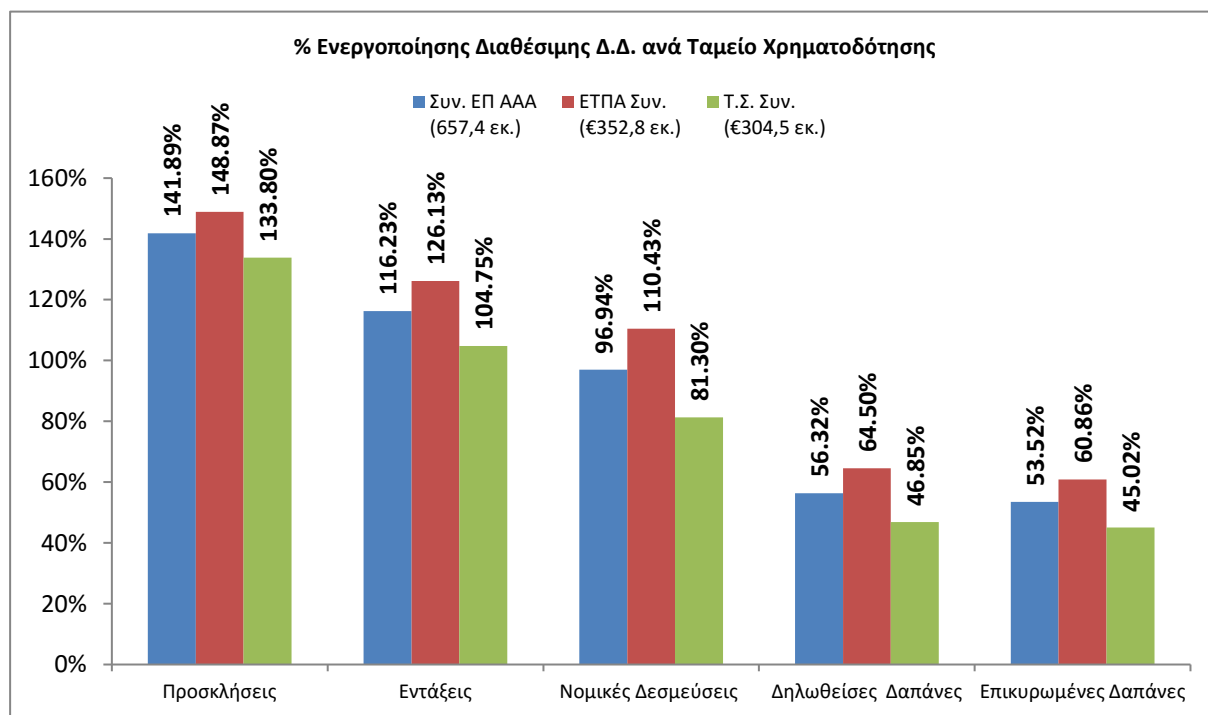
Πίνακας 7. Πορεία υλοποίησης του Ε.Π. Α.Α.Α. ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (σε €)

Ταμείο Χρ/σης	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Δημόσια Δαπάνη Προσκήσεων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
ΕΤΠΑ	352.821.837	525.257.000	445.003.699,51	389.628.288,35	227.575.812,59	214.717.471,09
Ταμείο Συνοχής	304.536.697	407.460.000	319.014.358,04	247.582.973,86	142.679.967,37	137.116.845,56
Σύνολο	657.358.534	932.717.000	764.018.057,55	637.211.262,21	370.255.779,96	351.834.316,65

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται συνοπτικά η συνολική εικόνα της πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ βάσει των προϋπολογισμών των δημοσιευμένων Προσκήσεων και της Επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ανά Ταμείο Χρηματοδότησης και Είδος Συμβάσεων.

Διάγραμμα 7. Ενεργοποίηση Διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης ανά Ταμείο Χρηματοδότησης (%)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Όπως προκύπτει από το παραπάνω Διάγραμμα, ο βαθμός ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων του ΕΤΠΑ (Δημόσια Δαπάνη Προσκήσεων προς τη συνολική Δημόσια Δαπάνη που έχει καταμετρηθεί προγραμματικά στα Ταμεία) υπερέρχει αυτού του Ταμείου Συνοχής (148,9% έναντι 133,8%).

Σε ότι αφορά στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των επιμέρους Ταμείων το ΕΤΠΑ παρουσιάζει σαφώς καλύτερες επιδόσεις και ειδικότερα:

- Το ποσοστό δέσμευσης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **126,13%**, έναντι **104,75%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό συμβασιοποίησης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των νομικών δεσμεύσεων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **110,43%**, έναντι **81,30%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων (% επικυρωμένων δαπανών των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **60,86%**, έναντι **45,02%** του Ταμείου Συνοχής.

3.1.4 Χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης ΕΠΑΑΑ συνολικά & ανά Άξονα Προτεραιότητας

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2020, παρουσιάζει ραγδαία βελτίωση σε σχέση με την πρόοδο υλοποίησης στο τέλος του 2017, και έχει ως εξής:

- Ο βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2020 ανήλθε στο **113,92%** των προγραμματικά καταναμημένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 28 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το τέλος του 2018).
- Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων μέχρι την 31.12.2020 έργων (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) ανήλθε στα **764,02 εκατ. €** (αύξηση κατά 28,45% σε σχέση με τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων στο τέλος του 2018), ποσοστό που αντιστοιχεί στο **85,00%** του προγραμματικού προϋπολογισμού.
- Οι νομικές δεσμεύσεις του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) ανήλθαν σε **637,21 εκατ. €** (αύξηση κατά 34,29% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων στο τέλος του 2018), ποσό που αντιστοιχεί στο **96,94%** των προγραμματικών πόρων και το 83,40% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων (αύξηση κατά 20 περίπου ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2018).
- Οι δαπάνες του Προγράμματος ανήλθαν σε **351,83 εκατ. €** (αύξηση κατά 33,63% σε σχέση με τις δαπάνες στο τέλος του 2018), απορροφώντας το **53,52%** των προγραμματικών πόρων, το 46,05% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 55,21% των νομικών δεσμεύσεων.

Το ΕΠΑΑΑ παρουσιάζει την καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά καταναμημένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ, ενώ

καταλαμβάνει την πέμπτη καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ.

Η συγκεντρωτική εικόνα της χρηματοοικονομικής πορείας υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ συνολικά και ανά Άξονα Προτεραιότητας παρουσιάζεται στους Πίνακες και τα Γραφήματα που ακολουθούν:

Πίνακας 8. Χρηματοοικονομική Πορεία Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας (σε €)

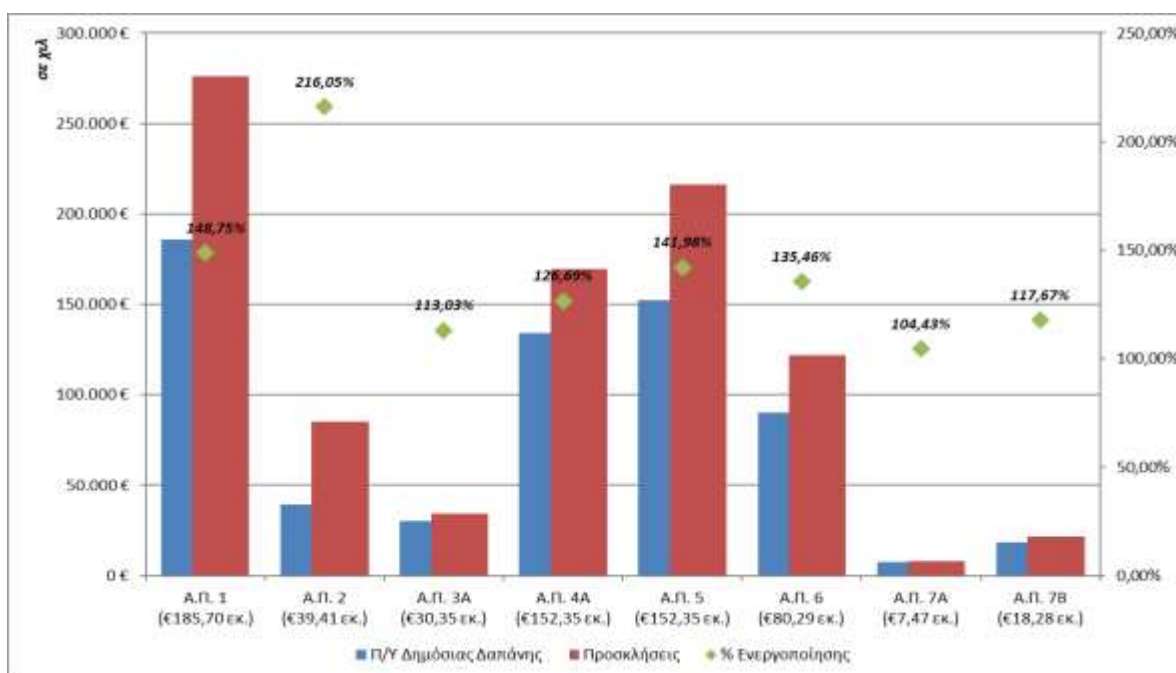
Α.Π.	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Ταμείο	Προσκλήσεις	Εγκρίσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	185.704.118	ΕΤΠΑ	276.240.000,00	309.643.808,53	212.817.101,02	206.866.946,21	97.929.817,01	93.031.406,30
2	39.411.765	ΕΤΠΑ	85.150.000,00	93.063.773,23	72.247.422,41	31.535.414,96	19.835.545,61	19.835.545,61
3Α	30.352.403	ΕΤΠΑ	34.307.000,00	33.668.126,62	31.904.926,62	31.976.760,68	26.597.642,27	26.412.005,10
4Α	133.914.498	Ταμείο Συνοχής	169.650.000,00	149.331.490,78	123.054.934,29	82.841.311,44	38.406.802,02	38.330.777,22
5	152.350.079	Ταμείο Συνοχής	216.310.000,00	187.041.039,02	167.190.821,35	141.367.407,39	92.104.651,41	86.636.070,12
6	89.884.118	ΕΤΠΑ	121.760.000,00	119.398.178,63	117.302.477,62	108.966.340,11	76.897.244,03	69.236.442,35
7Α	7.469.433	ΕΤΠΑ	7.800.000,00	10.731.771,84	10.731.771,84	10.282.826,39	6.315.563,67	6.202.071,73
7Β	18.272.120	Ταμείο Συνοχής	21.500.000,00	28.768.602,40	28.768.602,40	23.374.255,03	12.168.513,94	12.149.998,22
Μερικά Σύνολα	352.821.837,00	ΕΤΠΑ	525.257.000,00	566.505.658,85	445.003.699,51	389.628.288,35	227.575.812,59	214.717.471,09
	304.536.697,00	Τ.Σ.	407.460.000,00	365.141.132,20	319.014.358,04	247.582.973,86	142.679.967,37	137.116.845,56
Σύνολο	657.358.534,00	ΕΤΠΑ/Τ.Σ.	932.717.000,00	931.646.791,05	764.018.057,55	637.211.262,21	370.255.779,96	351.834.316,65
% Συν.			141,89%	141,73%	116,23%	96,94%	56,32%	53,52%
			% Π/Υ Προσκλ.	99,89%	81,91%	68,32%	39,70%	37,72%
					% Π/Υ Εντάξεων	83,40%	48,46%	46,05%
						% Νομ. Δεσμεύσεων	58,11%	55,21%
						% Δηλωθεισών Δαπανών	95,02%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη Προσκλήσεων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης Προσκλήσεων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 8. Βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Το σύνολο των ΑΠ του Προγράμματος έχουν ενεργοποιήσει τους διαθέσιμους πόρους τους, με τις υψηλότερες επιδόσεις να παρουσιάζουν οι **ΑΠ 2** «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (ποσοστό ενεργοποίησης 216,05%, επίδοση που επηρεάζεται από τη σημαντική μείωση των διαθέσιμων πόρων στην τελευταία αναθεώρηση του Προγράμματος), ο **ΑΠ 1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» με τους ενεργοποιημένους πόρους (276,24 εκ. €) να ξεπερνούν κατά 50% τους κατανεμημένους σε αυτόν πόρους (**ποσοστό ενεργοποίησης 148,75%**) και ο **ΑΠ 5** «Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (**ποσοστό ενεργοποίησης 141,98%**).

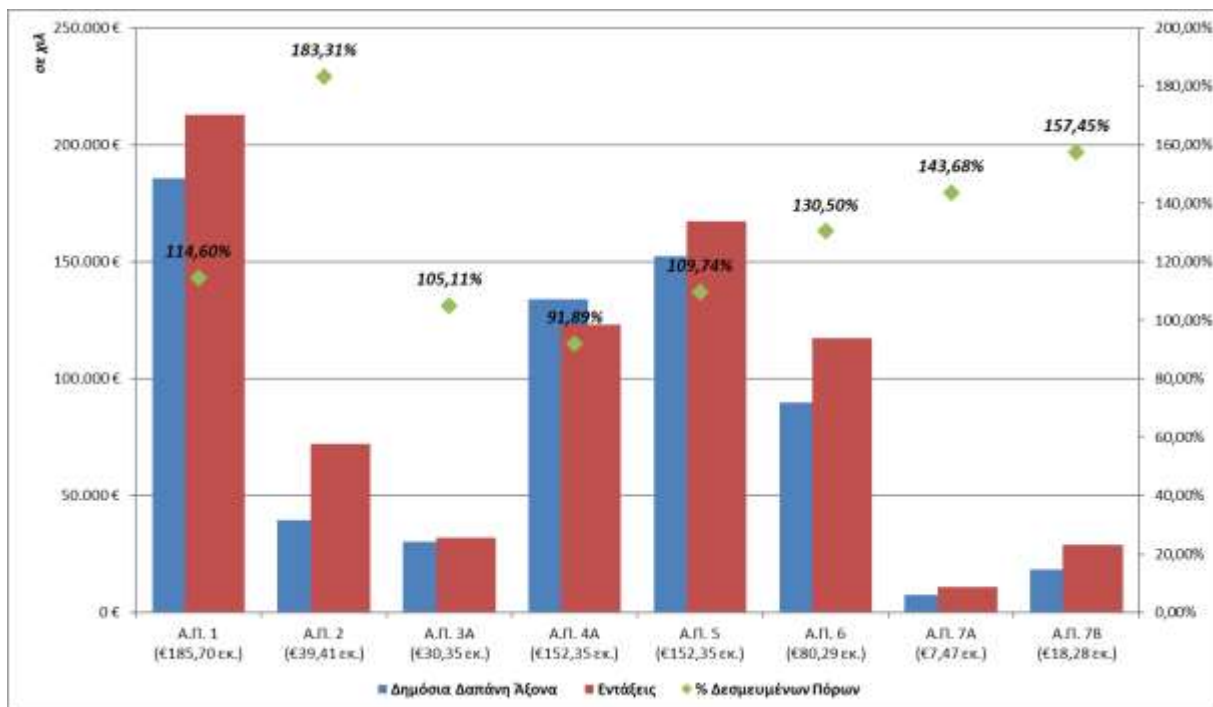
Ακολουθούν οι **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (**135,46%**), **4Α** «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (**126,69%**) και **3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» που ο βαθμός ενεργοποίησης των πόρων του παραμένει στα επίπεδα του 2018 (**113,03%**).

Τέλος, οι ενεργοποιημένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης **7Α** και **7Β**, που παραμένουν στα επίπεδα του 2017, ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά ενεργοποίησης **104,43%** και **117,59%**).

Βαθμός δέσμευσης των πόρων (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται ο βαθμός δέσμευσης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων επί των προγραμματικών πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 9. Βαθμός δέσμευσης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Την καλύτερη επίδοση ως προς το ποσοστό των δεσμευμένων πόρων (επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων μετά την εφαρμογή του συντελεστή ελλείματος χρηματοδότησης) μεταξύ των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ παρουσιάζει οι **ΑΠ 2** «Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (183,31% ή 72,25 εκ. €), ενώ ακολουθούν οι **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» και **ΑΠ 1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων (117,30 και 212,82 εκ. € αντίστοιχα) να ξεπερνούν τους καταναμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστό δεσμευμένων πόρων **130,50%** και **114,60%** αντίστοιχα).

Ακολουθούν οι **ΑΠ 5** Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» και **3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» και με τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων τους να ανέρχεται στα 167,19 και 31,90 εκ. € και το **ποσοστό των δεσμευμένων πόρων** στο **109,74%** και **105,11%** αντίστοιχα.

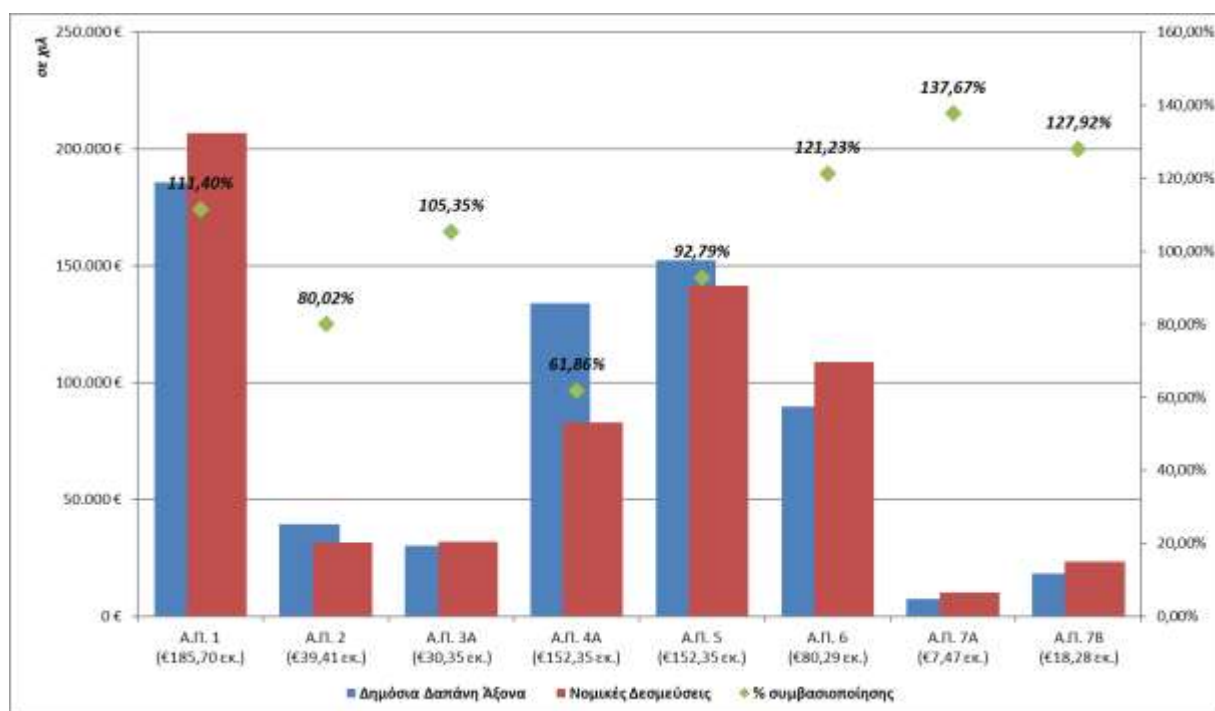
Ο **ΑΠ 4Α** «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων», παρά τον υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του, εμφανίζει τον **χαμηλότερο βαθμό δέσμευσης των πόρων του (41,17%)**.

Τέλος οι δεσμευμένοι πόροι των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και & 7B ξεπερνούν τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά δέσμευσης 143,68% και 157,34%).

Βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων - Νομικές Δεσμεύσεις (Δημόσια Δαπάνη Συμφωνιών Χρηματοδότησης έργων Σχεδίων Χορηγιών και συμβάσεων Δημοσίων Έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός συμβασιοποίησης των ενταγμένων έργων ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης νομικών δεσμεύσεων των ενταγμένων έργων επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 10. Βαθμός συμβασιοποίησης των πόρων του ΕΠΑΑΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Υψηλό βαθμό συμβασιοποίησης των πόρων τους παρουσιάζουν οι **ΑΠ 6** «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (**121,23%**) και **1** «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» (**111,40%**), με τον δεύτερο να βελτιώνει σημαντικά τις επιδόσεις του κυρίως λόγω της ένταξης και συμβασιοποίησης των έργων του Προγράμματος RESTART.

Ακολουθεί ο **ΑΠ 3Α** «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος», με τη Δημόσια Δαπάνη των συμβάσεων των ενταγμένων έργων (31,98 εκ. €) να ξεπερνά το ύψος των προγραμματικά κατανεμημένων πόρων του Άξονα (**105,35%**), παρουσιάζοντας μικρή βελτίωση σε σχέση με το 2018, καθώς και ο **ΑΠ 5** «Πρωώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα» (**92,79%**) που παρουσιάζει πρόοδο σε σχέση με τις αντίστοιχες επιδόσεις του 2018 (67,43%).

Παρά τη σημαντική μείωση των κατανεμημένων πόρων σε αυτούς πόρων χαμηλά ποσοστά συμβασιοποίησης εξακολουθούν να παρουσιάζουν οι ΑΠ 2 «Πρωώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών

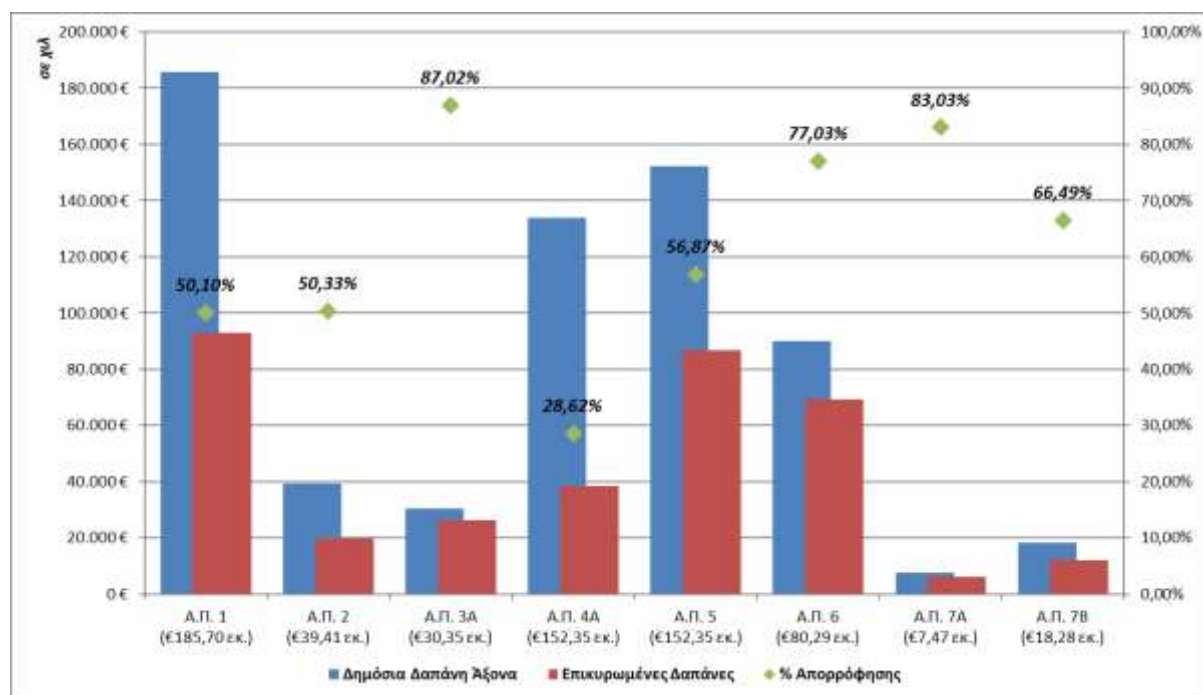
Πληροφορίας και Επικοινωνιών» (80,02%) και ιδιαίτερα ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (61,86%), που εμφανίζει τη χειρότερη επίδοση μεταξύ όλων των θεματικών ΑΠ του Προγράμματος.

Τέλος, οι νομικές δεσμεύσεις των Αξόνων Προτεραιότητας της Τεχνικής Υποστήριξης 7Α και &Β ξεπερνούν και εδώ τους κατανεμημένους σε αυτούς πόρους (ποσοστά συμβασιοποίησης 137,67% και 127,92% αντίστοιχα).

Βαθμός απορρόφησης των πόρων (επικυρωμένη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων)

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί στη συνέχεια αποτυπώνεται ο βαθμός απορρόφησης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (ποσοστό των επιλέξιμων προς συγχρηματοδότηση δαπανών των ενταγμένων έργων, που πραγματοποιήθηκαν και επικυρώθηκαν από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος, επί των κατανεμημένων πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας).

Διάγραμμα 11. Βαθμός Απορρόφησης των πόρων του Ε.Π. ανά Άξονα Προτεραιότητας

Υψηλότερο βαθμό απορρόφησης των κατανεμημένων σε αυτούς πόρων εξακολουθούν και το 2020 να παρουσιάζουν οι Άξονες Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» (87,02%) και 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (77,03%), ενώ σε απόσταση ακολουθούν οι Άξονες Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα», 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών» και 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» με τα ποσοστά απορρόφησης να ανέρχονται στο 56,87%, 50,33% και 50,01% αντίστοιχα.

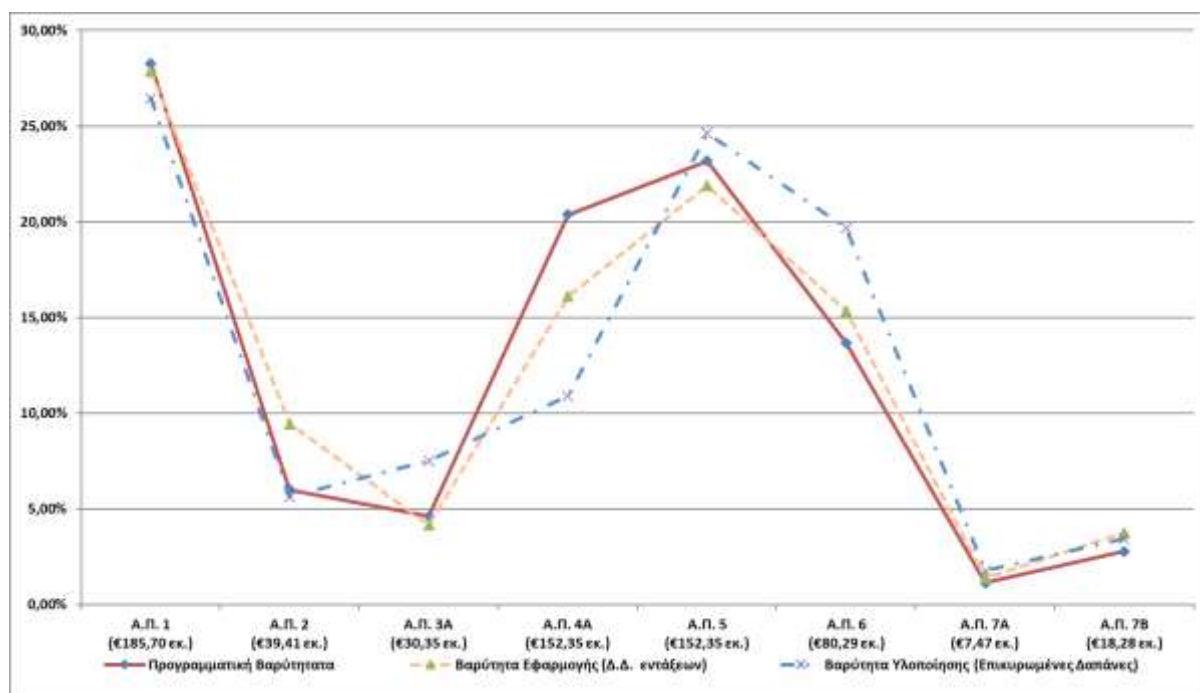
Εξαιρετικά χαμηλές επιδόσεις απορρόφησης των πόρων του παρουσιάζει ο ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων» (ποσοστό απορρόφησης 28,62%).

Τέλος, βελτίωση των επιδόσεών τους παρουσιάζουν οι Άξονες Προτεραιότητας της Τεχνικής Βοήθειας (7Α και 7Β), με το βαθμό απορρόφησης των πόρων τους να ανέρχονται 8,03% και 66,49% αντίστοιχα.

Χρηματοδοτικές Βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας

Συγκρίνοντας τις χρηματοδοτικές βαρύτητες των Αξόνων Προτεραιότητας, μεταξύ του προϋπολογισμού προγραμματισμού, του προϋπολογισμού εφαρμογής (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) και του προϋπολογισμού υλοποίησης (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων που έχει πραγματοποιηθεί και επικυρωθεί από τα όργανα διαχείρισης του Προγράμματος) αξιολογη απόκλιση εντοπίζεται κυρίως στον ΑΠ 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων», όπου τόσο οι δεσμευμένοι πόροι, όσο και οι επικυρωμένες δαπάνες υπολείπονται ποσοστιαία των προγραμματικών (βλέπε το Διάγραμμα που ακολουθεί).

Διάγραμμα 12. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Α.Π. του Ε.Π – Προγραμματική – Εφαρμογής - Υλοποίησης

3.1.5 Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΕΠΑΑΑ

Για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων του Προγράμματος εφαρμόσθηκε μια προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω (bottom up) αναγωγής, από το επίπεδο του Έργου στα υπερκείμενα προγραμματικά επίπεδα (Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, ΕΠΑΑΑ). Σε ότι αφορά την αποτελεσματικότητα, η μεθοδολογία αυτή συνίσταται στην μέτρηση του βαθμού υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου κάθε Έργου και στην αναγωγή στα ανώτερα δομικά επίπεδα του Προγράμματος με τη μέθοδο της χρηματοδοτικής στάθμισης, χρησιμοποιώντας δηλαδή τη

χρηματοδοτική βαρύτητα κάθε επιπέδου του Προγράμματος στο αμέσως υπερκείμενο επίπεδο (Έργο, Θεματικός Στόχος, Άξονας Προτεραιότητας, συνολικό Πρόγραμμα).

Η εκτίμηση της αποδοτικότητας πραγματοποιήθηκε μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων της φυσικής και της οικονομικής υλοποίησης των έργων και στη συνέχεια όλων των δομικών επιπέδων του ΕΠΑΑΑ.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας ανά Άξονα Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ, από τους οποίους με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας που αναφέρθηκε ανωτέρω, προκύπτει ο συνολικός δείκτης αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Προγράμματος. Επισημαίνεται ότι, η ανάλυση της αποτελεσματικότητας & αποδοτικότητας για τους επιμέρους Άξονες Προτεραιότητας, ανά έργο και Θεματικό Στόχο, παρατίθεται στην Ενότητα 3.2 που ακολουθεί.

Σημειώνεται ότι η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των έργων και των λοιπών δομικών στοιχείων του Προγράμματος, πριν την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού τους αντικειμένου, επηρεάζονται από επιμέρους παράγοντες που ισχύουν κατά τη διάρκεια μέτρησής τους και δεν αποτυπώνουν τις τελικές τιμές που θα προκύψουν μετά την ολοκλήρωσή τους.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, ο συνολικός **δείκτης αποτελεσματικότητας** του Προγράμματος ανέρχεται σε **0,430**, τιμή η οποία εκτιμάται ως χαμηλή στην παρούσα χρονική στιγμή της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου. Η χαμηλή αποτελεσματικότητα του Προγράμματος οφείλεται στη χαμηλή αποτελεσματικότητα του ΑΠ4Α (0,23), ο οποίος δεσμεύει το 16,11% του π/υ των ενταγμένων έργων του Προγράμματος, αλλά και του ΑΠ2 (0,32), που δεσμεύει το 9,5% του π/υ των ενταγμένων έργων. Θετικά συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του Προγράμματος οι ΑΠ 1 και 6, οι οποίοι εμφανίζουν δείκτη αποτελεσματικότητας 0,40 και 0,71 και παράλληλα έχουν υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα στο Πρόγραμμα (43,2%), ενώ δεν επηρεάζει τη συνολική αποτελεσματικότητα η υψηλή τιμή του δείκτη αποτελεσματικότητας του ΑΠ3Α (0,88), λόγω της χαμηλής χρηματοδοτικής του βαρύτητας (4,2%).

Αναλυτικότερα, ανά ΑΠ:

- ▶ Ο **ΑΠ 1** παρουσιάζει δείκτη αποτελεσματικότητας 0,40, ο οποίος οφείλεται κυρίως στην πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων RESTART B του ΘΣ 1 (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,3996), ΘΣ που έχει υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα στον Άξονα (64,25%).
- ▶ Ο Δείκτης Αποτελεσματικότητας του **ΑΠ 2** ανέρχεται σε 0,3178 και οφείλεται κατά κύριο λόγο στη χαμηλή πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.
- ▶ Υψηλή είναι η πρόοδος υλοποίησης των έργων του **ΑΠ 3Α** (δείκτης αποτελεσματικότητας 0,88), με 8 από τα 10 ενταγμένα έργα να έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο (μόνο 1 έχει ολοκληρώσει και το οικονομικό αντικείμενο).
- ▶ Ο **ΑΠ 4** παρουσιάζει τον χαμηλότερο δείκτη αποτελεσματικότητας (0,23), που οφείλεται κυρίως στην εξαιρετικά χαμηλή πρόοδο υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου τεσσάρων έργων σημαντικού π/υ που δεσμεύουν το 71,65% του π/υ των εντάξεων.

- ▶ Ο **ΑΠ 5** παρουσιάζει τον 3^ο υψηλότερο δείκτη αποτελεσματικότητας στο Πρόγραμμα (0,081), τιμή η οποία οφείλεται αποκλειστικά στην πρόοδο υλοποίησης των έργων του ΘΣ 7 που έχουν ήδη ολοκληρωθεί.
- ▶ Ο **ΑΠ 6** παρουσιάζει τον 2^ο υψηλότερο δείκτη αποτελεσματικότητας στο Πρόγραμμα (0,108), τιμή η οποία οφείλεται στην υψηλή πρόοδο υλοποίησης των έργων του ΘΣ 6 και του ΘΣ 4 (δείκτες αποτελεσματικότητας 0,859 και 0,673 αντίστοιχα).
- ▶ Οι **ΑΠ 7Α και 7Β** που αφορούν στην Τεχνική Βοήθεια, έχουν περιορισμένη χρηματοδοτική βαρύτητα, με αποτέλεσμα η σχετικά χαμηλή αποτελεσματικότητά τους να μην επηρεάζει σημαντικά την συνολική πορεία του Προγράμματος.

Παράλληλα, ο **δείκτης αποδοτικότητας** του ΕΠΑΑΑ εμφανίζει τιμή **0,89**, υποχωρώντας σε επίδοση των ετών 2017 και 2018. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της εξάντλησης των ώριμων έργων (έργων των οποίων η υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου είχε εκκινήσει πριν την τυπική τους ένταξη στο Πρόγραμμα και εκείνων που αποτελούσαν συνέχεια έργων της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου) και της ένταξης και υλοποίησης σημαντικού αριθμού έργων την περίοδο 2019-2020.

Πίνακας 9. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΕΠΑΑΑ

ΑΠ	Τίτλος Άξονα Προτεραιότητας	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα ΑΠ στο σύνολο των εντάξεων του ΕΠ	Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΑΠ - Δείκτης Αποτελεσματικότητας ΕΠ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορ/φήσης Ενταγμένων Έργων ΑΠ / ΕΠ	Δείκτης Αποδοτικότητας ΑΠ / ΕΠ
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	161.259.273,16	152.728.946,71	27,1%	0,50	0,135	70.928.555,63	44,0%	1,13
2	Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	61.210.921,68	23.127.972,39	10,3%	0,22	0,022	11.797.320,09	19,3%	1,13
3Α	Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα και Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	32.338.924,90	30.023.192,39	5,4%	0,81	0,044	20.017.342,95	61,9%	1,31
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων – Ταμείο Συνοχής – Ταμείο Συνοχής	67.483.277,72	50.206.870,56	11,3%	0,45	0,051	31.300.892,61	46,4%	0,97
5	Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα - Ταμείο Συνοχής	147.256.010,92	111.065.436,73	24,8%	0,29	0,072	64.376.010,51	43,7%	0,67
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	85.751.079,15	76.794.184,55	14,4%	0,71	0,094	52.477.994,00	61,2%	1,07
7	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ & Ταμείο Συνοχής	39.500.374,24	30.492.554,84	6,6%	0,31	0,021	12.390.893,97	31,4%	1,00
Σύνολο Επιχειρησιακού Προγράμματος		594.799.861,77	474.439.158,17	100%		0,430	263.289.009,76	44,3%	0,89

3.2 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνει ανάλυση της προόδου υλοποίησης των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (πρόοδος οικονομικού και φυσικού αντικειμένου, ανάλυση της προόδου ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, πρόοδος επίτευξης των στόχων και ανάλυση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων).

3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας», όπως περιγράφονται στο ισχύον (5^η τροποποίηση) Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	
<p>Στόχος: Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσα από μία σειρά παρεμβάσεων, που θα στοχεύουν στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η χώρα σε ορισμένους τομείς και στην αντιμετώπιση των επιμέρους παραγόντων που διαμορφώνουν τη χαμηλή ανταγωνιστικότητα. Η επίτευξη του στόχου του Άξονα επιδιώκεται μέσω παρεμβάσεων ενίσχυσης της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας, βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και μείωσης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας των ΜΜΕ.</p> <p>Ειδικόί Στόχοι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας • 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας • 1β.2: Αντιμετώπιση της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού- COVID 19 (νέος στόχος) • 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών • 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος • 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού • 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις <p>Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των επιμέρους Ειδικών Στόχων:</p>	
1α.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ερευνητικών μονάδων • Υλοποίηση ερευνητικών έργων από νέους ερευνητές • Δράσεις συμπληρωματικότητας/συνέργειας με το πρόγραμμα Ε.Ε. «Ορίζοντας 2020» • Ενίσχυση νέων και υφιστάμενων υποδομών καινοτομίας
1β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των ΜΜΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών • Υλοποίηση ολοκληρωμένων έργων συνεργασίας διατομεακού και διεπιστημονικού χαρακτήρα στους τομείς που προκύπτουν από την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας • Δράσεις δημιουργίας ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία • Δράσεις ενίσχυσης για δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και για πιστοποιήσεις προϊόντων • Δράσεις ενθάρρυνσης της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς και προώθηση της εμπορικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων • Δράσεις για εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου με νέες σύγχρονες διατάξεις και για αναβάθμιση των μηχανισμών υποστήριξης του συστήματος ΕΤΑΚ. • Ενίσχυση των νοσοκομείων και άλλων νοσηλευτηρίων με εξοπλισμό και ανθρώπινο δυναμικό, για την αντιμετώπιση της νόσου COVID-19 και άλλων παρόμοιων κρίσεων στον τομέα της υγείας • Εφαρμογή μέτρων πρόληψης για την εξάπλωση της νόσου COVID-19

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

3α	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδια Χορηγιών για την ολοκληρωμένη στήριξη και εκσυγχρονισμό της λειτουργίας υφιστάμενων επιχειρήσεων και την ίδρυση νέων • Δημιουργία κέντρου/ων επιχειρηματικής υποστήριξης και εφαρμογή σχεδίου κινήτρων για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων • Σχέδια Χορηγιών για την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου προϊόντος και των υπηρεσιών υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του Τουρισμού. • Δράσεις και μέτρα προώθησης, προβολής και εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος (συμπεριλαμβανομένων δράσεων branding) • Δράσεις για ανάπτυξη / ενίσχυση του Αγροτουρισμού και του τουρισμού της υπαίθρου • Σχέδια χορηγιών για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων από ειδικές ομάδες του πληθυσμού, οι οποίες πλήττονται ιδιαίτερα από την κρίση (π.χ. γυναίκες και νέοι). • Μέτρα προώθησης της εφαρμογής εργαλείων χρηματοοικονομικής τεχνικής για στήριξη των ΜΜΕ.
4β	<ul style="list-style-type: none"> • Διενέργεια ενεργειακών ελέγχων σε ΜΜΕ και υλοποίηση επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας • Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων • Επενδύσεις για τη χρήση ΑΠΕ, με προτεραιότητα στην ηλιακή ενέργεια • Επενδύσεις στην αποθήκευση ενέργειας, στην συμπαραγωγή ηλεκτρισμού/ θερμότητας/ ψύξης και στην έξυπνη διαχείριση της ενέργειας • Επενδύσεις σε συστήματα βιομάζας • Επενδύσεις σε συστήματα διαχείρισης ενέργειας ή σε συστήματα ανάκτησης ενέργειας

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανέρχεται σε **€185,7 εκ.** και αντιπροσωπεύει το **52,63%** και **28,25%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Η συνολική **ενεργοποίηση** του ΑΠ 1 ανέρχεται το 2020 στο **148,75%** (στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2018).

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 1 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 10. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2020)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	102.941.176,00	186.190.000,00	365	136.727.624,01	133.058.040,19	58.100.139,84	54.380.878,35
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	69.411.765,00	67.150.000,00	551	53.686.124,44	51.405.553,45	29.236.917,93	28.429.561,89
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	13.351.177,00	22.900.000,00	92	22.403.352,57	22.403.352,57	10.592.759,24	10.220.966,06
	Σύνολα*	185.704.118,00	276.240.000,00	1.008	212.817.101,02	206.866.946,21	97.929.817,01	93.031.406,30

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Πίνακας 11. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 1 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2020) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθ. ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	56.000.000,00	46.962.500,00	550*	35.518.205,77	21.390.469,80	21.027.662,14
053	Υποδομές στον τομέα της υγείας	21.000.000,00	17.850.000,00	-	0,00	0,00	0,00
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	12.000.000,00	17.850.000,00	148	19.326.246,76	6.964.866,94	6.572.576,81
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	37.000.000,00	77.350.000,00	12	74.822.716,13	40.971.188,80	38.202.106,67
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	7.500.000,00	25.296.000,00	127	20.436.247,63	1.087.258,99	1.087.258,99
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	9.500.000,00	17.850.000,00	1	846.896,74	0,00	0,00
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	3.000.000,00	5.100.000,00	1	5.100.000,00	2.207.160,44	1.883.715,46
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	500.000,00	2.065.500,00	77	786.373,16	361.804,14	361.804,14
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	11.348.500,00	24.480.000,00	93*	24.057.849,68	10.257.595,35	9.941.571,15
	Σύνολα	157.848.500,00	234.804.000,00	1.008	180.894.535,87	83.240.344,46	79.076.695,36

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ

* ένα έργο εντάσσεται σε δύο Τομείς Παρέμβασης (001 και 068)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν **ενταχθεί** συνολικά **1.008 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **ύψους 212,8 εκ. €** (114,6% του προϋπολογισμού του ΑΠ 1). Το ύψος της δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων αντιστοιχεί στο 60,32% των πόρων του ΕΤΠΑ ή το 32,37% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 206,87 εκ. €**, ήτοι το **111,4%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 97,2% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. **Περιορισμένη πρόοδος εντοπίζεται** μέχρι την 31/12/2020 **στην απορρόφηση των πόρων του Άξονα**, με τις **δαπάνες** να ανέρχονται σε **93,03 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **50,10% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας** (έναντι 41,58% το 2018). Οι δαπάνες αυτές αποτελούν το 43,71% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 44,97% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2020 **είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων**, ενώ τα ποσοστά προόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

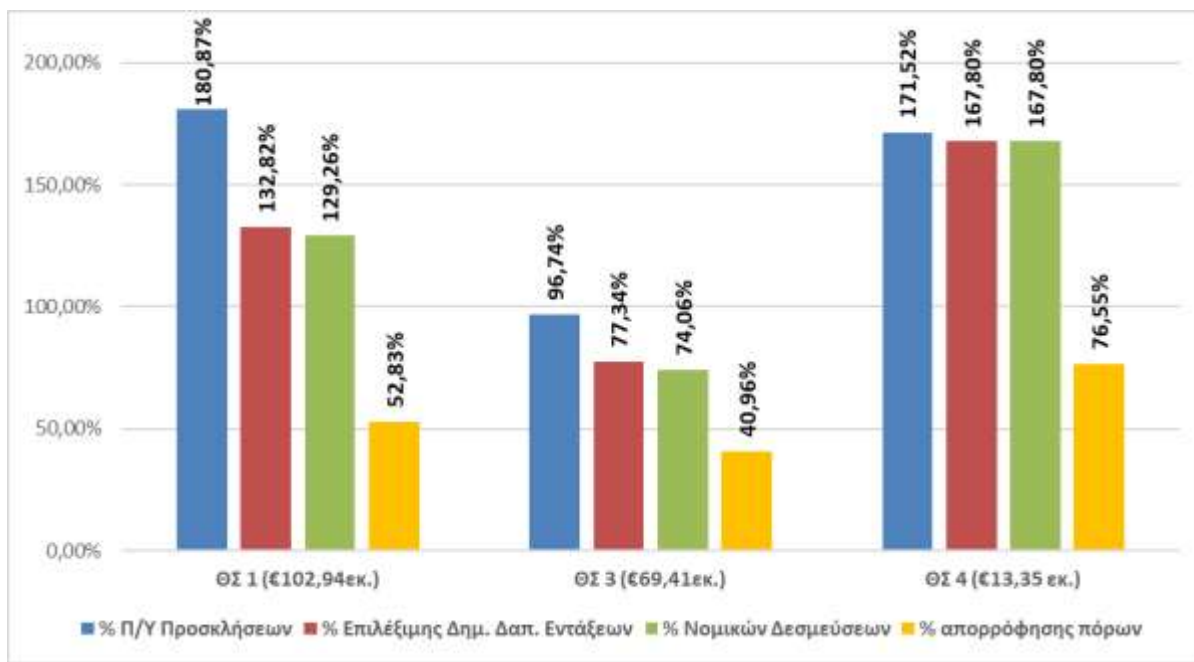
Πίνακας 12. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 1 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	180,87%	132,82%	129,26%	52,83%
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	96,74%	77,34%	74,06%	40,96%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	171,52%	167,80%	167,80%	76,55%
Άξονας Προτεραιότητας 1		148,75%	114,60%	111,40%	50,10%
ΕΤΠΑ		78,29%	60,32%	58,63%	26,37%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		42,02%	32,37%	31,47%	14,15%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του ΑΠ 1, υψηλότερη ενεργοποίηση παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 1 (180,87%), ενώ υψηλότερο βαθμό δεσμεύσεων των πόρων (εντάξεις), συμβασιοποίησης (νομικές δεσμεύσεις) και απορρόφησης (επικυρωμένες δαπάνες) ο Θεματικός Στόχος 4. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 1 έχουν ενταχθεί δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης και 3 Σχέδια Χορηγιών με διαφορετικό βαθμό υλοποίησης, ενώ στον Θεματικό Στόχο 4 περιλαμβάνεται ένα Σχέδιο Χορηγιών που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης και δύο Προσκλήσεις Χρηματοδοτικών Εργαλείων με καταχωρημένες δαπάνες στο ύψος των προκαταβολών των σχετικών συμβάσεων. Αντίστοιχα στον Θεματικό Στόχο 3 κυριαρχούν τα έργα των Σχεδίων Χορηγιών, που η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικείμενου εξακολουθεί να κινείται σε χαμηλά επίπεδα.

Διάγραμμα 13: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.1 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π.1)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 1 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 363 Σχεδίων Χορηγιών συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 136,73 εκ. € (132,82% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 133,06 εκ. € (129,26%) και επικυρωμένες δαπάνες 54,38 εκ. € (52,83%) των πόρων του ΘΣ
- Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχουν ενταχθεί πεντακόσια πενήντα ένα (551) έργα (εκ των οποίων δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων και ένα έργο Χρηματοδοτικών Εργαλείων) συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 53,69 εκ. € (77,34% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 51,4 εκ. € (74,06%) και δαπάνες 28,43 εκ. € (40,96% μόλις των πόρων του ΘΣ).
- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί ενενήντα δύο (92) έργα (ένα έργο αφορά σε Χρηματοδοτικά Εργαλεία και τα υπόλοιπα αποτελούν έργα Σχεδίων Χορηγιών) συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης και νομικών δεσμεύσεων ύψους 22,4 εκ. (167,8% της κατανομής πόρων του ΘΣ) και επικυρωμένες δαπάνες 10,22 εκ. € (76,55% των κατανεμημένων στο ΘΣ πόρων).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 1 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)»**, έχουν ενταχθεί πεντακόσια πενήντα (550) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 35,52 εκ. €

(63,43% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 21,03 εκ. € (μόλις το 37,55% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

- Στον **ΤΠ 053 «Υποδομές στον τομέα της υγείας»**, δεν έχουν ενταχθεί έργα (ο ΤΟ προστέθηκε στην τελευταία τροποποίηση του ΕΠ)
- Στον **ΤΠ 056 «Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας»**, έχουν ενταχθεί εκατό σαράντα οκτώ (148) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 19,33 εκ. € (161,05% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 6,57 εκ. € (54,77% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 058 «Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)»**, έχουν ενταχθεί δώδεκα (12) έργα η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και οι επικυρωμένες δαπάνες των οποίων υπερβαίνουν τους ενδεικτικούς πόρους του ΤΠ.
- Στον **ΤΠ 062 «Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ»**, έχει δημοσιευθεί μία (1) Πρόσκληση με Π/Υ υπερδιπλάσιο των διαθέσιμων πόρων του ΤΟ, με ενταγμένο μόνο ένα (1) έργο χαμηλού σχετικά Π/Υ που δεν έχει αποδώσει δαπάνες στο ΕΠ.
- Στον **ΤΠ 063 «Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ»**, έχει δημοσιευθεί μία (1) Πρόσκληση με Π/Υ που υπερκαλύπτει τους διαθέσιμους πόρους του ΤΠ (170,00%) και υλοποιείται ένα (1) έργο που βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσής του, με τις δαπάνες του στο τέλος του 2020 να ανέρχονται στο 62,79% των πόρων του ΤΠ.
- Στον **ΤΠ 064 «Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ»**, έχουν δημοσιευθεί πέντε (5) Προσλήσεις με Π/Υ υπερδιπλάσιο του διαθέσιμου (μόνο οι δύο εξ αυτών αναμένεται να τροφοδοτήσουν το ΕΠ με έργα) και υλοποιούνται εβδομήντα επτά (77) έργα, οι επικυρωμένες δαπάνες των οποίων ανέρχονται στο 72,36% των πόρων του ΤΠ.
- Στον **ΤΠ 068 «Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχουν ενταχθεί ενενήντα τρία (93) έργα των οποίων οι επικυρωμένες δαπάνες των οποίων ανέρχονται στο 87,60% των πόρων του ΤΠ.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 1

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 και ενταγμένα έργα

Η δημοσίευση των 5 Προσλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 9 Προκηρύξεων Σχεδίων Χορηγιών έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 1, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοίχιση

των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 13. Ενεργοποιημένες Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικοί Στόχοι του Α.Π.1

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων/ Σχεδίων Χορηγιών	Π/Υ Πρόσκλησης
1α: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας	1α.1: Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	€40.000.000,00
		Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας – 2η	€40.000.000,00
		RESTART 2016-2020 Α	€40.760.000,00
1β: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ	1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	Σχέδιο Χορηγιών για την ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	€10.000.000,00
		RESTART 2016-2020 Β	€34.430.000,00
	1β.2 Αντιμετώπιση της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού- COVID 19	Δράσεις αντιμετώπισης της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού- COVID 19	€21.000.000,00
3α: Προαγωγή της Επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο	Σχέδιο Ενίσχυσης της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility"	€14.000.000,00 €2.150.000,00
	3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος	Σ.Χ. Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού Τουριστικού Προϊόντος και Επιμήκυνσης Τουριστικής περιόδου	€16.000.000,00
		Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος	€6.000.000,00
	3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	€14.000.000,00
		Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	€5.000.000,00
		Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	€10.000.000,00
	4β: Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις	4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ	Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»
Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ			€14.200.000,00
Σύνολο			€276.240.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 1 και τα ενταγμένα έργα τους έχουν ως ακολούθως:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α και του **Ειδικού Στόχου 1α.1 «Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας»** αυτής επιδιώκεται η επιλεκτική ανάπτυξη νέων υποδομών στους τομείς της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της χώρας (S3C), η αποτροπή του φαινομένου της διαρροής ερευνητών και η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ.

Το 2017 και το 2018 εκδόθηκαν Προσκλήσεις για τη «Δημιουργία υποδομών με στόχο την ενίσχυση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας» (1η και 2η) και εντάχθηκαν και υλοποιούνται δύο έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Παράλληλα από τον Ενδιάμεσο Φορέα του ΕΠΑΑΑ Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΔΕΚ) εκδόθηκαν έξη (6) Προσκλήσεις για την ενεργοποίηση τεσσάρων (4) Προγραμμάτων RESTART A (χαρακτηρίζονται ως Σχέδια Χορηγιών), στο πλαίσιο των οποίων μέχρι την 31/12/2020 εντάχθηκαν 137 ερευνητικά έργα.

Μέσω των Προσκλήσεων του RESTART της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α επιδιώκεται:

- Η ανάπτυξη ερευνητικών μονάδων και υποδομών για υλοποίηση έρευνας υψηλού επιπέδου αιχμής στους Τομείς Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cγ (Πρόγραμμα «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες»).
- Η αύξηση του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μέσα από την ένταξη νέων ερευνητών στο σύστημα ΕΤΑΚ, για την εκπόνηση ερευνητικών έργων υψηλού επιπέδου από ερευνητικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, με στόχο την ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανισμών αυτών και τη δημιουργία νησίδων αριστείας (Προγράμματα «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» και «Νησίδες Αριστείας»).
- Η συμπληρωματικότητα των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ με το Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 της Ε.Ε (Πρόγραμμα «"Ορίζοντας 2020"- 2η Ευκαιρία»).

Ε.Π. 1β - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 1β περιλαμβάνει τους ακόλουθους Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται μέσα από τον Ε.Σ. 1β.1 στοχεύουν στην ενίσχυση των επιχειρηματικών επενδύσεων σε δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας και στη δημιουργία συνεργιών μεταξύ επιχειρήσεων, ερευνητικών κέντρων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων. Βασική

επιδίωξη του Ε.Σ. 1β.1 είναι η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τις επιχειρήσεις με σκοπό την προώθηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 1β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας**, ήδη από το 2014 εκδόθηκε Πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο **Σχέδιο Χορηγιών για ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας**.

Επίσης από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας εκδόθηκαν Προσκλήσεις ενεργοποίησης οκτώ (8) Προγραμμάτων RESTART B (Σχεδίων Χορηγιών), εκ των οποίων μόνο οι πέντε (5) εξ αυτών αναμένεται να τροφοδοτήσουν το ΕΠ με έργα.

Μέσω των Προσκλήσεων του RESTART B της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β επιδιώκεται:

- Η προώθηση ολιστικών και ολοκληρωμένων λύσεων που θα ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των επιμέρους κλάδων των Τομέων Προτεραιότητας που προέκυψαν από την S3Cy (Πρόγραμμα «Ολοκληρωμένα Έργα»)
- Η ενίσχυση των ΜμΕ, περιλαμβανομένων και νέων επιχειρήσεων, για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασία με ερευνητικό οργανισμό ή με άλλες ΜμΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και η ενθάρρυνση της συνεργασίας επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς (Προγράμματα «Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις» και «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας»).
- Η δημιουργία ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στην ευρύτερη κοινωνία (Πρόγραμμα «Κουπόνια Καινοτομίας»).

Ειδικός Στόχος 1β.2: Αντιμετώπιση της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού- COVID 19

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται μέσα από τον Ε.Σ. 1β.2 στοχεύουν στην ενίσχυση και προστασία του γενικού συστήματος υγείας και των νοσηλευτηρίων ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν επαρκώς στην αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 και στην αναχαίτιση της εξάπλωσής της. Παράλληλα, επιδιώκεται η ενίσχυση της πρόληψης και της ανίχνευσης του ιού και η αποτροπή της εξάπλωσης του και κατ' επέκταση η προστασία της δημόσιας υγείας.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 1β.2** εκδόθηκε το 2020 σχετική Πρόσκληση υποβολής προτάσεων ύψους € 21 εκ. και εντός του 2021 αναμένεται η ένταξη στο ΕΠ των σχετικών έργων.

Ε.Π. 3α - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.1 αποσκοπούν στη δυναμική ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας τους με τη δημιουργία

συστάδων επιχειρήσεων καθώς και μέσω εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης τόσο υφιστάμενων όσο και νέων επιχειρηματικών μονάδων σε τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 στα μέσα του 2014 ενεργοποιήθηκε Πρόσκληση **Σχεδίου Χορηγιών για την υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση υφιστάμενων και νέων μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων.**

Τέλος, εντός του 2017, εκδόθηκε η Πρόσκληση «**Πρόγραμμα "Advice for Small Business Facility" το οποίο υλοποιείται μέσω της Ευρωπαϊκής Τράπεζας**» που απευθύνεται σε κυπριακές ΜΜΕ με σκοπό τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, την ενδυνάμωση και ανάπτυξη τεχνογνωσίας από μέρους των ΜΜΕ, κυρίως μέσω της παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης και εκπαίδευσης στις επιχειρήσεις.

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.2 αποσκοπούν στην άμβλυση των περιορισμών ανάπτυξης του τουριστικού τομέα, όπως είναι η εποχικότητα της τουριστικής κίνησης και το μονοδιάστατο τουριστικό προϊόν, μεταξύ άλλων, μέσω της περαιτέρω αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας και της βελτίωσης και καθιέρωσης της διεθνούς εικόνας της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού.

Στην κατεύθυνση αυτής, εντός του 2017, εκδόθηκαν οι ακόλουθες προσκλήσεις:

- α. Πρόσκληση για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στο **Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου** (η σχετική Πρόσκληση είναι σε αδράνεια και δεν αναμένεται η ένταξη σχετικών έργων στο ΕΠ)
- β. Πρόσκληση «**Δράσεις Προώθησης του Τουριστικού Προϊόντος**» (υλοποιείται σχετικό έργο με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού).

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες του πληθυσμού

Στο πλαίσιο του Ε.Σ. 3α.3 του Α.Π.1 εντάσσονται παρεμβάσεις οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων του πληθυσμού που έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση. Αποτελέσματα αυτών των παρεμβάσεων εκτιμάται ότι θα είναι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων και κατ' επέκταση η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Από τις αρχές του 2014, στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 3α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού**, εκδόθηκαν δύο Προσκλήσεις για την υποβολή επενδυτικών σχεδίων στα Σχέδια Χορηγιών για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας ειδικών ομάδων πληθυσμού (νέων και γυναικών) σε δύο κύκλους.

Παράλληλα εντός του 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση υποβολής πρότασης και εντάχθηκε έργο με τη χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων.

Ε.Π. 4β - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

Ειδικός Στόχος 4β.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από ΜΜΕ

Οι παρεμβάσεις που προωθούνται στο πλαίσιο του Ε.Σ. 4β.1 στοχεύουν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της χώρας μέσω της ενεργειακής αναβάθμισης του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος της χώρας, της ενεργειακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων του δευτερογενή και τριτογενή τομέα και της προώθησης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές.

Έχει ενεργοποιηθεί ένα Σχέδιο Χορηγιών, το Σχέδιο «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» για την ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων ΜΜΕ, που αναμένεται να συμβάλει α) στη μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων - υποστηρίζοντας την επίτευξη του σχετικού ποσοτικού στόχου που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα – και β) στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Παράλληλα εντός του 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση και εγκρίθηκε έργο δημιουργίας Δανειοδοτικού χρηματοδοτικού εργαλείου, με την συνδρομή της ΕΤΕπ, για τη χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, που θα απευθύνεται και στις ΜΜΕ.

Βασικές Δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1

Α. Έργα Δημοσίων Συμβάσεων

Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2020 στον Άξονα Προτεραιότητας 1 είχαν ενταχθεί και υλοποιούνται τα ακόλουθα τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων:

α. Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 35,04 εκ. €, που με Δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α, αφορά στην ανέγερση των κτηριακών εγκαταστάσεων και την προμήθεια σύγχρονου εργαστηριακού εξοπλισμού του Κέντρου Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου».

Το έργο έχει ολοκληρωθεί (βρίσκεται στη φάση της παραγωγικής του λειτουργίας από τον Δεκέμβριο του 2018), ενισχύοντας σημαντικά τις εθνικές υποδομές έρευνας και καινοτομίας (πληροφοριακή υποδομή / βάσεις δεδομένων και επιστημονικά συγγράμματα σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή, εργαστήρια πληροφορικών συστημάτων 24ωρης πρόσβασης και εργαστήριο προηγμένων τεχνολογιών, αίθουσα παραγωγής με υποδομή πληροφορικής, λοιπά εργαστήρια και αίθουσες κοκ.).

β. Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 45,73 εκ. €, που με Δικαιούχο το Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1α, αποτελεί μέρος του συνολικού έργου των Νέων Κτηριακών Εγκαταστάσεων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου και αφορά στην ανέγερση ενενήντα (90) Ερευνητικών Εργαστηρίων και των υποστηρικτικών χώρων τους.

Το έργο βρίσκεται στη φάση της εκτέλεσης των κατασκευαστικών εργασιών και μέχρι την 31/12/2020 διέθετε επικυρωμένες δαπάνες ύψους 21,95 εκ. € (48% του Π/Υ του), παρουσιάζοντας μικρή οικονομική πρόοδο σε σχέση με το 2018.

γ. *Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου*

Το Έργο, προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 6 εκ. €, που με Δικαιούχο τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού έχει ενταχθεί στην Επενδυτική Προτεραιότητα 3α, προβλέπει την ανάπτυξη σειράς δράσεων που αφορούν στην εκπόνηση Στρατηγικής Επικοινωνίας και προβολής για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, Διαφημιστικές Εκστρατείες σε έντυπα, ηλεκτρονικά και ραδιοτηλεοπτικά μέσα στις αγορές στόχους, τη Δημιουργία και Πιλοτική εφαρμογή Συμφώνου ανάδειξης της κυπριακής γαστρονομίας, τη Μελέτη Εφαρμογής για συμπλήρωση και την κατασκευή ποδηλατικών διαδρομών της Κύπρου κοκ..

Το έργο έχει ως σκοπό τη συμπλήρωση του τουριστικού προϊόντος της υπαίθρου και την ανάδειξη και προβολή στις αγορές στόχους του εξωτερικού των ιδιαίτερων και μοναδικών στοιχείων της υπαίθρου της Κύπρου, τα οποία θα συμβάλλουν στην επανατοποθέτηση του νησιού στον τουριστικό χάρτη όχι μόνο ως προορισμού του ήλιου και της θάλασσας, αλλά ως ενός προορισμού που επιφυλάσσει μοναδικές εμπειρίες στον επισκέπτη και δίδει τη δυνατότητα ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Μέχρι 31/12/2020 είχαν επικυρωθεί δαπάνες που ανέρχονται στο 37% περίπου της δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης του έργου, παρουσιάζοντας μηδενική πρόοδο σε σχέση με το 2018.

B. Σχέδια Χορηγιών

Έχουν ενεργοποιηθεί 8 Σχέδια Χορηγιών (Σ.Χ.), στο πλαίσιο των οποίων έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις συνολικής Δημόσιας Δαπάνης ύψους € 143,39 εκατ. (76,94% των προγραμματικών πόρων του ΑΠ1), ποσό το οποίο αντιστοιχεί σε ενεργοποίηση του 21,74% των συνολικών διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος.

Ειδικότερα μέχρι το τέλος του 2020 είχαν ενεργοποιηθεί και ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ Προσκλήσεις ή/και έργα των ακόλουθων Σχεδίων Χορηγιών:

1. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
2. Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
3. Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
4. Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας (Επενδυτική Προτεραιότητα 1β)
5. Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις (Επενδυτική Προτεραιότητα 4β)
6. Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α)
7. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1α)

8. Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β (Σχέδια Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β)

Από τα παραπάνω η Πρόσκληση του Σχεδίου Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου έχει απενεργοποιηθεί και δεν αναμένεται να τροφοδοτήσει το Πρόγραμμα με έργα.

Ο συνολικός αριθμός των προτάσεων που υποβλήθηκαν, εγκρίθηκαν ή/και εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ προς χρηματοδότηση μέχρι το τέλος του 2020, παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 14. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών (31/12/2020)

Σχέδιο / Προγράμματα Χορηγιών	Αριθμός ενταγμένων έργων
Σ.Χ. Επιχειρηματική Καινοτομία	83
Σ.Χ. Νεανική Επιχειρηματικότητα	222
1 ^η Πρόσκληση	200
2 ^η Πρόσκληση	22
Σ.Χ. Γυναικεία Επιχειρηματικότητα (1^η Πρόσκληση)	77
1 ^η Πρόσκληση	65
2 ^η Πρόσκληση	12
Σ.Χ. Ανταγωνιστικότητα - ΜΜΕ	249
Σ.Χ. Εξοικονόμηση ενέργειας στις Επιχειρήσεις	83
Σ.Χ. Εμπλουτισμός / Εκσυγχρονισμός Τουριστικού Προϊόντος	137
Προγράμματα RESTART 2016-2020 Α	
Διδάκτωρ	53
Ορίζοντας 2020-2η Ευκαιρία	14
Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής – Νέοι Επιστήμονες	10
Νησίδες Αριστείας	60
Προγράμματα RESTART 2016-2020 Β	
Ολοκληρωμένα Έργα	1
Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις	14
Έρευνα στις Επιχειρήσεις	51
Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας	29
Κουπόνια Καινοτομίας	48
Σύνολο	1.002

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Αναλυτικά η πρόοδος υλοποίησης των ως άνω Σχεδίων έχει ως ακολούθως:

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων

Το Σχέδιο, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύει στην υποστήριξη, ανάπτυξη και προώθηση των **μικρομεσαίων επιχειρήσεων του μεταποιητικού τομέα και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων** που βρίσκονται εγκατεστημένες ή θα εγκατασταθούν σε περιοχές της Κύπρου που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία.

Οι ειδικότεροι στόχοι του είναι η ενίσχυση επιχειρήσεων για την υλοποίηση επενδύσεων που θα βελτιώσουν τη τεχνολογική στάθμη, την παραγωγική διαδικασία και την παραγωγικότητά τους, η δημιουργία νέων μονάδων και η τόνωση της επιχειρηματικότητας και τέλος η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας

Στο πλαίσιο του Σχεδίου υποβλήθηκαν **403** και εγκρίθηκαν **260** προτάσεις, ενώ υπεγράφησαν συμφωνίες χρηματοδότησης και εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ **249** επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων συνολικής **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 24,69 εκ. €**.

Μέχρι το τέλος του 2020 **τρεις στις τέσσερις επιχειρήσεις (187) είχαν ολοκληρώσει τα επενδυτικά τους σχέδια ή βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησής τους**, με τις πιστοποιημένες δαπάνες τους να ανέρχονται στα € 14,16 εκ. (57,4% του συνολικού ύψους των εγκρίσεων).

Σχέδια Χορηγιών για Ενίσχυση της Γυναικείας και Νεανικής επιχειρηματικότητας

Τα Σχέδια, που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, στοχεύουν στην ανάπτυξη, υποστήριξη και προώθηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και των νέων, παρέχοντας κίνητρα υπό την μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων για τη δημιουργία νέων βιώσιμων, δυναμικών, εξελίξιμων και ανταγωνιστικών ΜΜΕ.

Στο πλαίσιο των δύο (2) κύκλων του Σχεδίου για την **ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας**. Μέχρι το τέλος του 2020 είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑΑΑ **77 επενδυτικά σχέδια** δικαιούχων γυναικών **συνολικού προϋπολογισμού 2,95 εκ. €** και **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 2,71 εκ. €**, εκ των οποίων 69 είχαν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης. Οι **δηλωθείσες δαπάνες** των έργων του Σχεδίου ανέρχονται σε **1,9 εκ. €**, ενώ οι **επικυρωμένες δαπάνες σε 1,88 εκ. €** (69,45% του συνολικού ύψους των εγκρίσεων).

Αντίστοιχα, στο πλαίσιο των δύο (2) κύκλων του Σχεδίου για την **ενίσχυση της νεανικής επιχειρηματικότητας**, μέχρι το τέλος του 2020 είχαν **ενταχθεί στο ΕΠΑΑΑ 222** επενδυτικά σχέδια νέων **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 8,13 εκ. €**, εκ των οποίων **202 είχαν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης**. Οι **δαπάνες** των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων ανέρχονται σε **6,13 εκ. €** (76,4% του συνολικού ύψους των εγκρίσεων).

Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας

Το Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 1β, αποσκοπεί στην υποστήριξη και ενίσχυση υφιστάμενων και νεοσύστατων επιχειρήσεων που επενδύουν στην έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη ανταγωνιστικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών τα οποία προγραμματίζουν να διαθέσουν στην αγορά, καθώς και/ή σε καινοτόμες διεργασίες και διαδικασίες στην παραγωγή των προϊόντων τους. Τα επενδυτικά έργα πέραν των μεμονωμένων επιχειρήσεων δύναται να υποβληθούν και υλοποιηθούν από δίκτυα συνεργασίας (συνεργασίες μεταξύ επιχειρήσεων ή/και με οργανισμούς

ερευνών και διάδοσης γνώσεων). Μια από τις επιχειρήσεις του δικτύου υποβάλλει την αίτηση και ορίζεται συντονιστής του δικτύου.

Μέχρι το τέλος του 2018 στο ΕΠΑΑΑ είχαν **ενταχθεί 83 επενδυτικά έργα δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 12,11 εκ. €**, στα οποία συμπράττουν συνολικά 95 επιχειρήσεις. Μέχρι το τέλος του 2020 επενδυτικά σχέδια 70 επιχειρήσεων είχαν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονταν σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ οι δηλωθείσες δαπάνες των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων του Σχεδίου ανέρχονται σε 6,48 εκ. €, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε 6,02 εκ. € (49,32% του συνολικού ύψους των εγκρίσεων).

Στα εγκεκριμένα έργα κυριαρχούν επενδύσεις σε εφαρμογές και λύσεις πληροφορικής, αξιόλογος αριθμός των οποίων συνδέονται άμεσα με εξειδικευμένες εφαρμογές προς χρήση από λοιπούς κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων (πρωτογενής τομέας, πετροχημική βιομηχανία, τουρισμός). Επίσης εντοπίζονται μεμονωμένες επενδυτικές πρωτοβουλίες σε καινοτόμα προϊόντα που προσδίδουν υψηλή προστιθέμενη αξία σε κρίσιμες δραστηριότητες και κλάδους της χώρας (διαχείριση υδάτων στη γεωργία, διαχείριση κινδύνων, γεννόσημα φάρμακα, δημόσια διοίκηση κοκ.).

Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις

Το Σχέδιο Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις, που υλοποιείται στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β, αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας κτηριακών εγκαταστάσεων που ανήκουν ή ενοικιάζονται από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ΑΠΕ από αυτές, παρέχοντας κίνητρα για την υλοποίηση σχετικών επενδυτικών σχεδίων υπό τη μορφή μη επιστρεπτέων χρηματοδοτικών ενισχύσεων.

Μέχρι το τέλος του 2020 στο ΕΠΑΑΑ είχαν **ενταχθεί 91 επενδυτικά σχέδια** (υλοποιούνται από 90 επιχειρήσεις) **δημόσιας δαπάνης (επιχορήγησης) ύψους 8,2 εκ. €, ενώ 83 επιχειρήσεις είχαν ολοκληρώσει το επενδυτικό τους σχέδιο**. Οι **δηλωθείσες δαπάνες** των ως άνω ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων ανέρχονται σε **7,04 εκ. €, ενώ οι επικυρωμένες δαπάνες σε 6,67 εκ. €** (81,3% του συνολικού ύψους των εγκρίσεων).

Σχέδια Χορηγιών Προγραμμάτων RESTART

Τα Προγράμματα RESTART 2016-2020 αποτελούν ένα πολυετές αναπτυξιακό πλαίσιο Προγραμμάτων για στήριξη της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας στην Κύπρο, που αναπτύσσεται σε τρεις βασικούς Πυλώνες Στρατηγικής: Πυλώνας I: Έξυπνη Ανάπτυξη, Πυλώνας II: Αειφόρο Σύστημα ΕΤΑΚ και Πυλώνας III: Μετασχηματισμός Συστήματος ΕΤΑΚ.

Στόχος των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 είναι η ανάδειξη του τομέα της Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) ως ένας εκ των βασικών συντελεστών στην οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου, συνεισφέροντας στην αντιμετώπιση των βασικών οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων και στην ανάπτυξη των προϋποθέσεων για επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, σύμφωνα με τις αρχές που αναδεικνύει το στρατηγικό πλαίσιο «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, αειφόρο

και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ο **σχεδιασμός των Προγραμμάτων RESTART 2016-2020 επικεντρώνεται** στις επιμέρους επιδιώξεις, καθώς και στους Τομείς Προτεραιότητας που αναδείχθηκαν μέσα από τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης για την Κύπρο (S3Cy), ενώ σημαντικό μέρος του εντάσσεται στο ΕΠΑΑΑ.

Το σύνολο των Προγραμμάτων του Πυλώνα Ι, τέσσερα (4) από τα πέντε (5) του Πυλώνα ΙΙ και ένα (1) Πρόγραμμα του Πυλώνα ΙΙΙ, προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από το ΕΠΑΑΑ.

Από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (Ενδιάμεσος Φορέας του ΕΠΑΑΑ), κατά τη διάρκεια των ετών 2016 και 2017 εκδόθηκαν Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων σε δεκατέσσερα (14) Προγράμματα (Σχέδια Χορηγιών) συνολικής δημόσιας δαπάνης 49,53 εκ. €.

Ειδικότερα στο πλαίσιο δεκαοκτώ (18) Προσκλήσεων, δώδεκα (12) Προγραμμάτων RESTART, που εντάσσονται στις Επενδυτικές Προτεραιότητες 1α και 1β, μέχρι το τέλος του 2020 υποβλήθηκαν 1.626 και εγκρίθηκαν 359 προτάσεις, υπεγράφησαν 341 συμφωνητικά χρηματοδότησης, ενώ εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ 280 έργα.

Η πορεία ενεργοποίησης των επιμέρους Σχεδίων Χορηγιών των Προγραμμάτων RESTART αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 15. Αριθμός έργων ανά Σχέδιο Χορηγιών Προγραμμάτων RESTART (31/12/2020)

Σχέδιο Χορηγιών	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός αιτήσεων	Αριθμός εγκρίσεων	Αριθμός Συμβολαίων	Αριθμός ενταγμένων 2020
Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι Επιστήμονες	11.000.000 €	63	11	11	10
Νησίδες Αριστείας	17.100.000 €	598	82	80	60
Διδάκτωρ	9.560.000 €	366	62	60	53
Ορίζοντας 2020: Δεύτερη Ευκαιρία	3.100.000 €	35	23	23	14
RESTART 2016-2020 Α (Επ. Προτεραιότητα 1α)	40.760.000 €	1.062	178	174	137
Ολοκληρωμένα Έργα	21.000.000 €	110	26	23	1
Έρευνα στις Επιχειρήσεις	10.000.000 €	183	51	51	51
Έρευνα στις νεοσύστατες Επιχειρήσεις	1.000.000 €	68	16	14	14
Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας/Τεχνονομίας	1.000.000 €	56	40	31	29
Κουπόνια Καινοτομίας	260.000 €	147	48	48	48
Κοινωνική Καινοτομία	500.000 €				-
Βιομηχανική Ιδιοκτησία	400.000 €				-
Εμπορική Αξιοποίηση αποτελεσμάτων έρευνας από επιχειρήσεις	270.000 €				
RESTART 2016-2020 Β (Επ. Προτεραιότητα 1β)	34.430.000 €	564	181	167	143
Σύνολο		1.626	359	341	280

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020 και επεξεργασία στοιχείων Διαχειριστικής Αρχής / Ενδιάμεσων Φορέων

Η συνολική δημόσια δαπάνη των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ έργων των Προγραμμάτων RESTART Α ανέρχεται στα 34 εκ. € και των Προγραμμάτων RESTART Β στα 12,45 εκ. €, με την απορρόφηση να κινείται σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα (3,76% και 17,79% αντίστοιχα).

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 1 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 1 αποτυπώνονται σε δεκαέξι (16) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 1 έχουν επιλεγεί δεκατέσσερις (14) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δώδεκα (12) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 16. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 1 (31.12.2020)

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
1α	CO24	Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση	Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης	210	12,63*
	1α1.1	Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	14	1
1β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	250	162
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	250	162
	CO26	Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Επιχειρήσεις	100	22
	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Ευρώ	9.000.000	4.584.071,48

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
	CO28	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά	Επιχειρήσεις	90	70
	CV6	Εξοπλισμός ατομικής προστασίας (περιλαμβάνονται μάσκες μίας χρήσης, προστατευτικά ματιών, ολόσωμες φόρμες κ.λπ.)	Αριθμός τεμαχίων	4.500.000	-
	CV10	Ενίσχυση της ικανότητας ελέγχων για διάγνωση και δοκιμή COVID-19 (περιλαμβανομένης της δοκιμής αντισωμάτων)	Πιθανός αριθμός δοκιμών	250.000	-
3α	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Επιχειρήσεις	800	474
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	800	474
	CO06	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	Ευρώ	45.000.000	22.208.426,05
	3.α.1	Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Ευρώ	30	0
	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	1.500	2.027
4β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	170	83
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	120	83
	CO03	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	Επιχειρήσεις	60	0
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	35.000	3.925,77

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκροών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 1 έχει ως εξής:

Ε.Π. 1α - Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Ο Δείκτης CO24: Αριθμός νέων ερευνητών σε φορείς που λαμβάνουν ενίσχυση τροφοδοτείται από τις δράσεις των Προγραμμάτων RESTART «ΔΙΔΑΚΤΩΡ» και «Νησίδες Αριστείας». Παρά τη χαμηλή πρόοδο στην προσέγγιση της τιμής στόχου (επίτευξη 6% του στόχου στο τέλος του 2020), που οφείλεται στην καθυστερημένη έγκριση και ένταξη των σχετικών έργων στο ΕΠΑΑΑ, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου, δεδομένου ότι ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν το δείκτη υπερκαλύπτει τον στόχο για το 2023.

Ο Δείκτης 1α1.1: Αριθμός υποδομών που ενισχύονται (με τιμή στόχου 14 υποδομές) τροφοδοτείται από τα έργα του Προγράμματος RESTART Α «Νέες Στρατηγικές Μονάδες Υποδομής - Νέοι

Επιστήμονες» και τις υποδομές που αναπτύσσονται στο πλαίσιο των δύο ενταγμένων έργων του Πανεπιστημίου της Κύπρου (Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» και Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής).

Μέχρι την 31/12/2020 είχε ολοκληρωθεί ένα έργο ενίσχυσης ερευνητικών υποδομών (Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»), ενώ συνολικά η τιμή στόχος των ενταγμένων έργων ταυτίζεται με την τιμή στόχο του Δείκτη 1α1.1.

Ως εκ τούτου, και παρά τη σημαντική καθυστέρηση στην πορεία έγκρισης και ένταξης στο ΕΠΑΑΑ των σχετικών έργων του Προγράμματος RESTART, εκτιμάται ως εφικτή η επίτευξη του στόχου στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Επενδυτική Προτεραιότητα 1β: - Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην Ε&Κ, ανάπτυξης δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.....

Στην Επενδυτική προτεραιότητα 1β αντιστοιχούν οι ακόλουθοι πέντε (5) Δεικτών Εκροών:

CO01 - Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται &

CO02 - Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Οι Δείκτες CO01 και CO02 (το σύνολο των ενισχυόμενων επιχειρήσεων λαμβάνουν επιχορηγήσεις) τροφοδοτούνται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών (83 ενταγμένα έργα στο ΣΧ Επιχειρηματική Καινοτομία) και των Προγραμμάτων RESTART Β («Έρευνα στις Επιχειρήσεις», «Έρευνα στις Νεοσύστατες Επιχειρήσεις», «Διερεύνηση Βιομηχανικής Εφαρμογής Τεχνολογίας / Τεχνογνωσίας» και «Κουπόνια»), στο πλαίσιο των οποίων εντός του 2020 εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ 143 έργα.

Έργα ενίσχυσης 162 επιχειρήσεων (70 του ΣΧ Επιχειρηματική Καινοτομία και 92 των Προγραμμάτων RESTART Β) έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης με αποτέλεσμα οι τιμές στόχος των Δεικτών CO01 και CO02 στο τέλος του 2020 να έχουν επιτευχθεί κατά 64,8%.

Παράλληλα ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν το δείκτη είναι 267 επιχειρήσεις και υπερκαλύπτει την τιμή στόχου των Δεικτών και επόμενα κρίνεται ως εφικτή η επίτευξη του τελικού στόχου του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2023.

CO26: Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών στα πλαίσια των δράσεων ενίσχυσης ΜΜΕ για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών και των Προγραμμάτων RESTART Β.

Έργα ενίσχυσης 22 επιχειρήσεων (7 του ΣΧ Επιχειρηματική Καινοτομία και 15 των Προγραμμάτων RESTART Β) έχουν ήδη ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο ολοκλήρωσης με αποτέλεσμα η τιμή στόχο του Δείκτη CO26 στο τέλος του 2020 να έχει επιτευχθεί μόλις κατά 22%.

Η τιμή στόχος των ήδη ενταγμένων έργων ανέρχεται σε 102 επιχειρήσεις επίπεδο που καλύπτει την τιμή προγραμματικού στόχου του Δείκτη CO26 (100 επιχειρήσεις). Με την ένταξη και νέων έργων RESTART B στο Πρόγραμμα εκτιμάται ως εφικτή η προοπτική επίτευξης του τελικού προγραμματικού στόχου για το 2023.

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO27, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1, αφορά στις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και τροφοδοτείται από τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β (ΣΧ Ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας και Προγράμματα RESTART B).

Η τιμή στόχος του Δείκτη CO27 μέχρι το τέλος του 2020 είχε επιτευχθεί κατά 50,9% (€4,58 εκ.), ενώ το ύψος των προγραμματισμένων ιδιωτικών επενδύσεων των ενταγμένων έργων ανέρχονται σε €13,11 εκ., ποσό που υπερκαλύπτει την προγραμματική τιμή στόχο για το 2023 (€9 εκ.).

CO28: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται για να εισαγάγουν προϊόντα νέα στην αγορά.

Ο Δείκτης CO28 τροφοδοτείται από τις εκροές του Σχεδίου Επιχειρηματική Καινοτομία, με τον προγραμματικό στόχο να έχει επιτευχθεί κατά 77,77% στο τέλος του 2020 (70 επιχειρήσεις έναντι στόχου 90).

Η δυνατότητα επίτευξης του τελικού στόχου εκτιμάται ως εφικτή δεδομένου ότι η τιμή στόχος των ενταγμένων έργων υπερκαλύπτει την προγραμματική (95 επιχειρήσεις).

Επενδυτική Προτεραιότητα 3α: - Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Άξονα Προτεραιότητας 1 και τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α (ενίσχυση ΜΜΕ, ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας).

Ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν το δείκτη είναι 547 επιχειρήσεις και καλύπτει κατά 68,4% τον προγραμματικό στόχο για το 2023 (800). Ο βαθμός επίτευξης του στόχου στο τέλος του 2020 είναι 59,25%, καθώς έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης επενδυτικά σχέδια 474 επιχειρήσεων.

Η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 είναι εφικτή, υπό την προϋπόθεση επαλήθευσης των προσδοκιών και του σχεδιασμού για την ένταξη και την επιτυχή ολοκλήρωση ικανού αριθμού επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη», οι τιμές τους ταυτίζονται (το σύνολο των επιχειρήσεων των ενεργοποιημένων Σχεδίων Χορηγιών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α λαμβάνουν επιχορηγήσεις) και επόμενα ισχύουν οι επισημάνσεις που διατυπώθηκαν παραπάνω.

CO06 Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)

Ο Δείκτης τροφοδοτείται ομοίως από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α. Ο προγραμματικός στόχος του Δείκτη για το 2023 ανέρχεται στα €45 εκ., με τις προβλεπόμενες ιδιωτικές επενδύσεων των ενταγμένων έργων να υπολείπονται σημαντικά του στόχου (78,9%).

Μέχρι το τέλος του 2020 το συνολικό ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων που τροφοδοτούν τον Δείκτη ανέρχονταν στα €22,21 εκ. ή στο 49,4% του στόχου απορρόφησης των πόρων στο τέλος της προγραμματικής περιόδου.

Οι ενεργοποιημένοι πόροι του Άξονα (περιλαμβανομένων και αυτών του 2^{ου} κύκλου των Προσλήσεων της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας) δεν επαρκούν για την κινητοποίηση του απαιτούμενου ύψους των ιδιωτικών επενδύσεων. Επόμενα **για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου** απαιτείται η ενεργοποίηση νέου κύκλου Προκηρύξεων, διαφορετικά θα απαιτηθεί η αναθεώρηση της τιμής στόχου του Δείκτη.

3.α.1 Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών για ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων (clusters) επιχειρήσεων με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της καινοτομίας.

Μέχρι το 2020 δεν είχαν ενεργοποιηθεί σχετικές παρεμβάσεις που να υποστηρίζουν τον σχετικό στόχο, ούτε υφίσταται σχετικός σχεδιασμός. Προτείνεται επόμενα η **διαγραφή του Δείκτη** από τους επιχειρησιακούς δείκτες του Προγράμματος.

CO08 Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α.

Μέχρι το 2020 στις ενισχυόμενες επιχειρήσεις των Σχεδίων καταγράφηκε αύξηση απασχόλησης κατά 2.027 θέσεις, υπερκαλύπτοντας τον προγραμματικό στόχο του ΕΠ για το 2023 (1.500 νέες θέσεις).

Ε.Π. 4θ - Προώθηση της Ενεργειακής Απόδοσης και της Χρήσης ΑΠΕ από Επιχειρήσεις

CO01 Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των επενδύσεων για τη χρήση ΑΠΕ, αποθήκευσης ενέργειας, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού/ θερμότητας/ψύξης και έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας, συστημάτων βιομάζας και δράσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων επιχειρήσεων.

Ο αριθμός των ενταγμένων στο ΕΠΑΑΑ επιχειρήσεων του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις» που έχουν ολοκληρωθεί και που τροφοδοτούν τον Δείκτη CO01 καλύπτει τον προγραμματικό στόχο του 2023 κατά 52,94% (90 επιχειρήσεις), ενώ αυτών που ήδη είχε ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του 2020 το επενδυτικό τους σχέδιο κατά 48,8% (83 επιχειρήσεις).

Παράλληλα, μικρές σε σχέση με τον τελικό στόχο είναι οι αναμενόμενες εκροές από την ενεργοποίηση, μέσω της ΕτΕΠ, χρηματοδοτικών εργαλείων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε επιχειρήσεις, καθώς και σε παρεμβάσεις χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας από αυτές (προβλέπεται η ενίσχυση 23 επιχειρήσεων).

Κατόπιν των παραπάνω η **επίτευξη του προγραμματικού στόχου** των 170 επιχειρήσεων στο τέλος της προγραμματικής περιόδου **κρίνεται επισφαλής**.

CO02 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις

Αποτελεί υποσύνολο του Δείκτη CO01 «Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν στήριξη».

Μέχρι το τέλος του 2020 η τιμή του Δείκτη παρουσίαζε ποσοστό επίτευξης 69,2% (83 επιχειρήσεις με ολοκληρωμένα έργα του Σχεδίου Χορηγιών «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις»).

Εφικτή εκτιμάται η δυνατότητα επίτευξης του προγραμματικού στόχου για το 2023, δεδομένου ότι έχουν ήδη υπογραφεί 121 συμβόλαια υλοποίησης έργων, που στο σύνολό τους έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα.

CO03 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων

Οι εκροές που θα τροφοδοτήσουν τον συγκεκριμένο Δείκτη προέρχονται από την ανάπτυξη των παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και επενδύσεων ΑΠΕ επιχειρήσεων που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της ΕτΕΠ (χορήγηση δανείων μέσω Χρηματοδοτικού Εργαλείου).

Η μη ενεργοποίηση ακόμη του χρηματοδοτικού εργαλείου, σε συνδυασμό με το μη ευνοϊκό περιβάλλον λόγω της πανδημίας του COVID-19 και τον πιθανό ανταγωνισμό από νέα εργαλεία που θα αναπτυχθούν καθιστά την επίτευξη του στόχου επισφαλή.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Μέχρι το τέλος του 2020 το ποσοστό επίτευξης του Δείκτη ήταν εξαιρετικά χαμηλό (3.925,77 τόνοι ισοδυνάμου CO₂) έναντι του προγραμματικού στόχου 35.000 για το 2023 και των 4.576,5 των ενταγμένων έργων.

Οι λοιπές εκροές αναμένονται από την ενεργοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του σχετικού Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου Προγράμματος (30.500 τόνοι ισοδυνάμου CO₂), που όπως αναλύθηκε παραπάνω δεν είναι δεδομένοι.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

1α.1 Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου

Τα τελευταία έτη παρατηρείται σταθερή αύξηση του ερευνητικού δυναμικού της χώρας, που σύμφωνα με τα προσωρινά δεδομένα της Στατιστικής Υπηρεσίας το 2019 ανέρχονταν σε 1.915 άτομα (έναντι στόχου 1.300 στο τέλος της προγραμματικής περιόδου).

Η τάση αυτή, με τη συνδρομή και των πόρων του Προγράμματος, αναμένεται να ενισχυθεί περαιτέρω σημαντικά τα επόμενα έτη.

1β.1 Επιχειρήσεις που καινοτομούν

Το 2016 το ποσοστό των επιχειρήσεων που καινοτομούσαν υποχώρησε σε σχέση με τη τιμή βάσης (36,46% έναντι 42,1% του 2012), ενώ το 2018 ξεπέρασε τον προγραμματικό στόχο (68,70 έναντι στόχου 55%). Η σχετική έρευνα της Στατιστικής Υπηρεσίας για την μέτρηση του Δείκτη είναι διετής και τα στοιχεία του 2018 αναμένεται να εκδοθούν στο τέλος του 2019.

Διακριτή είναι η συμβολή του Προγράμματος μέσω του Σχεδίου Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας, ενώ περαιτέρω βελτίωση του Δείκτη αναμένεται και με την ολοκλήρωση των έργων των Προγραμμάτων RESTART B.

3α.1 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Η Κύπρος εξακολουθεί να έχει ισχυρή κυκλική ανάπτυξη, καθώς ανακάμπτει από την απότομη συρρίκνωση που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Η μεταποίηση και οι επαγγελματικές υπηρεσίες είναι μεταξύ των τομέων οικονομικής δραστηριότητας με θετική συμβολή στους ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Το 2020 η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία των εν λόγω τομέων ανήλθε στα €2.735,67 εκ. (ποσό που υπερβαίνει τον προγραμματικό στόχο των €2.410 εκ.), παρουσιάζοντας όμως μείωση σε σχέση με το 2019. Η αρνητική αυτή μεταβολή αποδίδεται κυρίως στις συνέπειες στην οικονομία που επέφερε η κρίση της πανδημίας COVID-19.

Οι υλοποιούμενες παρεμβάσεις του Προγράμματος (ενισχύσεις σε ΜΜΕ στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α που ήδη χορηγούνται) λειτουργούν ενισχυτικά αυτής της δυναμικής των συνολικών ρυθμών αύξησης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών.

3α.2 Κατά κεφαλή δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο

Παρά τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης του τουρισμού, παρατηρείται συνεχής μείωση της κατά κεφαλή δαπάνης των περιηγητών στην Κύπρο, αποτέλεσμα των τάσεων σμίκρυνσης του χρόνου διαμονής, της χρήσης μορφών διαμονής χαμηλού κόστους, αλλά και αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες σε χώρες προσέλκυσης τουριστικών ροών.

Το σύνολο των δράσεων του ΕΠΑΑΑ που θα δυναμικά μπορούσαν να αντιστρέψουν αυτή την εικόνα και αφορούν στην αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό του προσφερόμενου προϊόντος και των υπηρεσιών τουρισμού, στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων και δραστηριοτήτων για την παροχή εναλλακτικών τουριστικών υπηρεσιών (π.χ. συνεδριακός τουρισμός,

αθλητικός τουρισμός κλπ) και την ανάπτυξη / ενίσχυση του αγροτουρισμού δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Η επίτευξη επόμενα του προγραμματικού στόχου εκτιμάται ως μη εφικτή, ενώ αναγκαία κρίνεται η προσαρμογή της τιμής του.

3α.3 Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται

Παρατηρούνται ιδιαίτερα θετικοί ρυθμοί αύξησης των νέων επιχειρήσεων που ιδρύονται, ενώ μερική συμβολή προς την κατεύθυνση αυτή έχουν και οι παρεμβάσεις που έχουν ενεργοποιηθεί από το ΕΠΑΑΑ, για τη δημιουργία και ανάπτυξη νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού (νέων και γυναικών). Οι θετικοί ρυθμοί αυτοί συνδέονται κυρίως με τη σταθερή βελτίωση που καταγράφεται στους δείκτες της οικονομικής δραστηριότητας και της αγοράς εργασίας, τα υψηλά επίπεδα εγχώριας οικονομικής εμπιστοσύνης, το ευνοϊκό μέχρι πρόσφατα εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον και οι σχετικά χαμηλοί ρυθμοί πληθωρισμού.

4β.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών-εκτός ETS)

Εξαιρετικά χαμηλοί παραμένουν οι ρυθμοί αύξησης της εξοικονόμησης ενέργειας από τις επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα ο προγραμματικός στόχος να καθίσταται μη επιτεύξιμος.

Κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης, μέσω του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα και τα κατάλληλα εργαλεία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των σχεδιαζόμενων από το ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 1.

Ειδικός Στόχος 1α.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
1α.1	Ερευνητικό δυναμικό της Κύπρου	Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης	1.241	2012	1.284	1.246	1.356	1.535	1.826	1.915*	N/A	1.300

* προκαταρκτική τιμή

Ειδικός Στόχος 1β.1: Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
1β.1	Επιχειρήσεις που καινοτομούν	Ποσοστό	42,10	2012	41,81	*	36,46	*	68,70	*	N/A	55,00

* η Έρευνα διεξάγεται κάθε δύο έτη

Ειδικός Στόχος 1β.2: Αντιμετώπιση της εξάπλωσης της νόσου του κορωνοϊού- COVID 19

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
1β.2	Δημόσιες δαπάνες στον τομέα της υγείας για αντιμετώπιση της νόσου COVID-19	Ευρώ	0	2020	-	-	-	-	-	-	0	55.000.000

* η Έρευνα διεξάγεται κάθε δύο έτη

Ειδικός Στόχος 3α.1: Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
3α.1	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών	Ευρώ (εκατ. σε τρεχ. τιμές)	€2.020,50	2013	1.928,99*	2.053,67*	2.253,212 *	2.470,672*	2.699,373*	2.826,61**	2.735,67**	2.410,00

* επικαιροποιημένη τιμή

** προσωρινά στοιχεία

Ειδικός Στόχος 3α.2: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού τουριστικού προϊόντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
3α.2	Κατά κεφαλήν δαπάνη των περιηγητών στην Κύπρο	Ευρώ	866	2013	828,9	794,2	€741,68	722,62	688,2	674,65	N/A	1.000

Ειδικός Στόχος 3α.3: Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
3α.3	Νέες επιχειρήσεις που ιδρύονται	Πλήθος	3.020	2013	3.510	7.445	12.123	17.950	24.313	30.840	N/A	25.000

Ειδικός Στόχος 4B.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από Επιχειρήσεις

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
4B.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον τομέα των επιχειρήσεων (τομέας υπηρεσιών και βιομηχανιών - εκτός ETS)*	Τόνοι ισοδύναμου πετρελαίου (toe)	4.338	2013	6.325	6.347	7.067	10.587	12.980	N/A	N/A	61.000

* σωρευτική στην τιμή βάσης

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 1

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 1, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 1 Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Ο Θεματικός Στόχος 1 εμφανίζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,3996), με έντονες τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των έργων που έχουν ενταχθεί σε αυτό. Επηρεάζεται θετικά από την υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα των έργων «Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου» και «Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου» που έχει ήδη ολοκληρωθεί και τον υψηλό βαθμό ολοκλήρωσης των έργων των Προγραμμάτων RESTART και αρνητικά από τον χαμηλό βαθμό της πορείας υλοποίησης των έργων των Προγραμμάτων RESTART A αλλά και των υποδομών των εργαστηρίων της Πολυτεχνικής Σχολής.

Αντίστοιχα ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων είναι κοντά στη μονάδα (προχωρημένη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης της Βιβλιοθήκης και των Προγραμμάτων RESTART B και το αντίστροφο για τα έργα της Πολυτεχνικής Σχολής και των προγραμμάτων RESTART A).

Θεματικός Στόχος 3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 3 εμφανίζει τιμή 0,4492, λόγω κυρίως της μηδενικής υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου και της σχετικά χαμηλού βαθμού ολοκλήρωσης των έργων των Σχεδίων Χορηγιών για την Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και της γυναικείας επιχειρηματικότητας (έργα των οποίων το οικονομικό αντικείμενο είναι υψηλότερο του 80% του εγκεκριμένου).

Παράλληλα, τιμή κάτω της μονάδας εμφανίζει και ο δείκτης αποδοτικότητας του Θεματικού Στόχου 3 (0,82), ως αποτέλεσμα της υστέρησης στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το οικονομικό των ενταγμένων έργων του Σχεδίων Χορηγιών.

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 4 εμφανίζει χαμηλή τιμή (0,3018), που επηρεάζεται από την υψηλή χρηματοδοτική του έργου της χρήσης χρηματοδοτικών εργαλείων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των ΜΜΕ, που μέχρι σήμερα δεν έχει ενεργοποιηθεί (οι δαπάνες αφορούν μόνο στην προκαταβολή του έργου).

Αποδοτικότητα κοντά στη μονάδα εντοπίζεται από την υλοποίηση των έργων του Σχεδίου «Εξοικονομώ-Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις», αλλά η μηδενική πρόοδος του έργου των Χρηματοδοτικών Εργαλείων οδηγεί τον Δείκτη σε επίπεδα χαμηλότερα της μονάδας.

Πίνακας 17. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 1

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
1	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Επιχειρηματικής Καινοτομίας	12.211.733,05	11.032.948,10	8,93%	0,4939	0,0441	6.484.574,08	53,10%	0,93
1	Κέντρο Πληροφόρησης - Βιβλιοθήκη «Στέλιος Ιωάννου»	32.329.842,86	32.415.802,37	23,65%	1,0000	0,2365	26.249.514,81	81,19%	1,23
1	Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου	45.735.930,00	43.159.171,62	33,45%	0,2441	0,0817	21.951.883,78	48,00%	0,51
1	RESTART 2016-2020 Α	34.003.596,27	34.003.596,27	24,87%	0,0020	0,0005	1.279.128,22	3,76%	0,05
1	RESTART 2016-2020 Β	12.446.521,83	12.446.521,83	9,10%	0,4056	0,0369	2.135.038,95	17,15%	2,36
	Θεματικός Στόχος 1 - Σύνολο	136.727.624,01	133.058.040,19	100,00%		0,3996	58.100.139,84	42,49%	0,94
3	Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και άλλων στοχευμένων οικονομικών δραστηριοτήτων	24.692.201,50	24.692.201,50	45,99%	0,5180	0,2382	14.562.835,47	58,98%	0,88
3	Σχέδιο Ενίσχυσης της Γυναικείας Επιχειρηματικότητας	2.712.883,76	2.712.883,76	5,05%	0,4935	0,0249	1.903.673,18	70,17%	0,70
3	Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής Επιχειρηματικότητας	8.131.039,18	8.241.329,74	15,15%	0,6444	0,0976	6.168.749,94	75,87%	0,85
3	Δέσμη Δράσεων Προβολής, Προώθησης και Εμπλουτισμού του Τουριστικού	6.000.000,00	3.609.138,45	11,18%	0,4328	0,0484	2.596.659,34	43,28%	1,00

Προϊόντος για την Επιμήκυνση της Τουριστικής Περιόδου									
3	Πρόγραμμα Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στις ΜΜΕ	2.150.000,00	2.150.000,00	4,00%	1,0000	0,0400	1.505.000,00	70,00%	1,43
3	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	10.000.000,00	10.000.000,00	18,63%	0,0000	0,0000	2.500.000,00	25,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 3 - Σύνολο		53.686.124,44	51.405.553,45	100,00%		0,4492	29.236.917,93	54,46%	0,82
4	Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις Επιχειρήσεις	8.203.352,57	8.203.352,57	36,62%	0,8242	0,3018	7.042.759,24	85,85%	0,96
4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των ΕΔΕΤ	14.200.000,00	14.200.000,00	63,38%	0,0000	0,0000	3.550.000,00	25,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		22.403.352,57	22.403.352,57	100,00%		0,3018	10.592.759,24	47,28%	0,64

3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 «Πρώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών»

Ο παρακάτω Πίνακας συνοψίζει τα βασικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας, όπως περιγράφονται στο ισχύον κατά την 31/12/2020 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (5^η τροποποίηση).

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	
Στόχος: Η βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών.	
Ειδικό Στόχοι:	
<ul style="list-style-type: none"> • 2β.1: Πρώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας • 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών 	
Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:	
2β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Σχέδιο Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ με στόχο την τόνωση της ζήτησης καινοτόμων υπηρεσιών και ειδικά των εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από ΜΜΕ. Το συγκεκριμένο Σχέδιο έχει ως στόχο την ανάπτυξη εφαρμογών υπολογιστικού σύννεφου από κυπριακές επιχειρήσεις πληροφορικής για τη διεθνή αγορά, οι οποίες χρησιμοποιούν την εσωτερική αγορά σε δοκιμαστικό πεδίο. • Σχέδιο Κινήτρων για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Κύπρο με σκοπό την ανάπτυξη υποστήριξη και ενθάρρυνση ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες και ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες στην κοινωνία της πληροφορίας για επέκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων με έμφαση στην εκπαίδευση και εξοικείωση του προσωπικού και την παροχή της απαραίτητης υποδομής.
2γ.1	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από δημόσιους φορείς που θα προσφέρουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, οι οποίες χαρακτηρίζονται από ευελιξία, προσβασιμότητα, πληρότητα, ευκολία και ασφάλεια. Οι δράσεις που υλοποιούνται αναμένεται να ενισχύσουν κυρίως τους τομείς της Δικαιοσύνης, της Υγείας και της Πολεοδομίας. • Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών για τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα, τη προώθηση της σύνδεσης μεταξύ των Κυβερνητικών υπηρεσιών, καθώς και της σύνδεσης με αντίστοιχα συστήματα στο εξωτερικό. • Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της Υγείας. Οι δράσεις αυτές αφορούν τη μηχανογράφηση των δημόσιων νοσοκομείων και κέντρων υγείας με την επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Υγείας, καθώς και τη δημιουργία κέντρου δεδομένων και την ψηφιοποίηση του φακέλου του ασθενή. Επιπλέον περιλαμβάνει την ανάπτυξη Συστήματος Πληροφορικής για την εισαγωγή και υποστήριξη του ΓΕΣΥ. • Δράσεις για την ανάπτυξη ΤΠΕ στον τομέα της παιδείας, π.χ. δημιουργία Συστήματος Υπηρεσιών Υποστήριξης με σκοπό την παροχή προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς, σχετικούς φορείς) βελτιωμένων ποιοτικά υπηρεσιών όσον αφορά τη διεκπεραίωση των διοικητικών καθηκόντων των ή/και την επίσπευση των διαδικασιών και του χρόνου ανταπόκρισης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε οποιαδήποτε αιτήματα.

Πρόοδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 1

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανέρχεται σε **€39.411.765** και αντιπροσωπεύει το **11,17%** και **6,00%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 2 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 18. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2020)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εγκρίσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ	39.411.765,00	85.150.000,00	8	93.063.773,23	72.247.422,41	31.535.414,96	19.835.545,61	19.835.545,61
	Σύνολα	39.411.765,00	85.150.000,00	8	93.063.773,23	72.247.422,41	31.535.414,96	19.835.545,61	19.835.545,61

Πίνακας 19. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 2 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2020) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	14.700.000,00	72.377.500,00	8	61.410.309,05	16.860.213,77	16.860.213,77
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	3.000.000,00	-	-	-	-	-
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	12.000.000,00	-	-	-	-	-
082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	3.800.000,00	-	-	-	-	-
	Σύνολα*	33.500.000,00	72.377.500,00	8	61.410.309,05	16.860.213,77	16.860.213,77

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Εντός του 2019 εκδόθηκε μια νέα Πρόσκληση συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 7,4 εκ. €, ενώ με την τελευταία τροποποίηση του ΕΠΑΑΑ αφαιρέθηκαν πόροι ύψους 21 εκ. €, με αποτέλεσμα στο τέλος του 2020 οι ενεργοποιημένοι πόροι του Άξονα να είναι υπερδιπλάσιοι των προγραμματικών (216,05%).

Στον ΑΠ 2 του ΕΠΑΑΑ έχουν **ενταχθεί** συνολικά **8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **72,25 εκ.€** (183,31% του προϋπολογισμού του ΑΠ ή το 11% περίπου των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 31,53 εκ.€**, που αντιπροσωπεύουν το **80,02% του προϋπολογισμού του ΑΠ** και μόλις το 43,65% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Αντίστοιχα οι **επικυρωμένες δαπάνες** ανέρχονται σε **19,84 εκ.€**, αντιπροσωπεύοντας το **50,33%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, μόλις το 27,46% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 62,90% των νομικών δεσμεύσεων.

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 υπάγονται στον Θεματικό Στόχο 2: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 20. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 2 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
2	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	180,87%	132,82%	129,26%	52,83%
	Άξονας Προτεραιότητας 2	180,87%	132,82%	129,26%	52,83%
	ΕΤΠΑ	216,05%	183,31%	80,02%	50,33%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	24,13%	20,48%	8,94%	5,62%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Σημειώνεται ότι το σύνολο των Προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί και των ενταγμένων έργων του ΑΠ 2 αφορούν σε παρεμβάσεις που εντάσσονται στον **Τομέα Παρέμβασης 078 Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**.

Παρά το υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του Άξονα, που υπερβαίνει σε ύψος τους διαθέσιμους προγραμματικούς, δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας και οι ενδεικτικοί πόροι των λοιπών Τομέων Παρέμβασης (Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, ηλεκτρονικής μάθησης και ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός / Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας / Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ).

Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης σκόπιμη κρίνεται η επικαιροποίηση και προσαρμογή των προτεραιοτήτων και των ενδεικτικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2, στην επόμενη τροποποίηση του Προγράμματος.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 2

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 2

Έχουν εκδοθεί συνολικά πέντε (5) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων με ταυτόσημο αντικείμενο (1^η έως και 5^η Πρόσκληση) στο πλαίσιο της **Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η -ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία.**

Πίνακας 21. Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικοί Στόχοι του Α.Π.2

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση	Π/Υ Πρόσκλησης
2β: Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ	2β.1: Ενίσχυση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	-	-
2γ: Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η -ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία	2γ.1: Αύξηση των ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 1η Πρόσκληση	€21.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 2η Πρόσκληση	€3.750.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 3η Πρόσκληση	€28.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 4η Πρόσκληση	€25.000.000,00
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για Βελτίωση των Δημόσιων Υπηρεσιών - 4η Πρόσκληση	€7.400.000,00
ΣΥΝΟΛΟ			€85.150.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 2 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2β περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 2β.1.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι προβλεπόμενες ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων που αφορούν στο Σχέδιο Κινήτρων για τη χρήση εφαρμογών λογισμικού σε υπολογιστικό σύννεφο από ΜΜΕ, ενώ το

Σχέδιο Χορηγιών για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου αν και έχει ενεργοποιηθεί δεν έχει ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος.

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η- υγεία

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 2γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 1α.1.

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Μέσω των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ και του **Ειδικού Στόχου 2γ.1 «Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών»** αυτής επιδιώκεται η αύξηση του αριθμού και της ποιότητας των υπηρεσιών του ευρύτερου δημόσιου τομέα, που παρέχονται ηλεκτρονικά προς τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 2

Στο πλαίσιο των πέντε (5) σχετικών Προσκλήσεων που εκδόθηκαν (2 εντός του 2017, 2 εντός του 2018 και 1 εντός του 2019) στον Άξονα Προτεραιότητας 2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα οκτώ (8) έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

1. *Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο (Δικαιούχος - Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας)*

Το Έργο προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 19,3 εκ. €, συνδέεται με τις υποχρεώσεις για την αναδιάρθρωση του τομέα της υγείας που απέρρεαν από το Μνημόνιο Συναντίληψης της χώρας και αφορά στην ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος υποστήριξης των λειτουργιών του ΓεΣΥ (εγγραφή/αποθήκευση και διαχείριση δικαιούχων και εμπλεκόμενων φορέων, ηλεκτρονική συνταγογράφηση, διαχείριση εργαστηριακών εξετάσεων και δημιουργία Ηλεκτρονικού Αρχείου Ασθενή, διαχείριση αποζημιώσεων κοκ.).

Οι εργασίες ανάπτυξης του Συστήματος έχουν ολοκληρωθεί με την παροχή εκ μέρους του Αναδόχου των προβλεπόμενων υπηρεσιών αρχικής υποστήριξης των επιχειρησιακών διαδικασιών του ΓεΣΥ.

2. *Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος" (Δικαιούχος - Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το Έργο, συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης ύψους 6,49 εκ. € αφορά στην αυτοματοποίηση όλων των λειτουργιών του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως αλλά και τη διαχείριση των Αδειών Οικοδομής από τις Επαρχιακές Διοικήσεις μέσω κατάλληλου Πληροφοριακού Συστήματος (καταχώρηση και διαχείριση αιτήσεων, υποστήριξη επικοινωνίας με αδειοδοτούσες αρχές, δυνατότητα πρόσβασης σε πολεοδομικές πληροφορίες και εργαλεία και υποβολή ενστάσεων μέσω διαδικτύου).

Κύριος σκοπός του είναι η βελτίωση της εξυπηρέτησης του πολίτη και της εσωτερικής οργάνωσης του Τμήματος, μέσω της επιτάχυνσης των διαδικασιών έκδοσης πολεοδομικών αδειών, μείωσης της γραφειοκρατίας και της διακινούμενης πληροφορίας και της εξασφάλισης σημαντικών εργαλείων οργάνωσης και διαχείρισης της πολεοδομικής πληροφορίας και ιδιαίτερα των γεωγραφικών πληροφοριακών δεδομένων.

Το Πληροφοριακό Σύστημα εντός του 2018 τέθηκε σε πιλοτική λειτουργία και βρίσκεται στη φάση της επιχειρησιακής του λειτουργίας.

3. *Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας (Δικαιούχος - Γενικό Λογιστήριο)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 238 χιλ. € έχει ολοκληρωθεί.

Αφορούσε στην αναβάθμιση του υφιστάμενου Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement, προκειμένου να διαχειριστεί τις νέες φόρμες και εργαλεία που εισήχθησαν με την αλλαγή των Κοινοτικών Οδηγιών Περί Δημοσίων Συμβάσεων και υιοθετήθηκαν από τη χώρα.

4. *Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Δικαιούχος - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 3,5 εκ. €, περιλαμβάνει την εγκατάσταση ενσύρματης δομημένης καλωδίωσης και πρόνοιας για μελλοντική εγκατάσταση ασύρματης δικτύωσης, καθώς και την εγκατάσταση και λειτουργία της ασύρματης δικτύωσης στα σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Σκοπός του έργου είναι η παροχή σε ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα (Μαθητές, και Εκπαιδευτικούς) υπηρεσίες Διαδικτύου με τρόπο που να ενισχύουν και να στηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Μέσω του έργου της ασύρματης δικτύωσης παρέχεται η δυνατότητα για υλοποίηση της υποδομής έτσι ώστε ολόκληρη η εκπαιδευτική κοινότητα να συνεργαστεί αποδοτικά σε ένα κοινό δίκτυο που θα επιτρέπει την απρόσκοπτη ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στον πληθυσμό της. Επίσης παρέχεται η ευκαιρία σε όλους ανεξαρτήτως τους μαθητές για πρόσβαση σε σύγχρονες τεχνολογίες και υπηρεσίες διαδικτύου εντός και εκτός των σχολικών μονάδων. Η ηλεκτρονική σύνδεση (Επικοινωνία) των σχολικών χώρων με τη χρήση της ενσύρματων και ασύρματων δικτύων αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης εκπαίδευσης αλλά και στον σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας του ΥΠΠ με τις σχολικές μονάδες.

Δεν καταγράφεται στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠ οικονομική πρόοδος του έργου σε σχέση με το 2018.

5. *Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (Δικαιούχος - Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 4,75 εκ. € περιλαμβάνει την ανάπτυξη, ρύθμιση, παραμετροποίηση και εφαρμογή νέου γεωγραφικού πληροφοριακού υποσυστήματος για το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας που αντικαθιστά και βελτιώνει όλες τις λειτουργίες του υφιστάμενου παλιού υποσυστήματος. Επίσης περιλαμβάνει την μετάπτωση των δεδομένων του παλιού συστήματος στο νέο, τη προμήθεια, ρύθμιση και εγκατάσταση λογισμικών συστήματος, τη προμήθεια καινούργιου μηχανογραφικού εξοπλισμού (εξυπηρετητές, περιφερειακό εξοπλισμό, εξοπλισμό δικτύου κ.λ.π) και εκπαίδευση των χρηστών.

Τον Ιούνιο του 2018 υπεγράφη η σχετική σύμβαση για την αναβάθμιση του Υποσυστήματος, ενώ η οικονομική πρόοδος του έργου είναι στάσιμη στα επίπεδα του 2018.

6. *Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Δικαιούχος - Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 9 εκ. €, αφορά στην ανάπτυξη και εγκατάσταση ενός ολοκληρωμένου ηλεκτρονικού συστήματος διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών, που ικανοποιεί τον στρατηγικό στόχο της βελτίωσης της διαχείρισης πληροφοριών και αυτοματισμού διαδικασιών προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του ΥΠΠ σε οποιαδήποτε αιτήματα. Ολόκληρο το έργο θα είναι οριζόντιο για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση), όπως επίσης και τις διοικητικές διαδικασίες του ΥΠΠ.

Γενικός στόχος του ΣΥΥ είναι η εξασφάλιση κατάλληλης διαχείρισης των πληροφοριών και αυτοματισμού των διαδικασιών συμβάλλοντας έτσι στη μείωση της γραφειοκρατίας, του υψηλού διοικητικού κόστους και η διασφάλιση της άμεσης ενημέρωσης, συνεργασίας και παροχής υποστήριξης των εμπλεκόμενων φορέων (Σχολικές Μονάδες, Διευθύνσεις Σχολικών Μονάδων, Διευθύνσεις και Υπηρεσίες ΥΠΠ, Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, Εκπαιδευτικούς, Γονείς και Μαθητές, Συνδικαλιστικές οργανώσεις, Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, Σχολικές Εφορείες, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο)

Δεν καταγράφεται στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠ οικονομική πρόοδος του έργου (παραμένει σχεδόν μηδενική στα επίπεδα του 2018).

7. *Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημόσιου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού (Δικαιούχος - Γενικό Λογιστήριο)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης) ύψους 23,33 εκ. €, αφορά στην ανάπτυξη ενός συστήματος διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων που θα υποστηρίζει όλα τα Υπουργεία/Τμήματα και ανεξάρτητες Υπηρεσίες στο κυπριακό Δημόσιο, στους τομείς της Λογιστικής, των Μισθολογίων και Συντάξεων, του Προϋπολογισμού και της διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού.

Τα κύρια οφέλη από τη χρήση του συστήματος διαχείρισης επιχειρησιακών πόρων στον Δημόσιο Τομέα είναι ο επανασχεδιασμός κεντρικών υπηρεσιών του Κράτους, με απάλειψη χειρωνακτικής εργασίας, η αυτοματοποίηση διαδικασιών έγκρισης δαπανών, τιμολογίων,

ετοιμασίας προϋπολογισμού και παρεμφερών διαδικασιών και η καλύτερη διαχείριση στοιχείων ανθρώπινου δυναμικού.

Επίσης, άλλα οφέλη είναι η πληροφόρηση για καλύτερη κατανομή των πόρων και η επεξεργασία της πληροφόρησης με την εφαρμογή της βάσης των δεδουλευμένων (διαχείριση συμβολαίων, στοιχεία περιουσιακών στοιχείων κ.λπ.).

Δεν καταγράφεται στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠ οικονομική πρόοδος του έργου.

8. *Υλοποίηση Κυβερνητικού Ενοποιημένου Δικτύου Δικαιούχων - Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Δικ)*

Το Έργο, συνολικού προϋπολογισμού (επιλέξιμη δημόσιας δαπάνης) ύψους 5,63 εκ. €, αφορά στην κεντροποίηση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών τηλεφωνίας των Υπουργείων/Υπηρεσιών/Τμημάτων, την αναβάθμιση και τον ανασχεδιασμό του κυβερνητικού δικτύου σε θέματα δρομολόγησης και ασφάλειας και στην κεντρική διαχείριση των συστημάτων φωνής και δικτύου.

Το έργο μέχρι το τέλος του 2020 παρουσίαζε δαπάνες ύψους 1,26 εκ. € (22,4% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του έργου)

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 2 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 2 αποτυπώνονται σε τρεις (3) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων ένας (1) είναι στόχος του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 2 έχουν επιλεγεί τρεις (3) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και ένας (1) είναι ειδικός (έχει ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών

αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 22. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 2

Επ. Προτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
2β	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	330	0
	CO02	Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Επιχειρήσεις	330	0
2γ	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	5	2

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 2 έχει ως εξής:

Ε.Π. 2β - Ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών ΤΠΕ και του η-εμπορίου και ενίσχυση της ζήτησης για ΤΠΕ

Οι τιμές επίτευξης των δύο (2) Δεικτών Εκρών της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2β (CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται και CO02: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις) είναι μηδενικές, ως αποτέλεσμα του γεγονότος ότι μέχρι το τέλος του 2020 δεν είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑΑΑ σχετικά έργα.

Σημειώνεται το υψηλό ενδιαφέρον που εκδηλώθηκε από επιχειρήσεις στο πλαίσιο Πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για το Σχέδιο Ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων που εξέδωσε το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ), το οποίο προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί από το ΕΠΑΑΑ.

Στο πλαίσιο αυτού του Σχεδίου υποβλήθηκαν 509 προτάσεις, η ένταξη μέρους των οποίων στο ΕΠΑΑΑ διασφαλίζει τη δυνατότητα επίτευξης του στόχου 2023 των Δεικτών CO01 και CO02 (330 επιχειρήσεις).

Ε.Π. 2γ - Ενίσχυση των εφαρμογών ΤΠΕ για η-διακυβέρνηση, η-μάθηση, η-ένταξη, η-πολιτισμό και η-υγεία

Στην Επενδυτική προτεραιότητα 2γ έχει επιλεγεί ο ειδικός Δείκτης Εκρών 2.γ.1. «Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης», που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επιδόσεων του Προγράμματος.

Έχουν ολοκληρωθεί ήδη δύο (2) έργα που συμβάλλουν στον Δείκτη («Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων e-procurement του Γενικού Λογιστηρίου» και «Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο»), ενώ με την ολοκλήρωση των λοιπών τριών (3) ενταγμένων έργων που ήδη υλοποιούνται (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος", «Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας» και «Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού» επιτυγχάνεται και ο τελικός προγραμματικός στόχος του Προγράμματος (5 Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες).

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

2β.1 - Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσιεύονται στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ - Digital Agenda Scoreboard key indicators, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί από το έτος 2016, ενώ το 2020 το % των ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά ανήλθε στο 12,4% (έναντι στόχου 11,0%).

Συμβολή του Προγράμματος στη βελτίωση των επιδόσεων του Δείκτη αναμένεται με βάση και τα αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων του Σχεδίου Ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων που δεν έχουν ακόμη ενταχθεί στο Πρόγραμμα.

2γ.1 - Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Ομοίως, σύμφωνα με τα ως άνω στοιχεία, ο προγραμματικός στόχος έχει ήδη επιτευχθεί. Ειδικότερα το ποσοστό του πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στην Κύπρο το έτος 2020 ανήλθε στο 53% έναντι του προγραμματικού στόχου 40%.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 2.

Ειδικός Στόχος 2β.1: Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
2β.1	Ποσοστό ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις διαδικτυακά	Ποσοστό	7,3	2013	10,00	10,29	12,37	11,41	11,79	12,29	12,40	11,00

Ειδικός Στόχος 2γ.1: Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
2γ.1	Ποσοστό πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Ποσοστό	30	2013	41,40	33,69*	38,38*	42,30	41,66	50,00	53,00	40,00

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 2

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 2, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 2

Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των ΤΠΕ

Ο Θεματικός Στόχος 2 είναι ο μοναδικός Στόχος του ΑΠ 2 και εμφανίζει χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας υλοποίησης (0,32). Ο Δείκτης επηρεάζεται θετικά από την ολοκλήρωση του έργου του Συστήματος Πληροφορικής του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο (διαθέτει υψηλή χρηματοδοτική βαρύτητα) και του έργου της αναβάθμισης του Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας (μικρή η συνεισφορά λόγω της χαμηλής του χρηματοδοτικής βαρύτητας). Με την εξαίρεση του πρόσφατα ενταγμένου έργου της υλοποίησης Κυβερνητικού Ενοποιημένου Δικτύου, στασιμότητα εντοπίζεται στην υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου των λοιπών έργων με αποτέλεσμα να επηρεάζεται αρνητικά ο δείκτης αποτελεσματικότητας του ΘΣ.

Αντίστοιχα, ο συγκεκριμένος Θεματικός Στόχος εμφανίζει υψηλό δείκτη αποδοτικότητας (1,16), με δεδομένο ότι η οικονομική απορρόφηση των έργων είναι χαμηλότερη του ποσοστού υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου.

Πίνακας 23. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του ΑΠ 2

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
2	Ανάπτυξη, Υλοποίηση, Λειτουργία και Υποστήριξη μιας Συνολικής Λύσης για το Σύστημα Πληροφορικής και άλλων Επιχειρησιακών Διαδικασιών του Γενικού Συστήματος Υγείας στην Κύπρο	19.301.643,67	15.051.643,67	26,72%	1,0000	0,267	13.202.544,58	68,40%	1,46
2	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος"	6.490.000,00	5.608.580,00	8,98%	0,5000	0,045	3.665.429,93	56,48%	0,89
2	Δομημένη καλωδίωση και ασύρματη δικτύωση στα σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	3.500.000,00	1.085.096,29	4,84%	0,1180	0,006	826.325,41	23,61%	0,50
2	Αναβάθμιση του Ηλεκτρονικού Συστήματος Σύναψης Συμβάσεων eProcurement του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας	238.000,00	238.000,00	0,33%	1,0000	0,003	238.000,00	100,00%	1,00
2	Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	4.753.570,43	2.281.825,00	6,58%	0,1000	0,007	611.682,50	12,87%	0,78
2	Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	9.000.000,00	599.748,10	12,46%	0,0000	0,000	29.987,41	0,33%	0,00

2	Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου και Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού	23.333.728,25	0,00	32,30%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	0,00
2	Υλοποίηση Κυβερνητικού Ενοποιημένου Δικτύου	5.630.480,06	6.670.521,90	7,79%	0,1000	0,000	1.261.575,78	22,41%	0,45
Θεματικός Στόχος 2 - Σύνολο		72.247.422,41	31.535.414,96	100,00%		0,318	19.835.545,61	27,46%	1,16

3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3Α: ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
<p>Στόχος: Η διατήρηση και αξιοποίηση του περιβάλλοντος ως βασικού κοινωνικού και πλουτοπαραγωγικού αγαθού, δημιουργώντας συνθήκες αειφόρου ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και υψηλής ποιότητας συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της χώρας. Μέσω των παρεμβάσεων του Άξονα 3 αντιμετωπίζονται οι ανάγκες της χώρας και αναλαμβάνονται πρωτοβουλίες για τον περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (διάβρωση ακτών, παρακολούθηση επιπτώσεων και διαχείριση κινδύνων), τη διατήρηση/ προστασία/ αξιοποίηση και προβολή των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, καθώς και τη διατήρηση και βελτίωση της βιοποικιλότητας των οικοσυστημάτων και της κατάστασης των τοπίων της χώρας (ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία των χερσαίων περιοχών NATURA).</p> <p>Ειδικό Στόχο:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος 6δ.1: Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000 <p>Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:</p>	
5α.1	<ul style="list-style-type: none"> Παράκτιες ζώνες: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης των παράκτιων ζωνών από τη διάβρωση των ακτών, περιλαμβανομένης της λήψης μέτρων για μετριασμό των επιπτώσεων των φραγμάτων στα παράκτια οικοσυστήματα. Βιοποικιλότητα: Δράσεις προστασίας και βελτίωσης της βιοποικιλότητας από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η δημιουργία καταλόγου των πληθυσμών, της κατανομής και της γενετικής των ενδημικών ειδών. Αξιοποίηση των ΤΠΕ για ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης (early warning systems) και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Αναγκαίες μελέτες καταγραφής, αξιολόγησης και χαρτογράφησης των συγκεκριμένων κινδύνων.
6γ.1	<ul style="list-style-type: none"> Δράσεις για τη διατήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση μνημείων και περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Δράσεις διασύνδεσης και ενίσχυσης της προσβασιμότητας σε χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, κυρίως σε αρχαιολογικούς χώρους
6δ.1	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργία ενός μόνιμου και αποτελεσματικού σχεδίου παρακολούθησης για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – Σχέδιο Παρακολούθησης των οικοτόπων και των ειδών και ενδιατημάτων τους Χαρτογράφηση σε όλες τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000 – οικοτόπων και ειδών Έργα συνεκτικότητας για το δίκτυο NATURA 2000 με χρήση πράσινης υποδομής (σύνδεση αρχαίων μνημείων και στοιχείων του τοπίου με ποτάμια/υδροβιότοπους κοκ.) Αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και των ενδιατημάτων των ειδών μέσω της δημιουργίας οικολογικών διαδρόμων και της δημιουργίας μικροαποθεμάτων, ιδιαίτερα για αμμοθινικά ενδιαιτήματα.

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανέρχεται σε **€30.352.403** και αντιπροσωπεύει το **8,60%** και **4,62%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 3Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 24. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2020)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	13.881.814,00	17.107.000,00	6	16.107.656,12	16.077.656,12	16.547.354,49	14.998.884,28	14.861.524,87
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	16.470.589,00	17.200.000,00	4	17.560.470,50	15.827.270,50	15.429.406,19	11.598.757,99	11.550.480,23
Σύνολα		30.352.403,00	34.307.000,00	10	33.668.126,62	31.904.926,62	31.976.760,68	26.597.642,27	26.412.005,10

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 25. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 3Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2020) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	5.000.000,00	2.125.000,00	1	1.589.944,24	324.508,82	324.508,82
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	11.799.542,00	14.540.950,00	6	13.666.007,70	12.749.051,64	12.632.296,14
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	9.000.000,00	12.495.000,00	3	11.863.235,69	9.534.517,99	9.493.481,90
Σύνολα		25.799.542,00	29.160.950,00	10	27.119.187,63	22.608.078,45	22.450.286,85

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Ο Άξονας Προτεραιότητας 3Α, μεταξύ όλων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ παρουσιάζει τις καλύτερες επιδόσεις ως προς το βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων (επικυρωμένες δαπάνες ενταγμένων έργων).

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 34,3 εκ. € (113,03% του συνολικού προϋπολογισμού του Άξονα) και μέχρι το 2018 είχαν ενταχθεί συνολικά 10 έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 31,9 εκ. € (105,11% του προϋπολογισμού του ΑΠ 3Α ή το 4,62% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί νομικές δεσμεύσεις ύψους 31,98 εκ. €, ήτοι το 105,35% του προϋπολογισμού του Άξονα, ενώ οι δαπάνες ανέρχονται σε 26,4 εκ. € (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το 87,02% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας και το 82,78% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2020 είχε ενεργοποιηθεί το σύνολο των τριών (3) Θεματικών Στόχων, ενώ τα ποσοστά πρόοδου υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Άξονα συνολικά, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

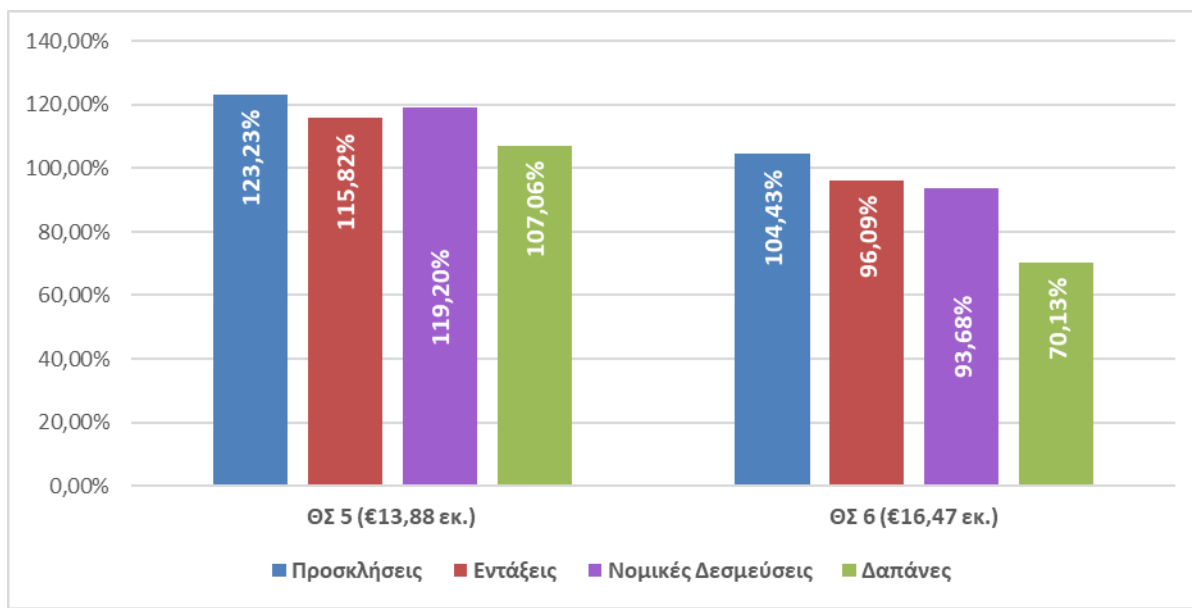
Πίνακας 26. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
5	Πρώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	123,23%	115,82%	119,20%	107,06%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και πρώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	104,43%	96,09%	93,68%	70,13%
Άξονας Προτεραιότητας 3Α		113,03%	105,11%	105,35%	87,02%
ΕΤΠΑ		9,72%	9,04%	9,06%	7,49%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		5,22%	4,85%	4,86%	4,02%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, υψηλότερη οικονομική πρόοδο σε όλους τους δείκτες παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 5. Η εικόνα αυτή επηρεάζεται από το γεγονός ότι στον Θεματικό Στόχο 3 έχει ενταχθεί ένα έργο Δημοσίων Συμβάσεων υψηλού προϋπολογισμού που βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησης, ενώ στους λοιπούς Θεματικούς Στόχους περιλαμβάνονται κυρίως έργα Σχεδίων Χορηγιών χαμηλού σχετικά προϋπολογισμού, που η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού τους αντικείμενου δεν έχει ενσωματωθεί πλήρως στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ.

Διάγραμμα 14: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π. 3Α (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 3Α)

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 3Α ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων»**, έχουν ενταχθεί έξη (6) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 16,8 εκ. € (115,82% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 16,55 εκ. € (119,20%) και επικυρωμένες δαπάνες 14,86 εκ. € (107,06% των πόρων του ΘΣ)
- Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 15,83 εκ. € (96,09% της κατανομής πόρων του ΘΣ) και δαπάνες 11,55 εκ. € (70,13%).

Έχουν ενεργοποιηθεί οι πόροι όλων των **Τομέων Παρέμβασης (ΤΠ)** του Άξονα. Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 3Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά ΤΠ έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 086 «Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000»**, περιλαμβάνεται ένα (1) έργο του ΘΣ 6 (εντάχθηκε στο Πρόγραμμα το 2018), κοινοτικής συνδρομής ύψους 1,59 εκ. € (31,80% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 324.508,82 € (6,49% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ). Στον εν λόγω Τομέα εντοπίζεται υστέρηση στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Στον **ΤΠ 087 «Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα»**, περιλαμβάνονται τα έξη (6) έργα του ΘΣ 5, η οικονομική πρόοδος των οποίων ταυτίζεται με αυτή των έργων του ΘΣ 5.
- Στον **ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς»**, περιλαμβάνονται τα τρία (3) έργα του ΘΣ 6, κοινοτικής συνδρομής ύψους

11,86 εκ. € (131,81% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 9,49 εκ. € (105,48% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 3Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Η δημοσίευση των πέντε (5) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του Α.Π. 3Α. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 27. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 3Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων	5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα τη διάβρωση των ακτών	€14.117.000,00
		Προστασία από τη Διάβρωση των Ακτών	€2.990.000,00
6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους και ανάδειξη προστασία συντήρηση και προώθηση αρχαιολογικών μουσείων	€5.700.000,00
		Αποκατάσταση και Αξιοποίηση Ιστορικών Πολιτιστικών Υποδομών	€9.000.000,00
6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών	6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές NATURA στην Πάφο	€2.500.000,00
Σύνολο			€34.307.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2017

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 3Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 5α.1.

Ειδικός Στόχος 5α.1: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και του Ειδικού Στόχου 5α.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία των παράκτιων ζωνών, με επικέντρωση στην αντιμετώπιση του φαινομένου της διάβρωσης των ακτών, η έγκαιρη πρόγνωση κινδύνων που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή και συνολικά η επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020, καθώς και των λοιπών διεθνών συμβάσεων για την κλιματική αλλαγή.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής Προτεραιότητας εκδόθηκαν συνολικά δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (τα έτη 2016 και 2017), που αφορούσαν στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η Κλιματική Αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6γ.1.

Ειδικός Στόχος 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ και του Ειδικού Στόχου 6γ.1 αυτής επιδιώκεται η προστασία και ανάδειξη περιοχών και χώρων φυσικού ή/και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, με στόχο τη βελτίωση της επισκεψιμότητας των περιοχών αυτών, καθώς και γενικότερα η οικονομική αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας, κυρίως μέσα από την ανάπτυξη και προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού.

Στο πλαίσιο της Επενδυτικής προτεραιότητας εκδόθηκαν το 2016 και το 2017 δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην αποκατάσταση και αξιοποίηση ιστορικών πολιτιστικών υποδομών και τη διασύνδεση και ενίσχυση της προσβασιμότητας σε αρχαιολογικούς χώρους.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνει μόνο έναν Ειδικό Στόχο, τον 6δ.1.

Ειδικός Στόχος 6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Μέσω των παρεμβάσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ και του Ειδικού Στόχου 6δ.1 αυτής επιδιώκεται η εφαρμογή δράσεων έργων εντός των περιοχών NATURA, περιλαμβανομένων και των

παράκτιων NATURA, για την ανάδειξη των περιοχών και τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοσυστημάτων και ειδών, εκτός από έργα στις περιοχές που αφορούν θαλάσσιες NATURA.

Εντός του 2018 εκδόθηκε σχετική Πρόσκληση, που αφορούσε τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές NATURA στην Πάφο.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Στο πλαίσιο των πέντε σχετικών Προσκήσεων που εκδόθηκαν το 2016 (1 Πρόσκληση), το 2017 (3 Προσλήσεις) και το 2018 (1 Πρόσκληση) στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α και ανά Επενδυτική Προτεραιότητα εντάχθηκαν τα ακόλουθα έργα Δημοσίων Συμβάσεων.

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

α. Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών

Το έργο αφορά στην εκπόνηση σχετικής μελέτης (CCRA – Climate Change Risk Assessment), η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο ενός νομικά δεσμευτικού πλαισίου για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για την οικοδόμηση της ικανότητας της Κύπρου για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Η μελέτη θα αξιολογήσει τους κύριους κινδύνους σε όλους τους τομείς και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τη χώρα από την κλιματική αλλαγή. Μέσω της μελέτης παρέχεται υποστήριξη και αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Κυβέρνηση της Κύπρου για να συμβάλλουν την προτεραιοποίηση δράσεων και μέτρων προσαρμογής.

Η σχετική μελέτη ολοκληρώθηκε το 2016.

β. Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744

Το Έργο που ολοκληρώθηκε αφορούσε στην κατασκευή δέκα (10) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Χρυσοχούς της επαρχίας Πάφου, μεταξύ του ποταμού Πετράτη και της δημοτικής παραλίας Πόλης Χρυσοχούς. Οι κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 110-120 m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 - -4,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

γ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη νότια ακτή της Επαρχίας Πάφου, στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γεροσκήπου. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 170-250m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -4,00 μέχρι -5,50m περίπου από τη Μέση Στάθμη της Θάλασσας.

δ. Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην κατασκευή έξι (6) ίσαλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή του Κόλπου Περβολιών της επαρχίας Λάρνακας. Η περιοχή οριοθετείται δυτικά, από το ακρωτήριο Πετούντα και ανατολικά, από το ακρωτήριο Κίτι. Οι

κυματοθραύστες είναι παράλληλοι προς την ακτή, σε απόσταση 260-300m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,5m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

ε. Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στη θαλάσσια περιοχή Λάρνακας, μεταξύ περιοχής Ναυτικού Ομίλου Λάρνακας στα Δυτικά και των συνόρων Λάρνακας Ορόκλινης στα Ανατολικά. Η στάθμη στέψης τους είναι +0,40 m από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας. Το μήκος των κυματοθραυστών είναι 100 m έκαστος.

στ. Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην κατασκευή πέντε (5) ίσαλων παράλληλων προς την ακτή κυματοθραυστών από φυσικούς ογκόλιθους, στην Επαρχία Λεμεσού (κόλπος Λεμεσού) στη θαλάσσια περιοχή του Δήμου Γερμασόγειας. Οι κυματοθραύστες είναι περίπου παράλληλοι προς την ακτή σε απόσταση 120-150m περίπου από την ακτογραμμή και σε βάθος -3,50 μέχρι -4,75m περίπου από τη Μέση Στάθμη Θάλασσας.

Στο έργο περιλαμβάνεται και η ολική ή μερική κατεδάφιση και απομάκρυνση δέκα (10) υφιστάμενων κάθετων προβόλων από φυσικούς ογκόλιθους και σκυρόδεμα συνολικού μήκους στη στέψη 775μ. περίπου.

Το σύνολο των παραπάνω έργων κατασκευής των κυματοθραυστών συμβάλλει στη μείωση της κυματικής δράσης στην παραλία με αποτέλεσμα την προστασία της ακτής από τη διάβρωση.

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

α. Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου

Το Έργο περιλαμβάνει την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων με την κατασκευή πεζογέφυρας πάνω από την λεωφόρο Απόστολου Παύλου και διαμορφώσεις πορειών επισκεπτών που ενώνει τους αρχαιολογικούς χώρους εκατέρωθεν της λεωφόρου, τη διαμόρφωση πλατειών στην περιοχή της λεωφόρου Παύλου και οδού Λαμπριανού και στην περιοχή βόρεια και νότια της οδού Ιφιγένειας (η οποία πεζοδρομοποιείται) και την ανέγερση εφήμερων προκατασκευασμένων μονάδων για εξυπηρέτηση των αρχαιολογικού χώρου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου είναι η ασφαλής, απρόσκοπτη και ευχάριστη διακίνηση των επισκεπτών εντός όλου του αρχαιολογικού χώρου με συνεπακόλουθη αναβάθμιση της εμπειρίας που προσφέρει η επίσκεψη και η αύξηση της επισκεψιμότητας, καθώς και αναβάθμιση της περιοχής τόσο από αισθητικής όσο και από πρακτικής άποψης.

Το έργο που παρουσίαζε εμπλοκή λόγω διακοπής του συμβολαίου κατασκευής του έργου έχει επανερροποιηθεί με αλλαγή του Δικαιούχου του έργου.

β. Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου

Το έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 περιλάμβανε την ολοκληρωτική αναβάθμιση του Αρχαιολογικού Μουσείου Επαρχίας Πάφου, και την κτιριακή αναβάθμιση (εγκατάσταση νέων ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων, αναβάθμιση εργαστηρίου συντήρησης, δημιουργία επιπρόσθετου αποθηκευτικού χώρου αρχαιοτήτων, δημιουργία νέων χώρων υγιεινής) και κατά βάση την εξ ολοκλήρου αναβάθμιση της μουσειακής εμπειρίας των επισκεπτών με την εφαρμογή μουσειολογικής μελέτης (προθήκες, φωτισμός, κείμενα και γραφιστικά, διαδραστικά).

γ. Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας

Το Έργο που ολοκληρώθηκε το 2018 αφορούσε στην αποκατάσταση του Δημοτικού Θεάτρου στη Λευκωσία, και τη μετατροπή του σε ένα σύγχρονο θέατρο με κατάλληλη υποδομή για την πραγματοποίηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων υψηλού επιπέδου, αποτελώντας παράλληλα το μεγαλύτερο θέατρο της Κύπρου με συνολική χωρητικότητα της τάξης των 1.000 θέσεων.

Το Έργο ενισχύει την περιοχή ως πόλο πολιτιστικού ενδιαφέροντος και δρα συνδυαστικά και με άλλες υφιστάμενες πολιτιστικές χρήσεις στην περιοχή.

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

α. Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσόνησος Ακάμα»

Το έργο προϋπολογισμού € 1,87 εκ. προβλέπει την εφαρμογή Σχεδίου Δράσης της περιοχής που στοχεύει στην προστασία, διατήρηση και διαχείριση των σημαντικών οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας της περιοχής αλλά και της ανάδειξής της μέσω δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού για την οικολογική αξία και τα οφέλη της. Παράλληλα, μέσω υλοποίησης των δράσεων του Έργου, στόχος είναι να διασφαλιστεί η καθιέρωση ενός ενιαίου πλαισίου για μακροπρόθεσμη διαχείριση της περιοχής.

Το Έργο που παρουσιάζει περιορισμένη πρόοδο στο οικονομικό και φυσικό του αντικείμενο περιλαμβάνει δράσεις για την παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και ειδών της περιοχής, τη διαχείριση της περιοχής, τη διατήρηση και ενίσχυση της προστασίας της και δράσεις για την προώθηση και προβολή της περιοχής.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 3Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος (Ορόσημα του έτους 2018).

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι δύο (2) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 3Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 28. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 3Α

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
5α	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Πλήθος	20	32
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις <i>(Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)</i>	Πλήθος	3	2
	CO09	Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών	Επισκέψεις / έτος	40.000	4.000
6δ	CO23	Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	25.000	5.172

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 3Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 5α: Προώθηση επενδύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των οικοσυστημικών προσεγγίσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 5α περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης ο 5α.1 «Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών», που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας.

Τα έργα που συνδράμουν με τις εκροές τους στην τιμή του Δείκτη έχουν ολοκληρωθεί (5 ενταγμένα έργα) και έχει ήδη επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος του αριθμού των κυματοθραυστών για το 2023 (κατασκευάσθηκαν 32 κυματοθραύστες έναντι στόχου 20).

Ε.Π. 6γ: Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνεται οι ακόλουθοι δύο (2) Δείκτες Εκρών:

6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Αποτελεί Δείκτη που ομοίως περιλαμβάνεται στο Πλαίσιο επίδοσης του ΑΠ 3Α. Έχουν ήδη ολοκληρωθεί τα έργα «Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας» και «Ανακαίνιση και επέκταση του αρχαιολογικού μουσείου της Επαρχίας Πάφου» επιτυγχάνεται η τιμή του ενδιάμεσου στόχου του 2018 (Οροσήμου), ενώ η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 επιτυγχάνεται με την ολοκλήρωση του τρίτου ενταγμένου στην Επενδυτική Προτεραιότητα έργου «Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων Κάτω Πάφου», που είχε σταματήσει λόγω διακοπής της σχετικής σύμβασης εργολαβίας, αλλά τώρα πλέον βρίσκεται σε φάση επανεκκίνησης με νέο Δικαιούχο και νέα εργολαβία.

CO09 - Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών

Αφορά στην εκ των προτέρων εκτιμώμενη αύξηση του αριθμού των επισκέψεων σε μία τοποθεσία τον επόμενο χρόνο από την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων. Στον Δείκτη συμβάλλουν τα δύο (2) έργα της Πάφου (Αρχαιολογικό Μουσείο και Ενοποίηση αρχαιολογικών χώρων), με την τελική τιμή επίτευξης να εκτιμάται στις 35.000, ύψος όμως που επηρεάζεται καθοριστικά από αστάθμητους παράγοντες (διακυμάνσεις των τουριστικών ροών, περιορισμοί επισκέψεων λόγω περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 κοκ.).

Ε.Π. 6δ: Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους καθώς και της προαγωγής των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μεταξύ άλλων και μέσω του δικτύου NATURA 2000 και των πράσινων υποδομών

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6δ περιλαμβάνεται ένας (1) Δείκτης

CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης.

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις που προγραμματίζεται να αναπτυχθούν σε χερσαίες περιοχές του δικτύου NATURA και περιλαμβάνει τις εκτάσεις αποκατεστημένων ή νέων περιοχών με στόχο τη βελτίωση του καθεστώτος διατήρησης για τα απειλούμενα είδη.

Η επιφάνεια της περιοχής που καλύπτεται από παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί από το Σχέδιο Διαχείρισης της Χερσονήσου Ακάμα, την εφαρμογή του οποίου υποστηρίζει το ενταγμένο στο Πρόγραμμα έργο, ανέρχεται σε 5.172 εκτάρια (20,67% της τιμής στόχου του Δείκτη).

Η τιμή στόχος του ενταγμένου έργου δεν καλύπτει τον προγραμματικό στόχο (11.980 έναντι στόχου 25.000 εκτάρια), που εκτιμάται ότι δεν μπορεί να επιτευχθεί.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

5α.1 Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Το συνολικό μήκος της ακτογραμμής που προστατεύεται ως συνέπεια των παρεμβάσεων του Προγράμματος για την προστασία των ακτών (Κόλπος Χρυσοχούς, Περιοχή Γεροσκήπου, Κόλπος Περβολιών, παραλιακό μέτωπο Λάρνακας και Γερμασόγεια) ανέρχεται σε 27,29 Km.

Με την ολοκλήρωση του συνόλου των παραπάνω παρεμβάσεων έχει ήδη υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος (25 Km).

6γ.1 Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO

Τα έσοδα από τις επισκέψεις την περίοδο 2014-2019 παρουσίαζαν αυξητικές τάσεις, με αποτέλεσμα ο σχετικός δείκτης το 2019 να ανέρχονταν στα €1,78 εκ. (έναντι στόχου για το 2023 €0,9 εκ.). Περιορισμένη εκτιμάται η συμβολή του ΕΠΑΑΑ στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, μέσω έργων που όμως χρηματοδοτήθηκαν από άλλον Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Η κάθετη πτώση της τουριστικής δραστηριότητας και οι περιορισμοί στις μετακινήσεις λόγω της πανδημίας COVID-19 επηρέασαν αρνητικά τα εν λόγω έσοδα που ανήλθαν το 2020 στις €432,03 χιλ..

6δ.1 Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ

Σημαντική υστέρηση εντοπίζεται στην επίτευξη του στόχου για την υιοθέτηση ολοκληρωμένου πλαισίου προστασίας των περιοχών NATURA (65% των περιοχών).

Μέχρι την 31/12/2020 από τις εξήντα εννέα (69) περιοχές, μόνο εννέα (9) καλύπτονται με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 3Α.

Ειδικός 5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
5α.1	Ακτογραμμή της χώρας που προστατεύεται έναντι κινδύνων από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	Ποσοστό	22	2013	22	22	23,03	24,56	26,49	26,77	27,29	25

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6γ.1	Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς που εμπίπτουν στον κατάλογο της UNESCO	Ευρώ/ έτος	811.000	2013	1.110.670	1.139.204	1.188.760	1.464.163	1.515.592	1.781.360	432.030	900.000

Ειδικός Στόχος 6δ.1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6δ.1	Ποσοστό των περιοχών NATURA 2000 με ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας σε ισχύ	Ποσοστό	5	2013	11,5	12,9	12,9	12,9	12,9	13,04*	13,04	65

* επικαιροποίηση τιμής

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 3Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 5

Πρωώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Ο Θεματικός Στόχος 5 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (1,00), δεδομένου ότι το φυσικό αντικείμενο του συνόλου των ενταγμένων έργων έχει ήδη ολοκληρωθεί.

Αντίστοιχα υψηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (προχωρημένη υλοποίηση φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το ποσοστό οικονομικής απορρόφησης).

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και πρωώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,763), δεδομένου ότι τα δύο (2) έργα του, υψηλής χρηματοδοτικής βαρύτητας (66,7% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων του ΘΣ) έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο.

Αντίστοιχα υψηλός είναι ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,04) δείγμα της προχωρημένης υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με το οικονομικό αντικείμενό τους.

Πίνακας 29. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 3Α

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
5	Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών	244.842,50	244.842,50	1,52%	1,0000	0,015	244.842,50	100,00%	1,00
5	Κατασκευή δέκα (10) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Χρυσοχούς PS/C/744	4.191.206,72	4.634.975,00	26,07%	1,0000	0,261	4.077.105,79	97,28%	1,03
5	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στην περιοχή Γεροσκήπου PS/C/762	2.938.434,70	2.974.134,79	18,28%	1,0000	0,183	2.743.390,98	93,36%	1,07
5	Κατασκευή έξι (6) παράλληλων κυματοθραυστών στον Κόλπο Περβολιών PS/C/761	3.305.820,00	3.305.820,00	20,56%	1,0000	0,206	2.983.776,03	90,26%	1,11
5	Κατασκευή πέντε (5) παράλληλων κυματοθραυστών στο παραλιακό μέτωπο Λάρνακας PS/C/763	2.567.080,00	2.557.310,00	15,97%	1,0000	0,160	2.453.049,62	95,56%	1,05
5	Κατασκευή 5 παράλληλων κυματοθραυστών αρ. 26α, 27, 28, 29 και 30 στην Γερμασόγεια PS/C/745	2.830.272,20	2.830.272,20	17,60%	1,0000	0,176	2.496.719,36	88,21%	1,13
	Θεματικός Στόχος 5 - Σύνολο	16.077.656,12	16.547.354,49	100,00%		1,000	14.998.884,28	93,29%	1,07
6	Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Κάτω Πάφου	3.406.621,60	4.765.046,74	21,52%	0,4500	0,097	1.736.287,81	50,97%	0,88

6	Ανακαίνιση και επέκταση του Αρχαιολογικού Μουσείου της Επαρχίας Πάφου	2.154.638,00	1.898.007,48	13,61%	1,0000	0,136	1.429.310,27	66,34%	1,51
6	Αποκατάσταση Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας	8.395.488,27	8.357.809,07	53,04%	1,0000	0,530	8.051.481,91	95,90%	1,04
6	Διαχείριση της Περιοχής του Δικτύου NATURA 2000 «Χερσονησος Ακάμα»	1.870.522,63	408.542,90	11,82%	0,3277	0,039	381.678,00	20,40%	1,61
Θεματικός Στόχος 6 - Σύνολο		15.827.270,50	15.429.406,19	100,00%		0,763	11.598.757,99	73,28%	1,04

3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4Α «Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4Α: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Στόχος: Η προστασία του περιβάλλοντος και η αποδοτική διαχείριση των πόρων, ολοκληρώνοντας τη στρατηγική της τρίτης προτεραιότητας χρηματοδότησης της ΣΕΣ σχετικά με την προστασία και αποδοτική χρήση των πόρων. Επίσης, επιδιώκεται η συμμόρφωση της Κύπρου με το Κοινοτικό Κεκτημένο στους τομείς των στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και η αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με απώτερο στόχο την επίτευξη συνθηκών αειφόρου ανάπτυξης μέσω της πράσινης οικονομίας. Οι παρεμβάσεις του Α.Π. 4Α στοχεύουν στην αντιμετώπιση των αναγκών της χώρας όσον αφορά τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και των υδάτινων πόρων.

Ειδικό Στόχοι:

- 6i.1: Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών
- 6i.2: Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων
- 6ii.1: Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- 6ii.2: Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

6i	<ul style="list-style-type: none"> • Κλείσιμο δύο παράνομων χωματερών σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των κυπριακών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αποκατάσταση των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων (ΧΑΔΑ) • Επέκταση και πύκνωση του δικτύου συλλογής αποβλήτων (πράσινα σημεία) με στόχο την πλήρη γεωγραφική κάλυψη της χώρας • Αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών ή/και δημιουργία νέων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, βάσει αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων, το οποίο είναι συμβατό με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ • Δράσεις πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, όπως ενημερωτικές εκστρατείες, ετοιμασία οδηγών μείωσης δημιουργίας αποβλήτων για τα νοικοκυριά και για τις επιχειρήσεις, προώθηση οικιακής κομποστοποίησης, υιοθέτηση νομοθετικών ρυθμίσεων, ανάπτυξη δικτύου εργαστηρίων επισκευής κλπ. • Σχέδια Κινήτρων για στήριξη τοπικών αρχών ή/και δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα για την εφαρμογή συστημάτων «πληρώνω όσο πετάω» (“pay as you throw”-PAYT) ή/και άλλων πρακτικών/μεθόδων χωριστής συλλογής, όπως συλλογή από πόρτα σε πόρτα, δημιουργία σημείων παραλαβής και λειτουργία κινητών μονάδων συλλογής ή/και την αναβάθμιση συστημάτων αποκομιδής στερεών αποβλήτων προκειμένου να αυξήσει το ποσοστό χωριστής συλλογής • Πρόγραμμα ολοκληρωμένης διαχείρισης (Zero Waste Approach) σε απομακρυσμένες περιοχές για μέγιστη αξιοποίηση των αποβλήτων τους, όπως π.χ. ορεινές περιοχές, με σκοπό την όσο το δυνατό μικρότερη ανάγκη μεταφοράς σύμμεικτων αποβλήτων προς κεντρικές μονάδες διαχείρισης (ΟΕΔΑ) ή ΧΥΤΑ. Τέτοια προγράμματα θα περιλαμβάνουν ενημερωτικές εκστρατείες μείωσης της παραγωγής αποβλήτων, εργαστήρια επισκευής αγαθών, προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης κλπ. • Προγράμματα μείωσης παραγωγής, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης αποβλήτων σε Δήμους ή συμπλέγματα κοινοτήτων με σκοπό τη μείωση των σύμμεικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας ανακυκλώσιμου υλικού π.χ. αγορά κατάλληλου εξοπλισμού, εκπαίδευση προσωπικού φορέων, εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού κλπ. • Σχέδια Χορηγιών σε επιχειρήσεις με σκοπό την αναβάθμιση ή/και δημιουργία νέων μονάδων διαχείρισης αποβλήτων, για αξιοποίηση των αποβλήτων που θα συλλέγονται προς ανακύκλωση, περιλαμβανομένων και των οργανικών αποβλήτων • Σχέδια Χορηγιών σε βιομηχανίες παραγωγής προϊόντων με σκοπό την ενθάρρυνση ανάπτυξης τεχνικών ένταξης ανακυκλώσιμου υλικού (π.χ. πλαστικού, γυαλιού) στην παραγωγική τους διαδικασία. • Παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις που παράγουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων, για εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων.
6ii	<ul style="list-style-type: none"> • Κατασκευή Αποχετευτικών Δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος • Προετοιμασία αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού και Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας • Δημιουργία υποδομών για βελτίωση ή/και κατασκευή νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο • Δημιουργία υποδομών για αξιοποίηση του ανακυκλώσιμου νερού

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανέρχεται σε **€ 133.914.498** και αντιπροσωπεύει το **43,97% και 20,37%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 4Α ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 30. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2020)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	133.914.498,00	169.650.000,00	10	149.331.490,78	123.054.934,29	82.841.311,44	38.406.802,02	38.330.777,22
	Σύνολα	133.914.498,00	169.650.000,00	10	149.331.490,78	123.054.934,29	82.841.311,44	38.406.802,02	38.330.777,22

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 31. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 4Α ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2020) – στήριξη της Ένωσης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκλήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
017	Διαχείριση οικιακών αποβλήτων	23.000.000,00	55.505.000,00	4	29.736.505,84	5.938.102,44	5.938.102,44
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων	43.500.000,00	38.250.000,00	2	43.309.885,24	17.232.621,65	17.232.621,65
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	19.500.000,00	425.000,00	1	375.412,99	295.762,60	295.762,60
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	27.827.323,00	31.450.000,00	3	31.174.890,07	9.179.295,03	9.114.673,95
	Σύνολα	113.827.323,00	125.630.000,00	10	104.596.694,15	32.645.781,72	32.581.160,64

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

Στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 169,65 εκ. € (126,69% του προϋπολογισμού του Άξονα) και έχουν **ενταχθεί συνολικά 10 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **123,05 εκ. €** (91,89% του προϋπολογισμού του ΑΠ 4Α ή το 18,72% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Ο ΑΠ 4Α παρουσιάζει το χαμηλότερο επίπεδο νομικών δεσμεύσεων μεταξύ όλων των ΑΠ του ΕΠΑΑΑ (61,86%), ενώ εξαιρετικά χαμηλός είναι και ο βαθμός απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης έργων του (μόλις 28,62% των προγραμματικών του και το 31,15% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Το σύνολο των παρεμβάσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α υπάγονται στον **Θεματικό Στόχο 6: Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων** και η πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου των ενσωματωμένων στο Σύστημα Παρακολούθησης του ΕΠΑΑΑ παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου, του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 32. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 4Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	126,69%	91,89%	61,86%	28,62%
	Άξονας Προτεραιότητας 4Α	126,69%	91,89%	61,86%	28,62%
	Ταμείο Συνοχής	55,71%	40,41%	27,20%	12,59%
	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	25,81%	18,72%	12,60%	5,83%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 4Α (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 015 «Διαχείριση οικιακών αποβλήτων»**, έχει ενταχθεί τέσσερα (4) έργα Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 29,74 εκ. € (129,29% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 5,94 εκ. € (το 25,82% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ με μηδενική οικονομική πρόοδο σε σχέση με το 2018).
- Στον **ΤΠ 018 «Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 43,31 εκ. € (99,56% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 17,23 εκ. € (το 39,62% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ με μηδενική οικονομική πρόοδο σε σχέση με το 2018).
- Στον **ΤΠ 021 «Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 375.412,99€ (1,93% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ) και επικυρωμένες δαπάνες 295.762,60€ (1,52% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ με μηδενική οικονομική πρόοδο σε σχέση με το 2018)
- Στον **ΤΠ 022 «Επεξεργασία υγρών λυμάτων»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα Π/Υ κοινοτικής συνδρομής ύψους 31,17 εκ. € (112,03% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 9,11 εκ. € (32,75% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Σοβαρή υστέρηση παρατηρείται στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων Διαχείρισης αποβλήτων και εξοικονόμησης πόσιμου νερού, καθώς και στην υλοποίηση των ενδεικτικών παρεμβάσεων επεξεργασίας υγρών λυμάτων, όπως αυτές προβλέπονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 4Α

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η δημοσίευση 9 Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Α.Π. 4Α, καθώς και το σύνολο των Ειδικών Στόχων του Άξονα. Η αντιστοιχισή των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 33. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχοι του Α.Π. 4^Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Εγκαταστάσεις Ολοκληρωμένης Επεξεργασίας Αποβλήτων	€45.000.000,00
		Κλείσιμο χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων	€54.000.000,00
	6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	Επέκταση δικτύου πράσινων σημείων	€2.600.000,00
		Μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας	€8.000.000,00
		Συμπλήρωση πράσινων σημείων Επαρχίας Πάφου	€700.000,00
	6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	Αστικά Λύματα
Βελτίωση επεξεργασίας αστικών λυμάτων Λεμεσού			€20.000.000,00
6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού		Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού	€500.000,00

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
		Ανακυκλωμένο νερό φράγματος Τερσεφάνου	€21.850.000,00
Σύνολο			€169.650.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 «Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών» αυτής επιδιώκεται η αύξηση της δυναμικότητας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για εξυπηρέτηση των αναγκών της Κύπρου, η εκπλήρωση των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ σχετικά με το κλείσιμο των ΧΑΔΑ και την εκτροπή των βιοαποικοδομήσιμων υλικών από τους χώρους υγειονομικής ταφής και η μέσω των παραπάνω παρεμβάσεων μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων.

Το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, που αφορούσαν στην ανάπτυξη εγκαταστάσεων ολοκληρωμένης επεξεργασίας αποβλήτων (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο ολοκλήρωσης της κατασκευής μονάδας ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων) και της αποκατάστασης χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (εντάχθηκαν δύο έργα των Επαρχιών Λεμεσού και Λευκωσίας).

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 επιδιώκεται η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων, η προώθηση της χωριστής συλλογής στην πηγή και η ενθάρρυνση της ανακύκλωσης, βάσει του εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων και του Προγράμματος Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων και σύμφωνα με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ.

Έχουν εκδοθεί τρεις (3) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (η τελευταία το 2018), που αφορούσαν στην ανάπτυξη δικτύου πράσινων σημείων (υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν 2 έργα) και έργων για τη μείωση σύμμικτων αποβλήτων που καταλήγουν σε ταφή και την αύξηση του ποσοστού συλλογής υψηλής ποιότητας (υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου).

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.1 προγραμματίζεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις στον τομέα της διαχείρισης των υγρών αποβλήτων, οι οποίες θα συμβάλουν στην κάλυψη των οικισμών της χώρας με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων, συμβάλλοντας στην εφαρμογή της Οδηγίας για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων 91/271/ΕΟΚ, καθώς και η ολοκλήρωση αποχετευτικών συστημάτων σε κοινότητες που εμπίπτουν στο Πρόγραμμα Μέτρων της Οδηγίας Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ.

Στο πλαίσιο του **Ειδικού Στόχου 6i.1** εκδόθηκαν δύο (2) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (η δεύτερη το 2018), υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Οι παρεμβάσεις του Ειδικού Στόχου 6ii.2 στοχεύουν στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτινων πόρων, στον εμπλουτισμό των υδροφορέων, στην ενίσχυση του υδατικού ισοζυγίου, στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, που αφορούν κυρίως στο σοβαρό πρόβλημα της λειψυδρίας και της ξηρασίας, καθώς και στη διασφάλιση της πληρέστερης δυνατής κάλυψης των αναγκών σε νερό για οικιακές, βιομηχανικές και άλλες χρήσεις.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 το 2017 εκδόθηκε μια (1) Πρόσκληση υποβολής προτάσεων, υποβλήθηκε και εγκρίθηκε το έργο για την κατάρτιση του 2^{ου} Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου, ενώ για την Πρόσκληση του 2020 εκκρεμεί η ένταξη του έργου του φράγματος Τερσεφάνου.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

1. *Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων επαρχίας Λεμεσού. Φάση Β (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Αποτελεί έργο που υλοποιήθηκε κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του να έχει ήδη ολοκληρωθεί στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Κατά τη Φάση Β ολοκληρώθηκε η κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων Μονάδα Μηχανικής Διαλογής (Μ.Μ.Δ), η κατασκευή ξεχωριστού χώρου υποδοχής για την αποφυγή ανάμειξης με τα σύμμεικτα απορρίμματα, η εγκατάσταση βιολογικής επεξεργασίας του βιοαποδομήσιμου κλάσματος και η παραγωγή βιοαερίου το οποίο θα αξιοποιείται για παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας και η κατασκευή του Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (Σ.Μ.Α.) στη θέση «Καντού» που εξυπηρετεί τις ανάγκες μεταφόρτωσης των Κοινοτικών Συμβουλίων των νοτιοδυτικών περιοχών της Επαρχίας Λεμεσού.

Η Μονάδα Ο.Ε.Δ.Α Λεμεσού είναι η δεύτερη που κατασκευάζεται στην Κύπρο μετά την κατασκευή της Μονάδας Ο.Ε.Δ.Α Λάρνακας-Αμμοχώστου η οποία λειτουργεί από το 2010.

2. *Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) της Επαρχίας Λεμεσού (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Το έργο συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 26,46 εκ. € στοχεύει στην ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδίου του 2005 με την Αποκατάσταση των εναπομεινάντων ΧΑΔΑ της επαρχίας Λεμεσού. Περιλαμβάνει την αποκατάσταση 44 ΧΑΔΑ της Επαρχίας και την επαναφορά των χώρων στην αρχική τους περιβαλλοντική κατάσταση (χωματουργικές εργασίες, συλλογή διάσπαρτων απορριμμάτων, διαμόρφωση και εξομάλυνση ανάγλυφου, μετακίνηση απορριμμάτων σε άλλα ανάγλυφα, έργα συλλογής και επεξεργασίας μολυσμένων υδάτων και στραγγισμάτων, έργα συλλογής και διαχείρισης βιοαερίου, συστήματα στεγανοποίησης του πυθμένα, φυτοκάλυψη, οδοποιία, δημιουργία δυνατότητας για εξόρυξη ανακυκλώσιμων υλικών, δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης του χώρου, περιβαλλοντική παρακολούθηση κοκ.).

3. *Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων της Επαρχίας Λευκωσίας (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Το έργο συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους 27 εκ. € στοχεύει στην ολοκλήρωση του Στρατηγικού Σχεδίου του 2005 με την αποκατάσταση των εναπομεινάντων 44 ΧΑΔΑ της Επαρχίας Λευκωσίας.

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. *Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Αποτελεί έργο που ήδη υλοποιήθηκε βάσει του Στρατηγικού Σχεδίου Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων στην Κύπρο και του αναθεωρημένου Σχεδίου Διαχείρισης για τα Οικιακά και Παρομοίου Τύπου Απόβλητα και αφορούσε στην κατασκευή χώρων συλλογής υλικών προς επανάχρηση, ανακυκλώσιμων υλικών και ειδικών ρευμάτων αποβλήτων (“πράσινα σημεία”) τα οποία δεν συλλέγονται με τους κλασσικούς τρόπους αποκομιδής, για τις ανάγκες της επαρχίας Λεμεσού και της Κοινότητας Αλάμπρας.

Η κατασκευή των ΠΣ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που απορρέουν από την οδηγία πλαίσιο 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα (επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση, ανάκτηση, εκτροπή από την ταφή) και αποσκοπεί στην προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος, αλλά και στην εξασφάλιση και τη βελτίωση των όρων της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία μπορεί να επιτευχθεί με την αποτελεσματική προστασία των φυσικών πόρων, μέσω της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης υλικών και αντικειμένων, της ανακύκλωσης και της ανάκτησης.

β. *Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το εν λόγω έργο συμπλήρωσε το δίκτυο των πράσινων σημείων της Επαρχίας Πάφου (λειτουργούν ήδη 4 Πράσινα Σημεία στις περιοχές Πέγεια, Πόλη Χρυσοχούς, Αγία Βαρβάρα και Κολώνη), καλύπτοντας κυρίως τις κοινότητες Έμπας και Χλώρακας.

Η εν λόγω υποδομή βρίσκεται σε λειτουργία από τον Σεπτέμβριο του 2018.

γ. *Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου (Δικαιούχος: Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος)*

Το Έργο αφορούσε στην εφαρμογή προγράμματος μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων με σκοπό τη λήψη μέτρων και δράσεων χωριστής διαλογής του οργανικού κλάσματος των αποβλήτων και ανακυκλώσιμων δημοτικών αποβλήτων, που παράγονται από ξενοδοχειακές μονάδες και συναφείς χώρους μαζικής παραγωγής αποβλήτων στους Δήμους Λάρνακας, Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου.

Το έργο περιλαμβάνονταν στο Σχέδιο Διαχείρισης Δημοτικών Αποβλήτων 2015 -2021 και αποσκοπούσε στην: (α) καθιέρωση μέτρων χωριστής συλλογής αποβλήτων (Οδηγία πλαίσιο για τα απόβλητα 98/2008/ΕΚ), που δύνανται να ανακυκλωθούν όπως χαρτί/χαρτόνι, πλαστικό, μέταλλο και γυαλί, ενισχυόμενη από συστηματική εκπαίδευση του εμπλεκόμενου προσωπικού (δήμων και επιχειρήσεων) με σκοπό τη βελτιωμένη ανάκτηση των αποβλήτων και την επίτευξη υψηλού επιπέδου ανακύκλωσης, (β) εκτροπή σημαντικού όγκου ανακυκλώσιμων και οργανικών στερεών αποβλήτων (τροφικών υπολειμμάτων και πράσινων) από την ταφή (Οδηγία για την υγειονομική ταφή 1999/31/ΕΚ).

Επιπλέον, μέσω του έργου υλοποιήθηκαν μέτρα και δράσεις τα οποία περιλαμβάνονται στο Εθνικό πρόγραμμα πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων (π.χ. αναστροφή αντίληψης, ευαισθητοποίηση σε θέματα μείωσης δημιουργίας αποβλήτων κλπ).

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Στο πλαίσιο της σχετικής Πρόσκλησης του Ειδικού Στόχου 6i.2 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (δίκτυο μεταφοράς λυμάτων στις Κοινότητες Κακοπετριά- Γαλάτα) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευή δικτύων συλλογής λυμάτων σε επτά κοινότητες της Σολέας, κατασκευή ενός κοινού σταθμού επεξεργασίας λυμάτων, αγωγοί μεταφοράς λυμάτων και φρεατίων ανύψωσης-αντλιοστασίων από τις κοινότητες προς τον κοινό σταθμό επεξεργασίας λυμάτων, δεξαμενή αποθήκευσης επεξεργασμένου νερού, το κεντρικό σύστημα διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και το σύστημα επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2021/αρχές του 2022 με την ολοκλήρωση της κατασκευής του Αποχετευτικού Δικτύου στην Τεμβριά και Κοράκου.

β. Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηένου - Φάση Β (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (ολοκλήρωση της κατασκευής του Σταθμού Επεξεργασίας Λυμάτων, της δεξαμενής Αποθήκευσης Επεξεργασμένου Νερού, του κεντρικού συστήματος διάθεσης του επεξεργασμένου νερού και του συστήματος επεξεργασίας και διάθεσης της λάσπης).

Το έργο έχει ολοκληρωθεί με τον Σταθμό Επεξεργασίας Λυμάτων να λειτουργεί ήδη από την 01.04.2017.

γ. Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' / Συμβόλαιο Ε18 και Ε13 (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)

Το έργο αποτελεί τη Φάση Β' για την κατασκευή του αποχετευτικού συστήματος της Δυτικής Λεμεσού (σε συνέχεια του έργου "Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης λυμάτων σε αγροτικές και αστικές περιοχές της μείζονος Λεμεσού - Συμβόλαια Ε7 και Ε9 " της προγραμματικής περιόδου 2007-2013).

Περιλαμβάνει την κατασκευή αντλιοστασίου για την εξυπηρέτηση μέρους του δικτύου συλλογής που κατασκευάστηκε με το Συμβόλαιο Ε7 κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και την κατασκευή βιολογικής Μονάδας Επεξεργασίας Λυμάτων στην περιοχή της Δυτικής Λεμεσού για την εξυπηρέτηση περιοχών Κάτω, Πάνω Πολεμιδιών και Λεμεσού (η λειτουργία και η συντήρηση του αντλιοστασίου και του βιολογικού σταθμού περιλαμβάνονται στις υπό εκτέλεση συμβάσεις όμως δε συγχρηματοδοτούνται).

Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2022.

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ii.2 εντάχθηκε και ολοκληρώθηκε το ακόλουθο έργο:

α. *Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου (Δικαιούχος: Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων)*

Αντικείμενο του Έργου ήταν η κατάρτιση του 2ου Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού της Κύπρου για την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και η κατάρτιση του Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας για την εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ.

Το Έργο περιελάμβανε τη διεξαγωγή μελετών για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και απαιτήσεων που απορρέουν από τις πρόνοιες της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ (ΟΠΥ) και κατά συνέπεια των προνοιών του Περί Προστασίας και Διαχείρισης των Υδάτων Νόμου του 2004 της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ν13(Ι)/2004) και της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ για την Αξιολόγηση και Διαχείριση των Κινδύνων Πλημμύρας και κατά συνέπεια των προνοιών των εναρμονιστικών περί Αξιολόγησης, Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμους του 2010 και 2012 (Ν.70(Ι)/2010 και Ν. 153(Ι)/2012) της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρόδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 4Α αποτυπώνονται σε τέσσερις (4) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι δύο (2) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος. Ο ένας εξ αυτών συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης μέσω Δείκτη - Βασικού Σταδίου Υλοποίησης.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχουν επιλεγεί τέσσερις (4) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων ο ένας είναι κοινός (περιέχεται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4Α του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 34. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 4Α

Επ. Προτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
6i	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τόνοι / έτος	70.000	70.000
	6i.2	Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που επωφελούνται	Πλήθος	110	114
	6i.3	Αριθμός Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) που αποκαθίστανται	Πλήθος	15	0
6ii	CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Ισοδύναμο πληθυσμού	13.600	5.000
	6ii.2	Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	100	0

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 4Α έχει ως εξής:

Ε.Π. 6i: Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κεκτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών, που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6i περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

6i.1 Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Ο Ειδικός Δείκτης Εκροών «Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών» με τιμή στόχο για το 2023 70.000 τόνοι/έτος έχει ήδη επιτευχθεί με την ολοκλήρωση του έργου της δημιουργίας ΟΕΔΑ Λεμεσού – Β Φάση.

6i.2 Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που ενισχύονται

Ο αριθμός των Δήμων/Κοινοτήτων που επωφελούνται με βάση τη γεωγραφική κάλυψη των υλοποιούμενων παρεμβάσεων το 2020 ανέρχεται σε 114, τιμή που επιτεύχθηκε με την ολοκλήρωση των έργων των Πράσινων Σημείων στην επαρχία Λεμεσού και στην Κοινότητα Αλάμπρας (110) και της Πάφου (1), καθώς και του Προγράμματος μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου (3), καλύπτοντας με αυτόν τον τρόπο τον προγραμματικό στόχο του 2023 (110 Δήμοι/Κοινότητες).

6i.3 Αριθμός Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) που αποκαθίστανται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τα ενταγμένα στο Πρόγραμμα έργα αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) της Επαρχίας Λεμεσού και της Επαρχίας Λευκωσίας. Τα εν λόγω έργα προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσω τεσσάρων (4) συμβολαίων, τρία (3) εκ των οποίων δεν αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου. Εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν 23 ΧΑΔΑ του 2ου συμβολαίου της Λεμεσού, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται ο προγραμματικός στόχος (15 ΧΑΔΑ).

Ε.Π. 6ii Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του κερτημένου της Ένωσης στον τομέα του περιβάλλοντος και για την αντιμετώπιση των αναγκών που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

CO19 Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων

Ο Δείκτης, που συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του ΑΠ 4Α, τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων κατασκευής αποχετευτικών δικτύων συλλογής λυμάτων, αγωγών μεταφοράς λυμάτων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος, δημιουργίας υποδομών για βελτίωση του δικτύου μεταφοράς νερού για ύδρευση και βελτίωσης υφιστάμενων υποδομών ή/και κατασκευής νέων υποστηρικτικών υποδομών, με σκοπό τη μείωση των απωλειών ύδατος στο συνολικό δίκτυο.

Η προγραμματική στόχος του Δείκτη για το 2023 (13.600) χρήζει προσαρμογής με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί και τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση των έργων. Ήδη η τιμή στόχος του Δείκτη στα ενταγμένα έργα ανέρχεται στα 75.100, ενώ πρόσθετες εκροές αναμένονται από την ένταξη στο Πρόγραμμα του μεγάλου έργου του αποχετευτικού των Κοκκινοχωριών, που μετά

την διευθέτηση των ζητημάτων των δικαστικών προσφυγών αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2022.

6ii.2 Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων

Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Ο Δείκτης υπολογίζει το ποσοστό των επεξεργασμένων λυμάτων που δεν απορρίπτεται και αξιοποιείται για άλλες χρήσεις, όπως η αξιοποίηση ανακυκλωμένου νερού για άρδευση καλλιεργειών και πρασίνου, εμπλουτισμό υδροφόρου ορίζοντα, αποθήκευση σε φράγματα κοκ.

Προτείνεται λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 4Α με βάση τις διαθέσιμες μέχρι την ημερομηνία εκπόνησης της παρούσας Έκθεσης πληροφορίες ισχύουν τα ακόλουθα:

6i.1 Ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής

6i.2 Ποσοστό υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) προς ανακύκλωση

Δεν υφίστανται διαθέσιμα στοιχεία προόδου των παραπάνω Δεικτών.

6ii.1 Κάλυψη των οικισμών με πληθυσμό ισοδύναμο ή άνω των 2000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων

Δεν υφίστανται διαθέσιμα στοιχεία προόδου του Δείκτη για τα έτη 2019 και 2020. Μέχρι το τέλος του 2018 ο πληθυσμός που καλύπτονταν από αποχετευτικά δίκτυα και σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων ανέρχονταν στο 82,65%.

6ii.2 Ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που εντάσσεται στο υδατικό ισοζύγιο

Στασιμότητα παρατηρείται κατά την περίοδο 2017-2019 και υποχώρηση του Δείκτη το 2020 (16 εκ. έναντι στόχου για το 2023 34 εκ. κυβικά μέτρα). Τα ενταγμένα στο Πρόγραμμα έργα δεν έχουν ακόμη αποδώσει αποτελέσματα, ενώ συμβολή του Προγράμματος στην επίτευξη του στόχου αναμένεται από το υπό ένταξη έργο «Ανακυκλωμένο Νερό Φράγματος Τερσεφάνου».

Στον Πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνεται η πρόοδος επίτευξης των Δεικτών Αποτελέσματος του ΑΠ 4Α.

Ειδικός 6i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6i.1	Ποσότητα βιοαποικοδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε χώρους υγειονομικής ταφής	Τόνοι/έτος	308.630	2011	219.300	217.820	219.430	228.720	*	*	*	95.000

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6i.2	Ποσοστό υλικών (χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί) προς ανακύκλωση	Ποσοστό	22	2011	28,6	28,2	28,3	29,9	*	*	*	50

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6ii.1	Κάλυψη των οικισμών με πληθυσμό ισοδύναμο ή άνω των 2000 κατοίκων με την εγκατάσταση αποχετευτικών δικτύων και σταθμών επεξεργασίας λυμάτων	Ποσοστό πληθυσμού	73	2012	74,18	-	79,68	-	82,65	-	*	100

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Ειδικός Στόχος 6ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6ii.2	Ποσότητα ανακυκλωμένου νερού που εντάσσεται στο υδατικό ισοζύγιο	Κυβικά μέτρα ανά έτος (εκ.)	15,7	2012	17	18	19	20	21	20	16	34

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 4Α

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 4Α, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6

Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο Θεματικός Στόχος 6 είναι ο μοναδικός Στόχος του ΑΠ4Α και εμφανίζει χαμηλά επίπεδα αποτελεσματικότητας, δεδομένου ότι τέσσερα (4) από τα δέκα (10) ενταγμένα έργα του, που διαθέτουν το 71,65% του προϋπολογισμού του συνόλου των ενταγμένων έργων, παρουσιάζουν μηδενική ή πολύ χαμηλή πρόοδο στην υλοποίησή του φυσικού τους αντικειμένου.

Αντίστοιχα χαμηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (0,74), ως αποτέλεσμα της σχετικά πιο γρήγορης προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου τους σε σχέση με οικονομικό αντικείμενό τους.

Πίνακας 35. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 4Α

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
6	Ανάπτυξη δικτύου Πράσινων Σημείων (Green Points) στην επαρχία Λεμεσού και ΠΣ στην Κοινότητα Αλάμπρας.	2.073.518,35	2.023.518,35	1,69%	1,0000	0,017	1.469.597,09	70,87%	1,41
6	Αποχετευτικό Σύστημα του Συμπλέγματος Σολέας (Φάση Β)	14.586.464,32	4.329.016,96	11,85%	0,0000	0,000	2.036.549,25	13,96%	0,00
6	Αποχετευτικό Σύστημα του Δήμου Αθηνών - Φάση Β	1.963.958,03	3.570.832,79	1,60%	1,0000	0,016	1.520.528,59	77,42%	1,29
6	Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων και Πλημμυρών Κύπρου	441.662,34	347.956,00	0,36%	1,0000	0,004	347.956,00	78,78%	1,27
6	Εγκαταστάσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης οικιακών στερεών απορριμμάτων Επαρχίας Λεμεσού - Φάση Β	23.952.806,17	31.421.861,21	19,47%	1,0000	0,195	20.273.672,53	84,64%	1,18
6	Πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών στις επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου	5.879.172,14	6.814.576,65	4,78%	1,0000	0,048	4.968.628,22	84,51%	1,18
6	Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) της Επαρχίας Λεμεσού	26.462.253,02	1.117.338,60	21,50%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	0,00
6	Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων της Επαρχίας Λευκωσίας	27.000.000,00	872.698,40	21,94%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	0,00

6	Κατασκευή Πράσινου Σημείου στο Δήμο Πάφου	569.181,01	571.269,69	0,46%	1,0000	0,005	547.777,56	96,24%	1,04
6	Αποχετευτικό Σύστημα Δυτικής Λεμεσού - Φάση Β' (Συμβόλαιο Ε18 και Ε13)	20.125.918,91	31.772.242,79	16,36%	0,0000	0,000	7.242.092,78	35,98%	0,00
	Θεματικός Στόχος 6 - Σύνολο	123.054.934,29	82.841.311,44	100,00%		0,231	38.406.802,02	31,21%	0,74

3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 «Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: ΠΡΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ

Στόχος: Η αντιμετώπιση του προβλήματος προσβασιμότητας της Κύπρου από και προς το κέντρο της Ευρώπης, λόγω του νησιωτικού της χαρακτήρα, καθώς και η συμβολή του στην επίτευξη των στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην εξοικονόμηση ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση μέχρι το 2020, στο πλαίσιο του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού της Προγράμματος για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020. Οι επιδιώξεις αυτές αναμένεται να επιτευχθούν μέσω της βελτίωσης των υποδομών της χώρας για σύνδεση με τα ΔΕΔ, της βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και της πρώιμης πιο φιλικών προς το περιβάλλον μεταφορικών μέσων, καθώς και μέσω παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης τόσο στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ειδικοί Στόχοι:

- 4iii.1: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια
- 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες
- 4v.1: Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας
- 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς τον λιμένα της Λεμεσού

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

4iii.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των υφιστάμενων δημόσιων κτιρίων • Εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων για εγκατάσταση «μονάδων επίδειξης» για συμπαράγωγή υψηλής απόδοσης σε δημόσια κτίρια.
4iii.2	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, μέσω παρεμβάσεων θερμομόνωσης, εγκατάστασης έξυπνων μετρητών ή/και εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή κλπ.
4v.1	<ul style="list-style-type: none"> • Υλοποίηση του ποδηλατικού δικτύου που προτείνεται στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Κινητικότητας Λευκωσίας • Ανακατανομή / ανάπλαση οδικού χώρου σε επιλεγμένα σημεία στη βάση των αρχών της βιώσιμης κινητικότητας • Πρώιμη, όπου τεκμηριώνεται η οικονομική βιωσιμότητά τους, μέσω μαζικής μεταφοράς, φιλικών προς το περιβάλλον. • Ανάπτυξη υποδομών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων • Αναβάθμιση Συστημάτων Φωτοελεγχόμενων κόμβων αι διαβάσεων πεζών.
7i.1	<ul style="list-style-type: none"> • Επενδύσεις στο Λιμένα Λεμεσού που θα συμβάλλουν στην αύξηση της μεταφορικής δυναμικότητας όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων και επιβατών • Επενδύσεις στο κεντρικό δίκτυο του Διευρωπαϊκού Δικτύου Οδικών Μεταφορών και ειδικότερα του Διαδρόμου του Κεντρικού Δικτύου αρ. 4: Αμβούργο-Πειραιάς-Λεμεσός-Λευκωσία.

Πρόδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανέρχεται σε **€164.705.883** και αντιπροσωπεύει το **50,03%** και **23,18%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 5 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Πίνακας 36. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Θεματικό Στόχο (31/12/2020)

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	112.050.079,00	174.310.000,00	12	140.105.494,63	130.240.080,38	100.657.669,13	60.778.421,38	55.813.792,50
7	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	40.300.000,00	42.000.000,00	2	46.935.544,39	36.950.740,97	40.709.738,26	31.326.230,03	30.822.277,62
Σύνολα		152.350.079,00	216.310.000,00	14	187.041.039,02	167.190.821,35	141.367.407,39	92.104.651,41	86.636.070,12

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 37. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 5 ανά Τομέα Παρέμβασης (31/12/2020)

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημ. Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	12.997.567,00	31.400.000,00	2	19.400.017,74	2.811.408,15	1.678.750,00
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	20.500.000,00	37.300.000,00	2	22.355.000,00	12.779.856,19	12.700.296,22
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	1.000.000,00			0,00	0,00	0,00
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	26.500.000,00	32.000.000,00	1	26.214.725,40	20.668.997,94	20.240.638,40
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	7.500.000,00	10.000.000,00	1	5.193.404,43	5.958.297,58	5.958.297,58
043	Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους**	49.000.000,00	101.820.000,00	7	60.990.382,09	33.877.929,74	31.720.238,88
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια**	12.000.000,00	3.790.000,00	2	7.958.668,50	2.192.464,10	1.342.438,52
Σύνολα		129.497.567,00	216.310.000,00	14	142.112.198,15	78.288.953,70	73.640.659,60

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής

** περιλαμβάνεται έργο με συμβολή σε δύο ΤΠ

Στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν **ενταχθεί** συνολικά **δεκατέσσερα (14) έργα** συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **187,04 εκ. €** (109,74% του προϋπολογισμού του ΑΠ 5 ή το 25,43% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 141,37 εκ. €**, ήτοι το **92,79%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Οι **δαπάνες** ανέρχονται **86,36 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **56,87%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας, το 51,82% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και το 61,28% των νομικών δεσμεύσεων.

Ειδικότερα μέχρι 31/12/2018 **είχαν ενεργοποιηθεί οι δύο (2) Θεματικοί Στόχοι του Άξονα**, ενώ τα ποσοστά πρόόδου υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο Σύστημα παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

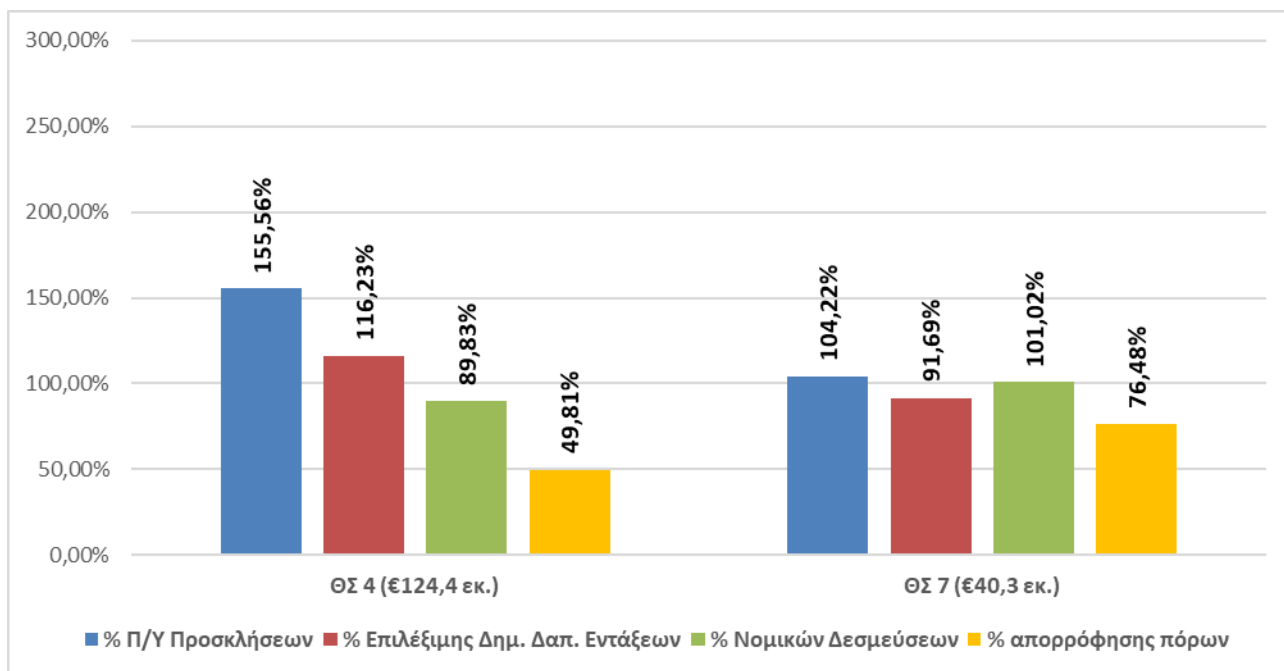
Πίνακας 38. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 5 ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	155,56%	116,23%	89,83%	49,81%
7	Πρώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	104,22%	91,69%	101,02%	76,48%
Άξονας Προτεραιότητας 5		141,98%	109,74%	92,79%	56,87%
ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ		71,03%	54,90%	46,42%	28,45%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		32,91%	25,43%	21,51%	13,18%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 5, ο Θεματικός Στόχος 7 παρουσιάζει υψηλό βαθμό νομικών δεσμεύσεων και απορρόφησης των πόρων (76,48%), ενώ ο Θεματικός Στόχος 4 χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του (49,81%). Ο χαμηλός βαθμός απορρόφησης των πόρων του ΘΣ 4 οφείλεται εν μέρει και στο γεγονός της καθυστερημένης ένταξης σημαντικού αριθμού έργων του ΘΣ στο Πρόγραμμα.

Διάγραμμα 15: Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θ.Σ. του Α.Π.5 που έχουν ενταγμένα έργα (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θ.Σ. στον Α.Π.5)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 5 ανά **Θεματικό Στόχο** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχουν ενταχθεί δώδεκα (12) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 130,24 εκ.€ (116,23% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 100,66 εκ. € (89,83% των κατανεμημένων πόρων και 77,29% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 55,81 εκ. € (49,81% της κατανομής πόρων, ή 42,85% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 36,95 εκ.€ (91,69% των πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 40,79 εκ.€ (101,02%) και επικυρωμένες δαπάνες 30,82 εκ. € (76,48% των πόρων του ΘΣ).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 5 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 013 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 19,4 εκ. € (175,6% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες κοινοτικής συνδρομής ύψους 1,68 εκ.€ (15,20% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 014 «Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα (το ένα αφορά σε Χρηματοδοτικό Εργαλείο) κοινοτικής συνδρομής ύψους 22,35 εκ. € (128,29% της ενδεικτικής κατανομής των

πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες ύψους 12,7 εκ.€ (72,89% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

- Στον **ΤΠ 033 «Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ»**, έχει ενταχθεί ένα (1) έργο κοινοτικής συνδρομής ύψους 26,2 εκ. € (116,38% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 20,24 εκ. € (89,86% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 039 «Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)»**, ομοίως έχει ενταχθεί ένα (1) έργο κοινοτικής συνδρομής ύψους 5,19 εκ. € (81,47% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες που υπερβαίνουν το ποσό της ένταξης (δεν έχει επικαιροποιηθεί ο προϋπολογισμός του έργου).
- Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή για καθαρές αστικές μεταφορές και προώθησή τους»**, έχουν ενταχθεί επτά (7) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 60,99 εκ. € (146,44% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 31,72 εκ. € (76,16% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια»**, έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 7,96 εκ. € (78,03% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με επικυρωμένες δαπάνες 1,34 εκ. € (13,16% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

Σημειώνεται ότι ένα ενταγμένο έργο (Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως) συμβάλλει σε δύο Τομείς Παρέμβασης του Άξονα (043 και 090).

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στον ΤΠ 016 «Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση» (ύψους 1 εκ. € κοινοτικής συνδρομής), που δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 5

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 5, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η δημοσίευση δεκατεσσάρων (14) Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Ειδικών Στόχων του Α.Π. 5. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 39. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικοί Στόχοι του Α.Π. 5

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης	4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων	€23.500.000,00
		Ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων	€7.900.000,00
	4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών	€11.000.000,00
		Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών	€18.400.000,00
		Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων	€7.900.000,00
4v: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων	4v.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	Κινητικότητα στην Αστική Περιοχή Λευκωσίας	€20.000.000,00
		Κινητικότητα στην αστική περιοχή Πάφου	€6.000.000,00
		Έργα Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Λευκωσίας 2	€28.800.000,00
		Έργα Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	€22.500.000,00
		Αναβάθμιση συστημάτων για βελτίωση αστικής κινητικότητας και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές	€4.110.000,00
		Πρώτη Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων από ΜΕΤ προς Δήμο Λευκωσίας	€16.100.000,00
		Υποδομές για δημόσιες μεταφορές στην Πάφο	€8.100.000,00
7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)	7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	Αναβάθμιση του Λιμένα Λεμεσού	€10.000.000,00
		ΔΕΔ - Μεταφορών	€32.000.000,00
Σύνολο			€216.310.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνει τους παρακάτω Ειδικούς Στόχους:

Ειδικός Στόχος 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4iii.1 επιδιώκεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων

κτιρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την Ευρώπη 2020.

Το 2018 εκδόθηκε Πρόσκληση και εντάχθηκε έργο για τη χρηματοδότηση παρεμβάσεων βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με τη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου, ενώ το 2020 εκδόθηκε νέα Πρόσκληση για την ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημόσιων κτιρίων.

Ειδικός Στόχος 4iii.2: Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Μέσω των παρεμβάσεων του Ειδικού Στόχου 4iii.2 επιδιώκεται η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για την στρατηγική Ευρώπη 2020.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4iii.2 έχουν εκδοθεί τρεις Προσκήσεις (δύο εντός του 2018), μια εκ των οποίων αφορά στη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 προγραμματίζεται η εφαρμογή δράσεων του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας της Λευκωσίας καθώς και η ανάπτυξη Ολοκληρωμένων Βιώσιμων Αστικών Σχεδίων Κινητικότητας για τις άλλες πόλεις της Κύπρου. Οι παρεμβάσεις αστικής κινητικότητας θα συμβάλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων από τον τομέα των μεταφορών, συνεισφέροντας έτσι στην επίτευξη των εθνικών στόχων της χώρας για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και ευρύτερα στη μείωση ατμοσφαιρικών ρύπων, βελτιώνοντας έτσι το επίπεδο ποιότητας του αέρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ν.1 έχουν εκδοθεί επτά (7) Προσκήσεις (τρεις την περίοδο 2019-2020), μια εκ των οποίων αφορά στη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου.

Ε.Π. 7ι: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 7ι περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 7ι.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7i.1 προβλέπεται η αναβάθμιση/επέκταση, καθώς και η βελτίωση της προσπελασιμότητας και της σύνδεσης με το δίκτυο Διευρωπαϊκών Οδικών μεταφορών της χώρας του λιμένα Λεμεσού. Με τις προγραμματιζόμενες παρεμβάσεις επιδιώκεται η κάλυψη των αυξημένων αναγκών που αντιμετωπίζει η χώρα όσον αφορά τη διακίνηση εμπορευμάτων από και προς τις άλλες χώρες της ΕΕ αλλά και τρίτες χώρες καθώς και την διακίνηση επιβατών που επισκέπτονται την Κύπρο. Οι παρεμβάσεις αυτές διευκολύνουν και τις εργασίες που διεξάγονται στην ΑΟΖ της χώρας και τη διεύρυνση της δυνατότητας εμπλοκής της χώρας στη αγορά της κρουαζιέρας στην περιοχή της Μεσογείου.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 7i.1 το 2016 και το 2017 εκδόθηκαν δύο (2) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκε το έργο της αναβάθμισης του Λιμένα της Λεμεσού, καθώς και του Δρόμου που συνδέει το Λιμάνι Λεμεσού με τον αυτοκινητόδρομο Λεμεσού-Πάφου, που έχει χαρακτηριστεί ως μεγάλο έργο του ΕΠΑΑΑ.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 5

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Ειδικός Στόχος 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Στο πλαίσιο των Προσκήσεων του Ειδικού Στόχου 4iii.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο Δημόσιας Δαπάνης ύψους 7,9 εκ. € αφορά στην ενίσχυση πρωτοβουλιών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτηρίων ή/και χρήσης ΑΠΕ, με αντίστοιχο αποτέλεσμα την αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας στην πρωτογενή κατανάλωση, συμβάλλοντας στον αντίστοιχο ποσοτικό στόχο που έχει θέσει η χώρα στο πλαίσιο της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020”.

Οι ενισχύσεις προβλέπεται να εξυπηρετηθούν με τη χρήση χρηματοδοτικού εργαλείου (Ταμείου Χαρτοφυλακίου) που θα παρέχει στους τελικούς αποδέκτες κεφάλαια υπό την μορφή δανείων, ή/ και λοιπών χρηματοδοτικών προϊόντων. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) έχει αναλάβει την διαχείριση του Ταμείου και είναι αρμόδια για την επιλογή των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ), μέσω των οποίων θα παραχωρηθούν τα διαθέσιμα κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους.

β. *Ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το έργο Δημόσιας Δαπάνης ύψους 14,92 εκ. € αφορά στην την ενεργειακή αναβάθμιση τριών διαφορετικών κτηρίων και συγκροτημάτων κτηρίων που ανήκουν και χρησιμοποιούνται από Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (Κυβερνητικά Κτήρια Πάφου, κτήριο των κεντρικών και επαρχιακών γραφείων του Τμήματος Δημοσίων Έργων στη Λευκωσία και το κτήριο Επιτρόπων στη Λευκωσία).

Μέχρι την 31/12/2020 είχαν δηλωθεί από τον Δικαιούχο δαπάνες ύψους 1,33 εκ. €, που ακόμη δεν έχουν επικυρωθεί.

Ειδικός Στόχος 4iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Στο πλαίσιο σχετικής Πρόσκλησης στον Ειδικό Στόχο 4iii.2 έχει ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. *Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)*

Το έργο αφορά στην βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της εφαρμογής παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης των κατοικιών, με προϋπολογισμό και διαδικασίες διαχείρισης όμοια με αυτά των δημοσίων κτιρίων.

β. *Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες (Δικαιούχος: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού)*

Παράλληλα στο πλαίσιο των Προσκήσεων «Ενεργειακή Αναβάθμιση Κατοικιών» (1η και 2η Πρόσκληση) υλοποιείται το Σχέδιο «Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες».

Σε συνέχεια των ως άνω Προσκήσεων μέχρι το τέλος του 2020 είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑΑΑ 1.750 νοικοκυριά, με τα 1.031 να έχουν ολοκληρώσει τις εργασίες ενεργειακής αναβάθμισής τους.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Ειδικός Στόχος 4ν.1: Ενίσχυση της κινητικότητας, κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Στο πλαίσιο των επτά (7) Προσκήσεων του Ειδικού Στόχου 4ν.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. *Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο αφορά τη βελτίωση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου και διαλαμβάνει τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας μήκους 4,5 χλμ., δύο ανά κατεύθυνση, με κεντρική κτιστή διαχωριστική νησίδα, όπου οι δύο εξωτερικές

λωρίδες κυκλοφορίας θα είναι λωρίδες κυκλοφορίας λεωφορείων. Διαλαμβάνει επίσης πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομο διπλής κατεύθυνσης συνολικού μήκους 1,8 χλμ. και μεγάλο αριθμό διαβάσεων πεζών. Προβλέπεται επίσης η κατασκευή τεσσάρων κυκλικών κόμβων σε σημαντικές συμβολές. Για εξυπηρέτηση της εμπορικότητας και των χρηστών της Λεωφ. Αγλαντζιάς και των υπό ανακατασκευή τμημάτων των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου προβλέπεται σημαντικός αριθμός παρόδιων χώρων στάθμευσης. Στα πλαίσια του Έργου προβλέπεται επίσης να χωροθετηθούν λωρίδες και χώροι πρασίνου.

Το Έργο στοχεύει στη βελτίωση της βιώσιμης κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή της Λευκωσίας και ειδικότερα του Δήμου Αγλαντζιάς. Το Έργο θα υποστηρίξει τις ευρύτερες στρατηγικές πολεοδομικής και κυκλοφοριακής ανάπτυξης του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Λευκωσίας, όπως καθορίζονται αντίστοιχα στο Τοπικό Σχέδιο Λευκωσίας και στο Ολοκληρωμένο Σχέδιο Βιώσιμης Κινητικότητας Λευκωσίας. Γενικότερα το Έργο θα αυξήσει ουσιαστικά τα επίπεδα οδικής ασφάλειας στην περιοχή, μέσα από το σχεδιασμό του για όλους τους πιθανούς χρήστες (οδηγούς και χρήστες μηχανοκινήτων οχημάτων, πεζούς, ΑμεΑ, ποδηλάτες και χρήστες των δημοσίων συγκοινωνιών).

Το φυσικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε το 2018.

β. Βελτίωση λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Το Έργο αφορά στη βελτίωση και τη διεύρυνση της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων, που αποτελεί Δρόμο Πρωταρχικής Σημασίας με βάσει τις πρόνοιες του Τοπικού Σχεδίου Πάφου.

Η βελτίωση της λεωφόρου μήκους 3,0 χλμ. περίπου, περιλάμβανε την κατασκευή τεσσάρων λωρίδων κυκλοφορίας (δύο ανά κατεύθυνση) με κτιστή κεντρική διαχωριστική νησίδα με κυμαινόμενο πλάτος, καθώς και πρόσθετες λωρίδες για δεξιόστροφες κινήσεις σε σημαντικούς κυκλοφοριακούς κόμβους του Έργου. Περιλάμβανε επίσης τη διαμόρφωση δευτερεύοντος οδικού δικτύου μήκους 1,4 χλμ. περίπου και αριθμό παρόδιων θέσεων στάθμευσης κατά μήκος του κύριου άξονα του Έργου προς όφελος της ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού. Σε σημαντικό τμήμα του Έργου περιλαμβάνεται ποδηλατόδρομος διπλής κατεύθυνσης μήκους 2,0 χλμ. ανά κατεύθυνση και λωρίδα πρασίνου, ενώ στο σύνολο του Έργου έχουν περιληφθεί πλακόστρωτα πεζοδρόμια, μοντέρνος οδικός φωτισμός, υπογειοποίηση των δικτύων των Υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας, καθώς και δημιουργία του αναγκαίου δικτύου συλλογής ομβρίων υδάτων. Στα πλαίσια του Έργου έχει διαμορφωθεί ένας κύριος οργανωμένος χώρος στάθμευσης εκτός της οδού, με θέσεις στάθμευσης οχημάτων και ειδικές θέσεις στάθμευσης για ΑμεΑ, ο οποίος υποστηρίζει τις ανάγκες ενίσχυσης της εμπορικότητας της οδού και της περαιτέρω ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Στις κύριες συμβολές των δρόμων έχουν υλοποιηθεί ειδικές κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με την εγκατάσταση φώτων τροχαίας ή κατασκευή κυκλικών κόμβων. Για την εξυπηρέτηση των πεζών και ποδηλατών υπάρχουν ειδικές πρόνοιες με την κατάλληλη υποδομή. Ειδικές πρόνοιες υπάρχουν επίσης για εξυπηρέτηση των ΑμεΑ, με σχετική όδευση για τυφλούς, ράμπες στις συμβολές των δρόμων και στις διαβάσεις πεζών.

Το έργο ολοκληρώθηκε το 2018 και το ανακατασκευασμένο οδικό δίκτυο βρίσκεται σε λειτουργία.

γ. *Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Το έργο αφορά στην ολοκληρωμένη ανάπλαση του υπαίθριου αστικού χώρου μεταξύ των προσόψεων των κτιρίων του εμπορικού τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου και περιλαμβάνει την τροποποίηση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για τη διευκόλυνση της διακίνησης των μέσων μαζικής μεταφοράς, των ποδηλατιστών και των πεζών-ΑμεΑ, τον επανασχεδιασμό του υπαίθριου χώρου (οργάνωση και διαπλάτυνση πεζοδρομίων, δημιουργία πλατειών-χώρων στάσης/ξεκούρασης, ραμπών πρόσβασης και λοιπών στοιχείων για την απρόσκοπτη πρόσβαση όλων των εμποδιζόμενων ατόμων, την υπογειοποίηση των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, νέο σύστημα απορροής ομβρίων υδάτων, νέο οδικό φωτισμό LED ψηλής απόδοσης, σύστημα για παροχή WiFi, σύστημα οπτικών ινών του Δήμου Λευκωσίας για εγκατάσταση συσκευών smart city, πρόνοιες για την μελλοντική εγκατάσταση τραμ, και τέλος τον βιοκλιματικό αστικό σχεδιασμό με εκτεταμένη φύτευση δεντροστοιχιών και χρήση στοιχείων νερού για φυσικό δροσισμό.

Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2022.

δ. *Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο αφορά στην ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος έκδοσης/ακύρωσης εισιτηρίων με την χρήση έξυπνης κάρτας στις δημόσιες μεταφορές (λεωφορεία) και περιλαμβάνει το σχεδιασμό και υλοποίηση των κεντρικών συστημάτων, το σχεδιασμό και υλοποίηση κέντρων ελέγχου στις 7 εταιρείες λεωφορείων και το ΥΜΕΕ & των εγκαταστάσεων σε λεωφορεία σε 7 στόλους, τη μετάβαση των εταιρειών και της λειτουργίας τους μέσα από το σύστημα, την ενημέρωση του κοινού και την προώθηση του συστήματος προς τους χρήστες και την προβολή του Έργου και των Δημόσιων Συγκοινωνιών στην Κύπρο κάτω από ένα εμπορικό όνομα που θα ενσωματωθεί και στις υποδομές (στάσεις, στέγαστρα, σταθμούς κ.λ.π.).

Η λειτουργία του συστήματος έχει ξεκινήσει με το μεγαλύτερο μέρος των εταιρειών να βρίσκονται σε πλήρη λειτουργία.

ε. *Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Αφορά στην εκπόνηση του Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών της Κύπρου (ΣΣΜΚ) το οποίο θα καθορίσει τις πολιτικές της χώρας και τις κατευθυντήριες γραμμές σε στρατηγικό επίπεδο για όλα τα είδη μεταφορών και συγκοινωνιών και τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για τη Λευκωσία (αναθεώρηση), τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο και την Ευρύτερη Αστική Περιοχή Αμμοχώστου. Τα ΣΒΑΚ θα καθορίσουν σε στρατηγικό και επιχειρησιακό επίπεδο συγκεκριμένα μέτρα, πολιτικές, έργα και δράσεις για τις πιο πάνω πόλεις και τις

ευρύτερες αστικές περιοχές αυτών, έτσι ώστε οι πόλεις μας να γίνουν βιώσιμες από άποψη κινητικότητας με επίκεντρο την προώθηση εναλλακτικών μέσων διακίνησης όπως το λεωφορείο, ποδήλατο και πεζή.

Οι έξι (6) μελέτες που αποτελούν και τα παραδοτέα του έργου αναμένεται να παραδοθούν σταδιακά έως και το 2021 (έτος ολοκλήρωσης του Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών της Κύπρου).

στ. *Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο περιλαμβάνει την ανάπλαση της Λεωφόρου Καλλιπόλεως (Α Φάση) και την κατασκευή/ανάπλαση της Λεωφόρου Μακαρίου Γ', της οδού Εθνικής Φρουράς και των ενδιάμεσων οδών (Β Φάση).

Στόχος του Έργου είναι αφενός η απόδοση διαδρομών για την αποκλειστική χρήση των δημοσίων μεταφορών και των ποδηλάτων και αφετέρου η διευκόλυνση της κυκλοφορίας μέσα από την απλοποίηση των κινήσεων στους κόμβους και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας λόγω κυρίως της μείωσης των σημείων εμπλοκών τόσο στους κόμβους διασταύρωσης όσο και στις απλές συμβολές.

Η κατασκευαστική σύμβαση για την αναβάθμιση της Λεωφόρου Καλλιπόλεως έχει ξεκινήσει τον Ιανουάριο 2018 (Α φάση που ολοκληρώθηκε), ενώ η υλοποίηση της Β Φάσης ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2020 και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2022.

ζ. *Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το έργο αφορά στην κατασκευή ποδηλατικής υποδομής σύνδεσης των Πανεπιστημίων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης και υλοποιείται σε πέντε διαφορετικές κατασκευαστικές περιοχές, που αποτελούν και φάσεις του έργου.

Το συνολικό μήκος της διαδρομής προσδιορίζεται στα 19,54 Km, ενώ στο πλαίσιο του έργου προβλέπεται σε επιμέρους κατασκευαστικές περιοχές η ανάπτυξη συνοδών της διαδρομής εργασιών (φώτα τροχαίας χαμηλής κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, λοιπές παρεμφερείς εργασίες).

Το έργο στοχεύει στην αύξηση του ποσοστού της χρήσης του ποδηλάτου ως μέσου μετακίνησης με αποτέλεσμα τη μείωση της χρήσης του ιδιωτικού οχήματος και των εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων, μείωση της ηχορύπανσης, της κατανάλωσης ενέργειας και του κόστους μεταφοράς και συνολικά στην αναζωογόνηση της αστικής περιοχής της Λευκωσίας.

Το έργο αναμένεται να χαρακτηριστεί ως phasing, με την ολοκλήρωση μέρους των φάσεων του να επεκτείνονται και στην επόμενη προγραμματική περίοδο.

η. *Αναβάθμιση Συστημάτων φωτοελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)*

Το Έργο στοχεύει στην εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας και τη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, στην αύξηση του επιπέδου οδικής ασφάλειας στις περιοχές παρέμβασης για όλους τους πιθανούς χρήστες και του επιπέδου προσβασιμότητας σε ΑμεΑ και ενεργά μέσα μετακίνησης (πεζοί και ποδηλάτες), καθώς και στην εξομάλυνση των κυκλοφοριακών συνθηκών στο οδικό δίκτυο των πόλεων.

Συγκεκριμένα το έργο αφορά τη αναβάθμιση των συστημάτων σηματοδότησης σε υφιστάμενες φωτοελεγχόμενες συμβολές και διαβάσεις πεζών με την αντικατάσταση του παλαιού εξοπλισμού με νέου τύπου εξοπλισμό χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης και επίσης την επικαιροποίηση του προγράμματος λειτουργίας κύριων φωτοελεγχόμενων συμβολών κριτικής σημασίας για την καλή λειτουργία του οδικού δικτύου της Λευκωσίας και των Επαρχιών Αμμοχώστου, Λεμεσού, Λάρνακας, και Πάφου.

Οι δαπάνες μέχρι την 31/12/2018 του έργου ανέρχονταν στα 1,04 εκ. € (28,96% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του έργου).

Σημειώνεται ότι μέχρι την 31/12/2020 δεν έχουν ενταχθεί έργα στο πλαίσιο των δύο Προσκήσεων που ενεργοποιήθηκαν το 2020.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Ειδικός Στόχος 7i.1: Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Στο πλαίσιο των δύο (2) Προσκήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 7i και του Ειδικού Στόχου 7i.1 έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

α. Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση (Δικαιούχος: Αρχή Λιμένων Κύπρου)

Αποτελεί έργο που υλοποιήθηκε κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (πρόδρομες εργασίες κατασκευής κρηπιδώματος, όπως εκσκαφή πρανούς, καθαρισμός πυθμένα, κατασκευή Caissons) και η Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο (κατασκευαστικές εργασίες για την επέκταση του κρηπιδώματος κατά 500 μ. και επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών).

β. Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II (Δικαιούχος: Τμήμα Δημοσίων Έργων)

Αποτελεί ομοίως έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Φάση I να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου και η Φάση II στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Το Έργο λόγω του σχετικά υψηλού προϋπολογισμού του έχει αξιολογηθεί με βάση τις διαδικασίες της Ε.Ε. ως Μεγάλο Έργο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Αρ. Απόφασης CCI 2009 CY161PROO2).

Η Φάση II αποτελείται από δύο κύριες κατασκευαστικές συμβάσεις, με τις οποίες θα επιτευχθεί η ολοκλήρωση της κατασκευής του Δρόμου Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού -Πάφου (ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ):

α) Τμήμα Α: Έχει μήκος 1,1 χιλιόμετρο περίπου και θα συνδέσει τη Φάση Ι και κατ' επέκταση το Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού- Πάφου. Στο τμήμα αυτό περιλαμβάνεται και η συμπλήρωση / αναβάθμιση του υφιστάμενου ανισόπεδου κόμβου στη συμβολή με τον Αυτοκινητόδρομο.

β) Τμήμα Β: Έχει μήκος 2,6 χιλιόμετρα περίπου, κινείται παράλληλα με την περίφραξη του Λιμανιού και συνδέει την ανατολική με τη δυτική είσοδο του Λιμανιού.

Το έργο ολοκληρώθηκε το 2019.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 5 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκροών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Δείκτες Εκροών του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 5 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 5 έχουν επιλεγεί οκτώ (8) Δείκτες Εκροών, εκ των οποίων οι τέσσερις (4) είναι κοινói (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τέσσερις (4) είναι ειδικói (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκροών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 40. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 5

Επ. Προτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
4iii	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Νοικοκυριά	2.100	1.358
	CO32	Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων	kWh/έτος	10.000.000	0
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂	34.000	21.060
4v	4v.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Χλμ.	21,5	12,0
	4v.2	Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	4,5	5,1
	4v.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετρ. μέτρα	90.000	126.009
	CO34	Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO ₂	4.500	N/A
7i	7.i.1	Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	μέτρα	500	500
	CO14a	Συνολικό μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ	Χλμ.	3,7	3,7

* μη διαθέσιμα στοιχεία

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 5 έχει ως εξής:

Ε.Π. 4iii: Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και του τομέα της στέγασης

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4iii περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης και τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες (Σχέδιο Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες και Δανειοδοτικό Χρηματοδοτικό Εργαλείο).

Μέχρι την 31.12.2020 το ποσοστό επίτευξης του στόχου για το 2023 (2.100 νοικοκυριά) ανήλθε στο 64,67% (υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες σε 1.358 νοικοκυριά).

Λαμβάνοντας υπόψη τις υπογεγραμμένες συμβάσεις και τα ενταγμένα έργα του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες (1.838), καθώς τις αναμενόμενες εκροές από την ενεργοποίηση του

Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης στα νοικοκυριά εκτιμάται ότι είναι εφικτή η επίτευξη και του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

C032 Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων

Ο Δείκτης C032 τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στα δημόσια κτίρια και ειδικότερα από τα έργα της ενεργειακής αναβάθμισης υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων που εντάχθηκε στο Πρόγραμμα το 2020 και τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια με τη χρήση του Χρηματοδοτικού Εργαλείου της της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) που όμως δεν έχει ακόμη ενεργοποιηθεί.

Η εκτιμώμενη ετήσια μείωση πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων από την υλοποίηση του ενταγμένου στο ΕΠΑΑΑ έργου της ενεργειακής αναβάθμισης υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων υπερκαλύπτει τον στόχο για το 2023 του Προγράμματος, ενώ απαιτείται προσαρμογή του προγραμματικού στόχου με βάση και τις αναμενόμενες εκροές από τη χρήση του χρηματοδοτικού εργαλείου.

C034 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για παρεμβάσεις που στοχεύουν στην μείωση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες και στα δημόσια κτίρια.

Ο στόχος των ενταγμένων έργων (πλην των χρηματοδοτικών εργαλείων) που τροφοδοτούν το δείκτη είναι 24.380 τόνοι ισοδύναμου CO₂ και καλύπτει τον προγραμματικό στόχο κατά 71,7%. Ολοκληρωμένα έργα εντοπίζονται μόνο από το έργο της εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες, με αποτέλεσμα η τιμή επίτευξης στο τέλος του 2020 να ανέρχεται στο 61,94% του προγραμματικού στόχου του 2023.

Συνολικά οι αναμενόμενες εκροές των ενταγμένων έργων (περιλαμβανομένων των χρηματοδοτικών εργαλείων) καλύπτουν την τελική τιμή στόχο του Προγράμματος, αλλά η επίτευξη του τελικού στόχου εξαρτάται από την πορεία ενεργοποίησης και υλοποίησης των έργων που θα αναπτυχθούν μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων.

Ε.Π. 4ν: Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Αντίστοιχα, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ν περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν το δείκτη ανέρχεται στα 20,05 Km (93,26% της τιμής του προγραμματικού στόχου για το 2023), ενώ μέχρι το τέλος του 2020 είχαν κατασκευασθεί 12 km ποδηλατοδρόμων (επίτευξη 55,81% του προγραμματικού στόχου).

Με την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν τον Δείκτη εκτιμάται ότι η τιμή του Δείκτη θα ανέλθει σε επίπεδα αποδεκτά για την επίτευξή του.

4v.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται

Με την ολοκλήρωση του έργου αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος του Προγράμματος, ενώ νέες εκροές αναμένονται από την υλοποίηση των έργων Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως & Ανάπλαση του εμπορικού τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου. Εκ των παραπάνω είναι προφανές ότι με βάση τις νεότερες παραδοχές πρέπει να επικαιροποιηθεί η τιμή του προγραμματικού στόχου.

4v.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Ο Δείκτης 4v.3 συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας και μετρά κάθε μορφής δημιουργία ή απελευθέρωση αστικού χώρου, η οποία γίνεται για τη βελτίωση της κινητικότητας και είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση των λοιπών παρεμβάσεων (διευθετήσεις χώρων για τη δημιουργία λεωφορειολωρίδων και ποδηλατοδρόμων, απελευθέρωση χώρων που σήμερα καταλαμβάνονται από άλλες χρήσεις, κλπ.).

Με την ολοκλήρωση των έργων της Βελτίωσης της Λεωφόρου Τάφοι των Βασιλέων και Αναβάθμισης της Λεωφόρου Αγλαντζιάς έχει επιτευχθεί ο τελικός προγραμματικός στόχος, ενώ νέες εκροές αναμένονται από την υλοποίηση των έργων Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως & Ανάπλαση του εμπορικού τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους – Ευαγόρου. Ομοίως και για τον Δείκτη 4v.3 με βάση τις νεότερες παραδοχές πρέπει να επικαιροποιηθεί η τιμή του προγραμματικού στόχου.

CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου

Ο Δείκτης υπολογίζεται για τις λοιπές παρεμβάσεις (πλην της εξοικονόμησης ενέργειας), που έχουν επιπτώσεις στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όπως είναι τα έργα των ποδηλατοδρόμων, καθώς και των λοιπών έργων αστικής κινητικότητας που απελευθερώνουν χώρους που σήμερα καταλαμβάνονται από πλέον ρυπογόνες χρήσεις.

Για την μέτρηση των εκροών αυτών των παρεμβάσεων και επόμενα την εκτίμηση της δυνατότητας απαιτείται ειδική μεθοδολογία η οποία εξακολουθεί να μην είναι διαθέσιμη.

Ε.Π. 7i: Στήριξη ενός πολυτροπικού ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών, επενδύοντας στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών (ΔΕΔ-Μ)

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4v περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

7.i.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού.

CO14a Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων: ΔΕΔ-Μ

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές του μεγάλου έργου του Προγράμματος «Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II». Με την ολοκλήρωση του έργου έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος του Δείκτη.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

4iii.1 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα

Μέχρι το τελευταίο έτος ενημέρωσης του Δείκτη (2018) δεν υπήρχαν ενεργοποιημένες και υλοποιημένες παρεμβάσεις του ΕΠΑΑΑ που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη της τιμής στόχου, ενώ συνολικά εντοπίζεται εξαιρετικά χαμηλή πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που συνδέεται άμεσα με τον εθνικό στόχο της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης.

Παράλληλα μικρή είναι η αναμενόμενη συμβολή του έργου Ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων που εντάχθηκε στο Πρόγραμμα το 2020 στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου για το 2023 (900 τόνοι ισοδυνάμου CO₂), ενώ δεν έχει ακόμη ενεργοποιηθεί το σχετικό χρηματοδοτικό εργαλείο για μέτρα ενεργειακής απόδοσης στο δημόσιο τομέα.

4iii.2 Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα

Εντοπίζεται σχετική πρόοδος στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, ως αποτέλεσμα και των ενεργοποιημένων παρεμβάσεων του ΕΠΑΑΑ (έργο Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες). Η επίτευξη του στόχου του 2023 συνδέεται άμεσα από την αποτελεσματικότητα των υπό ανάπτυξη παρεμβάσεων ενεργειακής απόδοσης του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου στις κατοικίες.

4v.1 Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές

Εξαιρετικά χαμηλή είναι η επίδοση στον Δείκτη που το 2018 παρουσίασε υποχώρηση σε σχέση με το 2014 (1,8% έναντι 3,5%). Μερική αναμένεται η συμβολή του Προγράμματος στην αύξηση των διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές από τα αποτελέσματα του έργου εισαγωγής συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με λεωφορεία.

7i.1 Διακίνηση εμπορευμάτων από τον λιμένα της Λεμεσού

Μικρή πρόοδος εντοπίζεται στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που παρά την αναβάθμιση των υποδομών του Λιμανιού της Λεμεσού δεν είναι φαίνεται να είναι εφικτή.

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 5.

Ειδικός 4iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
4iii.1	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο τομέα	toe (tones of oil equivalent)	777	2013	1.147	1.377	1.305	1.370	1.436	*	*	21.000

* μη διαθέσιμη τιμή

Ειδικός Στόχος 4iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
4iii.2	Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στον οικιακό τομέα	toe (tones of oil equivalent)	11.089	2013	16.871	19.403	22.632	27.606	33.026	*	*	72.000

* μη διαθέσιμη τιμή

Ειδικός Στόχος 4v.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
4v.1	Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές	Ποσοστό	3,5	2012	3,5	-	-*	-	1,80*	-	N/A	8,0

* επικαιροποίηση τιμής

Ειδικός Στόχος 7i.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
7i.1	Διακίνηση εμπορευμάτων από τον λιμένα της Λεμεσού	TEUs	307.396	2013	307.660	317.170	370.030	388.758	417.604	434.762	409.998	1.000.000

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 5

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 5, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο Θεματικός Στόχος 6 παρουσιάζει εξαιρετικά χαμηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,194), που επηρεάζεται από το γεγονός της μηδενικής προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των έργων ενεργειακής αναβάθμισης με τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων και της χαμηλής προόδου υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου σειράς λοιπών έργων (Μονοδρόμηση Λ. Μακαρίου και Στασικράτους, ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων κοκ.).

Αντίστοιχα χαμηλός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (0,42), λόγω της της υστέρησης υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των έργων έναντι του οικονομικού. Χαρακτηριστικά αναφέρονται τα έργα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις κατοικίες και επιχειρήσεις, όπου οι επικυρωμένες δαπάνες αφορούν στην προκαταβολή των έργων.

Θεματικός Στόχος 7 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 7 με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου των δύο (2) ενταγμένων έργων του διαμορφώνεται στη μονάδα, ενώ ο δείκτης αποδοτικότητας είναι ελαφρά υψηλότερος της μονάδας (γρηγορότερη ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου έναντι του οικονομικού).

Πίνακας 41. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 5

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
4	Αναβάθμιση της Λεωφόρου Αγλαντζιάς και μέρους των Λεωφόρων Λάρνακας και Αμμοχώστου στην Αγλαντζιά	18.984.084,90	19.378.116,18	14,58%	1,0000	0,146	16.382.554,27	86,30%	1,16
4	Βελτίωση λεωφόρου Τάφου των Βασιλέων	6.278.483,42	5.919.360,42	4,82%	1,0000	0,048	5.798.168,23	92,35%	1,08
4	Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες	18.400.000,00	17.450.246,92	14,13%	0,5891	0,083	13.060.124,93	70,98%	0,83
4	Εισαγωγή συστημάτων τηλεματικής στις Δημόσιες Μεταφορές με Λεωφορεία	7.710.045,25	6.873.756,11	5,92%	0,7627	0,045	5.880.352,37	76,27%	1,00
4	ΣΒΑΚ Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου & Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Αμμοχώστου, Επικαιροποίηση Ολοκληρωμένου Σχεδίου Κινητικότητας Λευκωσίας και Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών Κύπρου (ΣΣΜΚ)	2.588.918,40	1.183.974,40	1,99%	0,1666	0,003	1.091.015,78	42,14%	0,40
4	Μονοδρόμηση των Λεωφόρων Αρχ. Μακαρίου Γ' και Καλλιπόλεως	7.576.930,62	4.185.503,28	5,82%	0,0000	0,000	4.098.492,65	54,09%	0,00
4	Κατασκευή ποδηλατικής υποδομής που συνδέει τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης	5.574.674,10	629.579,50	4,28%	0,0000	0,000	530.123,20	9,51%	0,00
4	Ανάπλαση του Εμπορικού Τριγώνου Μακαρίου - Στασικράτους - Ευαγόρου	28.800.000,00	21.359.383,49	22,11%	0,1783	0,039	7.423.804,12	25,78%	0,69
4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)	7.900.000,00	7.900.000,00	6,07%	0,0000	0,000	1.975.000,00	25,00%	0,00

4	Χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)	7.900.000,00	7.900.000,00	6,07%	0,0000	0,000	1.975.000,00	25,00%	0,00
4	Αναβάθμιση Συστημάτων φωτοελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών	3.603.393,41	1.508.868,83	2,77%	0,2435	0,007	1.231.246,83	34,17%	0,71
4	Ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων δημοσίων κτιρίων	14.923.550,28	6.368.880,00	11,46%	0,0000	0,000	1.332.539,00	8,93%	0,00
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		130.240.080,38	100.657.669,13	100,00%		0,194	60.778.421,38	46,67%	0,42
7	Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού - Β Φάση	6.109.887,56	11.186.519,85	16,54%	1,0000	0,165	7.009.761,86	114,73%	0,87
7	Δρόμος Πρωταρχικής Σημασίας που συνδέει το νέο Λιμάνι Λεμεσού με τον Αυτοκινητόδρομο Λεμεσού - Πάφου - ΚΑΘΕΤΟΣ ΔΡΟΜΟΣ - Φάση II	30.840.853,41	29.523.218,41	83,46%	1,0000	0,835	24.316.468,17	78,84%	1,27
Θεματικός Στόχος 7 - Σύνολο		36.950.740,97	40.709.738,26	100,00%		1,000	31.326.230,03	84,78%	1,18

3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στόχος: Η ενίσχυση υφιστάμενων ή η δημιουργία νέων ΜΜΕ για την τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η ανάπλαση του αστικού περιβάλλοντος και η προστασία και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων που θα συμβάλλουν στην αναβάθμιση των υποβαθμισμένων περιοχών, η βελτίωση της αστικής κινητικότητας μέσω πεζοδρόμων, ποδηλατοδρόμων και κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και τέλος η δημιουργία ή βελτίωση κοινωνικών υποδομών με στόχο την αύξηση της προσβασιμότητας του πληθυσμού σε αντίστοιχες υπηρεσίες.

Ειδικό Στόχο:

- 3α.1: Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης
- 4ε.1: Βελτίωση τη μετακίνησης στις αστικές περιοχές
- 6γ.1: Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- 6ε.1: Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών
- 9β.1: Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

3α.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση κτιρίων/χώρων παραδοσιακών αγορών μέσω της ενίσχυσης /διάσωσης και ανάδειξης του παραδοσιακού τους χαρακτήρα με σκοπό την επαναχρησιμοποίησή τους από υφιστάμενους και νέους πωλητές. • Παροχή σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών σε χώρους αγορών για την υποστήριξη της λειτουργίας των επιχειρήσεων. • Δημιουργία κέντρων επιχειρηματικότητας για την ενίσχυση των οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές παρέμβασης και την υποστήριξη της διάδοσης καινοτομιών μεταξύ των επιχειρήσεων. • Παρεμβάσεις εξωραϊσμού περιοχών/χώρων συγκέντρωσης εμπορικών δραστηριοτήτων ή/και δημιουργία χώρων προώθησης τοπικών παραδοσιακών και άλλων προϊόντων.
4ε.1	<ul style="list-style-type: none"> • Επέκταση και αναβάθμιση δικτύων πεζοδρόμων. • Δημιουργία/επέκταση ποδηλατοδρόμων. • Αναβάθμιση των υποδομών των οδών, μονοδρομήσεις οδών και διευθετήσεις της κυκλοφορίας. • Αναβάθμιση συστημάτων ελέγχου φωτοελεγχόμενων κόμβων και διαβάσεων πεζών/ποδηλατιστών. • Χώροι/διευθετήσεις στάθμευσης περιμετρικά των παραδοσιακών πυρήνων των πόλεων με σκοπό τη συγκράτηση της χρήσης ιδιωτικών οχημάτων εντός του αστικού κέντρου
6γ.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση, ανάδειξη και αξιοποίηση υφιστάμενων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων, όπως θέατρα, παραδοσιακοί κινηματογράφοι κλπ. • Δημιουργία νέων χώρων πολιτιστικών δραστηριοτήτων ή χώρων πολλαπλών χρήσεων με άξονα τον πολιτισμό. • Προσδιορισμός διαδρομών πολιτιστικών περιπάτων για την ανάδειξη και αξιοποίηση των θέσεων θρησκευτικών, ιστορικών και άλλων πολιτιστικών στοιχείων των πόλεων. • Αποκατάσταση, ανάδειξη λουιτών κτιρίων που συνθέτουν το πολιτιστικό απόθεμα των αστικών περιοχών (π.χ. χάνια, παραδοσιακά κτίρια, κλπ.) και ανάπτυξη νέων χρήσεων πολιτιστικού χαρακτήρα σε αυτά.
6ε.1	<ul style="list-style-type: none"> • Αποκατάσταση όψεων κτιρίων σε επιλεγμένες περιοχές των πόλεων. • Ανάπλαση πλατειών ή άλλων χώρων, για ενίσχυση της προσβασιμότητας σε χώρους ελεύθερων δραστηριοτήτων • Πεζοδρόμηση, συντήρηση στοιχείων δομημένου περιβάλλοντος σε υποβαθμισμένους θύλακες των πόλεων. • Αναπλάσεις συνοικιών με έντονα στοιχεία υποβάθμισης και ενίσχυση, αναβάθμιση και προβολή ιδιαίτερων αισθητικών και πολιτιστικών στοιχείων του δομημένου περιβάλλοντος. • Παρεμβάσεις για τη δημιουργία ή αναβάθμιση κήπων, ενίσχυση περιοχών ή αξόνων πρασίνου στις υποβαθμισμένες περιοχές
9β.1	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία κέντρων κοινωνικής πρόνοιας, ενημέρωσης και δημιουργικής απασχόλησης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού • Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς ηλικιωμένους και άλλες ευάλωτες ομάδες • Δημιουργία Κέντρων Υποδοχής Αστέρων • Ανακαίνιση κτιρίων ή/και η ανάπλαση χώρων για την εγκατάσταση ή/και παροχή κοινωνικών υπηρεσιών

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανέρχεται σε **€89,88 εκ.** και αντιπροσωπεύει το **25,48% και 13,67%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία του Άξονα Προτεραιότητας 6 ανά Θεματικό Στόχο και Τομέα Παρέμβασης αποτυπώνονται στους Πίνακες που ακολουθούν.

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν εκδοθεί 21 Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους €121,76 εκ. (**135,46% του προϋπολογισμού του Άξονα**) και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **26 έργα Δημοσίων Συμβάσεων**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης €117,3 εκ. (**130,5% του προϋπολογισμού του ΑΠ 6** ή το 17,84% των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 108,97 εκ. €**, ήτοι το **121,23%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 92,89% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **69,24 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **77,03%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας (υψηλότερη επίδοση μεταξύ όλων των θεματικών Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ) ή το 59,02% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Πίνακας 42. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Θεματικό Στόχο

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Π/Υ ενταγμένων Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	9.411.765,00	14.800.000,00	3	13.644.713,00	13.640.502,00	9.067.219,80	6.261.542,34	6.261.318,07
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	19.117.648,00	28.100.000,00	5	29.230.864,00	27.418.343,99	31.375.009,57	16.461.936,50	16.343.838,83
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	43.707.647,00	61.770.000,00	14	62.853.601,63	62.574.631,63	57.379.257,35	51.114.066,33	43.571.586,59
9	Πρωώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	17.647.058,00	17.090.000,00	4	13.669.000,00	13.669.000,00	11.144.853,39	3.059.698,86	3.059.698,86
Σύνολα		80.294.118,00	87.700.000,00	26	119.398.178,63	117.302.477,62	108.966.340,11	76.897.244,03	69.236.442,35

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή, ενώ στον Π/Υ των ενταγμένων έργων περιλαμβάνεται και λοιπή εθνική συμμετοχή (μη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη και ιδιωτική συμμετοχή)

Πίνακας 43. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 6 ανά Τομέα Παρέμβασης

ΤΠ	Τίτλος Τομέα Παρέμβασης	Ενδεικτική Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμ. Έργων	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)	8.000.000,00	12.580.000,00	3	7.576.456,30	2.627.914,15	2.627.723,52
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	10.000.000,00	21.778.700,00	5	13.436.667,39	7.997.449,12	7.997.449,12
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	12.000.000,00	14.526.500,00	4	0,00	0,00	0,00
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους	6.250.000,00	4.146.300,00	3	4.207.500,00	502.620,53	502.620,53
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	31.151.500,00	6.375.000,00	4	4.468.483,80	776.108,40	776.108,40
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς	6.000.000,00	44.089.500,00	9	43.199.309,79	32.702.393,34	32.702.393,34
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	3.000.000,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Σύνολα		76.401.500,00	103.496.000,00	26	72.888.417,28	44.606.485,54	44.606.294,91

* τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής και ένα έργο εμπίπτει σε δύο ΤΠ

Τα ποσοστά πρόοδος υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου των ενσωματωμένων στο σύστημα παρακολούθησης των παρεμβάσεων σε σχέση με τους προγραμματισμένους πόρους του Θεματικού Στόχου, του Άξονα Προτεραιότητας, του Ταμείου Χρηματοδότησης (ΕΤΠΑ) και του ΕΠΑΑΑ αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

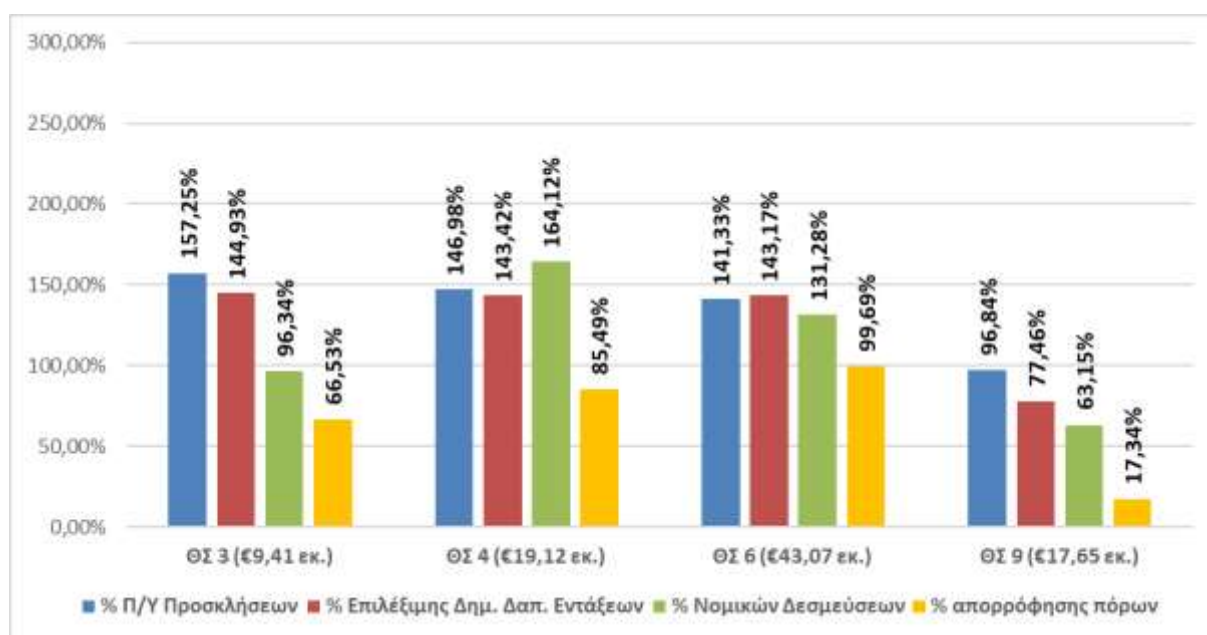
Πίνακας 44. Οικονομική Πρόοδος Υλοποίησης του ΑΠ 3Α ανά Θεματικό Στόχο και συνολικά

ΘΣ	Τίτλος Θεματικού Στόχου	Προσκλήσεις	Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	157,25%	144,93%	96,34%	66,53%
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	146,98%	143,42%	164,12%	85,49%
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	141,33%	143,17%	131,28%	99,69%
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	96,84%	77,46%	63,15%	17,34%
Άξονας Προτεραιότητας 6		135,46%	130,50%	121,23%	77,03%
ΕΤΠΑ		25,48%	33,25%	30,88%	19,62%
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα		18,52%	17,84%	16,58%	10,53%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΟΠΣ 31.12.2020

Όπως παρουσιάζεται παραστατικά και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, μεταξύ των Θεματικών Στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 6, υψηλότερη οικονομική πρόοδος παρουσιάζει ο Θεματικός Στόχος 6.

Διάγραμμα 16. Πορεία Χρηματοοικονομικής Υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο του Α.Π.6 (% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Θεματικού Στόχου στον Α.Π. 6)

Αναλυτικότερα η οικονομική πρόοδος του ΑΠ 6 ανά Θεματικό Στόχο έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 13,64 εκ. € (144,93% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 9,07 εκ. € (96,34% των κατανεμημένων πόρων και 66,47% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 6,26 εκ. € (66,53% της κατανομής πόρων, ή 45,90% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς»**, έχει ενταχθεί πέντε (5) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 27,42 εκ. € (143,42% της κατανομής πόρων του ΘΣ) και επικυρωμένες δαπάνες 16,34 εκ. € (85,49% της κατανομής πόρων, ή 59,61% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων»**, έχουν ενταχθεί δεκατέσσερα (14) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 62,57 εκ. € (143,17% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 57,38 εκ. € (131,28% των κατανεμημένων πόρων και 91,70% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 43,57 εκ. € (99,69% της κατανομής πόρων, ή 69,63% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).
- Στον **ΘΣ 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας»**, έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 13,67 εκ. € (77,46% της κατανομής πόρων του ΘΣ), με νομικές δεσμεύσεις 11,14 εκ. € (63,15% των κατανεμημένων πόρων και 81,53% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων) και επικυρωμένες δαπάνες 3,06 εκ. € (17,34% της κατανομής πόρων, ή 22,83% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων).

Η πρόοδος ενεργοποίησης και υλοποίησης του ΑΠ 6 (τα ποσά αναφέρονται σε όρους κοινοτικής συνδρομής/στήριξης της Ένωσης) ανά **Τομέα Παρέμβασης (ΤΠ)** έχει ως ακολούθως:

- Στον **ΤΠ 001 «Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)»**, έχουν ενταχθεί τρία (2) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 11,59 εκ. €, που η οικονομική τους πρόοδος ταυτίζεται με αυτή του ΘΣ 3.
- Στον **ΤΠ 043 «Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών»**, έχουν ενταχθεί πέντε (3) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 21,13 εκ. € (2,5 φορές υψηλότερο της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 13,1 εκ. € (1,5 φορά υψηλότερες της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 055 «Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη»** έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 11,62 εκ. € (113,91% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 2,6 εκ. € (25,50% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον **ΤΠ 090 «Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια για περιπάτους»**, έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 4,2 εκ. € (79,66% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 1,57 εκ. € (29,48% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).

- Στον ΤΠ 092 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας», έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 6,25 εκ. € (23,62% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 2,45 εκ. € (9,24% της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ).
- Στον ΤΠ 094 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή στοιχείων δημόσιας πολιτιστικής κληρονομιάς», έχουν ενταχθεί εννέα (9) έργα κοινοτικής συνδρομής ύψους 44,89 εκ. € (8,8 φορές υψηλότερο της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ), με δαπάνες 33,81 εκ. € (6,6 φορές υψηλότερες της ενδεικτικής κατανομής των πόρων του ΤΠ). Σημειώνεται ότι ορισμένα από τα ενταγμένα έργα θα μπορούσαν να αντιστοιχηθούν με τον Τομέα Παρέμβασης 092 «Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας», γεγονός που αλλοιώνει τη συνολική εικόνα αξιοποίησης των πόρων των Τομέων Παρέμβασης 094 και 092.

Στον συγκεκριμένο Άξονα Προτεραιότητας έχουν, επίσης, κατανεμηθεί ενδεικτικά πόροι στον ΤΠ 101 «Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ» που δεν έχουν ενεργοποιηθεί.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και Πρόσδος Υλοποίησης Φυσικού Αντικειμένου του ΑΠ 6

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πρόσδος ενεργοποίησης των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων και υλοποίησης των βασικών δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 6, καθώς και η πρόσδος υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

Ενεργοποίηση Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η δημοσίευση 21 Προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για ένταξη έργων Δημοσίων Συμβάσεων έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του Άξονα του Α.Π. 5. Η αντιστοίχιση των Προσκλήσεων/Προκηρύξεων με τις Επενδυτικές Προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους που υπηρετούν αποτυπώνεται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 45. Επενδυτικές Προτεραιότητες & Ειδικό Στόχο του Α.Π. 4Α

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων	3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€2.300.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λάρνακας	€7.800.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λευκωσίας	€4.700.000,00
4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής	4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€8.400.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€5.100.000,00

Επενδυτική Προτεραιότητα	Ειδικός Στόχος	Προσκλήσεις	Π/Υ Πρόσκλησης
κινητικότητα και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λευκωσίας	€6.000.000,00
		2η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€5.400.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λάρνακας	€3.200.000,00
6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος	Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€8.300.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€2.400.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λευκωσίας	€1.000.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λάρνακας	€1.570.000,00
6ε Ανάλυση δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	1η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€32.000.000,00
		2η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€2.000.000,00
		1η Πρόσκληση προς Δήμο Λάρνακας	€1.100.000,00
		Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Πάφου	€7.000.000,00
		1η Πρόσκληση προς Δήμο Λεμεσού	€4.300.000,00
		3η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€2.100.000,00
9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιασδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών	9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	1η Πρόσκληση προς Δήμο Λάρνακας	€4.190.000,00
		1η Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων προς Δήμο Λεμεσού	€7.100.000,00
		1η Πρόσκληση προς Δήμο Λευκωσίας	€5.800.000,00
Σύνολο			€121.760.000,00

Πηγή: ΟΠΣ 31.12.2020

Αναλυτικά η ενεργοποίηση των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΑΠ 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 3α περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 επιδιώκεται η αναθέρμανση του παραγωγικού περιβάλλοντος εντός των αστικών κέντρων της Κύπρου και παράλληλα η βελτίωση της ελκυστικότητάς τους για επισκέψεις από το εσωτερικό και το εξωτερικό.

Η αναθέρμανση του οικονομικού περιβάλλοντος των αστικών περιοχών θα πραγματοποιηθεί κυρίως μέσω παρεμβάσεων μη οικονομικής στήριξης και στοχεύει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων υποβάθμισης και εγκατάλειψης που παρουσιάζουν οι εν λόγω περιοχές και στην οικονομική τους ανάπτυξη. Μέσω της μη οικονομικής στήριξης επιδιώκονται η αναζωογόνηση των εμπορικών υποδομών των αστικών περιοχών και η ενίσχυση της δικτύωσης μεταξύ ΜΜΕ, ώστε να βελτιωθεί η ελκυστικότητα των αστικών κέντρων των πόλεων όσον αφορά στην ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην προσέλκυση επισκεπτών σε αυτές. Επιδιώκονται επίσης η αναζωογόνηση των εργασιών υφιστάμενων επιχειρήσεων, η προσέλκυση νέων ΜΜΕ και κατ' επέκταση η διατήρηση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 3α.1 το εκδόθηκαν τρεις (3) Προσκήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν τρία (3) έργα των Δήμων Λάρνακας, Λευκωσίας και Πάφου.

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 προβλέπεται η ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών και η βελτίωση των συνθηκών μετακίνησης στις αστικές περιοχές παρέμβασης, στο πλαίσιο της ευρύτερης πολιτικής του κράτους για προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας. Μέσω των παρεμβάσεων επιδιώκεται η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που παράγονται από τον τομέα των μεταφορών, η βελτίωση της ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού, καθώς και η βελτίωση της ελκυστικότητας και επισκεψιμότητας των αστικών περιοχών.

Οι παρεμβάσεις που θα εφαρμοστούν επιδιώκουν την ενίσχυση των ήπιων μέσων μεταφοράς και ιδιαίτερα της χρήσης του ποδηλάτου, και τη συνολική βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας στις αστικές περιοχές, τόσο των πεζών όσο και των οχημάτων, μηχανοκίνητων ή μη, με έμφαση στα αστικά κέντρα των πόλεων, όπου παρατηρείται εντονότερη κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 4ε.1 εκδόθηκαν πέντε (5) προσκήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν πέντε (5) έργα των Δήμων Λάρνακας, Λευκωσίας, Πάφου και Λεμεσού (2 έργα).

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 προβλέπεται να ενισχυθούν παρεμβάσεις προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων στις αστικές περιοχές. Από την υλοποίηση των παρεμβάσεων αναμένεται να επιτευχθεί αφενός η αισθητική αναβάθμιση των περιοχών και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και αφετέρου η βελτίωση της επισκεψιμότητάς τους, με άμεση αντανάκλαση στην ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας των περιοχών αυτών. Οι παρεμβάσεις που συνδέονται με την αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος των αστικών περιοχών βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με την κεντρική επιδίωξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την αναγκαία σύζευξη των στοιχείων του πολιτισμού με την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της χώρας και την ποιοτική και ποσοτική βελτίωση της τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6γ.1 εκδόθηκαν τέσσερις (4) προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν έξι (6) έργα των Δήμων Λάρνακας, Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου (3 έργα).

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 επιδιώκεται η αισθητική αναβάθμιση του φυσικού και ιδιαίτερα του δομημένου περιβάλλοντος συγκεκριμένων περιοχών μέσα στα αστικά κέντρα, και η αντιμετώπιση των ελλείψεων που παρουσιάζονται σε δημόσια προσβάσιμους χώρους και τις επιλεγμένες παρεμβάσεις σε περιοχές που εμπεριέχουν ιδιαίτερα πολιτιστικά ή ιστορικά χαρακτηριστικά, μέσω πολεοδομικών παρεμβάσεων στις περιοχές εφαρμογής των Στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 6ε.1 εκδόθηκαν έξι (6) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν ένα (1) έργο του Δήμου Λάρνακας, δύο (2) του Δήμου Λεμεσού, τρία (3) του Δήμου Λευκωσίας και δύο (2) του Δήμου Πάφου.

Ε.Π. 9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 9β.1 επιδιώκεται η αναβάθμιση και ο εμπλουτισμός των προσφερόμενων κοινωνικών υπηρεσιών που παρέχουν οι Δήμοι, ώστε να ικανοποιήσουν όσο το δυνατό περισσότερες ανάγκες των δημοτών τους, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αστικών περιοχών και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.

Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου 9β.1 εκδόθηκαν έξη (6) Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν ένα (1) έργο του Δήμου Λάρνακας, δύο (2) του Δήμου Λεμεσού, τρία (3) του Δήμου Λευκωσίας και δύο (2) του Δήμου Πάφου.

Ενταγμένα Έργα του Άξονα Προτεραιότητας 6

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικό Στόχο έργων του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως ακολούθως:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

Ειδικός Στόχος 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 3α.1 έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα:

α. Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)

Το έργο, που βρίσκεται ήδη σε λειτουργία, περιελάμβανε την αποκατάσταση και αναβάθμιση του κτιρίου της Δημοτικής Αγοράς Πάφου (εκτός του κτιρίου κέντρου γαστρονομίας) εξωτερικά και εσωτερικά, τη μετατροπή του πρώτου ορόφου από γραφεία σε καφεσιατόριο, τη δημιουργία νέας πλατείας δυτικά του κτιρίου με νέο πάτωμα, την μεταστέγαση της Λαχαναγοράς Πάφου, την αναβάθμιση του δρόμου που περνά δυτικά της πλατείας και την αναβάθμιση της μικρής πλατείας στη διασταύρωση της οδού Αγοράς με την οδό Κυριάκου Μαύρου, με νέο πάτωμα, μεταλλικό σκέπαστρο και πράσινους τοίχους.

β. Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Λευκωσίας - Συνοικία Δημιουργικών Επιχειρήσεων (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)

Το έργο, που έχει ολοκληρώσει το φυσικό του αντικείμενο (δεν έχει αποδώσει δαπάνες στο Πρόγραμμα), αφορούσε στην αποκατάσταση κτηρίου στέγασης λειτουργιών του κόμβου επιχειρηματικότητας και καινοτομίας Λευκωσίας στη περιοχή της Συνοικίας Δημιουργικών Επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανόμενου του Κέντρου Αριστείας «RISE». Για την διαδικασία

Μελέτης και Εκτέλεσης της αποκατάστασης, είχε επιλεγεί η μέθοδος «Μελέτη - Κατασκευή - Συντήρηση».

Το Κέντρο Αριστείας RISE (Research Centre on Interactive Media, Smart Systems and Emerging Technologies - Ερευνητικό κέντρο στις Διαδραστικές Επιστήμες, Ευφυή Συστήματα και Αναδυόμενες Τεχνολογίες), ως Φορέας Λειτουργίας του Έργου θα δημιουργήσει, στελεχώσει και λειτουργήσει τα καινοτόμα για τα δεδομένα της Κύπρου εργαστήρια - επιταχυντές καινοτόμου επιχειρηματικότητας Maker Space και Κοινό Χώρο Εργασίας / Συνεργατικό Χώρο (Co-Working Space) που θα προσφέρουν υπηρεσίες και διευκολύνσεις σε επιχειρήσεις και άτομα για δημιουργία, κατασκευή, εξερεύνηση, μάθηση, δικτύωση, συνεργασία, γενικά ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και άλλα.

γ. *Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το Έργο αφορά στην ανέγερση νέας Δημοτικής Αγοράς στο αστικό κέντρο της Λάρνακας, καθώς επίσης τοποτεχνημένο ανοικτό χώρο που θα έχει τη δυνατότητα λειτουργίας υπαίθριας λαϊκής αγοράς. Το κτίριο της Δημοτικής Αγοράς θα στεγάζονται 20 καταστήματα (πώλησης φαρτών και φρούτων, ξηρών καρπών, αλλαντικών και γαλακτοκομικών προϊόντων, ειδών τοπικής χειροτεχνίας και παραδοσιακών ποτών), 4 χώροι εστίασης, καθώς και ειδικά διαμορφωμένος εκθεσιακός χώρος. Επιπρόσθετα, θα δημιουργηθεί ανοιχτός τοποτεχνημένος χώρος, όπου θα λειτουργεί μία φορά τη βδομάδα υπαίθρια λιανική και τις υπόλοιπες μέρες ο χώρος θα χρησιμοποιείται για εκθέσεις προϊόντων (π.χ. λουλουδιών, φυτών, βιβλίων, είδη χειροτεχνίας), ενώ στην οροφή του κτιρίου θα διαμορφωθεί χώρος πρασίνου. Το έργο θα διαθέτει τον απαιτούμενο χώρο στάθμευσης για τους εργαζόμενους σε ανεξάρτητο κτίριο, με τρία επίπεδα, για 73 θέσεις στάθμευσης, εκ των οποίων 9 για ΑμεΑ.

Οι επικυρωμένες δαπάνες του έργου ανέρχονται στα 3,46 εκ. € (54,69% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης).

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Η Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνει έναν Ειδικό Στόχο:

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων του Ειδικού Στόχου 4ε.1 έχουν ενταχθεί τρία (3) έργα:

α. *Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην αναβάθμιση και ενοποίηση δημόσιων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου της Πάφου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη

της Πλατείας Κέννεντυ. Οι εργασίες περιλαμβάνουν διαμόρφωση της Πλατείας Κέννεντυ και εργασίες βελτίωσης της στάθμευσης, νέες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις με περιστασιακές πεζοδρομήσεις, ενοποίηση δρόμων με ανοικτές πλατείες, υπογειοποίηση δικτύων της ΑΗΚ, νέα συστήματα ύδρευσης και ομβρίων, δημιουργία νέου χώρου στάθμευσης κοκ.

β. Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)

Αποτελούσε «έργο γέφυρα» από την προγραμματική περίοδο 2007-2013 που ολοκληρώθηκε και αφορούσε στην τελευταία κατασκευαστική φάση (Φάση Ε) του έργου «Σταθμός Μετεπιβίβασης στην πλατεία Σολωμού». Στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο με την Φάση Ε κατασκευάστηκε διώροφος χώρος στάθμευσης ιδιωτικών αυτοκινήτων, δυναμικότητας εκατόν σαράντα τριών (143) θέσεων εκ των οποίων οκτώ (8) για άτομα με αναπηρία (περιλαμβάνει ράμπα πρόσβασης εισόδου-εξόδου των αυτοκινήτων από το δρόμο, κλιμακοστάσια και ανελκυστήρες σύνδεσης του χώρου στάθμευσης και της τάφρου με την Λεωφόρο Ομήρου, την Πλατεία Σολωμού και την Πλατεία Ελευθερίας). Ο χώρος στάθμευσης ελέγχεται με ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης των θέσεων και έκδοσης εισιτηρίων. Με τη νέα διαμόρφωση η Λεωφόρος Ομήρου στο επίπεδο του δρόμου διαπλατύνθηκε και δημιουργήθηκε χώρος στάσεων λεωφορείων. Στα πλαίσια του έργου εκτελέστηκαν εργασίες υπογειοποίησης και αναβάθμισης των υπηρεσιών Κοινής Ωφελείας και του οδικού φωτισμού, του συστήματος απορροής ομβρίων υδάτων, ενώ εγκαταστάθηκαν υποδομές έξυπνης πόλης (Smart City) και σύγχρονου οδικού εξοπλισμού.

γ. Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καβάζογλου στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Το έργο περιλαμβάνει διαπλάτυνση πεζοδρομίων, υποδομές πρόσβασης σε ΑμεΑ και όδευσης τυφλών, κατασκευή συνεχούς δίκτυου ποδηλατόδρομου, κατασκευή διαβάσεων πεζών και αναβάθμιση κυκλοφοριακών κόμβων, κατασκευή νέας πεζογέφυρας και αναβάθμιση υφιστάμενων γεφυριών, κατασκευή χώρων στάθμευσης, υπογειοποίηση υπηρεσιών, ενίσχυση του υφιστάμενου αποχετευτικού συστήματος ομβρίων υδάτων, εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος και σύνδεσή του με το σύστημα τριτοβάθμιας επεξεργασίας, σημάνσεις και οδικό φωτισμό, τοπιοτέχνηση με θάμνους και δέντρα, αστικό εξοπλισμό και λοιπές συμπληρωματικές εργασίες.

Οι επικυρωμένες δαπάνες του έργου ανέρχονται στα 1,99 εκ. € (36,51% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης).

δ. Επέκταση Γραμμικού Πάρκου Γαρύλλη - Οργανική Σύνδεση με τη Θάλασσα κατά μήκος των οδών Παλλάδος / Δημοκρατίας / Αλεξανδρείας (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Το Έργο είναι συνέχεια του Έργου «Γραμμικό πάρκο κατά μήκος της κοίτης του ποταμού Γαρύλλη», το οποίο υλοποιήθηκε και συγχρηματοδοτήθηκε στο πλαίσιο της προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου, και θα αποτελέσει μία ουσιαστική διέξοδο και συνδετήριο άξονα της περιοχής με το θαλάσσιο μέτωπο. Το έργο περιλαμβάνει διαπλάτυνση πεζοδρομίων,

προσβάσεις σε ΑμεΑ και όδευση τυφλών, κατασκευή συνεχούς δικτύου ποδηλατόδρομου και διαβάσεων πεζών και κυκλοφοριακούς κόμβους, υπογειοποίηση υπηρεσιών, ενίσχυση του υφιστάμενου αποχετευτικού συστήματος ομβρίων υδάτων, ανακατασκευή οδοστρώματος, τοπιοτέχνηση με θάμνους και δέντρα, εγκατάσταση αρδευτικού συστήματος και σύνδεση του με το σύστημα τριτοβάθμιας επεξεργασίας, οδικό φωτισμό, αστικό εξοπλισμό (κάλαθοι, παγκάκια), κάθετη και οριζόντια σήμανση και κατασκευή πεζογέφυρας.

Οι επικυρωμένες δαπάνες του έργου ανέρχονται στα 1,97 εκ. € (35,61% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης).

ε. *Ανάπλαση Οδών και Διευκόλυνση ΑμεΑ στο Κέντρο της Λάρνακας (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το έργο αφορά στην ανάπλαση κεντρικών δρόμων του πυρήνα της Λάρνακας και αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ομαλής και ασφαλούς διακίνησης των πεζών και των οχημάτων, ενώ θα εφαρμόζονται οι απαραίτητες διευκολύνσεις για ΑΜΕΑ. Περιλαμβάνει μέρος της εμπορικής περιοχής, την παλιά αγορά της πόλης, την τούρκικη αγορά με την παλιά τουρκοκυπριακή συνοικία, εκκλησίες και τζαμιά.

Η κατασκευή του έργου περιλαμβάνει ανακατασκευή δρόμων, πεζοδρομίων και της πλατείας του Τζαμί Κεμπίρ, υπογειοποίηση των υπηρεσιών κοινής ωφελείας και οχετών όμβριων υδάτων, δημιουργία λεκανών για μελλοντική φύτευση δέντρων.

Οι επικυρωμένες δαπάνες του έργου ανέρχονται στα 0,88 εκ. € (27,44% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης).

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ έχουν ενταχθεί και ολοκληρωθεί τα ακόλουθα έξι (6) έργα:

α. *Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο αφορούσε στην αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Θεάτρου και στη δημιουργία ενός δημόσιου κτηρίου τοπόσημο για την πόλη και την αναβάθμιση της περιοχής. Το έργο περιλάμβανε ανάπλαση των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων (αντικατάσταση κολόνων, κατασκευή καμαρινιών, γραφείων αποθηκών και χώρων υγιεινής, κατασκευή εισόδου του θεάτρου και του χώρου που την περιλαμβάνει, κατασκευή χώρου καφετέριας), προμήθεια εξοπλισμού θεάτρου, απομάκρυνση οικονομικών δραστηριοτήτων μη συμβατών με τη λειτουργία του χώρου και τη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής.

β. *Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το έργο αφορούσε στην αποκατάσταση και επανάχρηση του Χανιού του Ιμπραήμ που βρίσκεται στο Εμπορικό Κέντρο της Πάφου. Αποτελείται από ένα μεγάλο συγκρότημα διατηρητέων οικοδομών, οι οποίες αποκαταστάθηκαν και επιδιορθώθηκαν. Επίσης, έγιναν νέες προσθήκες τόσο στο ισόγειο όσο και στον όροφο του συγκροτήματος. Ο περιβάλλοντας χώρος έχει αναδιαμορφωθεί και έχει δημιουργηθεί υπαίθριος χώρος για πολιτιστικές δραστηριότητες.

γ. *Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικόν" στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το έργο αφορούσε στην ανακαίνιση και επέκταση του πρώην κινηματοθεάτρου Αττικόν που βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της Πάφου και στη μετατροπή του σε χώρο για καλλιτεχνικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις μικρής κλίμακας. Οι εργασίες περιλάμβαναν αποκατάσταση υφιστάμενου κτίσματος, κατεδαφίσεις και προσθήκες νέων τμημάτων περιλαμβανομένου και υπόγειου χώρου και συμπεριλαμβανομένων όλων των νέων εγκαταστάσεων και εξωτερικών εργασιών, καθώς και σύνδεση με το γειτνιάζοντα πολυχώρο πολιτισμού Παλιά Ηλεκτρική με μικρής κλίμακας τροποποιήσεις επί του τελευταίου.

δ. *Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Το έργο που ολοκληρώθηκε αποτελεί την τελευταία κατασκευαστική φάση (Φάση Ε) του έργου της Ανάπλασης της Περιοχής Παλιού Δημαρχείου (έργο γέφυρα από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο) και αφορούσε στην διαμόρφωση του αρχαιολογικού χώρου. Εκτελέστηκαν εργασίες που δίνουν τη δυνατότητα περιμετρικής προσέγγισης και θέασης του χώρου, που είναι ορατός στο σύνολο του και από τους γύρω δρόμους και από τα κτήρια του, με τη διατήρηση της εικόνας της «ανοιχτής ανασκαφής».

ε. *Πράσινος Περίπατος στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)*

Το έργο αφορούσε στο σχεδιασμό και τη δημιουργία υποδομής περιπάτου που συνδέει την περιοχή Κέντρου Πόλης, το Γραμμικό Πάρκο Γαρύλλη, τη Μαρίνα Λεμεσού και το παλιό λιμάνι και διατρέχει όλους τους ενδιαφέροντες χώρους της περιοχής (θρησκευτικά, ιστορικά και αρχιτεκτονικά μνημεία). Τα χαρακτηριστικά του περιπάτου αυτού θα είναι οικολογικά, πολιτισμικά και τουριστικά.

Κατά μήκος της διαδρομής εκτελέστηκαν εργασίες σηματοδότησης και ανάπτυξης λογισμικού ξενάγησης μέσω smart συσκευών, τοπιολογίας, ανακατασκευής τμήματος του οδικού δικτύου, λοιπών υποδομών πρόσβασης και διέλευσης, εγκατάστασης φωτισμού με την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, κατασκευή χώρων στάθμευσης / υποδομών αποχέτευσης και ομβρίων κοκ.

στ. *Πολυχώρος Δημιουργικότητας και Πολιτισμού στη Λάρνακα (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το έργο αφορούσε στο σχεδιασμό και τη δημιουργία υποδομής περιπάτου που συνδέει την περιοχή Κέντρου Πόλης, το Γραμμικό Πάρκο Γαρύλλη, τη Μαρίνα Λεμεσού και το παλιό

λιμάνι και διατρέχει όλους τους ενδιαφέροντες χώρους της περιοχής (θρησκευτικά, ιστορικά και αρχιτεκτονικά μνημεία). Τα χαρακτηριστικά του περιπάτου αυτού θα είναι οικολογικά, πολιτισμικά και τουριστικά.

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ε έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα οκτώ (8) έργα (6 έχουν ήδη ολοκληρωθεί):

- α. *Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο που ολοκληρώθηκε αφορούσε στην ανάπλαση, αναδιαμόρφωση και ανάδειξη χώρων στη συνοικία του Μουττάλου με χωρικούς μετασχηματισμούς (μορφικούς και λειτουργικούς). Συγκεκριμένα, η περιοχή παρέμβασης ξεκινά από την οδό Φελλάχογλου και καταλήγει στις σπηλιές του γκρεμού και την Πλατεία. Το έργο περιλάμβανε προμήθεια αστικού εξοπλισμού, στέγαστρα, χώρους υγιεινής, στοιχεία πρασίνου και δεντροφύτευσης, διαχείριση στάθμευσης κοκ..

- β. *Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο (Δικαιούχος: Δήμος Πάφου)*

Το Έργο που ολοκληρώθηκε αφορούσε στην ανάπλαση και ενοποίηση των πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού, καθώς και του δημόσιου αστικού χώρου γύρω από τον Δημόσιο Κήπο της Πάφου. Ο χώρος μεταξύ των πλατειών 28ης Οκτωβρίου και Κωστή Παλαμά έχει αποδεδειχθεί πλήρως από το αυτοκίνητο και προσφέρεται για αποκλειστική χρήση στους πεζούς. Οι χαράξεις στο δάπεδο με κέντρο τα δύο μνημεία που τις σηματοδοτούν (Στήλη 28ης Οκτωβρίου και Περίπτερο Κοιμώμενου Έρωτα αντίστοιχα) ενοποιούν τις δύο επιμέρους πλατείες, δημιουργώντας έναν ευρύτερο δημόσιο χώρο.

Στην πλατεία Διονυσίου Σολωμού οργανώθηκε ο χώρος, η κίνηση του αυτοκινήτου περιορίστηκε και ο χώρος απόκτησε την απαραίτητη μικροκλίμακα μέσα από τις συγκεκριμένες χαράξεις και τη διείσδυση του πρασίνου μέσα στην πλατεία.

- γ. *Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Αποτελεί έργο που υλοποιείται κατά φάσεις (phasing), με τη Α Φάση του να χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου (2007-2013) και τη Β Φάση του στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Το Έργο αφορά στην ανάπλαση της κεντρικής πλατείας της πρωτεύουσας, με στόχο την αναβάθμιση της αισθητικής εικόνας και της λειτουργικότητας του χώρου ως πλατείας αλλά και ως πόλου/σημείου αναφοράς για τους πολίτες της πόλης αλλά και για τους επισκέπτες. Επιπλέον στοχεύει στην οργανική και αισθητική σύνδεση του χώρου με το Ενετικό Τείχος και την Παλιά Πόλη σε σχέση με τη νέα πόλη που εκτείνεται εκτός των τειχών - η πλατεία θα αποτελεί το συνδυαστικό κρίκο ανάμεσα στο ιστορικό κέντρο και το σύγχρονο αστικό κέντρο της πρωτεύουσας.

Το Έργο συγκεκριμένα περιλαμβάνει τον επανασχεδιασμό του δημόσιου χώρου-πλατείας καθώς και τη διαμόρφωση δημόσιων υπαίθριων χώρων στο επίπεδο της Τάφρου, κάτω από την πλατεία, με στόχο ο χώρος της τάφρου να αναβαθμιστεί και να ενταχθεί λειτουργικά στον πολεοδομικό ιστό της ευρύτερης περιοχής. Στο πλαίσιο του Έργου, υπογειοποιούνται οι Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας, προτείνονται μέτρα κυκλοφοριακής διαχείρισης, καθώς και άλλες επεμβάσεις οι οποίες ενισχύουν την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής.

Το έργο έχει δοθεί στην κυκλοφορία, ενώ εκκρεμούν επιμέρους εργασίες και οι διαδικασίες παραλαβής και οικονομικής ολοκλήρωσής του.

δ. Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)

Το έργο που ολοκληρώθηκε περιλάμβανε την ανάπλαση τμημάτων των οδών Τρικούπη, Λεύκωνος και Αισχύλου. Το έργο ειδικότερα περιλάμβανε την ανάπλαση δρόμων και υπογειοποίηση υπηρεσιών (επανασχεδιασμός δρόμων και πεζοδρομίων, αρδευτικά, φωτισμός, υπογειοποίηση υπηρεσιών κοινής ωφέλειας) και τη συντήρηση / αποκατάσταση όλων των οικοδομών στους πιο πάνω δρόμους.

ε. Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Το Έργο που ολοκληρώθηκε αφορούσε στην ανάπλαση τεσσάρων (4) πλατειών (Πλατείες παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, την οδό Φιλελλήνων, τον κυκλικό κόμβο Μισιαούλη και Καβάζογλου και Πλατεία Συντάγματος και περιλάμβανε την περιβαλλοντική αναβάθμιση του δημόσιου αστικού χώρου, τη δημιουργία χώρων κοινωνικής συνάντησης, την κατασκευή υποδομών προσβασιμότητας, αναψυχής και άσκησης. Εκτελέστηκαν κατά περίπτωση εργασίες τοποτεχνικής /εγκατάστασης συστημάτων άρδευσης και ομβρίων / φωτισμού / τοποθέτησης οργάνων γυμναστικής για ενήλικες, κατασκευής υπαίθριων καθιστικών χώρων / κερκίδων για μικρές εκδηλώσεις / πορειών με διαδρόμους / υποδομών πρόσβασης των ΑμΕΑ / χώρων εστίασης και στεγάστρων / παιχνιδότοπων, πλακοστρώσεις, εξωτερική αναβάθμιση όψεων κτιριακών εγκαταστάσεων κοκ.

στ. Ανάπλαση Όψεων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Στο πλαίσιο του έργου που ολοκληρώθηκε πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις για την αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων που βρίσκονται στην περιοχή αστικής παρέμβασης και το έργο εκτελέστηκε με δύο κατασκευαστικά συμβόλαια (Φάση Α' - αφορά στις οικοδομές

που βρίσκονται στα όρια του Έργου "Πράσινος Περίπατος στα θρησκευτικά, ιστορικά και αρχιτεκτονικά μνημεία" και σε παραπλήσιες οδούς και Φάση Β' - περιλαμβάνει οικοδομές βόρεια της οδού Γιλτίτζ και βορειοανατολικά της οδού Μισιαούλη και Καβάζογλου).

ζ. *Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το έργο που ολοκληρώθηκε αφορούσε στην ανάπλαση του Δημοτικού Κήπου και περιελάμβανε δεντροφύτευση για αναβάθμιση και εμπλουτισμό χώρων πρασίνου, πεζόδρομους, πλατειακούς χώρους, παιχνιδότοπους, φωταγώγηση, αστική επίπλωση, πρόσβαση για Αμεα και την κατασκευή καφετέρας και χώρων υγιεινής. Σκοπός του έργου ήταν η αισθητική και περιβαλλοντική αναβάθμιση του αστικού κέντρου της πόλης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

η. *Ανάπλαση Εξωτερικού Περιμετρικού Τόξου Τάφρου Φάσεις Α2.1 & Α2.2 (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Τα έργα Ανάπλασης Εξωτερικού Περιμετρικού Τόξου Τάφρου - Φάση Α2.1 και Α2.2 αποτελούν μέρος του ευρύτερου έργου της Ανάπλασης του Εξωτερικού Περιμετρικού Τόξου Τάφρου.

Το έργο της Φάσης Α2.1 αφορά τη σύνδεση του τμήματος της Τάφρου μεταξύ των Προμαχώνων Ντ' Αβίλα και Κωσταντζα, με νέα διάνοιξη περάσματος κάτω από την Πλατεία Δώρου Λοϊζου για πεζούς και ποδηλάτα. Στο πλαίσιο της φάσης αυτής εντάσσεται επίσης η κατασκευή και λειτουργία νέου υποσταθμού της ΑΗΚ, βοηθητική κτηριακή υποδομή για τη μελλοντική εγκατάσταση μέρους των συστημάτων «έξυπνης πόλης» και η αποκατάσταση της υφιστάμενης λιθοδομής των όψεων της γέφυρας εκατέρωθεν του νέου περάσματος

Το έργο της Φάσης Α2.2 περιλαμβάνει την ανάπλαση του παρακείμενου χώρου προς την λεωφόρο Στασίνου (κατασκευή νέου πεζοδρομίου, διαμόρφωση πλατώματος, κατεδάφιση και ανέγερση νέων χώρων υγιεινής και κέντρου πληροφόρησης, κατασκευή στεγάστρου για δημιουργία ημι-υπαιθριου χώρου στάθμευσης ποδηλάτων, αποκατάσταση υφιστάμενης πέτρινης σήραγγας, σύνδεση ποδηλατοδιαδρομής εντός της Τάφρου και λοιπές συναφείς εργασίες).

Το έργο μέχρι και το τέλος του 2020 δεν έχει αποδώσει δαπάνες στο Πρόγραμμα.

Ε.Π. 9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Στο πλαίσιο των Προσκλήσεων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 9β έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα τέσσερα (4) έργα:

α. *Πολυδύναμος Πολυχώρος Κοινωνικής Πρόνοιας και Απασχόλησης στη Λάρνακα (Δικαιούχος: Δήμος Λάρνακας)*

Το έργο αφορά στην μετατροπή και αναβάθμιση του υφιστάμενου Κοινοτικού Κέντρου Λάρνακας σε πολυδύναμο πολυχώρο κοινωνικής πρόνοιας και απασχόλησης. Το έργο περιλαμβάνει ανέγερση νέου κτιρίου, αναβάθμιση του υφιστάμενου κτιρίου, αναβάθμιση γηπέδου και μετατροπή του εξωτερικού χώρου σε χώρο απασχόλησης των νέων. Το νέο διώροφο κτίριο και το αναβαθμισμένο υφιστάμενο κτίριο θα περιέχει χώρους επιμόρφωσης και δημιουργικής απασχόλησης για ομάδες κοινωνικά ευάλωτες, αλλά και για χρήση του από το Ανοικτό Σχολείο του Δήμου, αίθουσα εκδηλώσεων, αίθουσες - εργαστήρια τέχνης, θεάτρου, ηλεκτρονικών υπολογιστών, γυμναστικής και χορού, μουσικής, εκμάθησης ελληνικής και τουρκικής γλώσσας όπως επίσης και αίθουσα συνεδριάσεων, κοινωνικό ιατρείο και φαρμακείο.

Παράλληλα ανακαινίζεται το υφιστάμενο κλειστό πολυμορφικό γήπεδο που θα είναι ανοικτό σε όλο τον πληθυσμό στα πλαίσια του προγράμματος του ΚΟΑ Αθλητισμός για όλους (ΑΓΟ).

Στον εξωτερικό χώρο περιλαμβάνεται ανοικτό γήπεδο αντισφαίρισης, καλαθοσφαίρισης, καθώς χώρος για roller-skates και παιδότοπος, καθώς επίσης και χώρος στάθμευσης.

Οι επικυρωμένες δαπάνες ανέρχονται στα 1,16 εκ. € (27,61% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης του έργου).

β. Αποκατάσταση των Δημοτικών Πολυκατοικιών στη Οδό Μισιαούλη και Καβάζογλου και Χρήση για Κοινωνικές Υπηρεσίες (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Το έργο αφορά στην αποκατάσταση των τριών Δημοτικών Πολυκατοικιών στη Οδό Μισιαούλη και Καβάζογλου και τη χρήση τους για κοινωνικές υπηρεσίες .

Η πρώτη θα αποκατασταθεί και θα δοθεί σε χρήση ως πολυλειτουργικό κέντρο κοινωνικών υπηρεσιών (συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες κοινωνικής στήριξης με ιδιαίτερη έμφαση στις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού όπως δικαιούχους κρατικών επιδομάτων, μετανάστες, άτομα με ιστορικό ουσιοεξαρτήσεων, καθώς και περιπτώσεις που βρίσκονται υπό τη φροντίδα της Διευθύντριας Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ή χρήζουν εξειδικευμένης ψυχοκοινωνικής υποστήριξης).

Στη δεύτερη θα δημιουργηθεί ένα Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Εφήβων μετά το Σχολείο, και η μεταφορά και επέκταση του υφιστάμενου προγράμματος «Ελεύθερα Χέρια» εκεί.

Στην τρίτη θα λειτουργούν δράσεις και προγράμματα επικεντρωμένα στις σύγχρονες ανάγκες των νέων ηλικίας 13-35 χρονών κυρίως. Τα προγράμματα αυτά θα αφορούν εξειδικευμένες υπηρεσίες συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού, ψυχολογικής υποστήριξης, αλλά και διάφορες δράσεις πρωτογενούς πρόληψης οι οποίες ενισχύουν υγιείς τρόπους απασχόλησης, εκμάθησης κοινωνικών δεξιοτήτων και εκπαίδευσης.

Οι επικυρωμένες δαπάνες ανέρχονται στα 1,53 εκ. € (30,02% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης του έργου).

γ. Κέντρο Ενασχόλησης Ενηλίκων στη Λεμεσό (Δικαιούχος: Δήμος Λεμεσού)

Το έργο αφορά στην ανέγερση του Κέντρου Ενασχόλησης Ενηλίκων που θα παρέχει υπηρεσίες σε άτομα τρίτης ηλικίας και θα περιλαμβάνει χώρους συνάθροισης και εστίασης, βιβλιοθήκη, αναγνωστήριο και χώρο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, δωμάτια ξεκούρασης και αναπαυτήρια, Γραφείο Ιατρικής Στήριξης, Ενιαίο Χώρο πολλαπλών χρήσεων, χώρο στάθμευσης και λοιπούς βοηθητικούς χώρους.

Οι επικυρωμένες δαπάνες ανέρχονται στις 371,45 χιλ. € (19,22% της εγκεκριμένης δημόσιας δαπάνης του έργου).

δ. *Κέντρο Φροντίδας και Απασχόλησης Παιδιών "Ουράνιο Τόξο" (Δικαιούχος: Δήμος Λευκωσίας)*

Το έργο αφορά στην αποκατάσταση και διαμόρφωση υφιστάμενου κτιρίου για την ανάπτυξη στοχευμένων προγραμμάτων φροντίδας βρεφών, νηπίων και παιδιών και θα περιλαμβάνει:

- Παροχή υπηρεσιών Κατ' Οίκον Φροντίδας Βρεφών και Νηπίων έως 5 ετών.
- Λειτουργία «Παιδοκομικού Σταθμού» για παιδιά ηλικίας 2-5 ετών
- Λειτουργία «Κέντρου Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών» ηλικίας 5-12 ετών.
- Δημιουργία «Πάρκου της χαράς» (χώρος πρασίνου και ψυχαγωγίας για παιδιά αλλά και για άτομα της τρίτης ηλικίας τα οποία συμμετέχουν στα προγράμματα ηλικιωμένων του Πολυδύναμου Κέντρου).

Το έργο δεν έχει αποδώσει ακόμη δαπάνες στο ΕΠΑΑΑ.

Πρόοδος και προοπτικές επίτευξης Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Το προγραμματισμένο φυσικό αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 6 εκφράζεται με τους Δείκτες Εκρών που αντιστοιχούν /αντιπροσωπεύουν ποσοτικοποιημένους στόχους για δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, ενώ τα αποτελέσματα των σχετικών υλοποιούμενων δράσεων που συνάδουν με τους Ειδικούς Στόχους του Άξονα αποτιμώνται μέσω των Δεικτών Αποτελεσμάτων (τα αποτελέσματα συνδέονται και με παρεμβάσεις που υλοποιούνται και χωρίς τη συμβολή του Προγράμματος).

Στην Ενότητα αυτή εξετάζεται η πρόοδος και οι προοπτικές επίτευξης των Δεικτών του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Δείκτες Εκρών του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ειδικότερα, οι αναμενόμενες εκροές του Άξονα Προτεραιότητας 6 αποτυπώνονται σε εννέα (9) ποσοτικοποιημένους στόχους, εκ των οποίων οι τρεις (3) είναι στόχοι του Πλαισίου Επίδοσης του Προγράμματος.

Για τη μέτρηση των ως άνω στόχων στον Άξονα Προτεραιότητας 6 έχουν επιλεγεί εννέα (9) Δείκτες Εκρών, εκ των οποίων οι έξη (6) είναι κοινοί (περιέχονται στα Παραρτήματα των Κανονισμών των Ταμείων) και οι άλλοι τρεις (3) είναι ειδικοί (έχουν ορισθεί ειδικά στο ΕΠΑΑΑ).

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται, οι προγραμματισμένες και κατ' ακολουθία οι υλοποιηθείσες εκροές του συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας, μέσω του συστήματος ποσοτικοποιημένων στόχων – δεικτών. Σημειώνεται ότι στις τιμές επίτευξης των Δεικτών Εκρών αποτυπώνονται αμιγώς οι εκροές από έργα που έχουν ήδη ενταχθεί και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 6 του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 46. Πρόοδος Επίτευξης Δεικτών Εκρών ΑΠ 6

Επ. Πρωτ.	Κωδικός	Δείκτης	Μονάδα μέτρησης	Τιμή - Στόχος (2023)	Υλοποίηση 2020
3α	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	80	18*
	CO04	Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	Επιχειρήσεις	80	18*
	CO08	Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται	Ισοδύναμα πλήρους χρόνου	120	**
4ε	4ε.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	5,5	3,9
	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετ. Μέτρα	32.000	24.671
6γ	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Πλήθος	6	7
	CO39	Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	3.000	4.274
6ε	CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές (Δείκτης Πλαισίου Επίδοσης)	Τετραγωνικά μέτρα	70.000	79.584
9β	CO37	Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Φυσικά πρόσωπα	40.000	0

* η τιμή μπορεί να επικαιροποιηθεί

** μη διαθέσιμη τιμή

Με βάση τα στοιχεία του ανωτέρω Πίνακα, η πρόοδος επίτευξης των στόχων σε όρους Δεικτών Εκρών ανά Επενδυτική Προτεραιότητα του Άξονα Προτεραιότητας 6 έχει ως εξής:

Ε.Π. 3α Προαγωγή της επιχειρηματικότητας, ιδίως με τη διευκόλυνση της οικονομικής αξιοποίησης νέων ιδεών και ενίσχυσης της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων και μέσω θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων

CO01: Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται & CO04: Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων ενδυνάμωσης της παραγωγικής δραστηριότητας των υφιστάμενων και προσέλκυσης νέων ΜΜΕ στις περιοχές εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν τους Δείκτες CO01 και CO04 δείκτη είναι 83 και καλύπτουν τον προγραμματικό στόχο (80). Δεν είναι προς το παρόν διαθέσιμη η τιμή επίτευξης του Δείκτη το 2020.

Ο βαθμός επίτευξης του προγραμματικού στόχου στο τέλος του 2019 ανέρχονταν στο 22,5% (18 επιχειρήσεις από το έργο της Δημοτικής Αγοράς Πάφου). Εφικτή εκτιμάται η δυνατότητα επίτευξης του τελικού προγραμματικού στόχου.

CO08: Αύξηση της απασχόλησης σε επιχειρήσεις που ενισχύονται

Ο Δείκτης ομοίως τροφοδοτείται από τις εκροές των παρεμβάσεων ενδυνάμωσης της παραγωγικής δραστηριότητας των υφιστάμενων και προσέλκυσης νέων ΜΜΕ στις περιοχές εφαρμογής των στρατηγικών Ολοκληρωμένης Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Μέχρι την 31/12/2019 στις επιχειρήσεις της Δημοτικής Αγοράς της Πάφου διαπιστώθηκε αύξηση της απασχόλησης κατά 25 άτομα (20,83% του προγραμματικού στόχου), ενώ δεν είναι διαθέσιμη η τιμή επίτευξης του Δείκτη για το 2020. Ο στόχος των τριών ενταγμένων έργων καλύπτει την τιμή του προγραμματικού στόχου κατά 87,5% (οριακά αποδεκτό % για την επίτευξη του στόχου).

Ε.Π. 4ε Προαγωγή στρατηγικών χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα για τις αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και των μέτρων προσαρμογής σχετικά με τον περιορισμό των επιπτώσεων

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 4ε περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκροών:

4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των έργων της Λεμεσού (Αναβάθμιση των υποδομών Μισιαούλη & Καβάζογλου και Επέκταση Γραμμικού Πάρκου Γαρύλλη - Οργανική Σύνδεση με τη Θάλασσα κατά μήκος των οδών Παλλάδος / Δημοκρατίας / Αλεξανδρείας). Ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν τον Δείκτη 4ε.1 υπερκαλύπτει τον προγραμματικό στόχο για το 2023 (6,4 Km έναντι 5,5 Km) και επόμενα η επίτευξή του είναι εφικτή.

Μέχρι την 31.12.2020 ο προγραμματικός στόχος είχε επιτευχθεί κατά 70,9% (3,9 Km).

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Ο Δείκτης 4ε.3 τροφοδοτείται από τις εκροές των έργων βελτίωσης της αστικής κινητικότητας που υλοποιούνται στα αστικά κέντρα των τεσσάρων μεγάλων Δήμων, με την τιμή στόχο των ενταγμένων

έργων να υπερκαλύπτει τον προγραμματικό στόχο για το 2023 (36.044 έναντι 32.000 m²) και επόμενα η επίτευξή του είναι εφικτή.

Μέχρι την 31.12.2020 ο προγραμματικός στόχος είχε επιτευχθεί κατά 77,1% (24.671 m²).

Ε.Π. 6γ Διατήρηση, προστασία, προαγωγή και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6γ περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Δείκτες Εκρών:

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Ο Δείκτης συμμετέχει στο Πλαίσιο Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6 και με την ολοκλήρωση των έξι (6) ενταγμένων έργων των Δήμων Λάρνακας (1 υποδομή), Λεμεσού (2 υποδομές), Πάφου (3 υποδομές) και Λευκωσίας (1 υποδομή) έχει υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος για το 2023 (7 έναντι στόχου 6 υποδομών).

CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές

Ο Δείκτης CO39 τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις των τεσσάρων (4) έργων προστασίας, ανάδειξης και αξιοποίησης των πολιτιστικών πόρων των αστικών περιοχών, που έχουν ήδη ολοκληρωθεί με αποτέλεσμα ο προγραμματικός στόχος να έχει ήδη επιτευχθεί κατά 142,5% (4.274 έναντι στόχου 3.000 m²).

Ε.Π. 6ε Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος για την ανάπλαση των πόλεων, αναζωογόνηση και απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου

Στην Επενδυτική Προτεραιότητα 6ε περιλαμβάνεται ένας Δείκτης

CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

Αποτελεί Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης του Άξονα Προτεραιότητας 6 και τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις των οκτώ (8) έργων αναζωογόνησης και αισθητικής αναβάθμισης του φυσικού και ιδιαίτερα του δομημένου περιβάλλοντος αστικών περιοχών.

Μέχρι την 31.12.2020 είχαν ολοκληρωθεί έξι (6) έργα και ο προγραμματικός στόχος έχει επιτευχθεί κατά 113,7% (79.584 έναντι στόχου 70.000 m²).

9β Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και οποιωνδήποτε διακρίσεων μέσω της παροχής στήριξης για φυσική, οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών

Τέλος, στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9β περιλαμβάνεται ο Δείκτης CO37 «Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης», που μέχρι την 31.12.2020 έχει μηδενική τιμή, καθότι δεν έχουν ολοκληρωθεί τα τέσσερα (4) ενταγμένα στο ΕΠΑΑΑ έργα.

Δείκτες Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6

Ως προς την πρόοδο των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6 καταγράφονται οι ακόλουθες επιδόσεις:

3α.4 Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του 2017 είχε υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος. Προτείνεται η τροποποίηση του Δείκτη προκειμένου να εκφραστούν με σαφέστερο τρόπο τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, με στατιστικά ασφαλέστερο τρόπο.

4ε.1 Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία το 2018 η τιμή του Δείκτη ανέρχονταν στο 92% έναντι στόχου για το 2023 78%. Η επίτευξη του προγραμματικού στόχου εκτιμάται ως μη εφικτή.

6γ.3 Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές

Ο ετήσιος αριθμός των επισκεπτών παρουσιάζει διακυμάνσεις. Ειδικότερα τα έτη 2017 και 2019 επετεύχθη τιμή υψηλότερη του προγραμματικού στόχου του 2023, ενώ το 2018 η τιμή του Δείκτη υπολείπονταν κατά τι του προγραμματικού στόχου.

Σημειώνεται η κάθετη πτώση της τιμής του Δείκτη το 2020, ως αποτέλεσμα των περιορισμών στις μετακινήσεις και της δραστηκής μείωσης των τουριστικών ροών λόγω της πανδημίας COVID-19.

6ε.2 Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται

Αναμένεται με την ολοκλήρωση των στρατηγικών ΟΒΑΑ η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ήδη το ποσοστό επίτευξης το 2019 ανήλθε στο 82%).

9β.2 Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές

Την περίοδο 2019-2020 ενεργοποιήθηκαν παρεμβάσεις που να συμβάλλουν στην επίτευξη του προγραμματικού στόχου, που ακόμη όμως δεν έχουν αποδώσει αποτελέσματα. Παρόλα αυτά το 2020 η δυναμικότητα των κοινωνικών υποδομών πλησιάζει τον προγραμματικό στόχο (594 έναντι στόχου 600 άτομα/ημέρα).

Στη συνέχεια ακολουθεί ανά Ειδικό Στόχο αναλυτική παρουσίαση της ετήσιας προόδου των τιμών των Δεικτών Αποτελέσματος του Άξονα Προτεραιότητας 6.

Ειδικός 3α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
3α.4	Νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται στις αστικές περιοχές	Πλήθος	9.612	2014	9.612	9.612	N/A	10.747	N/A	N/A	N/A	10.500

Ειδικός Στόχος 4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές*

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
4ε.1	Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές*	Ποσοστό μετακινήσεων με ιδιωτικό όχημα	85	2015	N/A	N/A	N/A	N/A	92%	N/A	N/A	78,0

* εκκρεμεί έρευνα πεδίου για μέτρηση του δείκτη

Ειδικός Στόχος 6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6γ.3	Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές	Αριθμός επισκεπτών / έτος	124.415	2015	123.925	124.415	129.966	144.230	129.635	137.124	35.333	133.000

Ειδικός Στόχος 6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
6ε.2	Ποσοστό αστικών περιοχών που αναβαθμίζονται	Ποσοστό	36	2015	-	36	36	41	41	41	N/A	50

Ειδικός Στόχος 9β.1 Βελτίωση της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές

Δείκτης	Περιγραφή	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Έτος Βάσης	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Τιμή Στόχος (2023)
9β.2	Δυνατότητα εξυπηρέτησης των κοινωνικών υποδομών στις αστικές περιοχές	άτομα/ημέρα	235	2015	N/A	235	N/A	452	452	478*	594	600

* επικαιροποίηση τιμής

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 6

Με βάση τη μεθοδολογία εκτίμησης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος, από το κατώτερο έως το ανώτερο επίπεδο διακριτών μερών του, όσον αφορά στον Άξονα Προτεραιότητας 6, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα που ακολουθεί, διαπιστώνονται ανά Θεματικό Στόχο του Άξονα τα εξής:

Θεματικός Στόχος 3 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Ο Θεματικός Στόχος 3 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,768) και δείκτη αποδοτικότητας άνω της μονάδας (1,67). Σημειώνεται ότι περιλαμβάνει τρία (3) έργα εκ των οποίων δύο (2) έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο (Δημοτική Αγορά Πάφου και Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Λευκωσίας) και ένα (1) εξ αυτών (Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Λευκωσίας) δεν έχει ακόμη δηλωμένες στο Πρόγραμμα δαπάνες.

Θεματικός Στόχος 4 Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Αντίστοιχα, ο Θεματικός Στόχος 4 παρουσιάζει ικανοποιητική τιμή στον δείκτη αποτελεσματικότητας (0,673) και δείκτη αποδοτικότητας άνω της μονάδας (1,12) επηρεαζόμενος από την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου δύο (2) εκ των τεσσάρων (4) ενταγμένων έργων του.

Θεματικός Στόχος 6 Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Ο δείκτης αποτελεσματικότητας του Θεματικού Στόχου 6 παρουσιάζει υψηλό δείκτη αποτελεσματικότητας (0,859) και επηρεάζεται απ' το γεγονός ότι δώδεκα (12) από τα δεκατέσσερα (14) έργα του έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο.

Αντίστοιχα ικανοποιητικός είναι και ο δείκτης αποδοτικότητας των ενταγμένων έργων (1,05).

Πίνακας 47. Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα του Α.Π. 6

ΘΣ	Τίτλος Έργου / Τίτλος Δράσης	Εντάξεις (ΔΔ)	Νομικές Δεσμεύσεις (ΔΔ)	Βαρύτητα Έργου στο σύνολο των έργων του Θ.Σ.	Δείκτης φυσικής ολοκλήρωσης Έργου	Σταθμισμένος Δείκτης Αποτελεσματικότητας Έργου / Δείκτης Αποτελεσματικότητας Θ.Σ	Δαπάνες (ΔΔ)	% Απορρόφησης Π/Υ Έργου / Σχεδίου	Δείκτης Αποδοτικότητας Έργου - Δείκτης Αποδοτικότητας Θ.Σ.
1	2	3	4	5	8	7=6*5	8	9=8/3	10=6/9
3	Αποκατάσταση και εξωραϊσμός της Δημοτικής Αγοράς στην Πάφο	2.593.478,00	2.837.905,76	19,01%	1,0000	0,190	2.805.011,89	108,16%	0,92
3	Ανέγερση Νέας Δημοτικής Αγοράς Λάρνακας	6.320.000,00	6.229.314,04	46,33%	0,5000	0,232	3.456.530,45	54,69%	0,00
3	Κόμβος Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας Λευκωσίας - Συνοικία Δημιουργικών Επιχειρήσεων - Αποκατάσταση του κτιρίου στη γωνία των οδών Αλκιβιάδους και Δημαρχίας	4.727.024,00	0,00	34,65%	1,0000	0,347	0,00	0,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 3 - Σύνολο		13.640.502,00	9.067.219,80	100,00%		0,768	6.261.542,34	45,90%	1,67
4	Αναβάθμιση και ενοποίηση δημοσίων δρόμων του Εμπορικού Παραδοσιακού Κέντρου, βελτίωση της κυκλοφοριακής διαχείρισης και ανάδειξη της Πλατείας Κέννεντυ στην Πάφο	8.692.992,00	8.766.683,21	31,71%	1,0000	0,317	8.491.048,85	97,68%	1,02
4	Φάση Ε: Σταθμός Μετεπιβίβασης στην Πλατεία Σολωμού, Φάση Ε - Κατασκευή Υπόγειου Χώρου Στάθμευσης στη Λεωφόρο Ομήρου	4.564.851,99	5.137.000,00	16,65%	1,0000	0,166	3.022.737,94	66,22%	1,51
4	Αναβάθμιση Υποδομών των Οδών Μισιαούλη και Καβάζογλου στη Λεμεσό	5.436.500,00	9.224.429,57	19,83%	0,3868	0,077	2.102.894,24	38,68%	1,00
4	Επέκταση Γραμμικού Πάρκου Γαρύλλη - Οργανική Σύνδεση με τη Θάλασσα κατά μήκος των οδών Παλλάδος / Δημοκρατίας / Αλεξανδρείας	5.524.000,00	5.587.432,26	20,15%	0,2809	0,057	1.967.137,67	35,61%	0,79

4	Ανάπλαση Οδών και Διευκόλυνση ΑμεΑ στο Κέντρο της Λάρνακας	3.200.000,00	2.659.464,53	11,67%	0,4839	0,056	878.117,80	27,44%	1,76
Θεματικός Στόχος 4 - Σύνολο		27.418.343,99	31.375.009,57	100,00%		0,673	16.461.936,50	60,04%	1,12
6	Αναβάθμιση και ανάδειξη του Μαρκιδείου Δημοτικού Θεάτρου στην Πάφο και του περιβάλλοντος χώρου	4.250.082,13	4.293.446,40	6,79%	1,0000	0,068	4.001.616,17	94,15%	1,06
6	Αποκατάσταση και Αξιοποίηση του Χανιού του Ιμπραήμ στην Πάφο	3.135.903,22	3.163.188,88	5,01%	1,0000	0,050	2.949.761,57	94,06%	1,06
6	Αποκατάσταση του κτιρίου του πρώην Κινηματοθεάτρου "Αττικόν" στην Πάφο	1.816.295,09	1.833.268,07	2,90%	1,0000	0,029	1.815.290,09	99,94%	1,00
6	Ανάπλαση, Αναδιαμόρφωση και Ανάδειξη Χώρων στη Συνοικία Μουττάλου στην Πάφο	3.954.591,60	3.991.289,23	6,32%	1,0000	0,063	3.955.625,66	100,03%	1,00
6	Σύνδεση και Ανάδειξη των Πλατειών 28ης Οκτωβρίου, Κωστή Παλαμά και Διονυσίου Σολωμού στην Πάφο	4.141.942,83	4.294.303,15	6,62%	1,0000	0,066	4.144.048,52	100,05%	1,00
6	Ανάπλαση της Πλατείας Ελευθερίας και του Περιβάλλοντα Χώρου - Φάση Β	31.089.000,00	28.533.513,47	49,68%	0,9000	0,447	26.659.503,22	85,75%	1,05
6	Ανάπλαση /Αναβάθμιση Δημοτικού Κήπου Λάρνακας και Εσωτερικών Αυλών και Παρόδια Φύτευση	1.057.039,76	963.498,26	1,69%	0,8500	0,014	943.155,57	89,23%	0,95
6	Ανάπλαση Περιοχής Συνοικίας Δημοιουργικών Επιχειρήσεων - Φάση Α	1.931.777,00	1.853.329,88	3,09%	0,7500	0,023	940.866,37	48,70%	1,54
6	Φάση Ε: Ανάπλαση Περιοχής Παλιού Δημαρχείου στην Εντός των Τειχών Πόλη της Λευκωσίας, Φάση Ε' - Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου	928.000,00	856.088,00	1,48%	0,8060	0,012	690.897,45	74,45%	1,08
6	Ανάπλαση Πλατειών στη Λεμεσό - παρά την οδό Νίκου Ρούσσου, παρά την οδό Φιλελλήνων, Συντάγματος και Αναγέννησης	2.700.000,00	2.455.560,78	4,31%	0,6843	0,030	1.680.515,10	62,24%	1,10

6	Ανάπλαση Όψων στην Περιοχή Παρέμβασης στη Λεμεσό	1.500.000,00	1.211.451,19	2,40%	0,6876	0,016	833.620,47	55,57%	1,24
6	Πράσινος Περίπατος στα Θρησκευτικά, Ιστορικά και Αρχιτεκτονικά Μνημεία της Περιοχής Παρέμβασης στη Λεμεσό	2.400.000,00	2.379.526,40	3,84%	0,6822	0,026	1.623.314,86	67,64%	1,01
6	Πολυχώρος Δημιουργικότητας και Πολιτισμού στη Λάρνακα	1.570.000,00	1.550.793,64	2,51%	0,5645	0,014	875.851,28	55,79%	1,01
6	Ανάπλαση Εξωτερικού Περιμετρικού Τόξου Τάφρου Φάσεις Α2.1 & Α2.2	2.100.000,00	0,00	3,36%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 6 - Σύνολο		62.574.631,63	57.379.257,35	100,00%		0,859	51.114.066,33	81,68%	1,05
9	Πολυδύναμος Πολυχώρος Κοινωνικής Πρόνοιας και Απασχόλησης στη Λάρνακα	4.190.000,00	4.049.940,00	30,65%	0,2485	0,076	1.156.727,91	27,61%	0,90
9	Αποκατάσταση των Δημοτικών Πολυκατοικιών στη Οδό Μισιαούλη και Καβάζογλου και Χρήση για Κοινωνικές Υπηρεσίες	5.101.000,00	5.138.916,78	37,32%	0,3002	0,112	1.531.520,83	30,02%	1,00
9	Κέντρο Ενασχόλησης Ενηλίκων στη Λεμεσό	1.933.000,00	1.955.996,61	14,14%	0,1900	0,027	371.450,12	19,22%	0,99
9	Κέντρο Φροντίδας και Απασχόλησης Παιδιών "Ουράνιο Τόξο"	2.445.000,00	0,00	17,89%	0,0000	0,000	0,00	0,00%	0,00
Θεματικός Στόχος 9 - Σύνολο		13.669.000,00	11.144.853,39	100,00%		0,215	3.059.698,86	22,38%	0,96

3.2.7 Άξονες Προτεραιότητας 7Α & 7Β «ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7Α: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΕΤΠΑ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχοι:

- 7Α.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ.

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- Επέκταση και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος, ώστε να υπάρχει πλήρης λειτουργική κάλυψη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου και των απαιτήσεων του e-Cohesion.
- Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων στους Φορείς Διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών που να υποστηρίζουν τις ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ Αιτητών, Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων και Διαχειριστικής Αρχής.
- Ενέργειες για τη διαχείριση, την υλοποίηση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις και τον έλεγχο των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ, καθώς και ενέργειες που συμβάλλουν στη βελτίωση των οργανωτικών δομών και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των Ε.Π., όσον αφορά τη διενέργεια επαληθεύσεων και ελέγχων και τη διασφάλιση γενικών αρχών των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, όπως ορίζονται από το Άρθρο 72 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.
- Ανάπτυξη συστημάτων και μεθοδολογικών επαληθεύσεων και ελέγχου, περιλαμβανομένων εφαρμογών εξειδικευμένου λογισμικού το οποίο να υποστηρίζει και τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης λαμβάνοντας υπόψη τους εντοπισθέντες κινδύνους που προκύπτουν από τις διαδικασίες επαληθεύσεων και ελέγχων.
- Τεχνικές επαληθεύσεις έργων περιλαμβανομένων και των ενεργειών ποιοτικού ελέγχου των δημόσιων έργων (όπου απαιτείται).
- Ενέργειες πληροφόρησης, προβολής και δημοσιότητας που απευθύνονται τόσο σε ενδιαφερόμενους φορείς, όσο και στην Κυπριακή και διεθνή κοινή γνώμη σχετικά με την πληροφόρηση και πρόσβαση σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.
- Εξειδίκευση και εφαρμογή Στρατηγικών Επικοινωνιακών Σχεδίων Δράσης, με σκοπό τη δημοσιοποίηση στους πολίτες της χώρας και της ΕΕ του ρόλου και των επιτευγμάτων της πολιτικής για τη συνοχή και των Ταμείων, του αντίκτυπου του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης, των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των έργων, στην κυπριακή οικονομία και κοινωνία.
- Παρεμβάσεις για την υποστήριξη της αποτελεσματικότητας και ποιότητας της υλοποίησης των Ε.Π., με την παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνομosυνών.
- Πραγματοποίηση συνεδρίων, ημερίδων, συναντήσεων εργασίας, εκδηλώσεων για ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ειδικά θέματα που άπτονται της εφαρμογής του Ε.Π., καθώς και για την εκπόνηση των προβλεπόμενων από τα Άρθρα 54, 55 και 56 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 αξιολογήσεων.
- Εκπαίδευση των στελεχών της Διαχειριστικής Αρχής, των Φορέων Διαχείρισης ή/και των Δικαιούχων σε όσες περιπτώσεις καθίσταται αναγκαίο και ιδιαίτερα κατά την προετοιμασία των παρεμβάσεων αλλά και κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των παρεμβάσεων σε τομείς όπου εντοπίζονται ιδιαίτερες αδυναμίες (π.χ. διαχείριση συμβάσεων).
- Παρεμβάσεις που αφορούν σε τεχνική συνδρομή που παρέχεται με Πρωτοβουλία της Επιτροπής σχετικά με την προετοιμασία, παρακολούθηση, διοικητική και τεχνική συνδρομή, αξιολόγηση και δημοσιονομικό έλεγχο, τα οποία είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 και προσδιορίζονται από το Άρθρο 58 του Κανονισμού. Περιλαμβάνονται επίσης υπηρεσίες τεχνικής υποστήριξης σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013.

7Α.1

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7B: ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

Στόχος: Ενίσχυση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, οργάνωσης και λειτουργίας που απαιτείται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ειδικό Στόχο:

- 7B.1: Ενίσχυση της στελέχωσης, διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων και των υποστηρικτικών δομών που εμπλέκονται στη διαχείριση, καθώς και υποστήριξη των συστημάτων και των διαδικασιών διαχείρισης και συντονισμού του συνόλου των παρεμβάσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή»

Ενδεικτικές κατηγορίες έργων για την επίτευξη των Ειδικών Στόχων:

- 7B.1 Περιλαμβάνεται το σύνολο των Ενδεικτικών Δράσεων που περιγράφονται στον Άξονα Προτεραιότητας 7A και επιπλέον οι ακόλουθες Ενδεικτικές Κατηγορίες Έργων:
- Δράσεις υποστήριξης των Δικαιούχων, με τη δημιουργία κατάλληλων μηχανισμών υποστήριξης (task forces), την οργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων, την επεξεργασία οδηγιών ωρίμανσης και εκτέλεσης έργων, την ανάπτυξη πληροφοριακών εφαρμογών κλπ από Φορείς διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών σε συνεργασία με τη Διαχειριστική Αρχή.
 - Παροχές τεχνικής στήριξης από τη Διαχειριστική Αρχή ή και τον κατά περίπτωση αρμόδιο Ενδιάμεσο Φορέα στον προγραμματισμό και την προετοιμασία των παρεμβάσεων, τις διαδικασίες διαχείρισής τους, τις διαδικασίες παρακολούθησής τους, την προετοιμασία και υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων σε τοπικούς φορείς (Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) οι οποίοι εμπλέκονται στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων μέσω τοπικών πρωτοβουλιών.

Πρόσδος Υλοποίησης Οικονομικού Αντικειμένου των Αξόνων Προτεραιότητας 7A & 7B

Η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7A ανέρχεται σε **€7.469.433** και αντιπροσωπεύει το **2,12%** και **1,14%** του προϋπολογισμού του **ΕΤΠΑ** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Αντίστοιχα, η συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη του Άξονα Προτεραιότητας 7B ανέρχεται σε **€18.272.120** και αντιπροσωπεύει το **6,0%** και **2,78%** του προϋπολογισμού του **Ταμείου Συνοχής** και του **ΕΠΑΑΑ** αντίστοιχα.

Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία των Αξόνων Προτεραιότητας 7A και &B αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 48. Οικονομικά Στοιχεία ΑΠ 7A & 7B

ΑΠ	Κατανομή Π/Υ	Π/Υ Προσκήσεων	Αριθμός ενταγμένων Έργων	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Δηλωθείσες Δαπάνες	Επικυρωμένες Δαπάνες
ΑΠ 7A	7.469.433,00	7.800.000,00	4	10.731.771,84	10.282.826,39	6.315.563,67	6.202.071,73
ΑΠ 7B	18.272.120,00	21.500.000,00	5	28.768.602,40	23.374.255,03	12.168.513,94	12.149.998,22
Σύνολα	25.741.553,00	29.300.000,00	9	39.500.374,24	33.657.081,42	18.484.077,61	18.352.069,95

* όλα τα ποσά περιλαμβάνουν την κοινοτική και εθνική συνδρομή

Στον Άξονα Προτεραιότητας 7A έχουν εκδοθεί Προσκήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους 7,8 εκ. € (**104,43%** του προϋπολογισμού του Άξονα) και έχουν ενταχθεί συνολικά **4 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **10,73** εκ. € (**137,59%** του προϋπολογισμού του ΑΠ 7A ή το **1,19%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 10,28 εκ. €**, ήτοι το **137,67%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 95,82% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **6,2 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **83,03%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 57,79% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Αντίστοιχα, στον Άξονα Προτεραιότητας 7B έχουν εκδοθεί Προσκλήσεις προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης ύψους **21,5 εκ. € (117,59% του προϋπολογισμού του Άξονα)** και έχουν **ενταχθεί** συνολικά **5 έργα**, συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης **28,77 εκ. € (133,81% του προϋπολογισμού του ΑΠ 7B** ή το **4,38%** των συνολικών πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 23,37 εκ. €**, ήτοι το **127,92%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 81,25% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων. Οι **δαπάνες** ανέρχονται σε **12,15 εκ. €** (επικυρωμένη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων), αντιπροσωπεύοντας το **66,49%** του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας ή το 42,23% του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων.

Ενταγμένα Έργα των Αξόνων Προτεραιότητας 7A & 7B

Η κατάσταση των ενταγμένων ανά Άξονα Προτεραιότητας έργων έχει ως ακολούθως:

Α.Π. 7A Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής - ΕΤΠΑ

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7A έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - ΜΕΤ (Δικαιούχος: Υπουργείο Εσωτερικών)*

Το έργο αφορά στην ενίσχυση του Ενδιάμεσου Φορέα / Μονάδας Ευρωπαϊκών Ταμείων (ΜΕΤ) του Υπουργείου Εσωτερικών με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και αποδοτικής διαχείρισης και υλοποίησης των έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020», καθώς και τη δημοσιότητα του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας.

Το έργο στοχεύει κυρίως στη βελτίωση του Συστήματος Διαχείρισης της ΜΕΤ όσον αφορά στην αξιολόγηση / ένταξη έργων, την παρακολούθηση και έλεγχο της υλοποίησης των έργων, την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των έργων που υλοποιούνται από τους επιλέξιμους Δικαιούχους και τη δημοσιότητα του σχετικού Άξονα Προτεραιότητας (με μικρό αριθμό δράσεων κατάρτισης και δημοσιότητας /πληροφόρησης).

- β. *Τεχνική Βοήθεια του ΕΤΠΑ - ΚΟΤ (Δικαιούχος: Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού)*

Το έργο αποσκοπεί στην υποστήριξη του Ενδιάμεσου Φορέα για υλοποίηση του "Σχεδίου Χορηγιών επενδύσεων εμπλουτισμού και εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος για την

επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου" μέσω της ενίσχυσης της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας των υποστηρικτικών δομών διαχείρισης, διοίκησης της εφαρμογής του και ειδικότερα τον προγραμματισμό, σχεδιασμό, προετοιμασία, αξιολόγηση, παρακολούθηση, δημοσιότητα και έλεγχο.

- γ. *Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ- Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (Δικαιούχος: Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού)*

Το έργο αφορά στην τεχνική υποστήριξη της εφαρμογής των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιεί το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού/ Ενδιάμεσος Φορέας κατά τη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020.

Αναλυτικότερα, περιλαμβάνει δράσεις προώθησης και δημοσιότητας των Σχεδίων Χορηγιών (π.χ. διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων σχετικών με τα Σχέδια Χορηγιών για ενημέρωση/πληροφόρηση των ενδιαφερομένων κτλ.), δράσεις που αφορούν έξοδα προβολής/διαφήμισης, δημοσιεύσεων, έντυπα κτλ. καθώς και έξοδα που αφορούν την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών και άλλου λοιπού εξοπλισμού απαραίτητου για την υλοποίηση των εν λόγω Σχεδίων, καθώς και ανάπτυξης αναγκαίου λογισμικού για ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων.

Επιπρόσθετα, περιλαμβάνει μισθούς των υπαλλήλων που εργάζονται στα εν λόγω Σχέδια, μίσθωση υπηρεσιών για οποιεσδήποτε ανάγκες προκύψουν όπως για συμβούλους/εμπειρογνώμονες, τεχνικούς ελέγχους και επαληθεύσεις, υπερωρίες για αξιολόγηση των αιτήσεων, εκπαιδευτικά ταξίδια και σεμινάρια, διάφορες μελέτες, κτλ.

- δ. *Τεχνική Υποστήριξη του ΕΤΠΑ - ΙΠΕ (Δικαιούχος: Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας)*

Το Έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται ο Ενδιάμεσος Φορέας.

Οι ενέργειες αυτές αφορούν σε όλα τα στάδια εργασίας του Ιδρύματος στο πλαίσιο του σχεδιασμού και παρακολούθησης της υλοποίησης των Σχεδίων Χορηγιών που διαχειρίζεται από την προετοιμασία των Προσκλήσεων, την υποδοχή και αξιολόγηση των προτάσεων, την υπογραφή των συμφωνιών χρηματοδότησης, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και την καταχώριση των σχετικών στοιχείων στο ΟΠΣ. Περιλαμβάνονται επίσης δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας.

Α.Π. 7Β Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής – Ταμείο Συνοχής

Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης του Άξονα Προτεραιότητας 7Β έχουν ενταχθεί τα ακόλουθα έργα:

- α. *Τεχνική Βοήθεια - ΤΣ (Δικαιούχος: Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου)*

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες με σκοπό την ενίσχυση της ΥΕΕ ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει απρόσκοπτα, αποτελεσματικά και αποδοτικά στις υποχρεώσεις της ως Αρχή Ελέγχου, μέσω της χρηματοδότησης των μισθών του προσωπικού και δράσεων για κατάρτιση

και δικτύωση, του κόστους ενοικίασης κτιρίων, της αγοράς εξοπλισμού, της συντήρησης του ελεγκτικού λογισμικού και της αγοράς υπηρεσιών από τρίτους/άλλους ελεγκτικούς φορείς για την διενέργεια ελέγχων πράξεων/συστημάτων.

β. Τεχνική Υποστήριξη της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Δικαιούχος: Μονάδα ΕΚΤ / Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων)

Το έργο περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2014-20. Οι ενέργειες αυτές αφορούν κυρίως τη διαχείριση, συμπεριλαμβανομένων ενεργειών για το σχεδιασμό και την προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος καθώς και ενεργειών για την επιλογή των έργων, την παρακολούθηση, τη δημοσιότητα και την εφαρμογή και έλεγχο του ΕΠ και των έργων που εντάσσονται σε αυτό.

γ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής του Ταμείου Συνοχής στη Διαχειριστική Αρχή (Δικαιούχος: ΓΔ ΕΠΣΑ)

Το έργο στοχεύει στην υποβοήθηση της επιτάχυνσης της υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή αποδοτικότητα των κοινοτικών και εθνικών πόρων. Οι δράσεις τεχνικής βοήθειας αφορούν στην αναβάθμιση και προσαρμογή του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), στη συντήρηση και λειτουργική υποστήριξη του ΟΠΣ, στη διοργάνωση συνεδριών Επιτροπών Παρακολούθησης, στη διοργάνωση ημερίδων πληροφόρησης, στην εκπόνηση αξιολογήσεων και σε δράσεις κατάρτισης και δικτύωσης.

δ. Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής Ταμείου Συνοχής-Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (Δικαιούχος: Γενικό Λογιστήριο)

Το έργο έχει ως στόχο την ενίσχυση της διοικητικής οργάνωσης και λειτουργίας της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας. Με το έργο αυτό καλύπτεται το μισθολογικό κόστος των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, το κόστος συμμετοχής τόσο του προσωπικού της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης όσο και του προσωπικού της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων σε προγράμματα επιμόρφωσης τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, την αγορά εξοπλισμού (μηχανογραφικού και άλλου εξοπλισμού) για την κάλυψη των αναγκών της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης και την κάλυψη επιδόματος οδοιπορικών και επιδόματος εκτός έδρας για το προσωπικό της Διεύθυνσης Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης.

ε. Τεχνική Βοήθεια Ταμείου Συνοχής στο Υπουργείο Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (Δικαιούχος: Διεύθυνση Ελέγχου / Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων)

Σκοπός του έργου είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της υλοποίησης όλων των συγχρηματοδοτούμενων έργων που ανατέθηκαν στην Διεύθυνση Ελέγχου για την περίοδο 2014-2020. Προβλέπεται η ενίσχυση της στελέχωσης και οργάνωσης

του Ενδιάμεσου Φορέα (Διεύθυνσης Ελέγχου, η διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων και δράσεις δημοσιότητας και πληροφόρησης.

Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ΑΠ 7Α & 7Β

Το σύνολο των Δεικτών Αποτελέσματος των Αξόνων της Τεχνικής Βοήθειας έχει καλύψει τους προγραμματικούς στόχους.

Λόγω της διαφορετικότητας των κατηγοριών των ενεργειών που περιλαμβάνονται στα έργα τεχνικής βοήθειας, τα οποία στο επίπεδο της φυσικής υλοποίησης είναι αδύνατο να ομογενοποιηθούν έχει γίνει η παραδοχή ότι το ποσοστό υλοποίησης του φυσικού τους αντικειμένου ταυτίζεται με το ποσοστό απορρόφησης του προϋπολογισμού τους.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο δείκτης αποτελεσματικότητας να ανέρχεται στο ποσοστό απορρόφησης του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και ο δείκτης αποδοτικότητας στη μονάδα.

3.3 ΠΡΟΟΔΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΑΝΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΣΤΟΧΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στην Ενότητα που ακολουθεί γίνεται ανάλυση της πορείας υλοποίησης του Προγράμματος ανά Θεματικό Στόχο και Κατηγορία Παρέμβασης με ημερομηνία αναφοράς την 31/12/2020.

3.3.1 Πρόοδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο

Η κατανομή της Κοινοτικής Συνδρομής ανά Θεματικό Στόχο, όπως έχει αποτυπωθεί στην Ενότητα 2.2 αντανακλά την επικέντρωση της στρατηγικής του ΕΠΑΑΑ στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας (Θεματικοί Στόχοι 1, 2 & 3, στους οποίους έχει κατανεμηθεί το 33,65% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΣΕΣ για αναδιάρθρωση της οικονομίας, στήριξη παραγωγικού της τομέα και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, όπως αυτές εκδηλώνονται σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Επιπλέον, περίπου το 20,10% των πόρων της Κοινοτικής Συνδρομής βρίσκονται σε συνάφεια με την πολιτική για την κλιματική αλλαγή, συμβάλλοντας στους αντίστοιχους εθνικούς στόχους της χώρας στον τομέα αυτό αλλά και στη φιλοδοξία, σε επίπεδο Ε.Ε., να αφιερωθεί ένα σημαντικό ελάχιστο ποσοστό του συνόλου των πόρων που διατίθεται στα Κράτη-Μέλη της Ένωσης από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία στους στόχους της κλιματικής αλλαγής.

Την υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα στους συνολικούς πόρους του ΕΠΑΑΑ κατέχει ο Θεματικός Στόχος 6 (29,53%), στον οποίο κατανέμεται το 17,06% των πόρων του ΕΤΠΑ και το 43,97% των πόρων του Ταμείου Συνοχής.

Ο Θεματικός Στόχος 4 συγκεντρώνει τη δεύτερη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα του ΕΠ (21,98%) και περιέχεται σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠΑΑΑ (2 του ΕΤΠΑ και 1 του Ταμείου Συνοχής).

Τέλος στον ΘΣ 7 έχει κατανεμηθεί το 13,23% των πόρων του Ταμείου Συνοχής ή το 6,13% των συνολικών πόρων του Προγράμματος, ενώ στον ΘΣ 9 κατανέμεται το 2,68% των συνολικών πόρων του Προγράμματος.

Στο πλαίσιο αυτού του χρηματοδοτικού στρατηγικού προσανατολισμού του ΕΠΑΑΑ, μέχρι την **31/12/2020 είχαν ενεργοποιηθεί όλοι οι Θεματικοί Στόχοι** του Προγράμματος, ενώ η πορεία οικονομικής ολοκλήρωσης του ΕΠΑΑΑ (ενεργοποιημένοι πόροι, Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων, των νομικών δεσμεύσεων και των πιστοποιημένων δαπανών των ενταγμένων έργων) ανά Θεματικό Στόχο παρατίθενται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθεί.

Πίνακας 49. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ ανά Θεματικό Στόχο

Θεματικός Στόχος		Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Προσκλήσεις	Εντάξεις	Νομικές Δεσμεύσεις	Επικυρωμένες Δαπάνες
1	Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	102.941.176	186.190.000	136.727.624,01	133.058.040,19	54.380.878,35
2	Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών	39.411.765	85.150.000	72.247.422,41	31.535.414,96	19.835.545,61
3	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων	78.823.530	81.950.000	67.263.964,82	60.472.773,25	34.690.879,96
4	Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	144.518.904	225.310.000	180.061.776,94	154.436.031,27	82.378.597,39
5	Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων	13.881.814	17.107.000	16.077.656,12	16.547.354,49	14.861.524,87
6	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων	194.092.734	248.620.000	201.456.836,42	155.649.974,98	93.452.844,05
7	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	40.300.000	42.000.000	36.950.740,97	40.709.738,26	30.822.277,62
9	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας	17.647.058	17.090.000	13.669.000,00	11.144.853,39	3.059.698,86
	Τεχνική Υποστήριξη	25.741.553	29.300.000	39.500.374,24	33.657.081,42	18.352.069,95
Σύνολο		657.358.534	932.717.000	763.955.395,93	637.211.262,21	351.834.316,66
% Π/Υ του ΕΠΑΑΑ			141,89%	116,22%	96,94%	53,52%

Διάγραμμα 17. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης Ε.Π. ανά Θ.Σ. (% επί των προγραμματικών τους πόρων)

Μέχρι την 31/12/2020 **Θεματικός Στόχος με τους υψηλότερους ενεργοποιημένους πόρους ήταν ο Θεματικός Στόχος 6** (€226,77 εκ. ή το 27,25% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ). **Ακολουθούν οι Θεματικοί Στόχοι 4 και 1** (21,34% και 19,91% των συνολικά ενεργοποιημένων πόρων του ΕΠΑΑΑ).

Ως προς το **βαθμό ενεργοποίησης των διαθέσιμων πόρων στην πρώτη θέση βρίσκεται ο Θεματικός Στόχος 2** (η Δημόσια Δαπάνη των Προσλήψεων του Θεματικού Στόχου ήταν υπερδιπλάσια της προγραμματικής κατανομής), ενώ ακολουθεί ο ΘΣ 1 (οι ενεργοποιημένοι πόροι είναι κατά 1,8 φορές υψηλότεροι των προγραμματικών). Ακολουθούν κατά βαθμό ενεργοποίησης των πόρων τους οι Θεματικοί Στόχοι 4, 6, 5, 7 και 3 (155,90%, 128,09%, 123,23%, 104,22% και 103,97% αντίστοιχα), ενώ ο **Θεματικός Στόχος 9 δεν έχει ενεργοποιήσει το σύνολο των πόρων τους** (96,84%).

Οι Θεματικοί Στόχοι 1, 2, 4, 5 και 6 παρουσιάζουν υπερδέσμευση του προϋπολογισμού τους συνολικού ύψους €111,72 εκ., με την υψηλότερη να εντοπίζεται στους ΘΣ 2 και 1 (183,31% και 132,82%), ενώ η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων των ΘΣ 3, 7 και 9 είναι χαμηλότερη της προγραμματικής.

Υψηλή είναι η απορρόφηση των πόρων του ΘΣ 5 (107,06%), **εξαιρετικά χαμηλή του ΘΣ 9** (17,34%), ενώ σε χαμηλότερα επίπεδα του μέσου όρου του Προγράμματος κινείται και η απορρόφηση των πόρων των ΘΣ 1 (44,01%), 6 (48,15%), 2 (50,33%) και 1 (52,83%) και απόρροια της καθυστερημένης ένταξης των σχετικών έργων στο ΕΠΑΑΑ (2019-2020).

Αναλυτικότερα ανά Θεματικό Στόχο εντοπίζονται τα ακόλουθα:

Θεματικός Στόχος 1 - Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας

Στον Θεματικό Στόχο 1 έχουν ενταχθεί συνολικά 365 έργα (εκ των οποίων δύο είναι έργα Δημοσίων Συμβάσεων) συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους € 136,73 εκ..

Στον ΘΣ 1 εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (180,87% - **2η υψηλότερη** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ), **υψηλός βαθμός δέσμευσης των πόρων του** με βάση τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων και το ύψος των νομικών τους δεσμεύσεων (ομοίως **2η καλύτερη επίδοση** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ) και **βαθμό απορρόφησης των πόρων** του ελαφρά χαμηλότερη του μ.ό. του Προγράμματος (52,83% έναντι 53,52%).

Οι επιδόσεις των ενταγμένων έργων του επηρεάζονται καθοριστικά από τα δύο (2) υψηλού προϋπολογισμού έργων Δημοσίων Συμβάσεων (57,1% του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων), ένα εκ των οποίων αναμένεται να χαρακτηριστεί ως phasing (Ερευνητικά Εργαστήρια Πολυτεχνικής Σχολής Πανεπιστημίου Κύπρου) και των Σχεδίων Χορηγιών RESTART Α και Β, τα έργα των οποίων εντάχθηκαν στο ΕΠΑΑΑ εντός του 2020. Στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου υλοποιούνται και επενδυτικά σχέδια του Σχεδίου Χορηγιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικής καινοτομίας.

Στο επίπεδο της υλοποίησης **χαμηλή εξακολουθεί να παραμένει η πρόοδος στην επίτευξη των ποσοτικών στόχων του Προγράμματος** και ειδικότερα των νέων ερευνητών, των ερευνητικών

υποδομών που ενισχύονται και των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα, ενώ χαμηλό παραμένει και το επίπεδο των ιδιωτικών πόρων που έχει επενδυθεί στην καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη.

Η προοπτική επίτευξής τους στο τέλος της προγραμματικής περιόδου εξαρτάται αποκλειστικά σχεδόν από την πορεία υλοποίησης και τα αποτελέσματα των Σχεδίων Χορηγιών των Προγραμμάτων RESTART A και B.

Θεματικός Στόχος 2 - Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών

Στον Θεματικό Στόχο 2 έχουν ενταχθεί συνολικά οκτώ (8) έργα Δημοσίων Συμβάσεων συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους € 93,06 εκ..

Στον ΘΣ 2 εντοπίζεται **εξαιρετικά υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (υπερδιπλάσια των διαθέσιμων πόρων) και **πολύ υψηλός βαθμός δεσμευμένων πόρων** (183,31%), απόρροια εν μέρει και της σημαντικής μείωσής τους στην τελευταία τροποποίηση του Προγράμματος (Νοέμβριος 2020).

Στον ΘΣ 2 εντοπίζονται δυσκολίες στην ωρίμανση των έργων (τέσσερα από τα οκτώ έργα του εντάχθηκαν τυπικά εντός του 2018, ενώ ένα εντός του 2020), ενώ παρουσιάζει **τον δεύτερο χαμηλότερο βαθμό νομικών δεσμεύσεων** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ (80,02%) και **επίπεδο απορρόφησης των πόρων του χαμηλότερο του μ.ό. του Προγράμματος** (50,33%).

Σημειώνεται η μηδενική οικονομική πρόοδος του Συστήματος Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Πόρων του Κυπριακού Δημοσίου / Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού, που δεσμεύει το 32,3% της συνολικής δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων, έργο υποψήφιο χαρακτηρισμού του ως έργου phasing.

Παρά το υψηλό βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του ΘΣ, δεν έχουν ενεργοποιηθεί οι παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ενίσχυση ψηφιακού γραμματισμού, της ηλεκτρονικής ένταξης και προσβασιμότητας, ενώ αναμένεται η ένταξη των έργων του Σχεδίου για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου, που αν και έχει ενεργοποιηθεί δεν έχει ενσωματωθεί στο Σύστημα Παρακολούθησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος.

Θεματικός Στόχος 3 - Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

Στον Θεματικό Στόχο 3 έχουν ενταχθεί συνολικά **554 έργα** και ειδικότερα **548 έργα επενδύσεων** Σχεδίων Χορηγιών που αφορούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ, καθώς και της γυναικείας και νεανικής επιχειρηματικότητας, **τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων** που αφορούν στη **χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων**, την **παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών** προς τις ΜΜΕ και την **προβολή του τουριστικού προϊόντος** και τέλος **τρία (3) έργα Δημοσίων Συμβάσεων για τη δημιουργία υποδομών ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας** στο πλαίσιο των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης.

Ο ΘΣ 3 εμφανίζει τη δεύτερη χαμηλότερη ενεργοποίηση των πόρων μεταξύ των ΘΣ του Προγράμματος (οι σχετικές Προσκλήσεις αντιστοιχούν στο 103,97% των πόρων του). Παράλληλα, συγκριτικά με τους

λοιπούς ΘΣ, παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις και ειδικότερα τη **2η χαμηλότερη επίδοση ως προς το βαθμό δέσμευσης των πόρων του** με βάση τη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων και τις νομικές δεσμεύσεις (85,33% και 76,72% αντίστοιχα των πόρων του), καθώς και **χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του** (44,01%).

Στο επίπεδο της υλοποίησης **χαμηλή εξακολουθεί να παραμένει η πρόοδος στην επίτευξη των ποσοτικών στόχων του Προγράμματος**, με τους ενεργοποιημένους πόρους, καθώς και τους δεσμευμένους πόρους των ενταγμένων έργων **να επαρκούν οριακά για την επίτευξή τους**.

Παράλληλα, **δεν έχουν προσεγγισθεί οι ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι που αφορούν στην αντιμετώπιση ορισμένων διαρθρωτικών αδυναμιών των ΜΜΕ**, όπως το εξαιρετικά μικρό τους μέγεθος και το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης μεταξύ τους συνεργασιών, καθώς και **στην ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων άμβλυνσης των περιορισμών στην τουριστική ανάπτυξη** (εποχικότητα, διαφοροποίηση), μέσω στοχευμένων επενδυτικών κινήτρων.

Θεματικός Στόχος 4 - Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς

Αποτελεί τον ΘΣ με τη **δεύτερη υψηλότερη χαμηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (21,98% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στον οποίο έχουν ενταχθεί εκατό εννέα (109) έργα, εκ των οποίων 91 αφορούν σε επενδυτικά σχέδια του Σχεδίου Χορηγιών Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω στις επιχειρήσεις, καθώς και τριών (3) έργων που προβλέπουν τη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων, που δεν έχουν όμως προς το παρόν ενεργοποιηθεί.

Στον ΘΣ 4Α εντοπίζεται **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 155,9% των πόρων του), **υψηλός βαθμός δεσμευμένων πόρων** με βάση τη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ενταγμένων έργων (124,59%) και **ικανοποιητικός βαθμός συμβασιοποίησης των πόρων του** (106,86%).

Αντίστοιχα σχετικά ικανοποιητικός είναι **ο βαθμός απορρόφησης των πόρων του που κινείται υψηλότερα του μ.ό. του Προγράμματος** (57,0%).

Στο επίπεδο της υλοποίησης **εξαιρετικά χαμηλή εξακολουθεί να παραμένει η πρόοδος στην επίτευξη των ποσοτικών στόχων του Προγράμματος που αφορούν στη μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου**, ενώ χαμηλή παραμένει η επίτευξη του στόχου των επιχειρήσεων που αναβαθμίζονται ενεργειακά. Η επίτευξη των παραπάνω στόχων εξαρτάται από την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων που έχει υιοθετήσει το Πρόγραμμα.

Θεματικός Στόχος 5 - Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων

Αποτελεί τον ΘΣ με τη **χαμηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (2,11% των συνολικών πόρων του Προγράμματος) στον οποίο έχουν ενταχθεί έξη (6) έργα Δημοσίων Συμβάσεων που το φυσικό τους αντικείμενο έχει ήδη ολοκληρωθεί (Διαμόρφωση Εθνικής Εκτίμησης Κινδύνων για τη Διαχείριση (Φυσικών) Καταστροφών και πέντε έργα κατασκευής κυματοθραυστών).

Ο ΘΣ 5 παρουσιάζει τις **καλύτερες επιδόσεις** ως προς το **βαθμό απορρόφησης των προγραμματικών πόρων του** (107,06%) μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του Προγράμματος και έχει επιτύχει τους προγραμματικούς ποσοτικούς στόχους του 2023.

Θεματικός Στόχος 6 - Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

Αποτελεί τον ΘΣ με την **υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα** στο Πρόγραμμα (29,53% των συνολικών πόρων του Προγράμματος), στον οποίο έχουν είκοσι οκτώ (28) έργα Δημοσίων Συμβάσεων, συνολικής δημόσιας επιλέξιμης δαπάνης ύψους €201,46 εκ., κατανεμημένα σε τρεις Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Ο ΘΣ 6 παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης** των πόρων και **ικανοποιητικό βαθμό εντάξεων** (128,09% και 103,79% αντίστοιχα), **χαμηλό βαθμό νομικών δεσμεύσεων** (80,19%) και **χαμηλή απορρόφηση των πόρων** του (48,15%).

Στο επίπεδο της υλοποίησης είκοσι τέσσερα (24) από τα είκοσι οκτώ (28) ενταγμένα έργα έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο, ενώ ως προς την **πρόοδο επίτευξης των ποσοτικών στόχων του Προγράμματος** σημαντική **υστέρηση εντοπίζεται στην υλοποίηση παρεμβάσεων** που αφορούν στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.

Θεματικός Στόχος 7 - Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Στον ΘΣ 7 έχουν ενταχθεί δύο (2) έργα, με ολοκληρωμένο το φυσικό τους αντικείμενο (Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού και Δρόμος πρωταρχικής σημασίας για τη σύνδεση του λιμανιού με τον αυτοκινητόδρομο), συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης 36,95 εκ.€ (91,69% των πόρων του ΘΣ), με επικυρωμένες δαπάνες €30,82 εκ. (76,84% των πόρων του ΘΣ).

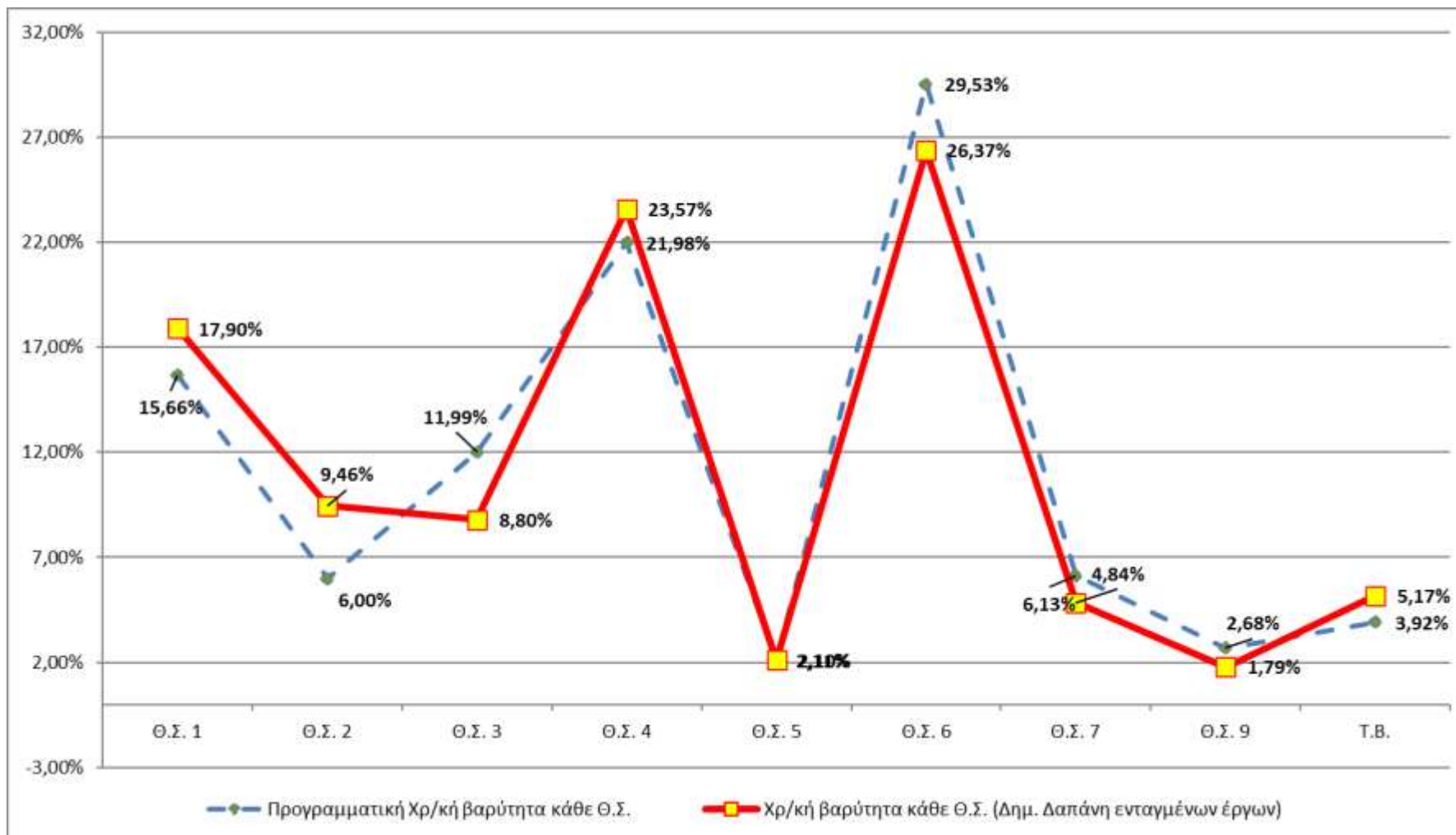
Θεματικός Στόχος 9 - Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας

Ο ΘΣ 9 παρουσιάζει τις χαμηλότερες επιδόσεις μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του Προγράμματος, απόρροια της καθυστερημένης και μη πλήρους ενεργοποίησης των πόρων του (96,84%), καθώς και της καθυστερημένης και ένταξης των έργων του.

Στον ΘΣ 9 έχουν ενταχθεί τέσσερα (4) έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους €11,29 εκ. (77,64% της διαθέσιμης), με την απορρόφηση των πόρων να κινείται ακόμη σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα (17,34%).

Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα που ακολουθεί, ενώ σε γενικές γραμμές υπάρχει αντιστοίχιση μεταξύ της προγραμματικής χρηματοδοτικής βαρύτητας και της χρηματοδοτικής βαρύτητας που προκύπτει από την εφαρμογή του ΕΠΑΑΑ (κατανομή πόρων με βάση τη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων), σημαντικές αποκλίσεις εντοπίζονται στον ΘΣ 2 (εντάξεις αυξημένες κατά 1,8 φορές σε σχέση με τους διαθέσιμους πόρους) και στον ΘΣ 3 (υποεκτέλεση).

Διάγραμμα 18. Χρηματοδοτική Βαρύτητα των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων

3.3.2 Πρόσδος υλοποίησης ανά Τομέα Παρέμβασης

Τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Ε.Π. μέχρι την 31/12/2020 αφορούν είκοσι επτά (27) Τομείς Παρέμβασης.

Συνολικά μέχρι την 31/12/2020 στο Πρόγραμμα δεν είχαν ενταχθεί έργα έξη (6) Τομέων Παρέμβασης που η ενδεικτική χρηματοδοτική τους βαρύτητα στο Πρόγραμμα ανέρχεται στο 7,66% των συνολικών πόρων.

Το 1/2 περίπου αυτών των πόρων αφορούν σε πεδίο παρέμβασης που ενσωματώθηκε στο πρόγραμμα στην τελευταία του αναθεώρηση (Νοέμβριος 2020) για την αντιμετώπιση των συνεπειών της Πανδημίας COVID19 (053: Υποδομές στον τομέα της υγείας).

Οι λοιποί μη ενεργοποιημένοι πόροι αφορούν στην Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου (Τομείς Παρέμβασης 82: Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ, 80: Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός και 81: Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας), καθώς και στους Τομείς Παρέμβασης 016: Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση και 101: Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ.

Αναλυτικά στοιχεία της προγραμματικής χρηματοδοτικής βαρύτητας των Τομέων Παρέμβασης και της αντίστοιχης εφαρμογής της (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) παρουσιάζονται στον Πίνακα και το Διάγραμμα που ακολουθούν.

Σε σχέση με την ενδεικτική προγραμματική χρηματοδοτική βαρύτητα των Τομέων Παρέμβασης και την αντίστοιχη της εφαρμογής (Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- πέραν των Τομέων Παρέμβασης που δεν έχουν ενεργοποιηθεί σχετικά χαμηλότερη είναι η χρηματοδοτική βαρύτητα εφαρμογής στους Τομείς Παρέμβασης που αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού, τη μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων προς όφελος των ΜΜΕ, την προστασία και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA και τις παρεμβάσεις σε ποδηλατοδρόμους και μονοπάτια.
- σημαντικά υψηλότερη είναι η χρηματοδοτική βαρύτητα εφαρμογής στους Τομείς Παρέμβασης που αφορούν στις υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, στην ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς, στις δημόσιες υποδομές και στις δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και στην ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ.

Η εν λόγω εικόνα μερικά αποτυπώνει την ωρίμανση του Προγράμματος σε σχέση με τις προτεραιότητες χρηματοδότησης των αναγκών για τη χώρα παρεμβάσεων και από την άλλη πλευρά τις ενδεχόμενες αστοχίες στη διαδικασία ενεργοποίησης των πόρων του.

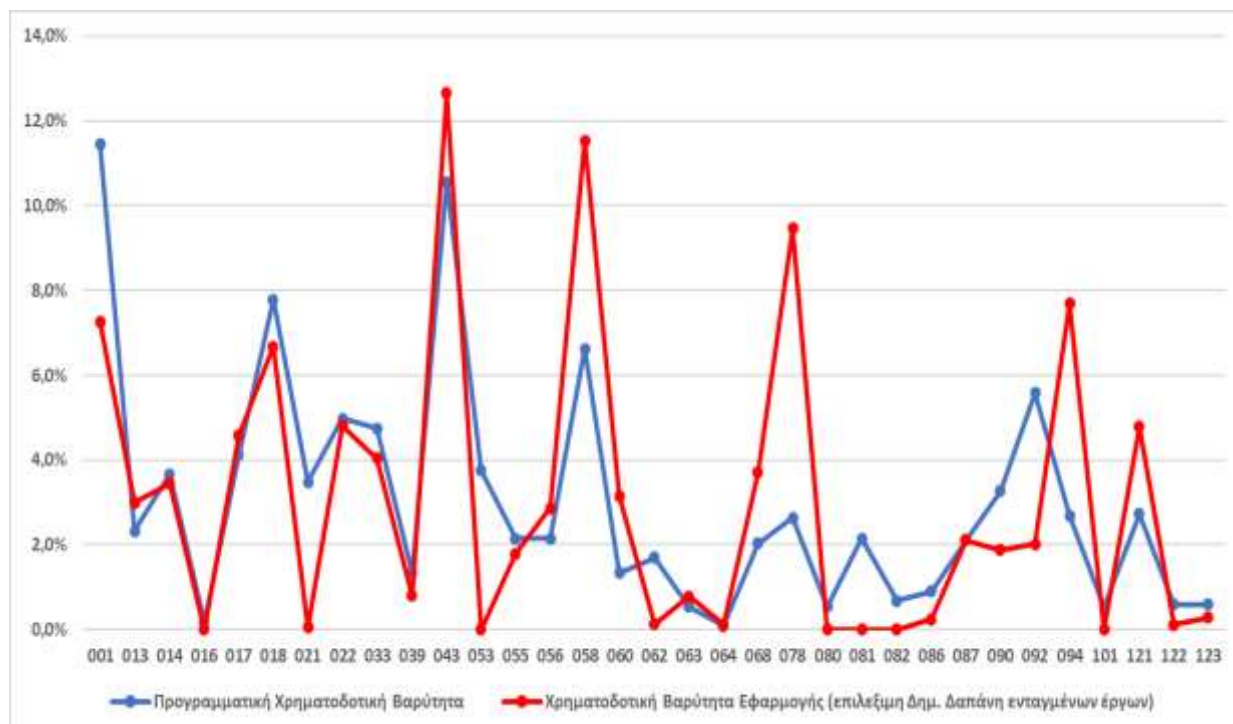
Η συνεκτίμηση αυτών των παραπάνω δύο παραγόντων και η υιοθέτηση των τελικών προτεραιοτήτων του Προγράμματος προτείνεται να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού και λήψης αποφάσεων στην επόμενη αναθεώρηση του.

Πίνακας 50. Πορεία Οικονομικής Υλοποίησης του Ε.Π. ανά Τομέα Παρέμβασης (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

Κωδικός	Τομέας παρέμβασης	Π/Υ Δημόσιας Δαπάνης	Εντάξεις
001	Γενική παραγωγική επένδυση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις	64.000.000,00	55.426.626,44
013	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση της δημόσιας υποδομής, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	12.997.567,00	22.823.550,28
014	Ενεργειακή απόδοση με ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού αποθέματος, έργα επίδειξης και υποστηρικτικά μέτρα	20.500.000,00	26.300.000,00
016	Συνδυασμένη παραγωγή ρεύματος και θερμότητας και τηλεθέρμανση	1.000.000,00	
017	Διαχείριση Οικιακών Αποβλήτων (συμπεριλαμβάνονται μέτρα ελαχιστοποίησης, διαλογής, ανακύκλωσης)	23.000.000,00	34.984.124,52
018	Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων (συμπερ. της μηχανικής βιολογικής & θερμικής επεξεργασίας, αποτέφρωσης & υγειονομικής ταφής)	43.500.000,00	50.952.806,17
021	Διαχείριση αποβλήτων και εξοικονόμηση πόσιμου νερού	19.500.000,00	441.662,34
022	Επεξεργασία υγρών λυμάτων	27.827.323,00	36.676.341,26
033	Ανακατασκευασμένη ή βελτιωμένη οδός ΔΕΔ-Μ	26.500.000,00	30.840.853,41
039	Θαλάσσιοι λιμένες (ΔΕΔ-Μ)	7.500.000,00	6.109.887,56
043	Υποδομή και προώθηση καθαρών αστικών μεταφορών	59.000.000,00	96.592.954,68
053	Υποδομές στον τομέα της υγείας	21.000.000,00	
055	Άλλες κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη	12.000.000,00	13.669.000,00
056	Επένδυση σε υποδομές, ικανότητες και εξοπλισμό σε ΜΜΕ που συνδέονται άμεσα με δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας	12.000.000,00	21.844.079,90
058	Υποδομή Έρευνας και Καινοτομίας (δημόσιες)	37.000.000,00	88.026.724,86
060	Δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας σε δημόσια ερευνητικά κέντρα και κέντρα ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δικτύωσης	7.500.000,00	24.042.644,27
062	Μεταφορά τεχνολογίας και συνεργασία πανεπιστημίων - επιχειρήσεων κατ' εξοχή προς όφελος ΜΜΕ	9.500.000,00	996.349,10
063	Στήριξη συνεργατικών σχηματισμών (cluster) και επιχειρηματικών δικτύων κατ' εξοχήν προς όφελος ΜΜΕ	3.000.000,00	6.000.000,00
064	Διεργασίες έρευνας και καινοτομίας σε ΜΜΕ	500.000,00	925.144,89
068	Ενεργειακή απόδοση και έργα επίδειξης στις ΜΜΕ και υποστηρικτικά μέτρα	11.348.500,00	28.303.352,57
078	Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	14.700.000,00	72.247.422,41
080	Υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής ένταξης, προσβασιμότητας, μάθησης και εκπαίδευσης, ψηφιακός γραμματισμός	3.000.000,00	
081	Λύσεις ΤΠΕ για το θέμα της υγιούς και ενεργού γήρανσης και υπηρεσίες και εφαρμογές ηλεκτρονικής υγείας	12.000.000,00	

082	Υπηρεσίες και εφαρμογές ΤΠΕ για ΜΜΕ	3.800.000,00	
086	Προστασία, αναστήλωση και βιώσιμη χρήση των περιοχών NATURA 2000	5.000.000,00	1.870.522,63
087	Προσαρμογή σε μέτρα για την κλιματική αλλαγή και πρόληψη και διαχείριση κινδύνων σχετικών με το κλίμα	11.799.542,00	16.077.656,12
090	Ποδηλατόδρομοι και μονοπάτια	18.250.000,00	14.341.919,41
092	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιας τουριστικής περιουσίας	31.151.500,00	15.453.574,19
094	Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημόσιων πόρων πολιτιστικής κληρονομιάς	15.000.000,00	58.677.805,31
101	Διασταυρούμενη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ	3.000.000,00	
121	Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση, επιθεώρηση	15.253.104,60	36.542.298,34
122	Αξιολόγηση και μελέτες	3.313.607,70	842.523,37
123	Πληροφόρηση και Επικοινωνία	3.313.607,70	2.115.552,52
Σύνολο		558.754.752,00	763.125.376,56

Διάγραμμα 19. % Χρηματοδοτικής Βαρύτητας των Κατηγοριών Παρέμβασης του Ε.Π – Προγραμματική & Εφαρμογής πόρων (σε Ενωσιακή Δαπάνη)

4. ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ

Στην Ενότητα που ακολουθεί περιλαμβάνεται η εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων καθώς και του Πλαισίου Επίδοσης ανά Άξονα Προτεραιότητας του Προγράμματος.

4.1 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ 2020 - 2022

Στην παρούσα Ενότητα γίνεται εκτίμηση του βαθμού και των προοπτικών επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2020 και 2021-2022 αντίστοιχα, έτη για τα οποία υφίστανται προβλέψεις της ΓΔ ΕΠΣΑ - Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων για την προβλεπόμενη οικονομική πρόοδο των ενταγμένων αλλά και ώριμων υπό ένταξη έργων στο ΕΠΑΑΑ.

Σύμφωνα με το άρθρο 136 του Καν. (ΕΕ) 1303/2013 σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εφαρμόζεται ο Κανόνας υποχρεωτικής αθροιστικής απορρόφησης / αυτόματης αποδέσμευσης των πόρων (n+3), δηλαδή αποδεσμεύεται μέρος του ποσού σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για την καταβολή της αρχικής και ετήσιας προχρηματοδότησης και ενδιάμεσων πληρωμών έως τις 31 Δεκεμβρίου του τρίτου οικονομικού έτους μετά το έτος της δημοσιονομικής ανάληψης υποχρεώσεων στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος ή για το οποίο η αίτηση πληρωμής που υποβάλλεται, δεν έχει σταλεί σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού.

Ο εν λόγω κανόνας, στις περιπτώσεις πολυταμειακών Προγραμμάτων που υλοποιούνται μόνο σε μια Κατηγορία Περιφέρειας, υπολογίζεται στο σύνολο του χρηματοοικονομικού στόχου του Προγράμματος και εφόσον υπάρχει αστοχία στην επίτευξή του εφαρμόζεται ο κανόνας αυτόματης αποδέσμευσης διακριτά για κάθε Ταμείο (ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής).

Από τα ανωτέρω και με βάση τα στοιχεία των Πινάκων που ακολουθούν, προκύπτει ότι **το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης** που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» **για το 2020.**

Στους Πίνακες που ακολουθούν (καταρτίσθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος με βάση αναλυτικές προβλέψεις οικονομικής προόδου των ενταγμένων και ώριμων υπό ένταξη έργων), παρατίθενται οι προβλέψεις των Αιτήσεων Πληρωμών και εκτιμήσεις για την επίτευξη των Χρηματοοικονομικών Στόχων ανά Άξονα Προτεραιότητας, Ταμείο και συνολικά σε επίπεδο Προγράμματος.

Πίνακας 51. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία 2020 / Προβλέψεις 2021-2022*

	Άξονας Προτεραιότητας	Π/Υ Άξονα	Σωρευτικές Πιστοποιημένες Δαπάνες μέχρι 31/12/2020	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις μέχρι 31/10/21	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις 1/11-31/12/21	Προβλεπόμενες Πιστοποιήσεις 1/1-31/12/2022	Υπόλοιπο Αξόνων μέχρι 31/12/2022
1	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	157.848.500	80.633.267	28.000.000	13.000.000	24.000.000	12.215.233
2	Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών -ΤΠΕ	33.500.000	17.416.435	6.000.000	3.000.000	4.000.000	3.083.565
3Α	Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	25.799.542	22.552.835	500.000	800.000	1.000.000	946.707
4Α	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	113.827.323	33.635.643	31.200.000	5.900.000	20.600.000	22.491.680
5	Προώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα	129.497.567	74.988.673	16.000.000	2.950.000	14.100.000	21.458.894
6	Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη	76.401.500	60.594.223	15.000.000	0	0	807.277
7Α	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΕΤΠΑ	6.349.018	5.500.441	500.000	200.000	0	148.577
7Β	Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής ΤΣ	15.531.302	10.823.300	1.800.000	150.000	1.300.000	1.458.002
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΠΑ:	299.898.560	186.697.201	50.000.000	17.000.000	29.000.000	17.201.359
	ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ:	258.856.192	119.447.617	49.000.000	9.000.000	36.000.000	45.408.575
	Σύνολο Επιχειρησιακού Προγράμματος	558.754.752	306.144.818	99.000.000	26.000.000	65.000.000	62.609.934

* Τα ποσά που αναφέρονται αφορούν στην Στήριξη της Ένωσης σε € (ευρώ)

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Πίνακας 52. Επίτευξη Χρηματοοικονομικών Στόχων Ταμείου Συνοχής 2020 / Προβλέψεις 2021-2022 *

	2020	2021	2022
Σωρευτικοί Στόχοι Απορρόφησης ΕΤΠΑ	163.956.780	178.354.868	193.210.258
<i>Πλεόνασμα/Ελλειμμα</i>	<i>22.740.422</i>	<i>75.342.333</i>	<i>89.486.943</i>
Σωρευτικοί Στόχοι Απορρόφησης Ταμείου Συνοχής	126.849.970	155.238.785	182.965.733
<i>Πλεόνασμα/Ελλειμμα</i>	<i>-7.402.353</i>	<i>22.208.832</i>	<i>30.481.884</i>
Σωρευτικοί Στόχοι Απορρόφησης ΕΠ	290.806.750	333.593.653	376.175.990
<i>Πλεόνασμα/Ελλειμμα</i>	<i>15.338.069</i>	<i>97.551.165</i>	<i>119.968.828</i>

* Τα ποσά που αναφέρονται αφορούν στην Στήριξη της Ένωσης σε € (ευρώ)

Πηγή: ΓΔ ΕΠΣΑ- Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των παραπάνω Πινάκων στο επίπεδο του Προγράμματος, ο στόχος απορρόφησης του 2020 σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα ύψους € 15,34 εκ..

Όπως είχε προβλεφθεί και στην αξιολόγηση του έτους 2018, το 2020 παρουσιάσθηκε υστέρηση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής, απόρροια της σταδιακής εξάντλησης των χρηματοδοτικών εισροών από έργα του Ταμείου που είχαν ωριμάσει στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο, περιλαμβανομένων και των έργων phasing και της καθυστέρησης στην ενεργοποίηση των πόρων και την έγκαιρη ένταξη νέων έργων στο Πρόγραμμα. Η υστέρηση αυτή αντισταθμίσθηκε από την αυξημένη απορρόφηση των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

Τέλος, με βάση τις αναλυτικές προβλέψεις οικονομικής προόδου των ενταγμένων και ώριμων υπό ένταξη έργων δεν εντοπίζεται κίνδυνος μη επίτευξης των χρηματοοικονομικών στόχων για τα έτη 2021 και 2022.

4.2 ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Το Πλαίσιο Επίδοσης του ΕΠΑΑΑ περιλαμβάνει είκοσι (20) συνολικά Δείκτες, εκ των οποίων δεκατέσσερις (14) είναι Δείκτες Εκρών και έξι (6) Χρηματοοικονομικοί Δείκτες (ένας για κάθε θεματικό Άξονα Προτεραιότητας). Η επίτευξη των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης αξιολογείται λαμβάνοντας υπόψη όλους τους Δείκτες διακριτά ανά Άξονα Προτεραιότητας.

Η παρακολούθηση του συστήματος των δεικτών που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Επίδοσης συνδέεται άρρηκτα με την λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος και ευρύτερα με τη λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Παρακολούθησης των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Στην ίδια κατεύθυνση λειτουργούν και τα μέτρα **αποφυγής πολλαπλής μέτρησης ορισμένων δεικτών**, ιδιαίτερα Κοινών Δεικτών, οι οποίοι είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τη μέτρηση των εκρών περισσότερων του ενός Επενδυτικών Προτεραιοτήτων, λόγω της φύσης των έργων που εντάσσονται σε αυτές (έργα ίδιου φυσικού αντικείμενου, όπως για παράδειγμα ο αριθμός των επιχειρήσεων που ενισχύονται κλπ).

Οι μετρήσεις αυτές, οι παραδοχές και οι εκτιμήσεις σχετικά με τις προοπτικές επίτευξης των στόχων αυτών επαναλαμβάνονται στην παρούσα Ενότητα της αξιολόγησης, μόνο εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο για την τεκμηρίωση των προβλέψεων επίτευξης των συνολικών στόχων του Πλαισίου Επίδοσης των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας του Προγράμματος.

Με βάση το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για την αξιολόγηση του Πλαισίου Επίδοσης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020², η επιτυχία του Πλαισίου Επιδόσεων του ΕΠΑΑΑ ελέγχεται ανά Άξονα Προτεραιότητας³ με βάση τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται έως δυο (2) δείκτες, θεωρείται ότι έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα ή οι στόχοι αντίστοιχα, αν οι δείκτες αυτοί έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής.
- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο (2) δείκτες, θεωρείται ότι έχουν επιτευχθεί τα ορόσημα ή οι στόχοι αντίστοιχα, αν όλοι οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο Πλαίσιο Επιδόσεων, εκτός από έναν, έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής. Ο επιπλέον δείκτης εκτός των ανωτέρω, πρέπει να επιτύχει τουλάχιστον το 75% της τιμής του οροσήμου ή του στόχου.
- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται έως δυο (2) δείκτες, η μη επίτευξη τουλάχιστον του 65% της τιμής του οροσήμου ή του στόχου αντίστοιχα για οποιονδήποτε από τους εν λόγω δείκτες, θεωρείται ως σοβαρή αποτυχία.

² Εκτελεστικός Κανονισμός της Ε.Ε. 215/2014

³ Ο έλεγχος επίτευξης των στόχων του Πλαισίου Επίδοσης στο επίπεδο της Κατηγορίας Περιφέρειας δεν έχει εφαρμογή στην Κύπρο, καθ' όσον το σύνολο της επικράτειας εφαρμογής του Προγράμματος αναφέρεται σε μια Κατηγορία Περιφέρειας (περισσότερο ανεπτυγμένες)

- Αν σε έναν Άξονα Προτεραιότητας περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο (2) δείκτες, η αδυναμία επίτευξης τουλάχιστον του 65% της τιμής στόχου μέχρι το τέλος του 2023 για τουλάχιστον δύο από τους εν λόγω δείκτες, θεωρείται ως σοβαρή αποτυχία όσον αφορά την επίτευξη των ποσοτικών στόχων.

Στο Πλαίσιο Επίδοσης του ΕΠΑΑΑ περιλαμβάνονται περισσότεροι από δύο δείκτες σε πέντε (5) από τους έξη (6) Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος (ο Άξονας Προτεραιότητας 2 περιλαμβάνει δύο Δείκτες), επομένως για την αποφυγή απώλειας των πόρων του αποθεματικού επίδοσης, θα πρέπει οι όλοι οι δείκτες εκροής και οι οικονομικοί δείκτες, ανά Άξονα Προτεραιότητας, εκτός από έναν, να επιτύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί για το 2023 σε ποσοστό τουλάχιστον 85%. Ο επιπλέον δείκτης εκτός των ανωτέρω, πρέπει να επιτύχει τουλάχιστον το 75% της τιμής του 2023.

Αντίστοιχα στον Άξονα Προτεραιότητας 2 (περιλαμβάνει δύο δείκτες) για την επιτυχία του Πλαισίου Επίδοσης θα πρέπει οι Δείκτες να έχουν επιτύχει τουλάχιστον το 85% της τιμής στόχου.

Με βάση τα ανωτέρω, στον Πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται οι τιμές επίτευξης των στόχων του 2020 των Δεικτών του Πλαισίου Επίδοσης του ΕΠΑΑΑ.

Πίνακας 53. Πρόοδος Επίτευξης Πλαισίου Επιδόσεων ΕΠΑΑΑ

Άξονας Προτεραιότητας	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη μέχρι 31.12.2020
ΑΠ 1. Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας	CO01- Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	800	474	59,25%
	CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	9.000.000	4.584.071	50,9%
	ΧΔ 1 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	185.704.118	93.031.406	50,1%
ΑΠ 2. Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών	2γ.1 - Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	5	2	40%
	ΧΔ 2 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	39.411.765	19.835.545	50,3%
ΑΠ 3Α. Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος	5α.1 - Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	Πλήθος	20	32	160,0%
	6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	2	66,7%
	ΧΔ 3 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	30.352.403	26.412.005	87,0%
ΑΠ 4Α. Διαχείριση Στερών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων	6ι.1 - Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Τόνοι / έτος	70.000	70.000	100,0%
	CO19 - Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	13.600	5.000	36,8%
	ΧΔ 4Α - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	133.914.498	38.330.777	28,6%
ΑΠ 5.	CO31 - Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	2.100	1.358	64,7%
	4ν.1 - Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ	21,5	12,0	55,8%
	4ν.3 - Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετρ. μέτρα	90.000	126.009	140,0%

Άξονας Προτεραιότητας	Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη μέχρι 31.12.2020
	7.i.1 - Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	μέτρα	500	500	100,0%
	ΧΔ 5 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	152.350.079	86.636.070	56,9%
ΑΠ 6.	4ε.3 - Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγωνικά μέτρα	32.000	24.671	77,1%
	6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	6	7	116,7%
	CO38 -Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	70.000	79.584	113,7%
	ΧΔ 6 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)	Ευρώ	89.884.118	69.236.442	77,0%

4.2.1 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 1

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.1

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκροών	CO01	Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Επιχειρήσεις	800	474	59,25%
Εκροών	CO27	Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	Ευρώ	9.000.000	4.584.071	50,9%
Χρημ/κός	ΧΔ1	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	185.704.118	93.031.406	50,1%

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO01 - Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης τροφοδοτείται από τις εκροές των Σχεδίων Χορηγιών που υλοποιούνται στο σύνολο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α (ενίσχυση ΜΜΕ, ενίσχυση νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας και ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων).

Ο βαθμός επίτευξης του στόχου στο τέλος του 2020 είναι 59,25%, καθώς έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης επενδυτικά σχέδια 474 επιχειρήσεων στο πλαίσιο της επενδυτικής προτεραιότητας 3α. Ο στόχος των ενταγμένων έργων που τροφοδοτούν το δείκτη είναι 547 επιχειρήσεις και καλύπτει κατά 68,4% τον προγραμματικό στόχο για το 2023 (800), ενώ σημαντικές είναι οι αναμενόμενες εκροές από εντάξεις νέων έργων στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου Προσκήσεων της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Με βάση τα παραπάνω η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 είναι εφικτή, υπό την προϋπόθεση επαλήθευσης των προσδοκιών και του σχεδιασμού για την ένταξη και την επιτυχή ολοκλήρωση ικανού αριθμού επενδυτικών σχεδίων στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας.

CO27 - Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης (Δείκτης Εκροών)

Ο Δείκτης CO27 αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων και τροφοδοτείται από τις ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν στα έργα που εντάσσονται στην Επενδυτική Προτεραιότητα 1β (ενίσχυση επιχειρηματικής καινοτομίας και Προγράμματα RESTART B).

Η τιμή στόχος του Δείκτη CO27 στο τέλος του 2023 (€9,0 εκ.) μέχρι το τέλος του 2020 είχε επιτευχθεί κατά 50,9% (€4,58 εκ.), ενώ υπερκαλύπτεται από το ύψος των ιδιωτικών επενδύσεων των ενταγμένων έργων (€13,11 εκ.).

Η επίτευξη επόμενα του προγραμματικού στόχου εκτιμάται ως απόλυτα εφικτή.

ΧΔ1 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Μέχρι το τέλος του 2020 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των ενταγμένων έργων του ΑΠ, μετά την τελευταία αίτηση πληρωμής ανέρχονταν στα €93,03 εκ. ή στο **50,1%** του προγραμματικού στόχου για το 2023.

Η εγκεκριμένη δημόσια επιλέξιμη δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται σε €212,82 εκ. και υπερκαλύπτει τον στόχο του Χρηματοοικονομικού Δείκτη (114,6%). Η επίτευξη του προγραμματικού στόχου επηρεάζεται από τις αναγκαίες διαδικασίες εξυγίανσης των έργων του ΑΠ 1 (πρόβλεψη για phasing έργα και ολοκλήρωση έργων χαμηλότερα του εγκεκριμένου προϋπολογισμού τους), αλλά και από τις αναμενόμενες νέες εντάξεις νέων έργων στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας, καθώς και των Προγραμμάτων RESTART Α και Β.

Η επίτευξη επόμενα του στόχου κρίνεται ως εφικτή, αλλά θα πρέπει να παρακολουθείται σε περιοδική βάση από τα αρμόδια όργανα διαχείρισης του Προγράμματος.

4.2.2 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 2

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.2

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκροών	2γ.1	Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	5	2	40,0%
Χρημ/κός	ΧΔ2	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€39.411.765	19.835.545	50,3%

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

2γ.1 - Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτης Εκροών)

Μέχρι το τέλος του 2020 είχαν ολοκληρωθεί δύο (2) έργα ενώ με την ολοκλήρωση των λοιπών τριών (3) ενταγμένων έργων που ήδη υλοποιούνται (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως του Υπουργείου Εσωτερικών - "Ιππόδαμος", «Αναβάθμιση του Γεωγραφικού Υποσυστήματος Πληροφοριών Γης του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας» και «Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης (ΣΥΥ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού» επιτυγχάνεται και ο τελικός προγραμματικός στόχος του Προγράμματος (5 Δημόσιοι Φορείς/Υπηρεσίες).

ΧΔ2 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 μέχρι το τέλος του 2020 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των οκτώ (8) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα €19,84 εκ., με αποτέλεσμα η απορρόφηση να ανέρχεται στο 50,3%.

Στον ΑΠ 2 παρατηρείται σημαντική υπερδέσμευση των πόρων (η δημόσια δαπάνη ενταγμένων έργων είναι 1,8 φορές υψηλότερη της διαθέσιμης). Επομένως, κρίνεται εφικτή η δυνατότητα επίτευξης του στόχου της απορρόφησης, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη την αναγκαία εξυγίανση του ΑΠ με τέτοιο τρόπο που να μην επηρεάζει τις επιδόσεις του Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης 2γ.1.

4.2.3 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 3Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.3Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ .	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκροών	5α.1	Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	Πλήθος	20	32	160%
Εκροών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	2	66,7%
Χρημ/κός	ΧΔ3	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€30.352.403	€26.412.005	87,0%

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

5α.1 - Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών

Απαιτείται αναθεώρηση του προγραμματικού στόχου. Με βάση τα έργα που έχουν ήδη ολοκληρωθεί παρατηρείται μεγάλη υπερκάλυψη του στόχου (160,0%).

6γ.2 - Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Μέχρι το τέλος του 2020 είχε ολοκληρωθεί το φυσικό αντικείμενο δύο (2) πολιτιστικών υποδομών, ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται και η διαδικασία υλοποίησης έργου ενίσχυσης τρίτης πολιτιστικής υποδομής, με αποτέλεσμα να είναι απόλυτα εφικτή η επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023.

ΧΔ3 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 3Α μέχρι το τέλος του 2020 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των δέκα (10) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα €26,41 εκ. ή στο 87% του προγραμματικού στόχου του 2023, επίπεδο κανονιστικά αποδεκτό ως προς την επίτευξη του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα.

4.2.4 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 4Α

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.4Α

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκροών	6i.1	Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	Τόνοι / έτος	70.000	70.000	100%
Εκροών	CO19	Πρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων	Ισοδύναμος Πληθυσμός	13.600	5.000	36,8%
Χρημ/κός	ΧΔ4Α	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€163.914.498	€38.330.777	28,6%

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

6i.1- Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών (Ειδικός Δείκτης Εκροών)

Ήδη με την υλοποίηση του έργου της δημιουργίας ΟΕΔΑ Λεμεσού – Β Φάση, το φυσικό αντικείμενο του οποίου έχει ήδη ολοκληρωθεί, έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος του 2023.

CO19 - Επιπρόσθετος πληθυσμός που επωφελείται από εγκαταστάσεις διαχείρισης υγρών αποβλήτων (Κοινός Δείκτης Εκροών)

Παρά την περιορισμένη πρόοδο ως προς την επίτευξη του προγραμματικού στόχου στο τέλος του 2020 (36,8%), εφικτή είναι η επίτευξη του προγραμματικού στόχου με βάση τις προγραμματισμένες εκροές των έργων αποχετευτικών συστημάτων που υλοποιούνται και αναμένεται να ολοκληρωθούν μέχρι το 2023 (Σολέας, Αθένου, Δυτικής Λεμεσού και Κοκκινοχωρίων). Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να αναθεωρηθεί ο προγραμματικός στόχος, με βάση το ύψος των πόρων που έχουν διατεθεί και τις αναμενόμενες εκροές από τις υλοποιούμενες παρεμβάσεις.

ΧΔ4Α - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Σε χαμηλά επίπεδα παραμένει ο στόχος απορρόφησης των πόρων του Άξονα Προτεραιότητας 4Α (28,62% στο τέλος του 2020), ενώ η δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων ανέρχεται στο 91,9% του στόχου. Αναμένεται ένταξη ενός νέου έργου στον ΑΠ 4Α σημαντικού προϋπολογισμού (Φράγμα Τερσεφάνου) που δημιουργεί μια σχετική ασφάλεια για την επίτευξη του προγραμματικού στόχου. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται συστηματική παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των ενταγμένων έργων.

4.2.5 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 5

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.5

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκροών	CO31	Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης	Νοικοκυριά	2.100	1.358	64,7%
Εκροών	4ν.1	Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ	21,5	12,0	55,8%
Εκροών	4ν.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγ. Μέτρα	90.000	126.009	140,0%
Εκροών	7ι.1	Επέκταση κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	Μέτρα	500	500	100%
Χρημ/κός	ΧΔ5	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€152.350.079	86.636.070	56,9%

Ανά Δείκτη η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

CO31 Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης

Ο Δείκτης CO31 τροφοδοτείται από τις παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες.

Το ποσοστό επίτευξης του στόχου το 2020 ανήλθε στο 64,7% (υλοποιήθηκαν παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε 1.358 νοικοκυριά), ενώ οι ενταγμένες πράξεις καλύπτουν το 83,3% (1.750 νοικοκυριά) του προγραμματικού στόχου για το 2023. Για την επίτευξη του προγραμματικού στόχου απαιτείται η έγκριση και ολοκλήρωση νέων έργων εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες στο πλαίσιο του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες ή/και του Δανειοδοτικού Χρηματοδοτικού Εργαλείου.

4ν.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται

Μέχρι το τέλος του 2019 ο προγραμματικός στόχος για το 2023 είχε επιτευχθεί κατά 55,8%. Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023, κρίσιμη είναι η διασφάλιση της ολοκλήρωσης επιμέρους φάσεων του έργου της κατασκευής του δικτύου ποδηλατοδρόμων που συνδέουν τα πανεπιστήμια της Λευκωσίας με το κέντρο της πόλης, καθώς και του έργου του εμπορικού τριγώνου Μακαρίου-Στασικράτους-Ευαγόρου, τα οποία τροφοδοτούν τον Δείκτη με υψηλές εκροές.

4ν.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Η προγραμματική τιμή στόχος για το 2023 έχει ήδη υπερκαλυφθεί κατά 40%, με αποτέλεσμα να κρίνεται αναγκαία η αναθεώρησή της με βάση τους κατανεμημένους πόρους και τις αναμενόμενες εκροές των ενταγμένων έργων.

7.1.1 Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών

Έχει επιτευχθεί ήδη ο προγραμματικός στόχος με την ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου του έργου Αναβάθμιση Λιμανιού Λεμεσού.

ΧΔ5 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Μέχρι το τέλος του 2020 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των δεκατεσσάρων (14) ενταγμένων έργων του ΑΠ ανέρχονταν στα €86,34 εκ. ή στο 56,9% του στόχου απορρόφησης για το 2023, ενώ η συνολική δημόσια επιλέξιμη δαπάνη ανέρχονταν στα €167,9 εκ. (109,74% του στόχου).

Για την επίτευξη του τελικού προγραμματικού στόχου του 2023 απαιτείται συστηματική παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου και ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου των έργων και πιθανή ένταξη νέου ώριμου έργου.

4.2.6 Πλαίσιο Επίδοσης Άξονα Προτεραιότητας 6

Πλαίσιο Επίδοσης του Α.Π.6

Τύπος Δείκτη	Κωδ.	Περιγραφή Δείκτη / Στάδιο Υλοποίησης	Μονάδα Μέτρ.	Τελικός Στόχος (2023)	Επίτευξη 2020	% επίτευξης Δείκτη
Εκρών	4ε.3	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετραγ. μέτρα	32.000	24.761	77,1%
Εκρών	6γ.2	Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	6	7	116,7%
Εκρών	CO38	Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	Τετραγ. μέτρα	70.000	79.584	113,7%
Χρημ/κός	ΧΔ6	Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας	Ευρώ	€80.294.118	€69.236.442	77,0%

Ανά Δείκτη του Πλαισίου Επίδοσης η κατάσταση σχετικά με την επίτευξη των στόχων έχει ως ακολούθως:

4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας

Η τιμή στόχος των ενταγμένων έργων υπερκαλύπτει τον προγραμματικό στόχο για το 2023 (112,6%), ενώ το ποσοστό επίτευξης του στόχου ανήλθε το 2020 στο 77,1%.

Με την ολοκλήρωση των τεσσάρων έργων που τροφοδοτούν τον Δείκτη επιτυγχάνεται ο τελικός προγραμματικός στόχος.

6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις

Με την ολοκλήρωση των έξι (6) έργων που τροφοδοτούν τον Δείκτη έχει υπερκαλυφθεί ο προγραμματικός στόχος για το 2023 (7 υποδομές έναντι 6 στόχου).

CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές

Με την ολοκλήρωση των έξι (6) από τα επτά (7) ενταγμένα έργα που τροφοδοτούν τον Δείκτη έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος για το 2023 κατά 113,7%. Η τιμή στόχος των ενταγμένων έργων υπερβαίνει τον προγραμματικό στόχο κατά 20,4% και επόμενα θα απαιτηθεί η αναπροσαρμογή του προγραμματικού στόχου για το 2023.

ΧΔ6 - Πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας (Χρηματοοικονομικός Δείκτης)

Στον Άξονα Προτεραιότητας 6 μέχρι το τέλος του 2020 η πιστοποιημένη Δημόσια Δαπάνη των είκοσι έξι (26) ενταγμένων έργων ανέρχονταν στα €69,24 εκ. ή στο 77,0% του στόχου για το 2023.

Η επίτευξη του τελικού στόχου απορρόφησης των πόρων του Άξονα εκτιμάται ως απόλυτα εφικτή.

4.3 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑΑΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ & ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Με βάση τα στοιχεία που αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες, το Πρόγραμμα έχει τεθεί σε τροχιά πλήρους υλοποίησης με το βαθμό ενεργοποίησης του συνολικού προϋπολογισμού να ανέρχεται έως τις 31/12/2020 στο 113,92% βάσει των Προσκλήσεων που έχουν καταχωρηθεί στο ΟΠΣ.

Το 2018 αποτέλεσε το έτος επιτάχυνσης των διαδικασιών ενεργοποίησης των πόρων, ένταξης και υλοποίησης αξιόλογου αριθμού έργων, καθώς και σημαντικών εκροών των ενταγμένων σε αυτό έργων.

Σε ότι αφορά την αποτίμηση της προόδου του Προγράμματος, με όρους εκροών, σε σχέση με τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία αναφοράς (31/12/2020), εντοπίζονται επιμέρους ζητήματα, που αναλυτικά εντοπίστηκαν στις Ενότητες 3.2 και 4.2 που προηγήθηκαν.

Αναλυτικά η κατάσταση σε σχέση με τους επιτευχθέντες στόχους των Δεικτών Εκροών ανά Ειδικό Στόχο του Προγράμματος παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 54. Συνολικός Πίνακας προόδου Δεικτών Εκρών του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» μέχρι την 31/12/2020

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκρών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Τιμή Επίτευξης 2020	Τιμή στόχος ενταγμένων έργων	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
ΑΠ1: «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ»						
1.α.1 Αύξηση της ερευνητικής δυναμικότητας της χώρας	CO24 Αριθμός νέων ερευνητών σε δομές που ενισχύονται	Ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	210	12,63	688,9	Ελέγχεται η ορθότητα της τιμής στόχου των ενταγμένων έργων. Στην περίπτωση επαλήθευσης της αναγκαία κρίνεται η αναπροσαρμογή του προγραμματικού στόχου.
	1.α.1.1 Αριθμός υποδομών που ενισχύονται	Πλήθος	14	1	14	Εάν το έργο των Ερευνητικών Εργαστηρίων της Πολυτεχνικής Σχολής χαρακτηριστεί ως έργο phasing (τροφοδοτεί τον Δείκτη με 3 υποδομές) ελέγχεται η επίτευξη του προγραμματικού στόχου. Για μεγαλύτερη ασφάλεια απαιτείται ένταξη νέου έργου υποδομών του Προγράμματος RESTART A .
1.β.1 Αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων σε δραστηριότητες Έρευνας και Καινοτομίας	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	Πλήθος	250	162	308	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου
	CO02. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	Πλήθος	250	162	308	
	CO26. Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικά ιδρύματα	Πλήθος	100	22	102	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου σε επίπεδα >85%
	CO27. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη στον τομέα της καινοτομίας ή της έρευνας και ανάπτυξης	εκ. €	9	4,59	13,11	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ανάγκη αναπροσαρμογής του στην περίπτωση που χρηματοδοτηθούν όλα τα έργα από το Πρόγραμμα ή ενταχθούν και νέα έργα)
3.α.1 Ενίσχυση της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών 3.α.2 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος 3.α.3 Προώθηση της δημιουργίας και ανάπτυξης νέας επιχειρηματικής	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	800	474	547	Οριακά εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου και υπό την προϋπόθεση ένταξης των νέων έργων του 2ου κύκλου των ΣΧ νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας
	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	800	474	547	
	CO06. Ιδιωτικές επενδύσεις που αντιστοιχούν σε δημόσια στήριξη επιχειρήσεων (επιχορηγήσεις)	εκ. €	45	22,21	35,54	Οριακά εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου σε αποδεκτά επίπεδα (>85%) και υπό την προϋπόθεση ένταξης των νέων έργων του 2ου κύκλου των ΣΧ νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκροών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Τιμή Επίτευξης 2020	Τιμή στόχος ενταγμένων έργων	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
δραστηριότητας από ειδικές ομάδες πληθυσμού	3.α.3. Αριθμός (νέων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σε clusters	Πλήθος	30	0	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα. Προτείνεται διαγραφή του Δείκτη και αντίστοιχη προσαρμογή της λογικής παρέμβασης στην Επ. Πρωτ. 3α
	CO08. Νέες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται στις επιχειρήσεις που στοχεύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη πλήρους απασ/λησης	1.500	2.027	2.174	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος (απαιτείται αναπροσαρμογή του)
4.β.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας από επιχειρήσεις	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	170	83	90	Επιφαλής η προοπτική επίτευξης του στόχου (εξαρτάται από τον χρόνο ενεργοποίησης του σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου)
	CO02. Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	120	83	90	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου (ήδη έχουν υπογραφεί 121 συμφωνίες χρηματοδότησης)
	CO03. Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη πλην των επιχορηγήσεων	επιχειρήσεις	60	0	0	Επιφαλής η προοπτική επίτευξης του στόχου (εξαρτάται από τον χρόνο ενεργοποίησης του σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου)
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	35.000	3.925,77	4.576,50	Μη εφικτή η επίτευξη του στόχου που θα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις εκροές από τις δράσεις με τη χρήση του σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου
ΑΠ2: «ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ»						
2.β.1 Προώθηση της ψηφιακής επιχειρηματικότητας	CO01 Αριθμός Επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	330	0	0	Δεν υφίστανται ενταγμένα έργα. Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου με την ένταξη των έργων του ΣΧ για την ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων
	CO02 Αριθμός Επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορηγήσεις	επιχειρήσεις	330	0	0	
2.γ.1 Αξιοποίηση των ΤΠΕ για βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών	2.γ.1. Δημόσιοι Φορείς Υπηρεσίες που ενισχύονται για την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	Πλήθος	5	2	5	Τυχόν αστοχία έστω σε ένα έργο θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη του προγραμματικού στόχου.
ΑΠ3Α: «ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»						
5α.1 Αντιμετώπιση των επιπτώσεων που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή με προτεραιότητα στη διάβρωση των ακτών	5.ι.1. Αριθμός κυματοθραυστών για την προστασία παράκτιων ζωνών	πλήθος	20	32	32	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος / αναγκαία η αναπροσαρμογή της τιμής του
6γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	3	2	3	Με την ολοκλήρωση των ενταγμένων έργων θα επιτευχθεί ο στόχος
	CO09 Αύξηση του αναμενόμενου αριθμού επισκέψεων σε ενισχυόμενες τοποθεσίες	Επισκέψεις / έτος	40.000	4.000	35.000	Η επίτευξη του προγραμματικού στόχου επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκροών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Τιμή Επίτευξης 2020	Τιμή στόχος ενταγμένων έργων	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
	πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς και πόλους έλξης επισκεπτών					(πανδημία COVID-19 και επακόλουθη μείωση τουριστικών ροών)
6δ. 1 Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και οικοτόπων στις περιοχές NATURA 2000	CO23 Επιφάνεια οικοτόπων που ενισχύονται με στόχο να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης	εκτάρια	25.000	5.172	11.980	Επισφαλής η προοπτική επίτευξης του προγραμματικού στόχου. Απαιτείται επιτυχής ολοκλήρωση του ενταγμένου και ένταξη νέου έργου.
ΑΠ4Α: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ»						
6.i.1 Κάλυψη των απαιτήσεων της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ αναφορικά με την εκτροπή από την ταφή βιοαποικοδομήσιμων υλικών	6i.1. Πρόσθετη δυναμικότητα αξιοποίησης βιοαποικοδομήσιμων υλικών	τόννοι / έτος	70.000	70.000	70.000	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
6.i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	6i.2. Αριθμός Δήμων/Κοινοτήτων που επωφελούνται	Πλήθος	110	114	114	Έχει επιτευχθεί ο στόχος
6.i.2 Αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων	6i.3 Αριθμός Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) που αποκαθίστανται	Πλήθος	15	0	23	Εφικτή η επίτευξη του στόχου (2ο συμβόλαιο ΧΑΔΑ Λευκωσίας)
6.ii.1 Βελτίωση της επεξεργασίας αστικών λυμάτων στο πλαίσιο συμμόρφωσης με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ	CO19. Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων	Ισοδύναμο Πληθυσμού	13.600	5.000	14.150	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
6.ii.2 Ενίσχυση υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού	6.ii.2. Αξιοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων	Ποσοστό	100%	N/A	N/A	Υλοποιούνται δύο έργα αποχετευτικών συστημάτων. Προτείνεται λεκτική και ποσοτική προσαρμογή του Δείκτη προκειμένου οι μετρούμενες ποσότητες να περιορισθούν στο ανακυκλωμένο νερό
ΑΠ5: «ΠΡΩΘΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ»						
4.iii.1 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια κτίρια 4.iii.2 Αύξηση της εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες	CO31. Αριθμός νοικοκυριών με καλύτερη κατηγορία ενεργειακής απόδοσης	Πλήθος	2.100	1.358	1.358	Εφικτή η επίτευξη του στόχου
	CO32. Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας από δημόσια κτίρια	KWh/έτος	10.000.000	0	11.512.541	Η εκτιμώμενη ετήσια μείωση από τα ενταγμένα έργα υπερκαλύπτει τον προγραμματικό στόχο. Με την επιβεβαίωση της ολοκλήρωσής τους εντός της προγραμματικής περιόδου και την ενεργοποίηση σχετικών χρηματοδοτικών εργαλείων πιθανή είναι η ανάγκη αναπροσαρμογής του στόχου
	CO34. Εκτιμώμενη ετήσια μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου	Τόννοι ισοδύναμου CO2	34.000	21.060	24.380	Επισφαλής η επίτευξη του στόχου. Εξαρτάται από την ενεργοποίηση και υλοποίηση εντός της προγραμματικής περιόδου των παρεμβάσεων

Ειδικός Στόχος	Δείκτης εκροών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Στόχος 2023	Τιμή Επίτευξης 2020	Τιμή στόχος ενταγμένων έργων	Τεκμηρίωση - Παραδοχές
						ενεργειακής αναβάθμισης μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων
4v.1 Βελτίωση της κινητικότητας κυρίως στην αστική περιοχή Λευκωσίας	4v.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	21,5	12	20,1	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου σε επίπεδα >85%
	4v.2 Μήκος λεωφορειολωρίδων που κατασκευάζονται	Χλμ.	4,5	5,1	9,5	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος / ανάγκη αναπροσαρμογής της τιμής του
	4v.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετρ. μέτρα	90.000	126.009	154.237	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος / ανάγκη αναπροσαρμογής της τιμής του
	CO34 Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου	Τόνοι ισοδύναμου CO2	4.500	N/A	N/A	Μη εφικτή εκτίμηση (δεν έχει υιοθετηθεί μεθοδολογία μέτρησης του Δείκτη)
7.i.1 Αύξηση της δυναμικότητας διακίνησης εμπορευμάτων από και προς το λιμένα Λεμεσού	7.i.1. Επέκταση του κρηπιδώματος λιμενικών υποδομών	μέτρα	500	500	500	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος
	CO14a. Συνολικό Μήκος ανακατασκευασμένων ή αναβαθμισμένων δρόμων, εκ των οποίων ΔΕΔ-Μ	Km	3,6	3,7	3,7	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος
ΑΠ6: «ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»						
3.α.1 Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στις αστικές περιοχές παρέμβασης	CO01. Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται	επιχειρήσεις	80	18	63	Επιφαλής η προοπτική επίτευξης του προγραμματικού στόχου. Απαιτείται επιτυχής ολοκλήρωση των ενταγμένων και ένταξη νέου έργου.
	CO04 Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν μη-οικονομική στήριξη	επιχειρήσεις	80	18	63	
	CO08. Θέσεις απασχόλησης στις επιχειρήσεις που ενισχύονται	ισοδύναμα ανθρ/έτη	120	25	105	Οριακά εφικτή η προοπτική επίτευξης του στόχου
4ε.1 Βελτίωση της μετακίνησης στις αστικές περιοχές	4ε.1 Μήκος δικτύου ποδηλατοδιαδρομής που κατασκευάζεται	Χλμ.	5,5	3,9	6,4	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου
	4ε.3 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται για βελτίωση της αστικής κινητικότητας	Τετ. Μέτρα	32.000	24.671	36.044	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου / πιθανή ανάγκη αναπροσαρμογής της τιμής του
6.γ.1 Βελτίωση της ελκυστικότητας αστικών περιοχών φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος	6γ.2 Υποδομές πολιτιστικού ενδιαφέροντος που υφίστανται βελτιωτικές παρεμβάσεις	Πλήθος	6	7	7	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος
	CO39 Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κτίζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές	Τετραγωνικά μέτρα	3.000	4.274	4.274	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος / ανάγκη αναπροσαρμογής της τιμής του
6ε.1 Αναζωογόνηση υποβαθμισμένων αστικών περιοχών	CO38 Ανοιχτοί χώροι που δημιουργούνται ή αποκαθίστανται σε αστικές περιοχές	τ.μ	70.000	79.584	84.284	Έχει επιτευχθεί ο προγραμματικός στόχος / οριακά πιθανή η ανάγκη αναπροσαρμογής της τιμής του
9.β.1 Βελτίωση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές	CO37. Ωφελούμενος πληθυσμός που ζει σε περιοχές με στρατηγικές ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης	Πλήθος (φυσικά πρόσωπα)	40.000	0	40.639	Εφικτή η επίτευξη του προγραμματικού στόχου

Από τα παραπάνω στοιχεία και τις αντίστοιχες αναφορές στην Ενότητα 3.2 της παρούσας Έκθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 1** σε όρους εκροών καλύπτει μερικώς τους προγραμματικούς στόχους και ειδικότερα:
 - Οριακά εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των προγραμματικών στόχων των Δεικτών CO01, CO02 και CO06 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α, που εξαρτώνται σημαντικά από την ένταξη νέων έργων στα υφιστάμενα Σχέδια Χορηγιών και παράλληλα την ομαλή ολοκλήρωση των ήδη ενταγμένων έργων των Σχεδίων Χορηγιών, ενώ δεν είναι εφικτή η επίτευξη του στόχου του Δείκτη 3.α.3. της ίδιας Επενδυτικής Προτεραιότητας (δεν προβλέπεται ενεργοποίηση δράσης που θα τροφοδοτεί τον Δείκτη),
 - Επισφαλής είναι η προοπτική επίτευξης των στόχων των Δεικτών CO01, CO03 και CO34 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β (εξαρτώνται από τον χρόνο ενεργοποίησης και τις εκροές που θα αποδώσουν οι παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων με τη χρήση του σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου).
- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 2** καλύπτει το σύνολο των Δεικτών Εκροών του Άξονα, ενώ οι στόχοι των ενταγμένων έργων καλύπτουν τους προγραμματικούς. Απαιτείται συστηματική παρακολούθηση για την αποφυγή τυχόν αστοχίας στην ολοκλήρωση των έργων των Δημοσίων Φορέων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ (Δείκτης 2γ.1).
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 3Α** παρατηρείται σημαντική υπερκάλυψη του στόχου του Δείκτη 5i.1 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και υπάρχει ανάγκη ενημέρωσης και αναπροσαρμογής της τιμής στόχου του Προγράμματος. Μη εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των στόχων βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης των ειδών και βιοτόπων στις περιοχές NATURA 2000 (Δείκτης CO23) της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ χωρίς την ένταξη νέου έργου και την ομαλή ολοκλήρωση του ήδη ενταγμένου στο Πρόγραμμα έργου. Τέλος, ο στόχος του Δείκτη CO09 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες (πανδημία COVID-19 και επακόλουθη μείωση τουριστικών ροών) και η επίτευξή του επηρεάζεται μερικά μόνο από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος.
- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 4Α** καλύπτει το σύνολο των Δεικτών Εκροών του Άξονα. Έχουν ήδη επιτευχθεί οι στόχοι των Δεικτών 6i.1 και 6i.2 και εφικτή είναι η επίτευξη του Δείκτη 6i.3 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i, καθώς και του Δείκτη CO19 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ii. Τέλος, υφίσταται ανάγκη αντικατάστασης του Δείκτη 6ii.2, αφού αυτός δεν αποτυπώνει επαρκώς τις εκροές που θα προκύψουν από το σύνολο των παρεμβάσεων ενίσχυσης του υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού.

Στον **Άξονα Προτεραιότητας 5** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τον δείκτη CO34, που στην περίπτωση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4iii η επίτευξή του εκτιμάται ως επισφαλής (εξαρτάται από την υλοποίηση των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου), ενώ στην περίπτωση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4v δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία υπολογισμού του. Σημειώνεται η ανάγκη προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4v.2 και 4v.3 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και επίκαιρα μοναδιαία κόστη.

Στον **Άξονα Προτεραιότητας 6** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης, το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τους Δείκτες των παρεμβάσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α), των οποίων η επίτευξη των προγραμματικών στόχων είναι επισφαλής ή οριακά εφικτή. Σημειώνεται η διερεύνηση της ανάγκης προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4ε.3, CO39 και CO38 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της μετακίνησης, της ελκυστικότητας και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών, καθώς και επίκαιρα μοναδιαία κόστη των εν λόγω παρεμβάσεων.

Σημειώνεται ότι οι παραπάνω παραδοχές και εκτιμήσεις έχουν γίνει με βάση τους πόρους που έχουν δεσμευθεί από τα ενταγμένα έργα του Προγράμματος. Εξυγίανση των πόρων του Προγράμματος και ειδικότερα μείωση της υπερδέσμευσης των πόρων των Αξόνων Προτεραιότητας 2 και 6, καθώς και των Θεματικών Στόχων 1, 2 και 4 με πιθανή απένταξη έργων από το Πρόγραμμα θα προκαλέσει ανάγκη επανεκτίμησης των προοπτικών επίτευξης επιμέρους Δεικτών του ΕΠΑΑΑ.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Έκθεση Αξιολόγησης του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» έχει ως κύριο στόχο να παρέχει στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων τις κατάλληλες πληροφορίες, στοιχεία και εκτιμήσεις σχετικά με την επίτευξη των ποσοτικών στόχων, καθώς και την αποτελεσματικότητα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων, με στόχο τη διαμόρφωση έγκυρης και αντικειμενικής εικόνας για την πρόοδο υλοποίησης και το βαθμό επίτευξης των στόχων των ΕΠ. Σε αυτό το πλαίσιο προηγήθηκε μια αναλυτική καταγραφή και παρουσίαση όλων των στοιχείων εκείνων που συνθέτουν και τεκμηριώνουν την πρόοδο του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του Προγράμματος, σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού (Άξονας Προτεραιότητας, Κατηγορία Παρέμβασης, Θεματικός Στόχος, Επενδυτική Προτεραιότητα και Ειδικός Στόχος) για την περίοδο 2014-2020.

Στην παρούσα Ενότητα της Έκθεσης αποτυπώνονται τα βασικά συμπεράσματα και προτάσεις έτσι όπως αναδείχθηκαν από την ανάλυση και απάντηση των αξιολογικών ερωτημάτων.

Χρηματοοικονομική Πρόοδος Προγράμματος

Η χρηματοοικονομική πρόοδος υλοποίησης του ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2020, παρουσιάζει σημαντική βελτίωση σε σχέση με την αυτήν του τέλους του 2018, και έχει ως εξής:

- Τη διετία 2019-2020 εκδόθηκαν **δεκατέσσερις (14) νέες Προσκλήσεις** (8 το 2019 και 6 το 2020) συνολικής δημόσιας δαπάνης ύψους €115,12 εκ., που αντιστοιχούν στο 17,51% των συνολικών πόρων του αναμορφωμένου προϋπολογισμού του Προγράμματος.
Ο **βαθμός ενεργοποίησης του ΕΠΑΑΑ**, με βάση τη συνολική Δημόσια Δαπάνη των Προσκλήσεων μέχρι την 31.12.2020 **ανήλθε στο 141,89%** των προγραμματικά καταναμημένων στο ΕΠΑΑΑ πόρων (άνοδος κατά 23 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2019 ή 28 σε σχέση με το 2018).
- Ο **προϋπολογισμός των ενταγμένων μέχρι την 31.12.2020 έργων** (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη) **ανήλθε στα €764,02 εκατ.** (αύξηση κατά 12,7% σε σχέση με το 2019 και 28,4% σε σχέση με το 2018), με αποτέλεσμα **το Πρόγραμμα να εμφανίζει υπερδέσμευση των πόρων του (116,23%)**.
- Οι **νομικές δεσμεύσεις** του Προγράμματος (επιλέξιμη συγχρηματοδοτούμενη δαπάνη συμφωνιών χρηματοδότησης για τα έργα Σχεδίων Χορηγιών και συμβολαίων Δημοσίων Έργων) **ανήλθαν σε 474,44 εκατ. €** (αύξηση κατά 23,35/% σε σχέση με το ύψος των νομικών δεσμεύσεων το 2019 και 34,31% σε σχέση με το 2018), ποσό που αντιστοιχεί στο **96,94% των προγραμματικών πόρων** και το 83,40% της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων.
- Οι **επικυρωμένες δαπάνες** του Προγράμματος ανήλθαν σε **€351,83 εκατ.** (αύξηση κατά 16,64% σε σχέση με 2019 και 33,63% σε σχέση με το 2018), απορροφώντας το **53,52% των προγραμματικών πόρων**, το 46,05% της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης των ενταγμένων έργων και το 55,21% των νομικών δεσμεύσεων.

Το ΕΠΑΑΑ έχει καλύψει την υποχρέωση απορρόφησης που προκύπτει από την εφαρμογή του Κανόνα «n+3» για το 2020. Ειδικότερα, ο στόχος απορρόφησης σύμφωνα με τον Κανόνα «n+3» για το σύνολο του ΕΠΑΑΑ, σε όρους δημόσιας δαπάνης, παρουσίασε σωρευτικό πλεόνασμα μέχρι το 2020 ύψους €15,34 εκ. (σωρευτικό πλεόνασμα του ΕΤΠΑ ύψους €22,74 εκ. και σωρευτικό έλλειμμα του Ταμείου Συνοχής ύψους €7,4 εκ.).

Συνολικά το ΕΠΑΑΑ στο τέλος του 2020 παρουσιάζει την 4η καλύτερη επίδοση στην απορρόφηση των προγραμματικά κατανομημένων πόρων του ΕΤΠΑ μεταξύ των 28 κρατών μελών της ΕΕ, ενώ καταλαμβάνει την 10η επίδοση στην απορρόφηση των πόρων του Ταμείου Συνοχής μεταξύ των 15 κρατών μελών της ΕΕ.

Χρηματοοικονομική Πρόοδος ανά Ταμείο

Σε ότι αφορά στην υλοποίηση των παρεμβάσεων των επιμέρους Ταμείων, το ΕΤΠΑ παρουσιάζει σαφώς καλύτερες επιδόσεις από το Ταμείο Συνοχής και ειδικότερα:

- Το ποσοστό δέσμευσης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **126,13%**, έναντι **104,75%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό συμβασιοποίησης των διαθέσιμων πόρων (% επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης των νομικών δεσμεύσεων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **110,43%**, έναντι **81,30%** του Ταμείου Συνοχής.
- Το ποσοστό απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων (% επικυρωμένων δαπανών των ενταγμένων έργων ως προς τη συνολική διαθέσιμη δαπάνη) στο ΕΤΠΑ ανέρχεται στο **60,86%**, έναντι **45,02%** του Ταμείου Συνοχής.

Πρόοδος υλοποίησης ανά Άξονα Προτεραιότητας

- Ο ΑΠ 1 «Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας» παρουσιάζει την δεύτερη υψηλότερη επίδοση ως προς το βαθμό ενεργοποίησης των πόρων του μεταξύ όλων των ΑΠ του Προγράμματος. Ικανοποιητικός είναι ο βαθμός δέσμευσης των πόρων (εντάξεις και νομικές δεσμεύσεις), ενώ ο βαθμός απορρόφησης κινείται σε επίπεδα χαμηλότερα του μέσου όρου του Προγράμματος (δεύτερη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των ΑΠ του Προγράμματος).
- Ο ΑΠ 2 Προώθηση της Χρήσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, εμφανίζει ιδιαίτερα υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και εντάξεων (αποτέλεσμα και της σημαντικής μείωσης των πόρων του στην τελευταία αναθεώρηση του ΕΠ του 2020), με πρόδηλη την ανάγκη σταδιακής εξυγίανσης. Σχετικά χαμηλός είναι τόσο ο βαθμός συμβασιοποίησης του άξονα όσο και ο βαθμός απορρόφησης των πόρων του.
- Ο ΑΠ 3Α «Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Διατήρηση του Περιβάλλοντος» χαρακτηρίζεται από ισορροπημένη εφαρμογή και υψηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του (υψηλότερος όλων των ΑΠ του Προγράμματος).

- Ο ΑΠ 4Α «**Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων και Υδάτινων Πόρων**», που διαθέτει την υψηλότερη χρηματοδοτική βαρύτητα στο Πρόγραμμα, εμφανίζει εξαιρετικά χαμηλή πρόοδο στους χρηματοοικονομικούς του δείκτες. Ειδικότερα, είναι ο μοναδικός ΑΠ του Προγράμματος που τα ενταγμένα έργα του δεν εξαντλούν τη διαθέσιμη δημόσια δαπάνη του Άξονα, ενώ εμφανίζει **πολύ χαμηλό βαθμό νομικών δεσμεύσεων** (61,86%) και **εξαιρετικά χαμηλό βαθμό απορρόφησης των πόρων του** (28,62%).
- Ο ΑΠ 5 «**Πρώθηση Βιώσιμων Μεταφορών και Μείωση Εκπομπών Διοξειδίου του Άνθρακα**» παρουσιάζει υψηλό βαθμό ενεργοποίησης και ικανοποιητικό βαθμό δέσμευσης των πόρων του, ο βαθμός δέσμευσης με υπογεγραμμένες συμβάσεις υπολείπεται των διαθέσιμων πόρων, ενώ ο βαθμός απορρόφησης κινείται σε επίπεδα ελαφρά υψηλότερα του μέσου όρου του Προγράμματος.
- Ο ΑΠ 6 «**Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**» χαρακτηρίζεται παρουσιάζει συνολικά ικανοποιητικές χρηματοοικονομικές επιδόσεις, με τον βαθμό απορρόφησης των πόρων του να επιβραδύνονται, λόγω της πρόσφατης ένταξης νέων έργων.

Πρόδος υλοποίησης ανά Θεματικό Στόχο της Στρατηγικής “Ευρώπη 2020”

Σε γενικές γραμμές υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ της προγραμματικής βαρύτητας και της βαρύτητας εφαρμογής (επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη ενταγμένων έργων) των πόρων των Θεματικών Στόχων και ειδικότερα:

- Ο **Θεματικός Στόχος 1** εμφανίζει πολύ **υψηλή ενεργοποίηση και υψηλό βαθμό δέσμευσης των πόρων του** με βάση τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων και το ύψος των νομικών τους δεσμεύσεων (2η υψηλότερη επίδοση σε όλους τους παραπάνω δείκτες μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του ΕΠΑΑΑ) και **βαθμό απορρόφησης των πόρων του ελαφρά χαμηλότερο του μ.ό. του Προγράμματος**, ως απόρροια της χρονικής καθυστέρησης ένταξης των έργων των Προγραμμάτων RESTART.
- Στον **Θεματικό Στόχο 2** εντοπίζεται **εξαιρετικά υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (υπερδιπλάσια των διαθέσιμων πόρων του) και ομοίως **εξαιρετικά υψηλός βαθμός εντάξεων** (η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων υπερβαίνει κατά 1,8 φορές τους διαθέσιμους πόρους). Αντίθετα, **χαμηλός είναι ο βαθμός νομικών δεσμεύσεων** (δεύτερη χαμηλότερη επίδοση μεταξύ των ΘΣ), ενώ η **απορρόφηση κινείται σε επίπεδα χαμηλότερα του μ.ό. του Προγράμματος**.
- Ο **Θεματικός Στόχος 3** παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις εμφανίζοντας τον **δεύτερο χαμηλότερο βαθμό ενεργοποίησης, δέσμευσης και απορρόφησης των πόρων του** μεταξύ όλων των ΘΣ του Προγράμματος.
- Ο **Θεματικός Στόχος 4** παρουσιάζει **υψηλή ενεργοποίηση** των προγραμματικών του πόρων (Προσκλήσεις που αντιστοιχούν στο 155,9% των πόρων του) και ικανοποιητικό βαθμό δέσμευσης των πόρων του (εντάξεις και νομικές δεσμεύσεις), ενώ η απορρόφηση κινείται σε επίπεδα υψηλότερα του μ.ό. του Προγράμματος (3η καλύτερη επίδοση μεταξύ των ΘΣ).

- Ο **Θεματικός Στόχος 5** παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης** και **ικανοποιητικό βαθμό δέσμευσης των πόρων του**, ενώ εμφανίζει **υπεραπορρόφηση των πόρων του** (οι επικυρωμένες δαπάνες των ενταγμένων έργων ανέρχονται στο 107,06% των προγραμματικών).
- Ο Θεματικός Στόχος 6 παρουσιάζει **υψηλό βαθμό ενεργοποίησης** των πόρων του, η δημόσια επιλέξιμη δαπάνη των ενταγμένων έργων του είναι ελαφρά υψηλότερη της προγραμματικής, ενώ **χαμηλές είναι οι επιδόσεις του στις νομικές δεσμεύσεις και στην απορρόφηση των πόρων** (80,19% και 48,15% αντίστοιχα).

Σημειώνεται ότι μικρή εξακολουθεί να είναι η ενεργοποίηση και υλοποίηση παρεμβάσεων που αφορούν στην προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.
- Η πορεία υλοποίησης των παρεμβάσεων του **Θεματικού Στόχου 7** κρίνεται ως **απόλυτα ικανοποιητική**, με τους στόχους να επιτυγχάνονται με χαμηλότερους χρηματοοικονομικούς πόρους από τους προγραμματικούς.
- Ο **Θεματικός Στόχος 9** παρουσιάζει **τις χαμηλότερες επιδόσεις** μεταξύ όλων των Θεματικών Στόχων του Προγράμματος, απόρροια της καθυστερημένης και μη πλήρους ενεργοποίησης των πόρων του (96,84%), καθώς και της καθυστερημένης ένταξης των έργων του στο Πρόγραμμα. Ιδιαίτερα χαμηλή είναι η απορρόφηση των πόρων (17,34% - κατά πολύ χαμηλότερη του μ.ό. του Προγράμματος).

Φυσική πρόοδος υλοποίησης και εκτίμηση επίτευξης των στόχων του Προγράμματος

Μέχρι την 31.12.20 η φυσική πρόοδος υλοποίησης των ενταγμένων έργων του Επιχειρησιακού Προγράμματος είχε ως εξής:

- **Έργα Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ)**: σε συνέχεια οκτώ (8) Προσκήσεων Σχεδίων Χορηγιών που ενεργοποιήθηκαν, στο ΕΠΑΑΑ έχουν ενταχθεί 1.002 έργα (περιλαμβανομένων και των έργων του Προγράμματος RESTART A). Στα εν λόγω Σχέδια συμμετέχουν 904 επιχειρήσεις, εκ των οποίων 719 έχουν ήδη ολοκληρώσει το επενδυτικό τους σχέδιο ή βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο υλοποίησής του. Αναμένονται νέες εντάξεις επενδυτικών σχεδίων των ΣΧ της νεανικής και της γυναικείας επιχειρηματικότητας και των Προγραμμάτων RESTART Β, καθώς και εκροές από την ένταξη των έργων του Σχεδίου ψηφιακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων, που αν και έχει ενεργοποιηθεί δεν έχει ακόμα ενσωματωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του Προγράμματος.
- **Έργα Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΔΣ)**: εντάχθηκαν συνολικά 83 έργα, εκ των οποίων τα 5 έχουν ολοκληρωθεί πλήρως και τα 33 έχουν ολοκληρώσει το φυσικό τους αντικείμενο και εκκρεμεί η ολοκλήρωση του οικονομικού τους αντικειμένου.
- **Λοιπά Έργα**: στο πλαίσιο των Προσκήσεων του Σχεδίου Εξοικονομώ - Αναβαθμίζω στις Κατοικίες υλοποιούνται παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης 1.750 κατοικιών, εκ των

οποίων 1.358 έχουν ήδη ολοκληρωθεί, ενώ δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμα το χρηματοδοτικό εργαλείο για τη δανειοδότηση επενδυτικών έργων στήριξης των ΜΜΕ και ενεργειακής αναβάθμισης κατοικιών, δημοσίων κτιρίων και υποδομών επιχειρήσεων.

Ως προς τη φυσική πρόοδο υλοποίησης κατά Άξονα Προτεραιότητας (ΑΠ) του ΕΠ, όπως αυτή εκφράζεται μέσω των δεικτών παρακολούθησης, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 1** σε όρους εκροών καλύπτει μερικώς τους προγραμματικούς στόχους και ειδικότερα:
 - Οριακά εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των προγραμματικών στόχων των Δεικτών CO01, CO02 και CO06 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 3α που εξαρτώνται σημαντικά από την ένταξη νέων έργων στα υφιστάμενα Σχέδια Χορηγιών και παράλληλα την ομαλή ολοκλήρωση των ήδη ενταγμένων έργων των Σχεδίων Χορηγιών, ενώ δεν είναι εφικτή η επίτευξη του στόχου του Δείκτη 3.α.3. της ίδιας Επενδυτικής Προτεραιότητας (δεν προβλέπεται ενεργοποίηση Δράσης που θα τροφοδοτεί τον Δείκτη)
 - Επισφαλής είναι η προοπτική επίτευξης των στόχων των Δεικτών CO01, CO03 και CO34 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4β (εξαρτώνται από τον χρόνο ενεργοποίησης και τις εκροές που θα αποδώσουν οι παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης των επιχειρήσεων με τη χρήση του σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου).
- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 2** καλύπτει το σύνολο των Δεικτών Εκροών του Άξονα, ενώ οι στόχοι των ενταγμένων έργων καλύπτουν τους προγραμματικούς. Απαιτείται συστηματική παρακολούθηση για την αποφυγή τυχόν αστοχίας στην ολοκλήρωση των έργων των Δημοσίων Φορέων της Επενδυτικής Προτεραιότητας 2γ (Δείκτης 2γ.1).
- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 3Α** παρατηρείται σημαντική υπερκάλυψη του στόχου του Δείκτη 5i.1 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 5α και υπάρχει ανάγκη ενημέρωσης και αναπροσαρμογής της τιμής στόχου του Προγράμματος. Μη εφικτή κρίνεται η προοπτική επίτευξης των στόχων βελτίωσης της κατάστασης διατήρησης των ειδών και βιοτόπων στις περιοχές NATURA 2000 (Δείκτης CO23) της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6δ χωρίς την ένταξη νέου έργου και την ομαλή ολοκλήρωση του ήδη ενταγμένου στο Πρόγραμμα έργου. Τέλος, ο στόχος του Δείκτη CO09 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6γ επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες (πανδημία COVID-19 και επακόλουθη μείωση τουριστικών ροών) και η επίτευξή του επηρεάζεται μερικά μόνο από τις παρεμβάσεις του Προγράμματος.
- Το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων στον **Άξονα Προτεραιότητας 4Α** καλύπτει το σύνολο των Δεικτών Εκροών του Άξονα. Έχουν ήδη επιτευχθεί οι στόχοι των Δεικτών 6i.1 και 6i.2 και εφικτή είναι η επίτευξη του Δείκτη 6i.3 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6i, καθώς και του Δείκτη CO19 της Επενδυτικής Προτεραιότητας 6ii. Τέλος, υφίσταται ανάγκη αντικατάστασης του Δείκτη 6ii.2, αφού αυτός δεν αποτυπώνει επαρκώς τις εκροές που θα

προκύψουν από το σύνολο των παρεμβάσεων ενίσχυσης του υδατικού ισοζυγίου μέσω της αξιοποίησης μη συμβατικών πηγών νερού.

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 5** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τον δείκτη CO34, που στην περίπτωση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4iii η επίτευξή του εκτιμάται ως επισφαλής (εξαρτάται από την υλοποίηση εντός της προγραμματικής περιόδου των παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου), ενώ στην περίπτωση της Επενδυτικής Προτεραιότητας 4v δεν υπάρχουν ακόμα στοιχεία υπολογισμού του.

Σημειώνεται η ανάγκη προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4v.2 και 4v.3 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας και επίκαιρα μοναδιαία κόστη.

- Στον **Άξονα Προτεραιότητας 6** το φυσικό αντικείμενο των ενταγμένων έργων καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τους δείκτες εκροής του Άξονα, καθώς έχει ενταχθεί επαρκής αριθμός έργων που συμβάλουν στην επίτευξη των δεικτών. Στο επίπεδο της υλοποίησης, το σύνολο των προγραμματικών στόχων των Δεικτών είτε έχει ήδη επιτευχθεί είτε εφικτή εκτιμάται η επίτευξή τους, με εξαίρεση τους Δείκτες των παρεμβάσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (Επενδυτική Προτεραιότητα 3α), των οποίων η επίτευξη των προγραμματικών στόχων είναι επισφαλής ή οριακά εφικτή.

Σημειώνεται η διερεύνηση της ανάγκης προσαρμογής των τιμών των προγραμματικών στόχων των Δεικτών 4ε.3, CO39 και CO38 με βάση τους πόρους που έχουν διατεθεί για τις παρεμβάσεις βελτίωσης της μετακίνησης, της ελκυστικότητας και της αναζωογόνησης των αστικών περιοχών, καθώς και επίκαιρα μοναδιαία κόστη των εν λόγω παρεμβάσεων.

Λοιπές προτάσεις και λοιπά αξιολογικά ευρήματα

Οικονομική ολοκλήρωση και επίτευξη των στόχων του Προγράμματος

Με βάση τις εκτιμήσεις για την οικονομική ολοκλήρωση του Προγράμματος στο τέλος της προγραμματικής περιόδου, οι οποίες βασίζονται στα έργα που είχαν ενταχθεί στο Πρόγραμμα μέχρι τις 31/12/2020, προκύπτει ότι οι συνολικά διαθέσιμοι πόροι του ΕΤΠΑ θα απορροφηθούν με μια μικρή υπερδέσμευση της τάξης του 5,4%, ενώ οι διαθέσιμοι πόροι του Ταμείου Συνοχής θα υπερκαλυφθούν κατά 40,1% (επιπλέον περίπου €97 εκ. κοινοτικής συνδρομής). Παράλληλα, σημαντική υπερδέσμευση άνω του 20% στο επίπεδο των εντάξεων εντοπίζεται στους Άξονες Προτεραιότητας 2 (83,3%) και 6 (30,5%), καθώς και στους Θεματικούς Στόχους 1 (32,8%), 2 (83,3%) και 4Α (24,6%). Κρίσιμη επόμενη είναι η ανάγκη ενεργοποίησης διαδικασιών οικονομικής εξυγίανσης του Προγράμματος, που να λαμβάνει υπόψη:

- την πρόβλεψη των έργων που θα υλοποιηθούν κατά τμήματα στην τρέχουσα και επόμενη προγραμματική περίοδο (phasing έργα),
- τη μείωση της υπερδέσμευσης μέσω μεταφοράς πόρων σε Άξονες Προτεραιότητας και Θεματικούς Στόχους υψηλής προτεραιότητας και αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών, τηρουμένων των κανονιστικών απαιτήσεων της θεματικής συγκέντρωσης και
- την πρόβλεψη για αναπροσαρμογή των προγραμματικών στόχων των Δεικτών Παρακολούθησης του Προγράμματος (Δείκτες Εκρών) στις περιπτώσεις που η οικονομική εξυγίανση ή/και η μεταφορά πόρων τις επηρεάζουν.

Επικαιροποίηση της λογικής παρέμβασης και της στοχοθεσίας του Προγράμματος

Από την ανάλυση και αξιολόγηση της λογικής παρέμβασης και της εφαρμογής του ΕΠΑΑΑ διαπιστώνεται ότι:

- α. δεν έχουν υποστηριχθεί ικανοποιητικά ή δεν παραμένουν επίκαιροι ορισμένοι στόχοι του Προγράμματος, που αφορούν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κυπριακής Οικονομίας, αφού:
- δεν έχουν ενεργοποιηθεί παρεμβάσεις παροχής κινήτρων για την ανάπτυξη εταιρικών επιχειρηματικών συμπράξεων / συστάδων επιχειρήσεων (clusters) επιχειρήσεων, οι οποίες είναι κρίσιμες για την επίτευξη του στόχου ενίσχυσης της δυναμικής ανάπτυξης των ΜΜΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο,
 - αδύναμη εξακολουθεί να είναι η συμβολή του Προγράμματος στην επίτευξη του στόχου της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος, αφού αυτή περιορίζεται σε δράσεις προβολής, διαφήμισης και εκπόνησης μελετών προώθησης του τουριστικού προϊόντος (δεν έχουν ενεργοποιηθεί π.χ. δράσεις στήριξης επενδυτικών πρωτοβουλιών για την αναβάθμιση, τον εκσυγχρονισμό και εμπλουτισμό του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και των υπηρεσιών υφιστάμενων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού, ή για τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων και δραστηριοτήτων για την παροχή εναλλακτικών τουριστικών υπηρεσιών ή την ανάπτυξη και ενίσχυση του αγροτουρισμού και του τουρισμού της υπαίθρου), ενώ
 - αντικείμενο αποσαφήνισης στη λογική παρέμβασης του Προγράμματος, αποτελεί η επιλογή του μίγματος των παρεμβάσεων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων) και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων (ενίσχυση υφιστάμενων επιχειρήσεων) στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 3.
- β. δεν έχει ενεργοποιηθεί ικανοποιητικός αριθμός παρεμβάσεων για την αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και την πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων από τον ιδιωτικό τομέα (ΑΠ4Α), π.χ. μέσω Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ) για αναβάθμιση ή/και δημιουργία νέων μονάδων διαχείρισης αποβλήτων, για αξιοποίηση των αποβλήτων που θα συλλέγονται προς ανακύκλωση, ή ΣΧ σε βιομηχανίες παραγωγής προϊόντων με σκοπό την ενθάρρυνση ανάπτυξης τεχνικών ένταξης ανακυκλώσιμου υλικού ή παροχής κινήτρων σε επιχειρήσεις που παράγουν μεγάλες ποσότητες αποβλήτων, για εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων).

Παράλληλα, από την ανάλυση και αξιολόγηση του Συστήματος Παρακολούθησης των Δεικτών του Προγράμματος, πέραν των προσαρμογών των Δεικτών Εκρών που προτάθηκαν παραπάνω, προκύπτει η ανάγκη επικαιροποίησης σειράς **Δεικτών Αποτελέσματος** του Προγράμματος με τα βασικότερα συμπεράσματα να είναι τα ακόλουθα:

- υποεκτίμηση των αναμενομένων αποτελεσμάτων εντοπίζεται στους Δείκτες του Άξονα Προτεραιότητας 1 που αφορούν στο ερευνητικό δυναμικό, τις επιχειρήσεις που καινοτομούν, την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στους τομείς της μεταποίησης και των επαγγελματικών υπηρεσιών και τις νέες επιχειρήσεις που δημιουργούνται (Δείκτες 1α.1, 1β.1, 3α.1 και 3α.3 αντίστοιχα), με τις εκτιμήσεις να έχουν σαφώς επηρεασθεί από τις τάσεις κατά την περίοδο της βαθιάς δημοσιονομικής κρίσης που βίωσε η χώρα.
- υποεκτίμηση των αναμενομένων αποτελεσμάτων εντοπίζεται στους Δείκτες του Άξονα Προτεραιότητας 2 που αφορούν στο ποσοστό των ΜΜΕ που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω διαδικτύου και στο ποσοστό του πληθυσμού που κάνει χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (Δείκτες 2β.1 και 2γ.1 αντίστοιχα).
- επισφαλής ή απρόβλεπτη είναι η δυνατότητα επίτευξης των προγραμματικών στόχων των Δεικτών: 3α.2 του ΑΠ1 (Κατά κεφαλή δαπάνη επισκεπτών), 6γ.1 του ΑΠ5 (Έσοδα από επισκέψεις σε μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO) και 6γ.3 του ΑΠ6 (Επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία σε αστικές περιοχές). Οι εν λόγω στόχοι επηρεάζονται από εξωγενείς παράγοντες (γεωπολιτικοί παράγοντες, τάσεις τουριστικών ροών, πανδημία COVID-19).
- επισφαλής είναι η δυνατότητα επίτευξης των προγραμματικών στόχων που συνδέονται με το σύστημα μεταφορών και την αστική κινητικότητα και ειδικότερα των Δεικτών 7ι.1 Διακίνηση εμπορευμάτων από τον λιμένα της Λεμεσού (ΑΠ5), 4ε.1 Χρήση ιδιωτικών οχημάτων στις αστικές περιοχές (ΑΠ6) και 4ν.1 Ποσοστό διακινήσεων με δημόσιες μεταφορές (ΑΠ5), για τις οποίους απαιτείται ανάγκη προσαρμογής των τιμών τους.
- μη εφικτή εκτιμάται η δυνατότητα επίτευξης των στόχων που αφορούν στην εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας στο δημόσιο και τον οικιστικό τομέα (Δείκτες 4iii1 και 4iii2 του ΑΠ5).

Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Σχετικά χαμηλό είναι το αποτύπωμα του Προγράμματος σε σχέση με τους τομείς προτεραιότητας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (S3CY), ιδιαίτερα της τομείς του τουρισμού και της ενέργειας, που είναι οι κυρίαρχοι τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής. Μόνο τα έργα των Προγραμμάτων RESTART έχουν σημαντική συμβολή στην Στρατηγική, η πλειονότητα των οποίων δεν είχε ολοκληρωθεί μέχρι τις 31/12/2020, ενώ χαμηλή είναι η συμβολή των δράσεων της επενδυτικής προτεραιότητας 3α στους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής. Επίσης, στις ενεργοποιημένες παρεμβάσεις του Θεματικού Στόχου 1 (κυρίως στα Προγράμματα RESTART Α και Β) εντοπίζεται ισχυρή

στόχευση στον τομέα του πολιτισμού, αλλά η διασύνδεσή τους με εφαρμογές στην τουριστική ανάπτυξη είναι πολύ ισχνή.

Επομένως, κρίνεται αναγκαία η καλύτερη στόχευση των παρεμβάσεων του Θεματικού Στόχου 1 στους τομείς προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. Επίκαιρη κρίνεται και η επαναξιολόγηση της εφαρμογής της Στρατηγικής (ετήσιες εκθέσεις προόδου, αξιολόγηση πορείας επίτευξης δεικτών και στόχων της S3CY) και, αν κριθεί σκόπιμο, η προσαρμογή της, επικεντρωμένη στους τομείς και τα πεδία στα οποία εντοπίζεται υφιστάμενο ή /και δυνητικό συγκριτικό πλεονέκτημα, που θα πηγάζει όχι μόνο από την εξειδίκευση και τη δυναμικότητα του ερευνητικού συστήματος, αλλά και από τις ανάγκες και προοπτικές της παραγωγικής βάσης της οικονομίας.